

สภากาชาดสยาม

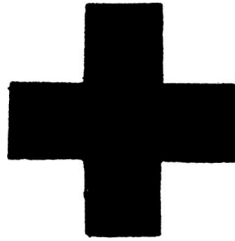
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

โรงเรียนนางพยาบาล

สถานปาสเตอร์

พระพุทธศักราช ๒๔๖๒

วัดเทพศิรินทร์

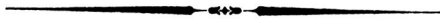
สภากาชาดสยาม

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

โรงเรียนนางพยาบาล

สถานปาสเตอร์

พระพุทธศักราช ๒๔๖๒

แก้ไขพิมพ์ผิด

หน้า	ในช่อง	บันทึก	คำว่า	ให้แก้ไขเป็น
๑๑	—	๒	(๑๘๕๙)	ให้ขีดฆ่าออกเสีย
๑๑	—	๑๕	(๑๘๖๓)	”
๓๐	—	๖	วันที่ ๒๘	วันที่ ๑๘
๔๖	—	๑๘	ถ้นขยาถ	ถ้นขยาถ
๕๓	—	๑๑	ถโมถร	ถมถคม
๖๙	—	ถถ	Rockeflles	Rockefeller
๗๒	รายการ	—	พ.ศ. ๒๔๕๗—๘	พ.ศ. ๒๔๕๘
๘๘	พระนามถะนาม	ถถ	มรุงศ์	มรุงศ์
๘๙	หมายเหตุ	๔	นาถ	นารถ
๙๐	พระนามถะนาม	ถถ	พ้งบุญ	พ้งบุญ
๙๗	นาม	๑.๑	นายนหาร	นายทหาร
๙๘	นาม	๑	มถยถรพระยาอจถการ ประถถถถ อมหาอถ ถบถ	มหาอถมถย ถรพระยาอจถ การประถถถ อถบถ
๑๐๑	นาม	๙	จ้งหจถ	จ้งหวถ
๑๐๙	—	๑๑	ถ	ม

<u>หน้า</u>	<u>ในช่อง</u>	<u>บันทึก</u>	<u>คำว่า</u>	<u>ให้แก่เป็น</u>
๑๑๘	—	๕	Hospitae. น	Hospital. ใน
๑๒๑	—	๓	พูนันท์)	พูนันท์)
๑๒๑	—	๖	พรางกูร	พธางกูร
๑๒๕	—	๑๓	จ่าย	จ่าย
๑๒๗	จำนวนเงิน	—	ค.ศ.	ศ.ค.
พ.ศ. ๒๔๕๗				
๑๓๕	—	๙	พระพระ	พระ
๑๕๕	—	๘	ปฏิบัติ	ปฏิบัติ
๑๘๓	—	๑๙	พระ	พระ
๑๘๓	—	๙๗	ในที่สุด	ในที่สุด
๑๘๓	—	๙๘	ผู้ทำ	ผู้ทำ
๑๘๔	—	๕	บังคับ	บังคับ
๑๘๕	—	๒	นายแพทย์	นายแพทย์
๒๐๗	—	๑๓	พยายาม	พยายาม
๒๑๔	—	๑	กว่า	กว่า
ในใบสมัครท้ายข้อ				
บังคับนางพยาบาล		๒๙	ทง	ทั้ง
ในใบประกันท้าย				
ข้อบังคับนาง				
พยาบาล		๙	ต่อไปน	ต่อไปน

คำปรารภ

สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนี ได้ทรง
รับตำแหน่งเสกษานายิกาแห่ง สภาการศึกษาแต่เมื่อเริ่มตั้งขึ้นในปี ๒๔๓๖
และได้ทรงดำรงตำแหน่งนี้ตลอดมาจนถึงวาระอันคือวันเสด็จสวรรคต นับ
ว่าพระองค์เป็นผู้ ให้กำเนิดและอุปถัมภ์เสกษานักตลอดมา เปรียบประดุจ
มารดาผู้ ให้กำเนิดแก่บุตรแล้วถนอมเลี้ยงตลอดจนถึงดูลด้นอายุขัย ของ
คนละนั้น

กรรมการสภา ผู้ได้มีเกียรติยศใหญ่ยิ่งทำการอยู่ใต้ฝ่าละอองธุลี
พระบาท ได้รับความวิโยคแสนสาหัส เพราะสมเด็จพระเสกษานายิกา
เสด็จสวรรคต จึงมารำพึงกันว่าสมควรทำการอย่างใดอย่าง ๑ ซึ่งจะเป็น
บ่อเกิดแห่งความรักถึงพระองค์ ทั้งให้เป็นประโยชน์แก่สภาก็ด้วย จึง
ได้จัดการพิมพ์หนังสือขึ้นแจก เพื่อให้มหาชนทราบความเป็นไปของ
สภาการศึกษาให้แจ่มแจ้งยิ่งขึ้น เป็นการเผยแพร่เกียรติคุณของ
องค์เสกษานายิกาด้วยประกอบกัน เหตุว่าการใดๆ ของสภาได้ดำเนินมา
บรรลุผลถึงเพียงนี้ก็ด้วยอาศัยพระบารมีในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบ
รมราชินีนาถเป็นเหตุตั้ง หวังใจว่าผู้รับหนังสือไปแล้วจะไม่ทิ้งเสียเปล่า
คงพยายามอ่านให้ทราบเรื่อง โดยตลอดแล้วบังเกิดความโสมนัสอนุโมทนา
ในการกุศลซึ่งเสกษานายิกายกกระทำอยู่ ทั้งพร้อมกันตั้งจิตยอชมเชย ขอ
ให้อานิสงส์ทั้งปวงซึ่งได้บังเกิดมีขึ้นจากความพยายามของ เจ้านายที่แห่งสภา
จงรวมเป็นผลแต่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ องค์เสกษานายิกา
ผู้ทรงพระคุณจรรโลงประเสริฐ

วันที่ ๒๗ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒

ก
สารบัญ

หน้า

พระเกียรติยศ พระเกียรติคุณ สภานายิกาสภากาชาด
สยาม ๑

สภากาชาด

คำอธิบาย ๘
กำหนดสภากาชาด ๘
การเริ่มคิดช่วยคนเจ็บไข้ ๙
การประชุมที่เยเนวา ๑๑
ความตกลงที่เยเนวา ๑๓

การจัดตั้งสภากาชาดสยาม

๒๓๗
ความที่จาร์กไว ในแผ่นดินที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ๓๐
การเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ๓๗
คำที่เสนาบดีกระทรวงกระตาดใหม่กราบบังคมทูล }
พระกรุณาในการเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ } ๔๐
พระราชดำริตอบในการเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ๔๔
ประกาศกระแสรพระบรมราชโองการ }
เรื่องตั้งผู้อำนวยการสภากาชาดสยาม } ๔๗

แจ้งความส่งอากาศเรื่องเปิดใช้ โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์เป็นสถานที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้	๔๙
แจ้งความส่งอากาศสดยามอธิบายเหตุที่ต้องโอน โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้แก่กระทรวงกระทรวงมหาด ชาคราว และความมุ่งหมายของกรรมการที่จะดำเนิน การต่อไปภายหน้า	๕๑
พระราชบัญญัติว่าด้วยส่งอากาศสดยาม	๕๙
ประกาศพระราชกระแสรับเรื่องกรรมการส่งอากาศสดยาม กิจการที่ส่งอากาศสดยามได้กระทำมาแล้ว	๖๗
บัญชีแสดงรายรับรายจ่ายเงินของส่งอากาศสดยาม ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ถึง ๒๔๖๑	๗๐
รายพระนามและนามบุคคลและคณะซึ่งบริจาคเงินหรือ ทรัพย์สินของบำรุงส่งอากาศเป็นจำนวนเงินหรือราคา ตั้งแต่ ๓๐๐๐ บาทขึ้นไป	๘๐
จำนวนสมาชิกของส่งอากาศสดยามทั้ง ๔ ประเภท	๑๐๒
ข้อบังคับของอุปนายกผู้อำนวยการส่งอากาศ	
(๑) เรื่องระเบียบการรับสมัครของส่งอากาศ	๑๐๓
(๒) ว่าด้วยการสมัคร	๑๐๕
(๓) ว่าด้วยเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับผู้ที่ ทำงานในหน้าที่ใกล้ชิดกับความอันตราย	๑๐๗

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

กล่าวทั่วไป	๑๑๑
เจ้าหน้าที่ทางธุรการ	๑๑๘
เจ้าหน้าที่ทางวิชาการ	๑๒๐
จำนวนคนเจ็บไข้และคนคลอดบุตร	๑๒๓
จำนวนยาที่จ่ายให้คนเจ็บไข้	๑๒๔
การเปรียบเทียบงบประมาณ	๑๒๖
การเปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายจริง ๆ	๑๒๗
สถานที่ต่าง ๆ ของโรงพยาบาล	
ก. สถานที่ทำการ	๑๒๘
ข. สถานที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้	๑๓๔
ค. สถานที่อยู่ของเจ้าหน้าที่	๑๔๑
ฅ. สถานที่เบ็ดเตล็ด	๑๔๓
การใช้ไฟ	๑๔๖
การใช้น้ำ	๑๔๖
การกำจัดโสโครก	๑๔๗

ข้อบังคับของผู้บริหาร โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์บางฉบับ

(๑) ข้อบังคับระเบียบการภายในโรงพยาบาล	๑๔๙
(๒) ข้อบังคับว่าด้วยอัตราค่ารักษาพยาบาล
ค่ายาและอื่น ๆ	๑๖๘
(๓) ข้อบังคับกำหนดหน้าที่เวชระเบียน	๑๘๐
(๔) ข้อบังคับว่าด้วยเงินรางวัล	๑๙๔
(๕) ข้อบังคับระเบียบการรับบุคคลเข้าทำการ
และออกจากหน้าที่การ	๑๙๘

โรงเรียนการพยาบาล

กล่าวทั่วไป	๒๐๑
การฝึกหัดตั้งสอน	๒๐๒
การสอบได้	๒๐๓
การใช้นางพยาบาล	๒๐๕
เงินทุนนักเรียนนางพยาบาล	๒๐๖
จำนวนนักเรียนนางพยาบาล	๒๐๗
จำนวนผู้ที่สอบได้ได้ประกาศนียบัตรพยาบาล	๒๐๘
การประชุมแจกประกาศนียบัตรพยาบาล	๒๐๘
ข้อบังคับว่าด้วยนางพยาบาลสหภาพชาติ	๒๑๐

สถานปาสเตอร์

กล่าวทั่วไป	๒๑๙
เจ้าหน้าที่	๒๒๒
จำนวนคนเจ็บไข้	๒๒๓
งบประมาณ	๒๒๔
รายได้และรายจ่ายจริงๆ	๒๒๖

สารบัญรูป

	หน้า
พระบรมราชูปถัมภ์	๑
สถาปนาวิทยา	๑
อุปนายกผู้อำนวยการ	๑
นายแพทย์และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์	๑๒๐
นางพยาบาลและนักเรียน	๒๐๗
แผ่นศิลาจารึก	๓๖
คอกที่ว่างการ	(รูปที่ ๑) ๑๒๘
ห้องรับแขก	(รูปที่ ๒) ๑๒๘
ห้องสมุด	(รูปที่ ๓) ๑๒๘
ห้องตรวจและทดลองบันทึกเทร	(รูปที่ ๔) ๑๒๙
ห้องฝึกหัดตรวจและทดลองบันทึกเทร	(รูปที่ ๕) ๑๒๙
ห้องพิพิธภัณฑ์แพทย์	(รูปที่ ๖) ๑๒๙
ห้องเรียน	(รูปที่ ๗) ๑๓๐
ห้องพักคนเจ็บไข้	(รูปที่ ๘) ๑๓๐
ห้องตรวจคนเจ็บไข้	(รูปที่ ๙) ๑๓๐
ห้องชะแผล	(รูปที่ ๑๐) ๑๓๑

ห้อยผัดมยา	(รูปที่ ๑๑) ๑๓๐
ห้อยทำและจำหน่ายแว่นตา	(รูปที่ ๑๒) ๑๓๐
คึกผ้าคัต	(รูปที่ ๑๓) ๑๓๑
ห้อยผ้าคัตและผัดฮาก	(รูปที่ ๑๔) ๑๓๑
ห้อยผ้าคัตและผัดมีชัย	(รูปที่ ๑๕) ๑๓๑
ห้อยแดงรอนต์เกิน	(รูปที่ ๑๖) ๑๓๑
ห้อยตรวจและผ้าคัตโรคตา	(รูปที่ ๑๗) ๑๓๑
ห้อยแดงรัศมี	(รูปที่ ๑๘) ๑๓๑
ห้อยทำฟัน	(รูปที่ ๑๙) ๑๓๒
คึกผ้าคัพ	(รูปที่ ๒๐) ๑๓๒
ห้อยผ้าคัพ	(รูปที่ ๒๑) ๑๓๒
คึกประกอบอาหาร	(รูปที่ ๒๒) ๑๓๒
ที่เคี้ยวอาหาร	(รูปที่ ๒๓) ๑๓๒
ที่ปรงอาหาร	(รูปที่ ๒๔) ๑๓๓
คึกฟอกซัก	(รูปที่ ๒๕) ๑๓๓
ที่แขวนเสื้อผ้า	(รูปที่ ๒๖) ๑๓๓
ที่พกรอน	(รูปที่ ๒๗) ๑๓๓

คัมภีร์พหุรัตน

ห้องคนเจ็บอนาถา

ห้องพระแสง

คัมภีร์บุญจระเข้

ห้องชั้นเสียดเงิน

ห้องคนไข้อนาถา

ห้องตรวจภายใน

คัมภีร์ธาตุพิภพ

คัมภีร์วิรุณหิ

ห้องคนเจ็บอนาถา

ห้องพระแสง

คัมภีร์วิราจ

ห้องชั้นเสียดเงิน

ห้องคนไข้อนาถา

คัมภีร์ประวัติ

ห้องคนไข้อนาถา

คัมภีร์ ศรัทธา

คัมภีร์มรณ

คัมภีร์วรรณคดี

(รูปที่ ๒๘) ๑๓๔

(รูปที่ ๒๙) ๑๓๔

(รูปที่ ๓๐) ๑๓๕

(รูปที่ ๓๑) ๑๓๕

(รูปที่ ๓๒) ๑๓๕

(รูปที่ ๓๓) ๑๓๖

(รูปที่ ๓๔) ๑๓๖

(รูปที่ ๓๕) ๑๓๖

(รูปที่ ๓๖) ๑๓๗

(รูปที่ ๓๗) ๑๓๗

(รูปที่ ๓๘) ๑๓๗

(รูปที่ ๓๙) ๑๓๘

(รูปที่ ๔๐) ๑๓๘

(รูปที่ ๔๑) ๑๓๘

(รูปที่ ๔๒) ๑๓๘

(รูปที่ ๔๓) ๑๔๐

(รูปที่ ๔๔) ๑๔๑

(รูปที่ ๔๕) ๑๔๑

(รูปที่ ๔๖) ๑๔๑

คึกซ์ม	(รูปที่ ๔๗) ๑๔๒
คึกซ์มเซนชั้นยอนชั้น	(รูปที่ ๔๘) ๑๔๒
เรือนนายแพทย์ชั้นผู้ใหญ่	(รูปที่ ๔๙) ๑๔๒
เรือนนายแพทย์ชั้นน้อย	(รูปที่ ๕๐) ๑๔๓
ศาลาทำน้ำทิพย์เด่ถัยร	(รูปที่ ๕๑) ๑๔๓
สะพานไว้อาลัยหม่อมเด็ก ภาณุพันธุ์ ญกรุงเทพ	(รูปที่ ๕๒) ๑๔๓
สะพานเถลิงศกโชติภคเด่ถัยร	(รูปที่ ๕๓) ๑๔๔
ซ่อมของกรมแผนที่ทหารบก	(รูปที่ ๕๔) ๑๔๕
โรงโค	(รูปที่ ๕๕) ๑๔๕
โรงโรคติดต่อ	(รูปที่ ๕๖) ๑๔๖
สถานปาสเตอร์	(รูปที่ ๕๗) ๒๑๙
ห้องทำการตรวจเชื้อโรค	(รูปที่ ๕๘) ๒๑๙
พิพิธภัณฑ์	(รูปที่ ๕๙) ๒๒๐

พระบรมราชูปถัมภ์

(ศ ท บ.)

ศภานายิกา

(ม. ท. บ.)

อุปนายกผู้ฉำนวขการ.

(ผ.ท.บ.)

พระเกียรติยศ พระเกียรติคุณ
ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพระพันปีหลวง สภานายิกา
สภาอากาศสยาม

สมเด็จพระนางยีกาสภาอากาศสยามเป็นพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระ
พระรามาธิบดีศรีสินทรมหามกุฏพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และในเจ้าคุณ
จอมมารดาเปี่ยมซึ่งเป็นพระอัยกาในรัชกาลปัจจุบัน พระองค์ได้มกพใน
พระบรมมหาราชวังเมื่อณวัน ๖ ๑ ค่ำมีกฎเบญจศก จุลศักราช ๑๒๒๕

ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม พระพุทธศักราช ๒๔๐๖ คฤศตศักราช ๑๘๖๔
ในรัชกาลที่ ๔ และมีพระนามเดิมซึ่งสมเด็จพระบรมชนกนาถพระราชทาน
ว่า พระองค์เจ้าเสาวภาผ่องศรี ได้ทรงศึกษาและได้กั้นต์ในพระบรมมหา
ราชวังตามวัดศิขารประเพณี พระองค์เป็นพระมเหสีในพระบาทสมเด็จพระ
พระรามาธิบดีศรีสินทรมหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้
เฉลิมพระราชอิสริยยศเป็นพระนางเจ้าพระวรราชเทวี ต่อมาได้เฉลิมพระ
ราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชเทวี และภายหลังได้
เฉลิมพระราชอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมราชินีนาถในรัชกาลที่ ๕

พระองค์มีพระราชโอรสและพระราชธิดาหลายพระองค์แต่ที่ยังดำรงพระชนม์อยู่ในเวลานี้ คือ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมา เจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบูรณ์อินทราไชย และเจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมราชา

พระองค์ได้ทรงรับเครื่องราชอิสริยาภรณ์สยามฝ่ายในชั้นสูงสุดทั่วไปมาตั้งแต่ในรัชกาลที่ ๕ ทั้งได้ทรงดำรงตำแหน่งมหาควมมีนี้แห่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์จุลจอมเกล้าฝ่ายใน และเคยทรงเป็นดามัญดามชีกฝ่ายใน ทรงช่วยบำรุงหอพระสมุดวชิรญาณตั้งแต่แรกตั้งหอพระสมุดเฉลิมพระเกียรติในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๔ ขึ้นมา

พระองค์ได้ทรงเป็นผู้สำเร็จราชการแผ่นดินถึงรัชกาลต่างพระองค์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ ๕ ในคราวเสด็จประพาสทวีปยุโรป ครั้งแรกเมื่อพระพุทธศักราช ๒๔๔๐ (ร.ศ. ๑๑๖) ฤดูศักราช ๑๘๙๗ และได้เคยโดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลที่ ๕ ออกทรงรับแขกเมืองต่างประเทศ และในรัชกาลปัจจุบันก็เคยเสด็จด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวออกทรงรับแขกเมืองต่างประเทศเช่นรัชกาลก่อน และได้เคยโดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ประพาสหัวเมืองต่างประเทศในคราวนอกหลายคราว มีเสด็จตามหัวเมืองลัทธิเรตเซตเกิดเมนต์, เกาะชวา และในรัชกาลปัจจุบันยังได้เสด็จประพาสหัวเมืองในอินโด

จีน, ยองกง เพื่อทรงเปลี่ยนอากาศรักษาพระองค์บ้าง และเพื่อประโยชน์
ที่จะได้ทรงทอดพระเนตร ถึงความเป็นไปในเมืองต่างประเทศให้เป็นคุณเป็น
ประโยชน์แก่ประเทศสยามด้วย

พระองค์ได้ทรงบำรุงพระพุทธศาสนาเป็นส่วนพระองค์ โดยทรงบำเพ็ญ
พระราชกุศลอยู่นั่นเอง และต้องตามกาดินยอมอยู่เสมอ ยิ่งในคราวเสด็จ
ประพาสในที่ต่าง ๆ สืบมาทั้งในรัชกาลก่อน ในรัชกาลปัจจุบัน สุดแต่จะทรง
ประคับชอกที่จะทรงบำเพ็ญพระราชกุศลได้ด้วยประการใด ก็ได้ทรงบำรุง
ไปด้วยประการนั้น เช่นทรงบริจาคพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ทรง
ปฏิสังขรณ์พระอารามทั้งในกรุงและหัวเมืองเป็นอันมาก และพระราชโอรส
เมื่อได้ทรงมีพระโอกาสก็ได้ทรงพระผนวชในพระพุทธศาสนาเฉลิมพระราช
ศรัทธาถึง ๓ พระองค์แล้ว

พระองค์ได้ทรงบำรุงราชอาณาจักรเป็นส่วนพระองค์ แม้จะระบูก
บ้างเป็นบางอย่างก็เป็นส่วนสำคัญที่เป็นสาธารณประโยชน์ถาวรอยู่ดังนี้

ประการ ๑ ได้ทรงตั้งโรงเรียนเส้าภา, โรงเรียนราชินี, โรงเรียนแพทย์
ผดุงครรภ์ ในพระนครกรุงเทพฯ ขึ้นอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ส่วนพระองค์
ตลอดมา ทั้งเป็นครั้งแรกที่ได้ มีโรงเรียนของไทยตั้งขึ้นเป็นหลักฐาน
สำหรับการศึกษาของสตรีตั้งแต่ยังเยาว์วัย ทั้งยังทรงสร้างโรงเรียนสตรี
ตามหัวเมืองต่อมาอีกด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ คือโรงเรียนนิเขิธร
มาตุที่จังหวัดตรัง, โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โรงเรียนราชินีบูรณะที่จังหวัดนครปฐม กับได้ทรงเป็นประธานและพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์เข้าส่วนร่วมกับชนเป็นอันมาก ตั้งโรงเรียนเบ็ญจมราชูทิศขึ้นในพระนครกรุงเทพฯ ฯ เริ่มแต่รับเลี้ยงเด็กกำพร้าจนถึงการเล่าเรียนสั่งสอน เป็นส่วนอุทิศถวายพระราชกุศลเฉลิมพระเกียรติในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกที่ ๕ นั้น

อีกประการ ๑ ได้ทรงเป็นประธานออกพระราชทรัพย์สินส่วนพระองค์ร่วมกับชนเป็นอันมากตั้งสถานอุณาโลมแดงขึ้นในพระนครกรุงเทพฯ ฯ เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ และพระองค์ได้ดำรงตำแหน่งสถานายิกาตลอดมาจนได้ทรงเป็นประธานออกพระราชทรัพย์สินส่วนพระองค์ร่วมกับชนเป็นอันมากอีกตั้งโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ขึ้นในพระนครกรุงเทพฯ ฯ ถวายพระราชกุศลเฉลิมพระเกียรติในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาฯ นั้น จนได้รวมเป็นสำนักที่ตั้งของสถานกาชาดสยามสำหรับประเทศจีนเป็นหลักฐานมั่นคง ยังเป็นประโยชน์ทั้งฝ่ายทหารพลเรือนด้วยกัน และทั้งได้ทรงเป็นองค์สถานายิกาดับต่อมา รวมเวลาที่ทรงดำรงอยู่ในตำแหน่งนี้ถึง ๒๖ ปี

และอีกประการ ๑ ยังได้ทรงสร้างข้ออุทกทานรูปนางพระจรณีบิณฑมณขึ้นในพระนครกรุงเทพฯ ฯ ด้วยพระราชทรัพย์สินส่วนพระองค์ ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะไปมา ได้รับพระราชทานน้ำเย็นที่บริสุทธิ์สะอาดอยู่ทุกทิศทุกทางตลอด

พระองค์ทรงพระปรีชา สามารถราชกรรยา นุวัติปฏิบัติ ประกอบ ด้วย พระราชธรรมาศรัยสุภาพสมด้วยพระองค์เป็นขัตติยนาวันนารถ ได้ทรงสนอง พระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระปี่ยมพรมหาราชมาเป็นอย่างประเสริฐ ทั้ง เป็นที่พึ่งพำนักแห่งพระราชวงศ์เดินามาตยราชบริพารทั้งฝ่ายหน้าฝ่ายในตลอด จนประชาชนทั่วไปเป็นอันมาก ทางใต้ที่จะทรงบำรุงใต้ก็ได้ทรงบำรุงอยู่ เป็นนิจนิรันดร์ ยิ่งขึ้นพระราชวงศ์และบริวารราชการที่ยังเยาว์วัยก็ได้ทรง บำรุงเลี้ยงมาเป็นเอนก เป็นเหตุใหญ่ที่ได้รับพระมหากรุณาของพระองค์ ซึ่ง ทำราชการใต้ ใต้ไปแล้วมากและที่ทำงานส่วนตัวทำมาค้าขายได้ มีกำลังทรัพย์ ตั้งตัวได้มาก อาศรัยด้วยใต้พระราชทานพระราชทรัพย์ ให้ บันและกัน ขึ้น ไปเป็นทุนรอนเป็นอาทิ ยิ่งในเวลาเล็ดจประพาศตามที่ต่าง ๆ ทั้งในกรุง และหัวเมืองก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แก่ทวยชนในที่นั้น พระราช ทานทรัพย์ สิ่งของอยู่เนื่อง ๆ ตามที่ได้เคยเล็ดจประพาศมาแล้วทั่วทุก พระราชอาณาจักร

พระองค์ ยิ่งด้วยทรงพระกรุณาหาที่สุดมิได้ แม้นอกจากประการ ต่าง ๆ เช่นนั้น ยังสรรพกิจทั้งหลายที่ได้ทรงพระราชปฏิบัติมาล้วนแล้วแต่ เป็นเกียรติกุณแก่ประเทศสยามทั่วไปทั้งฝ่ายเสนาและอาณาจักรเป็นเอนก ประการ ยิ่งในรัชกาลบัดนี้พระองค์ ได้ทรงเป็นพระราชภาระในพระ ราชกิจฝ่ายในตามที่ได้เคยทรงสนองพระเดชพระคุณในพระบาทสมเด็จพระ ปี่ยมพรมหาราชมาแต่ก่อนยิ่งขึ้น ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ บัดนี้ ได้ทรงบันเทาพระราชภาระในพระราชกิจฝ่ายในทั่วไป

พระองค์ได้รับพระราชพิธีซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาล
ปัจจุบันถวายเฉลิมพระนามว่า “สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพระພັນหลวง” ทั้งพระองค์ได้ทรงรับตำแหน่งผู้บังคับ
การพิเศษกรมทหารบกม้านครราชสีมา และผู้บังคับการพิเศษกองพันที่ ๒
กรมทหารบกที่ ๑ มหาเด็กรักษาพระองค์ในพระบาทสมเด็จพระจุ
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระองค์ประสูติพระโรคพาชกอยู่เนือง ๆ มาตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ ๕
และตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเสด็จสวรรคตแล้ว พระอาการ
ประชวรนั้นแม้จะมีเวลาที่ทรงพระบันเทิงพอเสด็จไปไหนได้ ก็ไม่ดีขึ้น
ทรงพระปรกิติเท่าไร พระอาการประชวรมีแต่ทรงและทรุดเป็นลำดับมา
จนเป็นที่น่าวิตกมาหลายคราว แต่มิได้มีใครนึกว่าจะมีพระอาการอัน
แรงร้ายเช่นรวดเร็ว คงมีแต่ความหวังที่ยังจะหายประชวรพระโรคพาช
กไปเป็นปรกติ เพื่อพระองค์จะได้เป็นที่พึ่งแก่ประชาชนสืบไปชั่วกาลนาน

เนื่องจากที่พระองค์ได้ทรงพระประชวรมานานแล้วจนถึงวันที่ ๑๙ ตุลาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ เมื่อเวลาเที่ยงวันพระอาการไข้ได้แรงจัดขึ้นมี
พิษในพระอัมตะ พระก้างพระราษเหตุที่ไม่อาจทนพิษไข้ได้ จนสุด
ความลำบากแห่งแพทย์ชั้นสูงสุดในประเทศสยามที่ได้พยายามรักษาพระองค์
มา ครั้นวันที่ ๒๐ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒ ตรงกับวันพุธ ๑๐ ค่ำ

ปีมะแมเอกศกจุลศักราช ๑๒๘๑ จุลศักราช ๑๙๑๙ เวลา ๘ นาฬิกา
 ก่อนเที่ยง พระองค์ได้ตั้งฉัตรยศที่ตำหนักพญาไทโดยพระอาการสงบ
 ศิริพระชนม์ได้ ๕๕ พรรษา กับ ๗ เดือน ๑๙ วัน เจ้าพนักงานได้เชิญ
 พระบรมศพพระบรมมหาราชวังขึ้นใน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการผู้ใหญ่ได้ถวายบังคมถวายน้ำสัง
 พระบรมศพและทรงเครื่องพระบรมศพเชิญพระบรมศพพระโกศ เชิญ
 พระโกศจากพระบรมมหาราชวังขึ้นในขึ้นไป ประดิษฐานใน พระที่นั่งสุท
 หิลาภราชตามรัชทายาทประเพณี และทรงบำเบ็ญพระราชกุศลสนอง
 พระเดชพระคุณสืบมา

สภากาชาด

คำอธิบาย

สภากาชาดเป็นสมาคมอัน ๑ บำรุงโดยประชาชนและเป็นของประชาชน โดยเฉพาะ ไม่ใช่ของรัฐบาล แต่รัฐบาลได้ช่วยเหลือในการออกกฎหมายคุ้มครองเครื่องหมายกาชาดและเครื่องหมายสมาชิก กับทั้งช่วยรับรองว่าเป็นสภากาชาดของชาติอันแน่แท้ เพื่อมีโอกาสได้ช่วยเหลือทหารซึ่งต้องอาดูษบาดเจ็บในเวลาดังคราม ในเวลาปกติสมาคมนี้ทำหน้าที่ช่วยเพื่อนมนุษย์ไม่ว่าชาติใดภาษาใดที่ได้รับ ความทุกข์ยากในการถูกลูกศร อกถูกภัย ฯลฯ และจัดตั้งโรงพยาบาลรักษากันเจ็บไข้ เพราะฉะนั้นสมาคมชนิดนี้จึงเป็นสมาคมการกุศลโดยแท้ และผู้ที่ช่วยบำรุงสภากาชาดในทางกำลังกายหรือกำลังทรัพย์ก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้ช่วยเพื่อนมนุษย์และทำกุศลอันใหญ่ยิ่ง

กำหนดสภากาชาด

ความมุ่งหมายของฝ่าย ๑ ซึ่งกระทำสงคราม คือการทำลายกำลังของอีกฝ่าย ๑ ถ้าและทหารของฝ่าย ๑ ต้มตายหรือบาดเจ็บมาก ก็เป็นประโยชน์แก่อีกฝ่าย ๑ แต่การกระทำการอันทารุณร้ายกาจแก่ทหารอันป่วยเจ็บแล้วเพื่อทอนกำลังนั้น ไม่ใช่ความมุ่งหมายของฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด ซึ่งเขากระทำการสงครามเลย เพราะฉะนั้น จึงได้เกิดมีแบบธรรมเนียม

ห้ามมิให้กระทำอันตรายแก่ผู้ที่ถูกบาดเจ็บในเวลาดังครานั้น และรัฐบาล
ยอมรับผิดชอบการลู่ลัดให้ช่วยเหลือทหารที่ป่วยเจ็บ กับทั้งออกกฎหมาย
คุ้มครองผู้มาคนั้น ๆ ให้ ภายหลังสงครามการลู่ลัดนั้น ๆ เปลี่ยนนาม
ตาม ๆ กันว่า “สภากาชาด” มีเครื่องหมายกาชาดบนพื้นขาวคล้ายกับ
ธงประจำชาติของชาวสวิส แต่กลับกลับคือธงประจำชาติของชาวสวิส
มีกาชาดขาวบนพื้นแดงเพื่อให้เป็นเกียรติยศแก่ชาตินั้น เพราะเป็นชาติ
ที่ได้เริ่มคิดทำความตกลงระหว่างประเทศในเรื่อง การรักษา พยาบาล ทหาร
เจ็บไข้ ในเวลาดังครานั้น

การเริ่มคิดช่วยคนเจ็บไข้

ในชั้นเดิมที่จะมีการรักษาพยาบาลทหารเจ็บไข้ ในสนามนั้นก็คือ มี
เจ้าหญิงรัสเซียองค์ ๑ ชื่อเอเลนา ปาโวลอฟนา (Elena Pavlovna) ซึ่งได้
จัดแพทย์และคนพยาบาลไปช่วยรักษาพยาบาลทหารรัสเซียเจ็บไข้ ในสงคราม
คริเมีย พ.ศ. ๒๓๙๗ และในเวลาเดียวกันนั้นผู้หญิงอังกฤษผู้ดีคน ๑ ชื่อ
ฟลอเรนซ์ไนติงเกิล (Florence Nightingale) ก็ได้จัดแพทย์และคน
พยาบาลไปช่วยทหารอังกฤษเจ็บไข้ และตนเองได้ไปในสงครามนั้นเหมือน
กัน แต่ข้างฝ่ายอังกฤษกับสัมพันธมิตรเป็นอิสระ ชื่อเสียงของนางสาว
ผู้ดีคนนั้นจึงแพร่หลายโด่งดังมากกว่าเจ้าหญิงรัสเซียนั้น ตั้งแต่นั้นมาได้ มี
มหาชนเลื่อมใสศรัทธาในนางสาวไนติงเกิล และให้เงินเรียกรายเป็นอันมาก
สำหรับเป็นทุนฝึกหัดนางพยาบาล

เรื่องเงินทุนนางพยาบาลนี้ จอมพลสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดชได้เป็นผู้เริ่มคิดให้มีเงินทุนสำหรับฝึกหัดนางพยาบาลเหมือนกัน คือที่เรียกว่าทุนในนามของหม่อมเจ้าภาณุพันธุ์ ณ กรุงเทพซึ่งมีจำนวนเงิน ๒๕,๕๑๖ บาท ภายหลังหม่อมเจ้าหญิงสุดมณทย ใน จอมพลพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดชได้เพิ่มทุนนี้อีก ๕,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๓๐,๕๑๖ บาท มอบให้สภาอากาศสยามจัดการฝึกหัดนางพยาบาลสภาอากาศ

นางสาวในกิ่งเกิดได้ยอมสละความชั่วส่วนตัวให้แก่ทหารที่เจ็บป่วยและพยายามฝึกหัดนางพยาบาลโดยมิได้คิดแก่เห็นตเห็น้อยเช่นนี้ เป็นตัวอย่างอันดีที่ผู้หญิงได้กระทำ นางสาวในกิ่งเกิดได้ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ อายุ ๓๐ ปี

ในประเทศสยามเรา เริ่มคิดช่วยคนเจ็บไข้ก็คือ สมเด็จพระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีองค์สันดานายิกาของสภาอากาศสยาม และเป็นหัวหน้าจัดการช่วยทหารไทยอันได้รับความลำบากในการเจ็บไข้ครั้งรบกันที่แม่น้ำโขงในปี พ.ศ. ๒๔๓๖ (ร.ศ. ๑๑๒)

ตามนี้จะเห็นได้ว่า ในเรื่องการบุญการกุศลชนิดนี้ ผู้หญิงมักจะเป็นผู้เริ่มคิดเสมอ และออกทุนรอนให้ โดยเหตุนี้หัวหน้าของสภาอากาศต่าง ๆ ทั่วไปจึงมักจะเป็นผู้หญิงอันมีศรัทธาคึกคักยิ่ง เช่น พระราชินี หรือเจ้านายผู้หญิงแห่งประเทศนั้น ๆ นอกจากเป็นผู้เริ่มคิดและออกทุนรอนให้แล้ว ยังเป็นผู้ที่ไว้วางใจของประชาชนด้วย กระทำให้การเรียรายนับว่าดีภาวดีดวงดชน

การประชุมที่เยเนวา

เมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๒ (๑๘๕๙) ได้มีการรบใหญ่ที่หมู่บ้านซอลเฟอร์โน (Solferino) ในประเทศอิตาลีระหว่างกองทัพดัมพันธมิตรฝรั่งเศสกับกองทัพออสเตรีย ได้มีผู้คนบาดเจ็บล้มตายเป็นอันมาก จึงนายแพทย์ผู้ ๑ เป็นชาวดัตช์อยู่ที่เมืองเยเนวา ชื่อ แอร์นี ดูนังต์ (Herni Dunant) ซึ่งได้กระทำการอยู่ในโรงพยาบาลสนามในที่รบกันนั้น ได้เห็นเรื่องราวถึงการเป็นไปในการรักษาพยาบาลถ่วงถึงการได้โรคในที่พยาบาล และการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ไม่เพียงพอ ดูเป็นการทุเรศและสงสารมนุษย์ยิ่งนัก แล้วจึงความเห็นให้ทุก ๆ ชาติคิดอ่านจัดตั้งสมาคมการกุศลสำหรับช่วยผู้บาดเจ็บในสงครามขึ้นไม่เฉพาะแต่ช่วยพวกฝ่ายตนเท่านั้น มีหน้าที่ช่วยกันไปทั้งพวกข้าศึกด้วยกับแนะนำว่า ควรจะมีการประชุมหา ๆ ประเทศพูดถึงเรื่องนี้ เรื่องราวที่เขาเขียนขึ้นได้พิมพ์และแปลแพร่หลายไปนา ๆ ประเทศ จนกระทั่งพระเจ้าแผ่นดินและคนชั้นสูงมีความศรัทธาในเรื่องนี้ ผลที่สุดจึงได้มีการประชุมที่เยเนวาในเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๐๖ (๑๘๖๓) เป็นครั้งแรก ที่ประชุมตกลงตั้งกรรมการและมีนายมอนิเยร์ (Monyier) ผู้ซึ่งเป็นผู้ร่วมคิดกับนายแพทย์ดูนังต์นั้น เป็นหัวหน้ากรรมการจัดการในเรื่องการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ ในสนามรบ

ต่อมาอีกปี ๑ รัฐบาลดัตช์ได้เชิญรัฐบาลนา ๆ ประเทศโดยทางราชการให้ส่งผู้แทนมาประชุมที่เยเนวา และได้ทำความตกลงที่เรียกว่าหนังสือความตกลงระหว่างประเทศทำที่เยเนวาเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๗

ผู้แทนรัฐบาลต่างประเทศ ๑๒ รัฐบาลได้ตั้งนามในความตกลงนี้ ต่อมาได้
มีรัฐบาลอีกหลายรัฐบาลที่ไม่ได้ส่งคนไปประชุม ขอรับรองทำความเข้าใจ
นี้ รัฐบาลของประเทศสยามก็ได้รับรองกระทำตามความตกลงนี้เหมือนกัน

ในปี พ.ศ. ๒๔๔๙ รัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์เชิญรัฐบาลนา ๆ ประเทศให้ส่ง
คนไปประชุม เพื่อแก้ไขความตกลงฉบับก่อนให้ดีขึ้น รัฐบาล ๓๕
รัฐบาลได้ส่งผู้แทนไปประชุมและได้ทำหนังสือความตกลงใหม่แทนฉบับ
ก่อนขึ้น ประเทศสยามได้ส่งพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุรุษย์กตึกฤดากร
เป็นผู้แทนในการประชุมนี้ และได้ลงนามในความตกลงนั้น

นอกจากการประชุมนา ๆ ประเทศเพื่อกระทำความตกลงในเรื่องทหาร
เจ็บป่วยในเวดาสงครามนี้แล้ว ยังมีการประชุมสัตกาศาตนา ๆ ประเทศ
เป็นคราว ๆ ไปอีก (๕ ปีต่อครั้ง ๑) ในการประชุมครั้งที่ ๙ พ.ศ. ๒๔๕๔
ณ กรุงวอชิงตัน สัตกาศาตสยามได้ส่งนายพันโทพระศักดาพลรักษ
เมือครั้งยังเป็นนายร้อยตรีขึ้น พุทธิแพทย์ เป็นผู้แทน

เพื่อให้เป็นไปตามความตกลงที่เข้เนว รัฐบาลที่ได้ตั้งนามในความ
ตกลงนี้ได้ออกกฎหมายคุ้มครองเครื่องหมาย กาศาต และกฎหมายอื่น ๆ
วางระเบียบการสัตกาศาต ฝ่ายรัฐบาลสยามก็ได้จัดการออกพระราช
บัญญัติห้ามใช้เครื่องหมายกาศาตแดง พ.ศ. ๒๔๕๔ เพื่อคุ้มครอง
เครื่องหมายกาศาต ครั้นเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้
ประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยสัตกาศาตสยามพระพุทศักราช ๒๔๖๑
วางระเบียบการสำหรับสัตกาศาตสยามให้เป็นหลักฐานมั่นคง บริบูรณ์
ยิ่งขึ้น

ความตกลงที่เยเนวา

หนังสือความตกลงระหว่างประเทศที่เมืองเยเนวานวันที่ ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ เพื่ออนุเคราะห์แก่ผู้พลัดถิ่นหรือป่วยเจ็บในกองทัพระหว่างศึก (เรียกรย่อว่าความตกลงที่เยเนวา)

(รายพระนามพระเจ้าแผ่นดินและนามประธานาธิบดี) พร้อมกันนี้
น้ำใจเต็มไปด้วยความประสงค์ที่จะลดหย่อนความทุกข์อันย่อมต้องบังเกิด
ขึ้นจากการสงคราม ให้น้อยลงที่สุดที่อยู่ในความสามารถจะทำได้ ทั้ง
ต้องการที่จะเพิ่มเติมและแก้ไขข้อความซึ่งได้ตกลงกันไว้ ณ เมืองเยเนวาใน
วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๐๗ สำหรับการอนุเคราะห์ทหารที่พลัดถิ่น
หรือป่วยเจ็บในกองทัพระหว่างศึก ให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นแล้วจึงตั้งใจที่จะทำ
ความตกลงใหม่สำหรับการนั้น และแต่งตั้งให้บุคคลที่จะกล่าวนามต่อไปนี้
เป็นผู้แทนอันมีอำนาจเต็มที่

(รายนามผู้แทนอันมีอำนาจเต็มที่)

ท่านเหล่านั้นได้แสดงหลักฐานในการที่ตนมีอำนาจเต็มที่นั้นซึ่งกันและกัน
ได้ตรวจเห็นว่าหลักฐานนั้นชอบและถูกต้องด้วยแบบแผนแล้ว จึงตกลง
กันดังต่อไปนี้

ภาคที่ ๑

ว่าด้วยผู้พลัดถิ่น และผู้ป่วยเจ็บ

มาตรา ๑ ทหารหรือบุคคลใดๆ ซึ่งได้ประจำอยู่กับกองทัพในทางราชการ
ซึ่งจะได้ถูกอาวุธหรือป่วยเจ็บลง จะได้ รับการรักษาและได้ รับการรักษา

พยายาม ในมือของผู้กระทำสงครามซึ่งได้บุคคลนั้น ๆ ไว้ได้อำนาจตน โดยไม่ต้องคิดถึงชาติหรือฐานะใด ๆ ของบุคคลนั้น ๆ เลย

แต่ว่า เมื่อผู้กระทำสงครามฝ่าย ๑ มีความจำเป็นจะต้องละทิ้งผู้ถูกอาวุธหรือผู้บวญเจ็บฝ่ายตนให้ตกไปในเงื้อมมือข้าศึกถนัดนั้นไซ้ ก็จะได้แบ่งให้เจ้านายที่ในการพยายามต่อสู้ ๑ พร้อมด้วยเครื่องมือทั้งปวงคงอยู่กับผู้ถูกอาวุธและผู้บวญเจ็บนั้น เพื่อช่วยทำการรักษาพยาบาลต่อไป ตามแต่เหตุการณ์จะยอมให้ผู้กระทำสงครามสามารถแบ่งไว้ได้เพียงใด

มาตรา ๒ นอกจากที่จะต้องทำการรักษาพยาบาลดังกล่าวไว้แล้วในมาตรา ๑ นั้น ผู้ถูกอาวุธหรือผู้บวญเจ็บซึ่งตกไปอยู่ในอำนาจของผู้กระทำสงครามอีกฝ่าย ๑ นั้น ต้องนับว่าเป็นพลเชลยศึก และถูกทั่วไปซึ่งว่าด้วยสิทธิของมนุษย์ในส่วนที่เนื่องกับพลเชลยศึก จะใช้ได้สำหรับบุคคลเหล่านั้นเหมือนกัน

แต่นั้นแหละ ผู้กระทำสงครามทั้ง ๒ ฝ่าย มีความอิสรที่จะกำหนดข้อความตกลงพิเศษระหว่างกัน ในเรื่องพลเชลยศึกซึ่งเป็นผู้ถูกอาวุธและผู้บวญเจ็บได้ตามที่เห็นว่าจะเป็นประโยชน์ คือจะสามารถตกลงกันในข้อความดังเช่นที่กล่าวต่อไปนี้เป็นต้น

(ก) ตกลงว่าจะแลกเปลี่ยนผู้ถูกอาวุธซึ่งตกอยู่ในดินามรบ ในเวลาเมื่อเสร็จการรบแล้วครั้ง ๑

(ข) จะส่งผู้ถูกอาวุธหรือผู้บวญเจ็บกลับไปบ้านเมืองของตน ในเมื่อได้รักษาพยาบาลจนบุคคลเหล่านั้นสามารถทนการเดินทางด้วยพาหนะ

ใดแล้วหรือหายดีแล้ว เพราะผู้กระทำสงครามไม่มีความประสงค์จะเอา
ตัวไว้ต่อไป

(ค) จะส่งผู้ถูกอาวุธหรือบวญเจ็บอันเป็นบุคคลฝ่ายข้าศึก ไปยัง
ประเทศอันเป็นกลาง เมื่อประเทศนั้นได้ยินยอมแล้ว เพื่อให้ประเทศ
อันเป็นกลางนั้น คงกักตัวไว้จนกว่าจะเสร็จการสงคราม

มาตรา ๓ เมื่อเสร็จการรบลงคราว ๑ แล้ว ฝ่ายที่ยึดสนามรบไว้ได้
จะจัดการค้นหาผู้ถูกอาวุธ กับค้นหาศพคนตาย เพื่อจะได้คุ้มครองรักษา
มิให้สูญใด ๆ มาทำการปล้นหรือทำการทารุณร้ายกาจทั้งปวง

ก่อนที่จะจัดการเผาหรือฝังศพนั้น จะต้องจัดการพลิกศพตรวจศพเสีย
ให้ถี่ถ้วนตลอดก่อน

มาตรา ๔ ครั้นสามารถจะทำใดเมื่อใด ผู้กระทำสงครามจะต้องส่ง
คำหนังสือหรือเครื่องหมายทหารที่จะทำให้อีกฝ่ายใดว่าใครเป็นใคร ซึ่งได้พบที่ศพ
กับทั้งรายนามผู้ถูกอาวุธและบวญ ซึ่งตกไปในอำนาจคนนั้นไปให้เจ้าหน้าที่
ในบ้านเมืองของผู้เจ็บผตายหรือให้แก่นายทหารผู้บังคับบัญชาบุคคลนั้น ๆ

ผู้กระทำสงครามทั้ง ๒ ฝ่าย จะบอกกล่าวซึ่งกันและกันถึงเรื่องที่ได้นำ
ผู้ถูกอาวุธหรือบวญเจ็บอันอยู่ในอำนาจคนไปกักไว้ ณ ที่ใด ย้ายไป ณ ที่ใด
หรือได้เข้าไปในโรงพยาบาลใด ๆ หรือได้ล้มตายไปแล้วประการใด จะ
ต้องเก็บรวบรวมบรรดาเครื่องใช้ส่วนตัว สิ่งของมีราคา จดหมาย ฯลฯ
ซึ่งหาได้ในสนามรบ หรือผู้ถูกอาวุธหรือบวญ จะได้ทั้งไว้ใน กอง หมวก หม
พยาบาล เพื่อส่งไปให้ญาติมิตรของเจ้าของ ส่งผ่านไปทางเจ้าหน้าที่
ในบ้านเมืองของผู้ถูกอาวุธหรือบวญเจ็บนั้น ๆ

มาตรา ๕ เจ้านาที่ฝ่ายทหารอาจบอกแก่ผู้คดีให้พลเมืองดำนัญญาช่วยกันเก็บแคว้นรักษาที่ถูกอาชญาหรือบวญเจ็บอันประจำในกองทัพ ในความควบคุมของเจ้านา และพลเมืองผู้ใดมาช่วยงานที่ผู้คดีนั้นไม่ควรให้ความคุ้มครองรักษาพิเศษ หรือให้มีผลบ่งชี้เป็นอย่างอื่นตามสมควร

ภาคที่ ๒

ว่าด้วยกองพยามาและทัพพยามา

มาตรา ๖ กองพยามาซึ่งเคลื่อนที่ได้ (คือที่สำหรับจะไปกับกองทัพในสนาม) และทัพพยามาประจำที่ จะได้รับความคุ้มครองรักษาและรับการรักษาจากผู้กระทำความผิด

มาตรา ๗ การคุ้มครองรักษาของหรือทัพพยามานั้นจะตล่เสีย ถ้ามีผู้ใช้กองหรือทัพนั้น ๆ สำหรับทำการอันเป็นผลร้ายแก่ชาติ

มาตรา ๘ ๑) การที่เจ้านาที่ในกองหรือทัพพยามาจะมีอาชญาประจำตัวหรือใช้อาชญาเฉพาะสำหรับป้องกันตนหรือป้องกันผู้ถูกอาชญาหรือบวญเจ็บ

๒) การที่กองหรือทัพพยามาจะมีหุมรักษาการหรือยามรักษาการประจำรักษาอยู่อย่างเวลาปรกติ เพราะไม่มีพลพยามาซึ่งถืออาชญา

๓) การที่หู่ได้กระสุนหรืออาชญาในกองพยามาทัพพยามา แต่อาชญาหรือกระสุนที่หู่ได้นั้นเป็นของ ปลดออกจากตัวคนถูกอาชญาหรือบวญเจ็บและยังไม่ทล่ส่งไปให้เจ้านาที่ ๆ ควรรับ

ทั้ง ๓ อย่างนี้ จะไม่นับเป็นเหตุที่จะยกเว้นไม่ให้กองหรือทัพพยามาได้รับความคุ้มครองรักษาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖

มาตรา ๙ เจ้าหน้าที่ซึ่งใช้ทำการเก็บ, หาม, รักษาผู้ถูกอาชญาหรือป่วยเจ็บ กับทั้งเจ้าหน้าที่ในกองบังคับการของกองหรือที่พยาบาล บาดหลวงซึ่งประจำอยู่กับกองทัพบก จะได้รับการรักษาและได้รับความคุ้มครองรักษาเสมอไม่ว่าในเหตุการณ์ใด ๆ ถ้าบุคคลนั้น ๆ ตกไปในเงื้อมมือข้าศึก และจะไม่นับว่าเป็นชดเชยศึก

ข้อความทั้งนี้ใช้สำหรับบุคคลที่ทำการรักษากองหรือที่พยาบาลดังกล่าวไว้ในมาตรา ๘ หมายถึงเลข ๒

มาตรา ๑๐ เจ้าหน้าที่ในสภามคมอันอาษาทำการช่วยเหลือ ซึ่งรัฐบาลได้รับรองและอนุญาตให้กระทำแล้ว อันจะได้ไปทำการอยู่ในกองหรือที่พยาบาลของกองทัพบก ต้องนับเป็นเจ้าหน้าที่ดังที่กล่าวไว้ในมาตราข้างบนนี้ แต่ไม่นับได้ต่อเมื่อบุคคลนั้นอยู่ในอำนาจกฎหมายและกฎของบังคับทหาร

ประเทศทุกประเทศต้องบอกกล่าวแก่ประเทศอื่น แต่ในเวลาสงครามหรือในเวลาที่จะเริ่มในระหว่างเวลาทำการสงคราม อย่างไรก็ดี ต้องก่อนเวลาที่ใช้ทำการจริง ให้ทราบรายนามของสภามคมซึ่งรัฐบาลได้อนุญาตให้ทำการช่วยเหลือในราชการพยาบาลของกองทัพบก โดยความรับผิดชอบของรัฐบาลนั้น

มาตรา ๑๑ ผู้ใดมาซึ่งได้รับความรับรองในประเทศอันเป็นกลาง จะ
ตั้งเจ้าหน้าที่หรือกองพยาบาลของตนไปช่วยเหลือผู้กระทำความผิดต่อเมื่อ
ได้รับความยินยอมจากรัฐบาลของตน และรับอนุญาตจากผู้กระทำความ
ผิดนั้นด้วย

ผู้กระทำความผิดซึ่งได้รับความช่วยเหลือ จะต้องบอกกล่าวให้ข้าศึก
ทราบ ก่อนที่จะใช้บุคคลจากประเทศอันเป็นกลางทำการช่วยเหลือ

มาตรา ๑๒ บุคคลซึ่งบ่งไว้ในมาตรา ๙, ๑๐, ๑๑, นั้น ถึงแม้ตกไป
ในเงื้อมมือของข้าศึกแล้ว ก็จะต้องคงทำตามหน้าที่ของตนต่อไปใน
ความอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้าศึก

ถ้าไม่มีความจำเป็นจะต้องใช้บุคคลที่กล่าวแล้ว จะต้องส่งตัวกลับไป
ยังกองทัพหรือบ้านเมืองของเขา ในเวลาที่เหมาะและตามที่เหมาะกับ
เหตุการณ์ยथ

บุคคลนั้น ๆ จะนำเอาเครื่องใช้, เครื่องมือ, อาวุธ, ม้า ซึ่งเป็นของส่วนตัว
เท่านั้นไปด้วยได้

มาตรา ๑๓ ข้าศึกจะให้เจ้าหน้าที่ซึ่งกล่าวถึงในมาตรา ๙ ได้มีตำแหน่ง
และรับเงินเดือนเท่ากับเจ้าหน้าที่ชั้นเดียวกันในกองทัพของข้าศึกเองตลอดเวลา
ที่บุคคลนั้น ๆ ตกอยู่ในอำนาจของข้าศึกนั้น

ภาคที่ ๔

ว่าด้วยเครื่องใช้

มาตรา ๑๔ ถ้ากองพยาบาลซึ่งเกิดขึ้นได้ ตกไปอยู่ในอำนาจของ
ข้าศึก จะคงเอาเครื่องใช้ของตนไว้ได้ตลอดจนเครื่องเทียมมดากไม่ว่า

สำหรับพาหนะอย่างใด ๆ กับทั้งคนขับชดว้ย แต่ว่าเจ้านาทนายทหาร
สามารถเอาสิ่งเหล่านี้ไปใช้ ในการรักษาพยาบาลผู้ถูกอาวจรหรือบวยเจ็บได้
การดั่งคั้นจะทำตามระเบียบที่วางไว้สำหรับการส่งตัวเจ้าน้ำที่คั้น และถ้า
สามารถจะทำได้ ให้ส่งพร้อมกัน

มาตรา ๑๕ สถานที่และเครื่องใช้ของทัพยาบาลประจำที่ตกอยู่ใต้อำนาจ
กฎการสงคราม แต่อย่างจำเป็นสำหรับผู้ถูกอาวจรหรือบวยเจ็บตราบไป
จะเอาไปใช้ในการอย่างอื่นไม่ได้

แต่ว่าผู้บัญชาการทหารซึ่งทำศึก อาจทำลายสถานที่เสียได้ ถ้าเป็น
การจำเป็นอย่างสำคัญสำหรับการทหาร แต่จะทำได้ต่อเมื่อได้จัดการ
ย้ายผู้ถูกอาวจรหรือบวยเจ็บอื่นอยู่ในสถานที่นั้นไปแล้ว

มาตรา ๑๖ เครื่องใช้ของสมาคมช่วยเหลือ ซึ่งได้รับผลของความ
ตกลงอันนี้ตามความที่กำหนดไว้ในความตกลงอันนี้ ย่อมนับว่าเป็นสมบัติ
ส่วนบุคคล จึงต้องได้รับความอารักขาอยู่แล้วไม่ว่าในเหตุการใด ๆ เว้น
แต่ไม่หลุดพ้นจากสิทธิ์ในการเกณฑ์ ซึ่งผู้กระทำสงครามจะทำได้ต้องตาม
กฎและธรรมเนียมการสงคราม

ภาคที่ ๕

ว่าด้วยกองส่งคนบวยกลับ

มาตรา ๑๗ กองส่งคนบวยกลับนั้น จะต้องถือว่าเหมือนกันกับ
กองพยาบาลซึ่งเคลื่อนที่ใด เว้นแต่ที่กำหนดเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

๑) เมื่อผู้กระทำความผิดของเช่นนั้นเข้า และถ้าความจำเป็นในการหยุดบังคับให้ทำ ก็อาจกระจายเสียได้ แต่ตนเองต้องรับผิดชอบบุคคลผู้ถูกอาชญาหรือป่วยเจ็บซึ่งมีอยู่ในกองนั้น

๒) เมื่อเป็นเช่นนั้น น้ำที่ในการส่งตัวเจ้าหน้าที่พยาบาลกลับบ้าน เมือง ดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๒ จะต้องมีเนื้อตลอดถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ซึ่งทำการชนหรือรักษากองนั้น และได้รับมอบให้ทำหน้าที่อื่นโดยแน่นอน

น้ำที่ซึ่งจะต้องส่งเครื่องใช้ในการพยาบาลคืน อันกล่าวไว้ในมาตรา ๑๔ จะต้องใช้สำหรับพลังงานไฟ เรือเดินตามลำน้ำหรือทะเล แต่ไปมาเฉพาะภายในประเทศ และที่จัดขึ้นสำหรับการส่งคนป่วยกลับ กับทั้งเครื่องรถเกวียนของสรรพการพาหนะบกเรือซึ่งเป็นของสำหรับใช้ในการพยาบาล รถเกวียนทหารอย่างอื่น ๆ ซึ่งนอกจากสำหรับใช้ในการพยาบาล จะอันเขาเสียได้พร้อมทั้งพาหนะเทียมลาก

บุคคลพลเรือนหรือพาหนะทั้งปวง ซึ่งเกณฑ์มาจากราชรัฐตลอดจนเครื่องใช้ของรถไฟและเรือไฟที่ใช้ในการขนคนป่วยกลับ จะต้องอยู่ใต้อำนาจกฎหมายทั่วไปซึ่งว่าด้วยสิทธิของมนุษย์

ภาคที่ ๖

ว่าด้วยเครื่องหมาย

มาตรา ๑๘ เพื่อแสดงความยกย่องแก่ประเทศผู้ดี จึงจะคงใช้ตราเครื่องหมายกาชาดบนพื้นขาว ซึ่งเกิดขึ้นด้วยสัญลักษณ์ของประเทศนั้นเป็นเครื่องหมายของราชการพยาบาลในกองทัพต่อไป

มาตรา ๑๙ เครื่องหมายนี้จะแสดงไว้ทั้ง ที่ฉาพบนแขน กับทั้งที่
เครื่องใช้ทั้งปวงซึ่งเกี่ยวกับราชการพยาบาล โดยที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารนั้นมี
อำนาจได้อนุญาตแล้ว

มาตรา ๒๐ เจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับความคุ้มครองรักษาตามความในมาตรา
๙ (หมายเหตุ ๑), ๑๐, และ ๑๑ ต้องสวมฉาพบนแขนที่แขนซ้ายมีกาชาด
บนพนักขา ซึ่งได้รับจากและประทับตราของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารที่มีอำนาจ
พร้อมด้วยหนังสือประจำตัวสำหรับผู้ที่ประจำการอยู่ในราชการพยาบาลของ
กองทัพ แต่ไม่มีเครื่องแต่งตัวอย่างทหาร

มาตรา ๒๑ ของเครื่องหมายตามความตกลงอันนี้ จะชักขึ้นได้แต่
ที่กองหรือที่พยาบาลซึ่งรบนับบังคับให้อื่นชารักษา และต่อเมื่อมีอนุญาต
จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารแล้ว ก็จะต้องมีธงชาติของผู้กระทำการซึ่ง
กองหรือที่พยาบาลนั้นประกอบด้วย

แต่ว่ากองพยาบาลซึ่งตกไปในอำนาจของข้าศึกจะไม่ต้องใช้ธงอื่นนอก
จากธงกาชาด ตลอดเวลาที่คงอยู่ในอำนาจข้าศึกนั้น

มาตรา ๒๒ กองพยาบาลของประเทศอันเป็นกลาง ซึ่งได้รับอนุญาต
ให้ไปทำการช่วยเหลือตามกำหนดในมาตรา ๑๑ นั้น จะต้องชักธง
เครื่องหมายตามความตกลงนี้ และธงชาติของผู้กระทำการซึ่งตนขึ้น
อยู่นั้นด้วย

ความในวรรค ๒ แห่งมาตราข้างบนนี้ ใช้ได้สำหรับกองพยาบาล
จำพวกหนึ่งเหมือนกัน

มาตรา ๒๓ ตราพระราชบัญญัติและคำว่า “ กษัตริย์ ” หรือ “ กษัตริย์ ”
จะใช้ได้แต่สำหรับคุ้มครองรักษาหรือประกาศให้ทราบทั่วกัน
นี้คือกองหรือที่พยาบาล หรือเป็นเจ้าหน้าที่และเครื่องใช้ซึ่งได้รับความคุ้มครอง
รักษาตามความตกลงนี้เท่านั้น ไม่ว่าในเวลาสงครามหรือเวลาสงบศึก

ภาคที่ ๗

การใช้และปฏิบัติตามความตกลง

มาตรา ๒๔ ข้อความในหนังสือความตกลงอันนี้ เป็นสิ่งบังคับแต่
เฉพาะแก่ประเทศที่ลงนาม และเฉพาะเมื่อมีสงครามระหว่างประเทศเช่นนี้
ถ้าหากว่าประเทศผู้ทำสงครามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมิได้เป็นคู่สงครามในหนังสือ
ความตกลงนี้ไว้ ข้อความเหล่านี้ก็ไม่ต้องใช้

มาตรา ๒๕ แม้ทัพใหญ่บัญชาการทั่วไปในกองทัพของผู้กระทำ
สงครามมีอำนาจที่จะสั่งการตักเตือนสำหรับปฏิบัติการ ตามความในมาตรา
ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว กับทั้งในสิ่งที่ยังมิได้กล่าวไว้ ตามที่จะได้รับคำสั่ง
คำสั่งแจ้งจากรัฐบาลของตน ๆ ให้ต้องตามหลักทั่วไปของความตกลงนี้

มาตรา ๒๖ รัฐบาลที่ได้ลงนามจะจัดการที่จะส่งต่อทหารของตน
และส่งต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับความคุ้มครองรักษา ตามหนังสือความในหนังสือ
ความตกลงนี้เป็นพิเศษ กับทั้งโฆษณาให้พลเมืองทั่วไปทราบ

ว่าด้วยการใช้ที่ดินและการผลิต

มาตรา ๒๗ รัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งยังมีได้ทำกฎหมายไว้เพียงพอ รับว่าจะจัดการแนะนำให้ที่ประชุมออกกฎหมายจัดการทั้งปวงที่จำเป็น เพื่อ ห้ามปรามมิให้บุคคลใด ๆ หรือสมาคมใด ๆ นอกจากที่มีสิทธิ์ตามความตกลงนี้ ใช้ตราหรือนาม กษัตรา หรือ กาเยเนวา เป็นอันขาดไม่ว่าในเวลาใด เช่นไม่ให้ใช้สำหรับประโยชน์แห่งการค้าขาย โดยอุบายที่ใช้เป็น ตราหมายโรงทำหรือหมายร้านที่ค้าขาย เป็นต้น

การห้ามมิให้ ใช้ตราหรือนามซึ่งกล่าวนี้ จะต้องมั่นคงตั้งแต่เวลาที่ กำหนดในกฎหมายของทุก ๆ ประเทศ แต่อย่างช้าไม่เกิน ๕ ปีนับแต่ เวลาที่ได้เริ่มใช้หนังสือความตกลงนี้ ตั้งแต่เวลาที่ได้เริ่มใช้ความตกลง นี้แล้ว นับว่าจะมีตราหมาย โรงทำของหรือตราร้านค้าขายให้ติดกับคำ ห้ามโดยชอบด้วยกฎหมายมิได้

มาตรา ๒๘ รัฐบาลท้องถิ่นรับเหมือนกันว่าจะจัดการหรือแนะนำ แก่ที่ประชุมออกกฎหมายให้จัดการในทางจำเป็น ที่จะจำกัดมิให้บุคคลใด ทำการปล้นหรือทำการทารุณร้ายกาจแก่ผู้ที่ถูกอาชญาหรือป่วยเจ็บในกองทัพนับทั้งสำหรับลงอาญาแก่ผู้เอารัดหรือฉ้อโกงขนกาชาตไปใช้ ในทางที่ผิด ไม่ ว่าจะเป็นทหารหรือพลเรือน และลงโทษเท่ากับเอาเครื่องหมายทหารไปใช้ ถ้าหากว่ากฎหมายอาญาทหารซึ่งมีอยู่แล้วยังหาเพียงพอสำหรับการนี้ไม่

รัฐบาลจะบอกกล่าวซึ่งกันและกัน ทางที่ประชุมปกครองประเทศลี้ภัย
ว่าโครงการเรื่องเหล่านี้ไปแล้วประการใด ในเวลาไม่ช้ากว่า ๕ ปี นับ
แต่ใครรับรองจะทำตามความตกลงแล้ว

การทั่วไป

มาตรา ๒๙ หนังสือความตกลงนี้ จะได้รับความรับรองโดยเร็วที่
สุดที่จะเป็นไปได้

หนังสือขอรับรองนั้นจะส่งถึงกรุงเบอร์ลิน

เมื่อได้รับหนังสือรับรองฉบับใดจะได้นำมาบันทึกไว้ และดำเนินการที่
นี้ซึ่งมีผลลงนามว่าถูกต้องแล้ว จะไปส่งตามทางทูตานุทูตไปยังประเทศที่
ลงนามทั้งปวง

มาตรา ๓๐ หนังสือความตกลงนี้ ให้เริ่มใช้ในประเทศอันหนึ่ง ๆ
ในเวลา ๖ เดือนภายหลังวันที่ยื่นหนังสือรับรอง

มาตรา ๓๑ หนังสือความตกลงอันนี้ เมื่อได้มีการรับรองโดยถูก
ต้องแล้ว จะแทนหนังสือความตกลงซึ่งทำเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม
พ.ศ. ๒๔๐๗ ในการติดต่อระหว่างประเทศที่ลงนาม

หนังสือความตกลงปี พ.ศ. ๒๔๐๗ นั้น คงใช้ต่อไปสำหรับการติด
ต่อระหว่างฝ่ายที่ใดลงนามในหนังสือความตกลงอันโน้น แต่ไม่รับรอง
หนังสือความตกลงอันนี้

มาตรา ๓๒ ประเทศใด ๆ ที่ให้มีผู้แทนมาในการประชุมซึ่งได้เปิดทำการที่เมืองเยเนวเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๙ กับทั้งประเทศซึ่งมิได้มีผู้แทนมาในการประชุมครั้งนี้ แต่ได้ลงนามในหนังสือความตกลงปี พ.ศ. ๒๔๐๗ นั้นแล้ว อาจมาลงนามในหนังสือความตกลงอันนี้ต่อไปได้จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม

ประเทศที่มีได้ลงนามในหนังสือความตกลงนั้นจนพ้นวันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๔๙ ไปแล้ว มีความอิสระที่จะมายินยอมตามในภายหลังก็ได้ แต่จะต้องบอกกล่าวถึงความยินยอมนี้ โดยที่มีหนังสือถึงที่ประชุมปกครองประเทศดีแล้ว แล้วที่ประชุมนี้จะได้ออกไปยังประเทศอื่น ๆ

ประเทศอื่น ๆ จะร้องขอยินยอมเข้าด้วยตามแบบซึ่งกล่าวมาแล้วก็ได้ แต่การที่ขอรับนั้นจะเป็นผลสำเร็จต่อเมื่อนับแต่ขณะที่ได้ออกแก่ที่ประชุมปกครองประเทศดีแล้วนั้นเวลาได้ล่วงพ้นไปแล้ว ๑ ปี และที่ประชุมไม่ได้รับคำคัดค้านจากประเทศใดประเทศหนึ่งซึ่งลงนามไว้แล้ว

มาตรา ๓๓ ฝ่ายที่ได้ลงนามไว้แล้วทุกฝ่ายสามารถจะบอกเลิกไม่ทำตามความตกลงนี้ได้ การบอกเลิกเช่นนี้จะเป็ผลต่อเมื่อนับแต่ขณะที่ที่ประชุมปกครองประเทศดีแล้วได้รับคำบอกเล่า และได้บอกให้ประเทศอื่น ๆ ทราบทันทันเวลาได้พ้นไป ๑ ปีแล้ว

การบอกเลิกนี้ จะมีค่าแค่เฉพาะในการเกี่ยวข้องกับประเทศที่บอกเลิกเท่านั้น

เพื่อแสดง ความเชื่อมั่น ผู้แทนอันมีอำนาจเต็มที่ได้นำนามในหนังสือ
ความตกลงนี้ และประทับตราไว้เป็นสำคัญ

ทำที่เมืองเยเนวาวันที่หกกรกฎาคมพันเก้าร้อยหก (คือปีคริสต์ศักราช
ซึ่งตรงกับพระพุทธศักราช ๒๔๔๙) เป็นฉบับเดียวซึ่งจะเก็บไว้ในห้องเก็บ
หนังสือราชการของประเทศสวิต และมีสำเนาซึ่งมีผู้ลงนามว่าถูกต้อง
ไปให้ฝ่ายที่ลงนามทั้งปวงทางทูตานุทูต

(ต่อไปนี้มีลายเซ็นของผู้แทน)

การตั้งสภาภาษาดสยาม

ในปี พ. ศ. ๒๔๓๖ (ร.ศ. ๑๑๒) ได้เกิดมีความเข้าใจผิดในระหว่าง
 รัฐบาลสยามกับรัฐบาลฝรั่งเศสเรื่องเขตแดนที่แม่น้ำโขง จนกระทั่ง
 เกิดการต่อสู้กันขึ้นระหว่างทหารไทยกับทหารฝรั่งเศส แต่รัฐบาลทั้ง ๒
 ประเทศหาได้ขาดพระราชไมตรีกันไม่ ยังเป็นเรื่องในระหว่างพูดจากันอยู่
 และเกือบจะเป็นเรื่องใหญ่โตจนถึงประกาศสงคราม หากว่ารัฐบาลสยาม
 เจียมตัวเพราะมีอำนาจน้อย จึงต้องยอมกระทำตามใจรัฐบาลฝรั่งเศสทุก
 อย่าง เมื่อสมเด็จพระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีได้ทรงพระอนุสร
 คำนึงถึงทหารที่บอยเจ็บในคราวที่เกิดเหตุนี้ ว่าควรจะได้รับความช่วยเหลือ
 เหลืออย่างใด จึงทรงชักชวนหญิงผู้ดีทั้งหลายให้เข้าช่วยเรียบเรียงตำนาน
 การกู้ชาติขึ้นสำหรับจัดการระดมเครื่องยา เลือดผ้า เครื่องใช้สำหรับการบำบัด
 ทุกข์ของทหารที่เจ็บไข้ จึงพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิรา
 ลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้
 จัดตั้งขึ้นเป็นสภาอุณาโลมแดง ภายหลังเปลี่ยนนามว่าสภาภาษาดสยาม
 ตั้งกันอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ และสมเด็จพระบรมราชินีนาถพระบรม
 ราชชนนีได้ดำรงตำแหน่งสภานายิกา มีกรรมการนี้ฝ่ายหญิงตลอดพระเดช
 พระคุณดำเนินกิจการต่าง ๆ มีเงินทุนในเวลานั้น ๓๙๑,๒๕๙ บาท
 ๙๘ ดังข้างนี้

ครั้นพ้นเวลาจำเริญแล้ว และเนื่องด้วยความผาสุกของบ้านเมืองปราศ
จากเหตุการณ์อันตรายต่าง ๆ การงานก็ระงับหยุดมา ทั้งกรรมกรีนีต่าง ๆ
ก็ถึงแก่กรรมเสียโดยมาก จึงหาได้ดำเนินการให้ตัดออกมาไม่ ภายหลัง
ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้เสนาบดีกระทรวงกระต๊อ
เป็นผู้ช่วยดูแลการของสถานที่

อนึ่งขณะที่พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลง
ดำรงตำแหน่งสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ และเสด็จมาทาง
ประเทศญี่ปุ่นได้ทอดพระเนตรเห็นโรงพยาบาลสงฆ์ที่กรุงเทพฯ อันเป็น
สงฆ์ต่าง ๆ จึงได้ทรงพระดำริพร้อมด้วย จอมพล พระเจ้าพี่ยาเธอ กรม
หลวงนครไชยศรีสุรเดช ในเรื่องที่จะจัดระเบียบสงฆ์ที่กรุงเทพฯ และเรื่อง
ที่จะมีโรงพยาบาลสงฆ์ให้เป็นหลักฐานต่อไป

ต่อมาเมื่อปี พ. ศ. ๒๔๔๖ ประเทศสยามได้ตั้ง พระวรราชโอรส พระองค์
เจ้าจุลจักรพงษ์เป็นอุปราช เป็นผู้แทนไปในการประชุมฯ ประเทศที่เมืองเยเนวา
เรื่องการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ในสนาม และได้ตั้งนามในความตกลงใหม่
นี้ ในคราวนี้ได้กล่าวถึงสงฆ์ที่กรุงเทพฯ และสงฆ์ช่วยมนุษยอื่น ๆ และยอม
ให้ทำการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ในสนาม และใช้เครื่องหมาย
ภาษาชาติได้ ต่อเมื่อรัฐบาลของประเทศที่สงฆ์ที่กรุงเทพฯ นี้ขอช่วยเหลือ
รับรองแล้ว

ครั้นพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสู่สวรรคาลัยเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ บรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดา มีพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีรัชกาลปัจจุบันเป็นประธาน ได้ปลงพระทัยที่จะทรงบำเพ็ญการพระกุศลสนองพระเดชพระคุณเป็นพิเศษ ซึ่งเข้ากันเฉพาะพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดสร้างสิ่งซึ่งเป็นถาวรประโยชน์ไว้เป็นอนุสาวรีย์เฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระบรมชนกนาถ จึงทรงพระดำริเห็นพร้อมกันว่า ควรสร้างโรงพยาบาลสุภาพาชาตขึ้น ก็จะเป็นการพระกุศลอันประกอบด้วยถาวรประโยชน์ อันโดยตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถ และเป็นเกียรติยศแก่สยามราชอาณาจักรด้วยทุกประการ เมื่อทรงพระดำริเห็นพร้อมกันดังนี้ บรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ต่างพระองค์ จึงทรงบริจาคทรัพย์รวมกันเป็นจำนวนเงิน ๑๒๒,๙๑๐ บาท มอบถวายในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชธุระอำนวยการให้ดำเนินการตามพระประสงค์

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีรัชกาลปัจจุบัน ได้นำความกราบทูลหาข้อแต่สถานียา ทรงเห็นชอบด้วย และพระราชทานพระราชานุญาตพิเศษอีกส่วนว่า เงินทุกส่วนของสุภาพาชาตเดิมที่มีอยู่นั้น ถ้าและจะเป็นประโยชน์ประการใด ให้การโรงพยาบาลนี้ดำเนินการได้โดยประการใด ก็เต็มพระราช

เหตุที่จะให้ใช้เงินนั้นได้ด้วย ส่วนการก่อสร้างและจัดการ โรงพยาบาล
 สภาเทศบาลนี้ พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธฯ ได้ทรงพระกรุณา
 โปรดเกล้าฯ พระราชทานที่ดินอันเป็นส่วนหนึ่งของพระองค์ มีให้ต้องลงทุนซื้อหา
 และโปรดเกล้าฯ ให้ จอมพลพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช
 ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกระต๊อใหม่เป็นเจ้านายที่จัดการก่อสร้างโรง
 พยาบาล ได้ลงมือทำการตั้งแต่วันที่ ๒๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๔
 เป็นต้นมา การยังไม่ทันแล้ว จอมพลพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรี
 สุรเดช สิ้นพระชนม์เสียก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ จอมพล
 (ในขณะนั้นยังเป็นนายพลเอก) สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์
 อุบลนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ เสนาธิการทหารบก ทรงอำนวยการ
 การต่อมาจนการสำเร็จ จึงได้ โปรดให้ชานานามโรงพยาบาลตาม
 พระบรมนามาภิธิยในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธฯ
 พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์” และได้ตั้ง
 มาเปิดโรงพยาบาลณวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๗

ความที่จารึกไว้ในแผ่นศิลาที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คู่ภักดี พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ปี บัณฑิตปีที่ ๓๐ พฤษภาคม
 มาศโสดวารกาลกำหนด พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลฯ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เสด็จมาเปิดโรงพยาบาลกาชาด ซึ่งได้พร้อม

พระราชฤทัยกับพระชัชวาลกุมารกุมารี่ ที่เป็นพระภาคและพระภคินี
ทั้งหลาย สว่างขึ้นเพื่อประโยชน์แก่สยามราชอาณาจักรและมหาชนทั่วไป
พระองค์มีพระราชประสงค์จะทรงประกาศปณิธานแห่งการสร้างโรงพยาบาล
นี้ไว้ให้ปรากฏและให้บรรดาสมาชนได้รับพระราชทานส่วนกุศลบุญราศี
ด้วยเจริญพรหมวิหารและมีความเต็มใจในกตัญญูคุณเวทิตากรรมเป็นต้น
จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้เจ้าลูกพระราชประสงค์ลง
แผ่นศิลาขึ้นประดิษฐานไว้ในโรงพยาบาลเป็นสำคัญ ขอบรรดาสมาชนจง
ทราบปณิธานการตั้งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

จำเดิมแต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสู่สวรรคาลัยเมื่อณวันเสาร์ที่๒๒ตุลาคมพ.ศ. ๒๔๙๓
บรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดา มีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัวเป็นประธานได้ทรงบำเพ็ญการพระกุศลสนองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถเป็นเอกประการแล้ว มาทรงปรารภพร้อมกันว่า
สมควรจะทรงบำเพ็ญพระกุศลพิเศษอีกด้วหนึ่ง ซึ่งเข้ากันเฉพาะพระราช
โอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จัด
สร้างสิ่งซึ่งเป็นถาวรประโยชน์ขึ้นไว้ให้เป็นอนุสาวรีย์เฉลิมพระเกียรติยศ
สมเด็จพระบรมชนกนาถ เมื่อทรงพระปรารภหากันว่าจะควรสร้าง
สิ่งใดซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สยามอาณาจักรตลอดจนประชาชนชาวสยามให้
อยู่ถาวรไปตลอดกาลนาน จึงทรงพระดำริเห็นพร้อมกันว่า เมื่อสมเด็จพระ

* หมายเหตุ วันสวรรคตของ ไร่ ในแผ่นดินจารึกนักคิด ที่ถูกเป็นวันอาทิตย์ที่ ๒๓ ตุลาคม

พระบรมชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ยังเสด็จดำรงพระชนม์อยู่นั้น ได้ทรงพระราชดำริจัดตั้งสถานกาชาด ซึ่งเรียกในเวลานั้นว่าสถานโศกนาฏกรรมขึ้นไว้สำหรับการรักษาพยาบาลไข้เจ็บ คือ สงเคราะห์แก่ผู้ที่ถูกบาดเจ็บในเวลาการสงครามเป็นต้น ตามคติของนานาประเทศที่เจริญแล้ว แต่การสถานกาชาดยังไม่สำเร็จบริบูรณ์ได้ตั้งพระราชประสงค์เป็นกาลวิศิษฐ์ค้างอยู่อย่างหนึ่ง ถ้าพร้อมกันทรงบริจาคทรัพย์สร้างโรงพยาบาลสถานกาชาดขึ้นก็จะเป็นการพระกุศลอันประกอบด้วยถาวรประโยชน์ อนุโลมตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระบรมชนกนาถและเป็นเกียรติยศแก่สยามราชอาณาจักรด้วยทุกประการ เมื่อทรงพระดำริเห็นพร้อมกันฉนั้น บรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดา ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวซึ่งมีพระนามจารึกไว้ต่อไปนี้ คือ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระมยุรกเกล้าเจ้าอยู่หัว

- ๑ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงศรีรัตนโกสินทร
- ๒ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์วรพินิต
- ๓ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิชิตปรีชาภิวันท
- ๔ สมเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงเพชรบุรีราชสิรินธร
- ๕ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนนครราชสีมา
- ๖ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนสงขลานครินทร์
- ๗ สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนเพชรบูรณ์อินทราไชย

- ๘ ส้มเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนศุโขทัยธรรมราชา
 ๙ ส้มเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนดพบุรีราเมศวร์
 ๑๐ ส้มเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้ามหาดินนาครา
 ๑๑ ส้มเด็จพระเจ้าน้องนางเธอ เจ้าฟ้าภาณุพานาครด
 ๑๒ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าผ่อง
 ๑๓ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าวรดิษนาครด
 ๑๔ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพรรดิรัชกัญญา
 ๑๕ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าจุฑาธินาครา
 ๑๖ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าอรพินทเพ็ญภาคย์
 ๑๗ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าศุภกัศกรดิษยพรรณ
 ๑๘ พระเจ้าพยาเธอ กรมหลวงจันทบุรีนฤนาคร
 ๑๙ พระเจ้าพยาเธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์
 ๒๐ พระเจ้าพยาเธอ กรมหลวงปราจิณกิติบดี
 ๒๑ พระเจ้าพยาเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุริยเดช
 ๒๒ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าภทราวดี
 ๒๓ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าเจริญศรีชนมา
 ๒๔ พระเจ้าพนางเธอ พระองค์เจ้าประเวศวรดิษย์
 ๒๕ พระเจ้าพยาเธอ กรมหมื่นชนมพรเชตรอดมศักดิ์
 ๒๖ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าศิริพงษ์ประไพ

- ๒๗ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าพิศมัยพิมลธกขัตติย
 ๒๘ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นกำแพงเพชรอรรคโยธิน
 ๒๙ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นดิงหวิกรมเกรียงไกร
 ๓๐ พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นสรวงศ์วดียืนถบติ
 ๓๑ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้าสุริยงประยุรพันธุ์
 ๓๒ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าเยาวภาพงษ์สันติ
 ๓๓ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าอรประพันธ์รำไพ
 ๓๔ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าประภาพรรณพิสัย
 ๓๕ พระเจ้าน้องยาเธอ พระองค์เจ้ารังสิตประยุรศักดิ์
 ๓๖ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าอาทริทพิยนิภา
 ๓๗ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าอัมพันธ์ศรีประชา
 ๓๘ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าอดิษฐ์วิริยาภา
 ๓๙ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าทิพยาดังการ
 ๔๐ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าสุจิตวาทกรณ
 ๔๑ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าวามบมุษบากร
 ๔๒ พระเจ้าน้องนางเธอ พระองค์เจ้าเหมวดี

ต่างพระองค์จึงทรงบริจาคทรัพย์ แอมเข้กันเป็นจำนวนเงิน ๑๒๒๙,๐
 บาทมอบถวายในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กราบับคมทูต
 ขอให้ทรงเป็นพระราชธุระอเนกยการให้สำเร็จจนพระประสงค์ พระ
 บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริเห็นว่าโรงพยาบาล

ด้ภากาชาด ซึ่งจะสร้างขึ้นเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระบรมชนกนาถ
 นี้ เนื่องด้วยการด้ภากาชาดเดิม ซึ่งสมเด็จพระบรมราชินีนาถพระบรม
 ราชชนนีได้เสด็จดำรงตำแหน่งด้านายิกามาแต่แรกตั้ง และเนื่องด้วยการ
 ทหารอันเป็นหน้าที่กระทรวงกระตาดใหม่ จึงทรงนำความกราบทูลหาฤกษ์แต่
 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
 พระองค์ก็ทรงโสมนัสอนุโมทนาในพระกตัญญูแก่ที่ราชการ และความ
 ดำรงกิจของบรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระ
 จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงพระราชทานอนุญาตพิเศษอีกส่วนหนึ่งว่าเงิน
 ทุนของด้ภากาชาดเดิมที่มีอยู่นั้น ถ้าแต่จะเป็นประโยชน์อุปการะให้การ
 โรงพยาบาลจำเริญให้ด้วยประการใดก็ได้สมเด็จพระราชหฤทัยที่จะให้ใช้เงิน
 นั้นได้ด้วย ส่วนการก่อสร้างและจัดการโรงพยาบาลกาชาดนี้ พระบาท
 สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน
 ที่ดินอันเป็นของส่วนพระองค์มาให้ต้องลงทุนซื้อหา และโปรดเกล้าฯ
 ให้จอมพลพระเจ้าพี่ยาเชอพระองค์เจ้าจิรประวัติวรเดช กรมหลวงนคร
 ไชยศรีสุรเดช ซึ่งดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงกระตาดใหม่ เป็นเจ้า
 นำที่จัดการก่อสร้างโรงพยาบาล ได้ตั้งมือทำการมาตั้งแต่เมื่อณวันที่ ๑๘
 มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๕๔ เป็นต้นมา มีผู้ช่วยดูแลและกระการ คือนายพล
 เอกเจ้าพระยาบดินทรเดชาานุชิต (ม.ร.ว. อรุณ ฉัตรกุล) ๑ นายพลตรี
 พระยาศรีสุรราชภักดิ์ (ม.ร.ว. นาย กำภู) ๑ นายแพทย์โอเฟเชเพอร์

การยังมีทันแล้ว จอมพลพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดชขึ้น
 พระชนม์เสียก่อน จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นายพลเอกสมเด็จพระ
 เจ้าอินทยาเธอ เจ้าฟ้าจักรพงษ์ภูวนาถ กรมหลวงพิษณุโลกประชานาถ ซึ่ง
 เสด็จดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารบกทรงอำนาจการต่อมาจนการสำเร็จ
 จึงได้โปรดให้ชำนานามโรงพยาบาลตามพระบรมราชานามิธิชัยในสมเด็จพระ
 พระบรมชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า โรงพยาบาล
 บาดจุฬาลงกรณ์ และเสด็จมาเปิดโรงพยาบาลในเวลานั้น เมื่อสำเร็จ
 ทั้งหลายได้อ่านทราบความตามจากนั้นก็แล้ว ขอจงดำหริศริตรองความตาม
 ปกติเหตุดังกล่าวมา และจงอนุโมทนาเต็มใจในคุณธรรมทั้งหลายที่
 ปรากฏในการสร้างโรงพยาบาลนี้ ถ้าข้อใด ๆ อาจจะปฏิบัติตามได้ ให้
 เป็นเยี่ยงอย่างในสกุลวงศ์ของชนกก็ดี หรือเพียงแค่จะอนุโมทนาตามคุณา
 นุรูปได้เฉพาะตนก็ดี ก็ขอให้เจริญกุศลธรรมนั้น ๆ ให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไปใน
 ภายภาคหน้า อีกประการหนึ่งขอให้บรรดาผู้ที่ได้รับประโยชน์และความ
 สุขจากโรงพยาบาลนี้ ทั้งบรรดาผู้ที่ได้นำเพื่อกุศลอุทิศการแก่โร
 พยาบาลสภากาชาดนี้ จงมีกมลปราโมทขอบด้วยกตัญญูแก่เวทีกา อุทิศ
 ส่วนกุศลถวายแด่พระองค์พระคุณ แต่พระบาทสมเด็จพระปรมินทร
 มหาจุฬาลงกรณ์พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ปิยมหาราชาราชซึ่งเสด็จ
 สวรรคตไปแล้วนั้น เพิ่มพูนพระราชกุศลให้ยิ่ง ๆ ขึ้นสืบไปในอนาคต
 กาลด้วย เทอญ

การเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศล
พร้อมด้วยพระราชภาดาและพระราชภคินทงปวง ผู้ซึ่งพระราชทานและ
ประทานเงินตราแก่สภาภาชาดให้จัดสร้างโรงพยาบาลถาวรขึ้น เป็นราชา
นุสาวรีนถองพระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาทสมเด็จพระ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น บัดนี้การสร้างโรงพยาบาลนั้นสำเร็จถึงขั้น ๑
แล้วพอจะเปิดใช้การได้ จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวง
กระต๊าโหมรับผิดชอบที่อนั้นมาจัดเป็นโรงพยาบาลทหารบกกลาง และให้
มีพิธีการเปิดเพื่อเป็นที่เฉลิมพระราชศรัทธา และเป็นลั้วดีมิ่งมงคลแก่โรง
พยาบาลด้วย คือ

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เวลาเช้าเจ้าพนักงาน
กระทรวงกระต๊าโหมได้นำสังฆทานไปถวายพระสงฆ์วัดประทุมวัน ซึ่ง
เป็นวัดที่ใกล้เคียงกับที่ตั้งโรงพยาบาลนั้น ส่วนที่โรงพยาบาลก็ได้จัดการ
พิธีไว้พร้อมสรรพ

เวลา ๑๕ นาฬิกา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จอมพลสมเด็จพระ
เจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช เสด็จไปจุด
เทียนเครื่องนมัสการ พระสงฆ์วัดประทุมวันกับพระอมรโมลีพระราชคณะ
นำรวม ๑๐ รูปเจริญพระพุทธมนต์ในแต่นัดนี้โรงพยาบาล ระหว่างนี้

พระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่และข้าราชการฝ่ายทหารได้มาประชุมคอยเฝ้า
ทูลละอองธุลีพระบาทอยู่พร้อมกัน

เวลา ๑๗ นาฬิกาเศษพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนิน
โดยรถยนต์พระที่นั่งแต่พระราชวังสวนดุสิตมาสู่โรงพยาบาล เสด็จประทับ
เหนือพระราชอาสน์ในตึกพระโรง พระบรมวงศานุวงศ์ข้าทูลละออง
ธุลีพระบาทเข้าเฝ้าตามตำแหน่ง แล้วเสด็จขึ้นกระบวนกระดาใหม่อ่านคำ
กราบบังคมทูลพระกรุณาเป็นรายงานการสร้างโรงพยาบาลเสร็จแล้ว อัญ
เชิญเสด็จทรงเปิด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีพระราชดำริตอบ
เสร็จแล้ว เสด็จพระราชดำเนินยังประตูหน้าโรงพยาบาล ทรงไขกุญแจเปิด
โรงพยาบาลเป็นพระฤกษ์ พระสงฆ์สวดชัยันโต ชาวประโคนก็กระทั้ง
แตรสังข์พินพาทย์ ทหารกองเกียรติยศได้กระทำการทูลถวายคำนับ
แตรวงบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เสด็จพระราชดำเนินเข้าไปในโรงพยาบาล จอมพลสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ
เจ้าฟ้ากรมหลวงพิชิตปรีชาภิวันทวงศ์ (ในขณะนั้นยังเป็นนายพลเอก) ทรง
นำเจ้านายที่ในโรงพยาบาลกับทั้งนายช่างผู้กระทำการแบบอย่าง และนายช่างผู้
ทำการก่อสร้างโรงพยาบาล เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท แล้วนายพันเอก
พระยาวิบูลย์ยุทธเวท (เล็ก รรรมดิโรช) (ในขณะนั้นเป็นนายพันตรี หาดวง
ศักดิ์พลรักษ์ ผู้รั้งผู้อำนวยการโรงพยาบาล) เชิญเสด็จพระราชดำเนินทอด
พระเนตรสถานที่ต่าง ๆ คือในตึกที่ว่าการชั้นบน ทอดพระเนตรห้องทำการ

ของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ห้องสมุด ห้องประชุม ห้องตรวจเชื้อโรค และณที่นายแพทย์ออร์นสไตน์ ได้กราบบังคมทูลบรรยายถึงวิธีการตรวจเชื้อโรคเสร็จแล้วทรงพระราชดำเนิรตัดทอนการชันสูตร ทอดพระเนตรห้องเรียนสำหรับใช้สอนนายแพทย์ ณที่นายพันโท พระศักดาพรภักษ์ (ในขณะนั้นเป็นนายร้อยโทชั้นพุทธิแพทย์) ได้แสดงวิธีฉายไฟให้แลเห็นรูปอวัยวะต่าง ๆ ที่ผ่าจนนี้ถวายทอดพระเนตรเสร็จแล้ว เสด็จต่อไปได้ทอดพระเนตรห้องรับตรวจคนเจ็บไข้ ห้องจ่ายยา ในตึกสำหรับผ่าตัด ทอดพระเนตรห้องผ่าตัด ห้องเอ็กซเรย์ ณที่นายพันเอกพระยาวิบุลยาธิบดี (ในขณะนั้นเป็นนายพันตรี หลวงศักดาพรภักษ์) ฉายรูปเอ็กซเรย์ถวาย แล้วเสด็จไปทอดพระเนตรห้องเครื่องพิเศษต่าง ๆ มีเครื่องฉายไฟฟ้า เครื่องตรวจดวงตา เป็นต้น และเสด็จมารับคนเจ็บไข้ ทอดพระเนตรที่พักรักษาคนเจ็บไข้ โดยตลอด

ณที่ทอดพระเนตรทั่วสถานที่แล้ว จึงเสด็จพระราชดำเนินกลับสู่ต้นตึกโรงพยาบาล ทรงถวายซองไทยธรรมแก่พระภิกษุที่เจริญพระพุทธมนต์ พระสงฆ์ถวายอนุโมทนาและถวายอดิเรกเสร็จแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประทับที่เสวยน้ำชาเครื่องหวาน พร้อมด้วยพระบรมวงศานุวงศ์และข้าทูลละอองธุลีพระบาท วันเวลา ๑๙ นาฬิกาเศษเสด็จพระราชดำเนินกลับพระราชวัง

เจ้าพนักงาน ตื่นขึ้นตั้งเครื่องประกอบน้ำและโปรยทรายมนต์ทั่วสถานที่โรงพยาบาล เป็นเสร็จการพิธี

คำที่เสนาบดีกระทรวงกระดาโหม กราบบังคมทูลพระกรุณาในการเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาส กราบบังคมทูล
แสดงความปีติยินดีของข้าราชการฝ่ายทหารบก ในการที่ได้ฝ่าละอองธุลี
พระบาทได้ทรงพระราชอนุเคราะห์เสด็จพระราชดำเนินมาณโรงพยาบาลทหารบก
กต่างครั้งนี้ นับว่าเป็นสวัสดิมงคลอันยิ่งใหญ่ จะนำมาซึ่งความเจริญ
แก่โรงพยาบาลนี้ต่อไป ทั้งเป็นการส่งเสริมมหากุณยานันท์แก่ข้า
พระพุทธเจ้าเหล่าทหารบกอยู่เด่นั้น ให้ประจักษ์เห็นชัดซ้ำอีกครั้งนี้

แท้จริงโรงพยาบาลนี้ ก็ได้เริ่มสร้างขึ้นโดยที่ใต้ทรงพระราชดำริ
จะบำเพ็ญพระราชกุศลพร้อมด้วยพระราชภาดาและภคินี ดันองพระเดช
พระคุณสมเด็จพระบรมชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในทางที่เป็นการถาวรมั่นคง จึงได้พระราชทานเงินตราแก่สภากาชาดให้จัด
สร้างโรงพยาบาลอันวิจิตรต้องกับความนิยมในสมัยนี้ ทั้งกอบไปด้วย
เครื่องมือเครื่องใช้อันเป็นอย่างดีที่สุด อันบุณชนผู้รักในทางวิทยาคำสัตว์
ได้ดำริคิดทำขึ้นนี้ ทั้งนี้เพื่อให้พระนครมีสถานพยาบาลอันเท่าเทียม
กับนานาประเทศทั้งปวง เป็นทางเจริญพระเกียรติยศและแผ่กิตติคุณของ
ชาติไทยให้ปรากฏแก่คาโลก

ในขณะที่นั้นจอมพลพระเจ้าฟ้าเธอกรมหลวงนครไชยศรีสุรเดชทรง
รับหน้าที่อำนวยการของสภาอากาศอยู่ จึงได้ทรงเริ่มจัดการในเรื่องนั้นจน
เกือบจะสำเร็จตามพระราชประสงค์ในชั้นต้น คือได้สร้างตึกที่ว่าการอัน
เป็นที่ตั้งสอนนายแพทย์ ที่ทำการตรวจคนเจ็บไข้ ที่ทำการตรวจเชื้อโรค
พร้อมในเวลานั้นชั้นหลังหนึ่ง สร้างโรงตัดผ้าอย่างถาวรและที่ตักชันหลัง
หนึ่ง สร้างที่พักคนเจ็บไข้ถาวรชั้น ๒ หลัง กับสร้างโรงครัวโรงซักฟอก
อย่างชั่วคราวไว้ก่อนพอใช้การได้ เป็นอันว่าโรงพยาบาลนั้นพอจะเปิดทำการ
ตรวจโรครักษาโรคได้แล้ว

เป็นที่น่าเศร้าสลดใจอย่างยิ่งที่เมื่อจอมพลพระเจ้าฟ้าเธอกรมหลวง
นครไชยศรีสุรเดชมาสิ้นพระชนม์ด้วยดภัยไปเสีย ก่อนที่การนี้ ๆ จะแล้ว
เสร็จเพียงร้อยวันเศษเท่านั้น จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้นาย
พลเอก สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถ
ทรงเป็นผู้อำนวยการสภาอากาศแทน และได้มีประกาศกระแสพระบรม
ราชโองการ ให้สภาอากาศเริ่มทำการตามหน้าที่ไปใหม่ อย่าให้ทิ้งไว้ร้าง
ไปเสีย แต่โรงพยาบาลนี้สภาอากาศยังจะรับภาระเป็นผู้จัดการดำเนินการเอง
โดยถ้าทำได้ไม่ เพราะไม่มีทุนรอนพอ เพราะฉะนั้นจึงได้ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้สภาอากาศโอนโรงพยาบาลนั้นมาเป็นโรงพยาบาลของทหาร
บกไปพลางก่อน กระทั่งทรงกระดาโหมรับพระบรมราชโองการเห็นเกล้าฯ
จัดสถานที่เป็นที่ทำการของกองพยาบาลทหารบกกลาง ซึ่งได้กำหนดหน้าที่
ไว้ดังต่อไปนี้

๑) ให้เป็นที่ศึกษาของนายแพทย์ทหารบก เพื่อเพิ่มพูนความรู้และความชำนาญให้มากขึ้นเป็นลำดับ

๒) ให้เป็นที่สำหรับนายแพทย์อื่นที่มีความชำนาญแล้วทำการตรวจเชื้อโรค แลดูและหาวิธีป้องกันและบำบัดโรคนั้น ๆ

๓) ให้เป็นที่ตรวจโรคและรักษาพยาบาลนายทหาร พลทหาร ซึ่งมีอาการเจ็บไข้

๔) ให้รับตรวจโรคและรักษาโรคแก่คนทั่วไปไม่ว่าชาติใดภาษาใดตามแต่จะทำได้ เพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์ทั่วถึง มิให้แคบอยู่แต่ในวงหม่ทหารบก

ใต้รับพระราชทานมอบให้นายแพทย์เซเฟอร์ ที่ปรึกษากรมแพทย์สัตวาททหารบก เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลนี้ มีนายแพทย์ออร์นชไตน์ และนายแพทย์อื่น ๆ เป็นผู้ช่วยตามสมควร ทั้งมอบถวายให้นายพลเอกสมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถเสนาธิการทหารบก ทรงอำนวยการดูแลควบคุมอีกชั้นหนึ่งด้วย เพื่อเป็นการต่อเนื่องกับสภากาชาด มิให้ขาดจากกันไป

แต่ในขณะก่อนถึงกำหนดเปิดโรงพยาบาลไม่กี่วัน ฝนมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น นายแพทย์เซเฟอร์ป่วยและถึงแก่กรรมลงโดยฉับพลัน เป็นที่เศร้าโศกแก่บรรดาเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาล และในกระทรวงกระดาโหมทั่วไปยิ่งนัก เพราะนายแพทย์เซเฟอร์เป็นผู้มีคุณวุฒิและอริยาไศรยดีอย่างประเสริฐหาที่เปรียบได้โดยยาก และเป็นผู้ได้กระทำการในโรงพยาบาล

นี้ตลอดมา โดยความอุตสาหพยายามไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย การที่มาถึงแก่กรรมลงเดี๋ยวนี้นี้ เป็นการขาดประโยชน์ของโรงพยาบาลนี้ และการแพทย์ทหารบกทั่วไปอย่างอุกฤษฏ์ บัดนี้ข้าพระพุทธเจ้าจึงได้ขอพระราชทานให้นายพันตรีหลวงศักดาพลรักษแพทย์ทหารบก เป็นผู้รับผิดชอบการต่อไป

การที่ได้ทรงพระราชดำริบำเพ็ญพระราชกุศลในทางก่อสร้างโรงพยาบาล ทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งผู้อำนวยการสภากาชาดขึ้นใหม่ ทรงมอบหมายให้ทำการนำที่ของสภากาชาดให้แข็งแรงยิ่งขึ้นนั้น ย่อมแสดงพระปรีชาญาณอันล้ำค่าอย่างประเสริฐ เพราะการพระราชปฏิบัติทั้งนี้ย่อมดีทั้งทางธรรมและทางโลก ตามธรรมดาไม่ว่าของศาสนาใดชาติใด การส่งเสริมให้บำบัตทุกสิ่งทุกอย่างย่อมนับเป็นกุศลอันแรงกล้า ส่วนในทางการเมือง กาลังของประเทศย่อมอยู่ที่จำนวนพลเมือง ยังมีพลเมืองเป็นจำนวนมากเช่นเท่าใด กาลังของประเทศก็เพิ่มพูนขึ้นเท่านั้น เหตุฉะนั้นการบำรุงหนุนทางป้องกันโรคและบำบัดโรค นับว่าเป็นสิ่งสำคัญมากที่สุด

ขอให้พระราชกุศลซึ่งทรงบำเพ็ญพร้อมด้วยพระราชภักดีและภคินี จงเป็นผลสำเร็จตามพระราชประสงค์และพระประสงค์ ทั้งนำมาซึ่งศิริสวัสดิมงคลแก่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชจักรีวงศ์ ให้ประดิษฐานมั่นคงอยู่ชั่วกาลนาน เป็นร่มโพธิ์ทองปกเกล้าฯ พวกข้าพระพุทธเจ้าทั้งหลายอันเป็นข้าแผ่นดินผู้เต็มไปด้วยความจงรักภักดีต่อฝ่าละอองธุลีพระบาท

ณบัดนี้เป็นคฤหัสถ์ภุมงคฤหัสถ์ ที่ได้เสด็จพระราชดำเนินมาณที่นี้แล้ว
ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานอภัยเชิญเสด็จทรงเปิดโรงพยาบาล ซึ่งพระ
ราชทานนามเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระบรมชนกนาถตามพระบรมนามา
ภิไธยว่า จุฬาลงกรณ์ นั้น เพื่อให้เจ้าพนักงานได้เริ่มทำการตามหน้าที่ต่อไป
ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ

พระราชดำรัสตอบ

ในการเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ตามที่เสนาบดีกระทรวงกระทรวงมหาดไทยได้กล่าวมาแล้วถึงประวัติของการ
ตั้งโรงพยาบาลขึ้นนั้น ในส่วนตัวเราเองได้ทราบอยู่แล้ว แท้จริง
ตั้งแต่แรกเรากลับมาจากการศึกษา ก็ได้มาแต่เห็นสภาพอากาศของเรา ซึ่ง
ในเวลานั้นมีอาการแปลกกับที่ใดจะขึ้นใหม่ในบัดนี้ คือยังจัดไปโดยหนทาง
ดำเนินการที่เข้าใจผิดอยู่ ตัวเราเองในครั้งนั้นได้รับการช่วยเหลือของ
พระเดชพระคุณสมเด็จพระบรมราชชนนีผู้เป็นสภานายิกา จึงได้คิดถึงการ
ที่จะแก้ไขระเบียบการในสภาพอากาศให้ดียิ่งขึ้น และได้กราบทูลว่าควรมี
โรงพยาบาลขึ้นโรงหนึ่ง เพื่อประสงค์ให้เป็นที่ฝึกหัดนายแพทย์ฝ่ายทหาร
และหัดคนพยาบาลให้ชำนาญ การของสภาพอากาศนั้นเราเข้าใจกันเสีย
ว่าจะทำแต่ในเวลาดังคราม ถึงกระนั้นก็ดี ในการรักษาโรคก็ดี การ
พยาบาลก็ดี ไม่ใช่คนหนึ่งคนใดสักแต่ว่าเป็นคนแล้วก็ตามแต่ที่ตนนั้นหาไม่ได้

ต้องเอาไครยการเล่าเรียน เพราะฉะนั้นไม่ว่าชาติใด จำเป็นต้องมีสถานที่
ที่ไว้เป็นที่ศึกษาของนายแพทย์ เมื่อถึงเวลาจะต้องใช้ในการงานสงคราม
จะได้ไม่เสียงาน

เมื่อเราผ่านมาทางเมืองญุ่น ได้เห็นโรงพยาบาลของอังกฤษ
ของเขา เป็นที่กว้างขวางมาก ครั้นกลับเข้ามาถึงเมืองไทย จึงได้
รู้สึกตะอวยใจว่าในเมืองเรามีได้ทำไปให้เสื่อมหน้าเขา เพราะแต่แรกทำการ
ก็จับเข้าเดินทางผิดมาเสียแล้ว จึงได้คิดกันกับกรมหลวงนครไชยศรีราชาน
มาแล้วในเรื่องนี้ แต่หากโอกาสยังไม่เหมาะและเป็นการต้องการทุนทรัพย์
มากจึงรอมมา และในชั้นหลังราชการทหารอย่างอื่น ๆ ก็มีมาก ซึ่ง
กรมหลวงนครไชยศรีกับเราต้องคิดต้องทำกันไป จึงได้พักการเรื่องสถา
ปนาชาติไว้ จนในตอนท้ายรัชกาลที่ถ่วงมาแล้ว ได้เห็นเห็นว่าไม่ว่าการ
จะถึงซึ่งผลสำเร็จตามความปรารถนาเดิมแล้ว ก็พอประจบถึงกาดที่จะ
ต้องกระทำการกุศลของพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระบรมชนกนาถ
ในหม่อมพ้องด้วยกัน จึงได้ตกลงกันนำความขึ้นกราบทูลธำนายิกาตาม
ความคิดที่กราบทูลไว้แต่ก่อน ทั้งได้ปรึกษาหารือกับเจ้าฟ้ากรมหลวง
พิศณุโลกนิสงษ์ของเรา ก็เห็นด้วย จึงได้ชักชวนกันที่จะสร้างโรงพยาบาล
อังกฤษชาติขึ้น

อนึ่งในการบำเพ็ญกุศลถวายสมเด็จพระบรมชนกนาถนั้น ย่อมต้อง
รู้สึกว่าจะทำการอย่างไร จึงจะเป็นที่พอพระราชหฤทัย คือถ้ายัง
ดำรงพระชนม์ชีพอยู่ เราและพ้องจะฉลองพระเดชพระคุณได้ในทางใด

หรือถึงแม้ได้จัดสรรคนต่างกันไปแล้ว ถ้ามีวิธีใดที่จะทำให้ทราบถึง
พระองค์ได้นั้น การอย่างใดจะเป็นที่พอพระราชหฤทัยในสิ่งที่ผู้คนเป็น
ประโยชน์แก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินที่ทรงปกครอง สิ่งไรทำขึ้นให้น่ามาซึ่งความ
สุขความสำราญแก่ประชาชน สิ่งนั้นย่อมพอพระราชหฤทัยยิ่งนัก เพราะ
พระองค์ออกไปด้วยพระเมตตาคุณอย่างอกฤษฐ์ จึงตกลงกันว่าถ้าทำโรง
พยาบาลขึ้นเป็นราชานุสาวรีย์ คงจะเป็นที่พอพระราชหฤทัยเป็นแน่แท้

ขณะนี้เราต้องรีบดำเน่งซึ่งมีภาระมาก ตามหน้าที่พระเจ้าแผ่นดินเรา
จะจัดการในเรื่องสร้างโรงพยาบาลเองมิได้ กรมหลวงนครไชยศรีจึงได้
รับทำการต่อมา และเจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกน้อยของเรา ก็ได้รับ
ปากคำโดยแข็งแรงว่าจะช่วยทำการตามที่คิดกันไว้ การก็ได้ดำเนินมาจน
จนเสร็จแล้ว กรมหลวงนครไชยศรีได้ขึ้นพระชนม์มงคล ซึ่งเป็นที่น่าเศร้า
สดตงถึงเสนาบดีที่กล่าวมาแล้ว แต่ตัวเราเองยังเชื่อมั่นว่างานของเรา
คงจะจัดการต่อไปได้ เราจึงได้มอบให้ทำต่อไป การอันนั้นก็ดำเนินไป
โดยเรียบร้อย นี่เองเราจึงจัดตั้งระเบียบตั้งโครงสร้างคนต่างวิธีปกครอง
เด็กหนุ่มผู้บังคับบัญชา ได้ทำการโดยไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย เป็นที่พอใจ
ของเราอย่างยิ่ง ครั้นใกล้ถึงกำหนดจะเปิดโรงพยาบาล หมอเซเฟอร์
ยังมาตายตงอีก เป็นที่น่าเสียใจอย่างยิ่ง และเมื่อขึ้นไปก็เป็นที่อนาถใจ
ซึ่งการหาคนใดคนหนึ่งมาเป็นผู้บังคับบัญชาโรงพยาบาลนั้นก็แสนยากอยู่แล้ว
ยิ่งจัดมาสิ้นคนต่อไปเสียอีก แต่ถึงกระนั้นเองเราหาได้ย่อท้อไม่ โดย
มีความตั้งใจขอตรงจงรักภักดี จึงได้บากบั่นพยายามจัดการจนตลอดข้าม
อุปถัมภ์มาได้จนถึงวันนี้เราได้มาเปิดโรงพยาบาล ก็เป็นที่พอใจอย่างยิ่ง

หวังใจว่าโรงพยาบาลนี้ ซึ่งเกิดขึ้นด้วยความคิดความปรารถนาของเรา
 พันธด้วยกัน คงจะได้ทำการเป็นคุณเป็นประโยชน์ด้วยความมุ่งหมาย
 และด้วยความศรัทธาของพวกเราทั้งหลายที่เป็นผู้ลงทุน ทั้งหวังใจว่าจะ
 เป็นการแผ่เกียรติคุณของกรุงสยาม ว่าในกาลบัดนี้เราไม่น้อยหน้าใคร
 และปรากฏกิตติศัพท์เล่าลือว่าในทหรวไทย มีผู้สามารถพอที่จะบริหารจัดการ
 รักษาพยาบาลคนไข้ ให้เจริญไปได้ ทั้งจะเป็นประโยชน์แก่อาณาประชาราชน
 คึงที่เสนาบดีได้กล่าวมาแล้ว สิ่งใดเป็นประโยชน์แก่ประชาชน ก็เท่ากับเป็น
 ประโยชน์แก่ตัวเราเอง เพราะถ้าผู้เป็นไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินได้ความสุขแล้ว
 ก็เหมือนตัวเราได้รับความสบาย

เราขอขอบใจน้องเราที่ได้สั่งการอันนี้ตั้งขึ้นเป็นรูปเรือนร้อยเป็น
 ที่พอใจเราทุกประการ เราขอให้ท่านทั้งหลายจงตั้งน้ำตงใจบริวารการ
 โดยความซื่อตรง เหมือนอย่างที่ทำมาแล้วในปางก่อน เมื่อซื่อตรงเช่นนั้น
 ไม่ต้องสงสัยเลยเถย คงได้รับผลความเจริญและความสุขด้วยกัน

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการ

เรื่องตั้งผู้อำนวยการสภากาชาดสยาม

มีพระบรมราชโองการ ในพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
 พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศให้ทราบทั่วกันว่า

ในปีพระพุทธศักราช ๒๔๓๖ (รัตนโกสินทรศก ๑๑๒) สมเด็จพระ
 พระบรมชนกนาถพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้พระราช
 ทานพระบรมราชานุมัติให้จัดตั้งสภากาชาดสยามขึ้น ซึ่งในสมัยนั้นเรียกว่า

สถากูณาโถมแดง สถากูน้อยในพระบรมราชูปถัมภ์และสมเด็จพระบรม
 ราชนีนารถพระบรมราชชนนี ได้ทรงดำรงตำแหน่งสถากูณายิกา มีการม
 การขึ้นฝ่ายหญิงสนองพระเดชพระคุณดำเนินกิจการต่าง ๆ มีการดัด
 เครื่องสรรพยา เครื่องเสื้อผ้า เครื่องใช้สำหรับการบำบัดทุกข์คนไข้เป็นต้น
 ครั้นพ้นเวลาที่เหตุจำเป็นแล้ว การงานก็ระงับหยุดมา ทั้งกรรมการนี้
 ต่าง ๆ ก็ถึงแก่กรรม หรือสูญหายไปด้วยประการต่าง ๆ เสียโดยมากแล้ว
 หาได้ทำหน้าที่ดำเนินการให้ตลอดมาไม่

บัดนี้ทรงพระราชดำหริว่า สถากูชาตนั้นย่อมเป็นสโมสรอันอาจนำ
 มาซึ่งประโยชน์แก่มหาชนโดยเอนกประการ ดังปรากฏตัวอย่างในนานา
 ประเทศโดยมาก ย่อมมีลักษณะนี้ตั้งทำการอยู่ เพราะฉะนั้นไม่สมควร
 จะปล่อยให้สถากูชาตสยามนั้นเสื่อมทรามไป จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ
 ให้นายพลเอก สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงพิชิตปรีชา
 นาทรถ ทรงรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถากูชาตสยาม (ภายหลังเปลี่ยน
 เป็นอุปนายกผู้อำนวยการสถากูชาต) รับพระราชโองการในสมเด็จพระบรม
 ราชนีนารถพระบรมราชชนนีองค์สถากูณายิกา จัดการวางกฎข้อบังคับและ
 รบเรียบสำหรับสถากูชาตใหม่ ตลอดจนจัดตั้งกรรมการต่อไป เพื่อให้
 สถากูชาตสยามนี้ดำเนินไปสู่ความเจริญ นำมาซึ่งประโยชน์แก่มหาชน
 ชาวสยาม ทั้งตลอดจนชาวต่างประเทศที่เข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร
 ตามตัวอย่างของสถากูชาตอันมีอยู่ในนานาประเทศทั้งปวงฉะนั้น

เมื่อผู้อำนวยการได้ทำหริแล้วและจะวางการใหม่อย่างใด ก็ให้ตั้ง
แจ้งความในหนังสือราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้เป็นหลักฐานและให้มหาชน
ได้ทราบต่อไป

ประกาศมาณวันที่ ๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ เป็นวัน
ที่ ๑๒๔๐ ในรัชกาลปัตยุบันนี้

แจ้งความสภากาชาด เรื่องเปิดใช้ โรงพยาบาล จุฬาลงกรณ์เป็นสถานที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้

มีพระราชเสาวนีย์ในสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี ธา
นาธิบดีสภากาชาด ดำรัสเห็นชอบเกล้าฯ ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระราชทานเงิน
ตราแก่สภากาชาด และพระภาคากับพระภคินีทั้งปวงได้ โดยเสด็จในพระ
ราชกุศลต่างประทานเงิน รวมด้วยกันทั้งหมดเป็นจำนวน ๑๒๒๙๑๐ บาท
ทั้งนี้เพื่อให้สภากาชาดเริ่มการ สร้างโรง พยาบาล อันถาวร และ ประกอบไป
ด้วยเครื่องใช้ต่าง ๆ อย่างดีที่สุดต้องตามวิชาตำราชั้นชั้น เป็นอนุสาวรีย์
สนองพระเดช พระคุณในสมเด็จพระบรมชนกนาถ พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สภากาชาดได้จัดตั้งตึกที่ว่าการ อันใช้เป็นทั้งตรวจโรคและประกอบ
การตรวจคนไข้โรค ทั้งเป็นที่ตั้งสอนวิชาแก่นายแพทย์นั้นหนึ่ง ๑ ตึกที่
ทำการศัลยกรรม ๑ ตึกที่พักคนเจ็บไข้ ๒ หลัง กับมีครัวและโรงซักฟอก

ตามสมควร กับทั้งได้จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้เครื่องตกแต่งพร้อมบริบูรณ์
ทุกอย่าง สามารถเปิดโรงพยาบาลใช้รักษาคนเจ็บไข้ ได้แต่เดือนพฤษภาคม
พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้นเป็นต้นไป

สมเด็จพระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนีองค์ด้ยานายิกา ทรงอนุ
โมทนาในส่วนพระราชกุศลและพระกุศลนี้ ขอให้เป็นผลสำเร็จตาม
พระราชประสงค์และพระประสงค์จงทุกประการเทอญ.

ธรรมาภิชิต

วันที่ ๑ พฤษภาคม พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(ลงพระนาม) จักรพงษ์

ผู้อำนวยการธรรมาภิชิต

แจ้งความสภากาชาดสยาม
อธิบายเหตุที่ต้องโอนโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ให้
แก่กระทรวงกระต่าโหมชู้วคราวและความมุ่งหมาย
ของกรรมการที่จะดำเนินการต่อไปภายหน้า

มีพระราชเสาวนีย์ ในสมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี
สถานายิกาเสวกาชาด ให้ประกาศทราบทั่วกันว่า

ตามประกาศกระแสพระบรมราชโองการตั้งผู้อำนวยการ สภากาชาดลง
วันที่ ๓ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นั้น ย่อมปรากฏชัดอยู่ว่ามีพระ
ราชประสงค์จะให้สภากาชาดเริ่มทำการตามหน้าที่ของตนใหม่ มิให้ละทิ้งให้
การเร่ร่อนต่อไป

แต่ที่สภากาชาดจะทำการใดๆ ได้นั้น ต้องอาศัยความอุดหนุน
ของมหาชนออกเงินมาเข้าร่วมรวบรวมเป็นทุนแล้วจึงจะทำได้ สภากาชาด
มิได้รับเงินจากรัฐบาลมาใช้จ่ายได้โดย ต้องอาศัยเงินที่มีผู้เต็มใจ
บริจาคให้กันทั้งสิ้น

จำนวนเงินที่สภากาชาดได้รับเรียกรายจากสมาชิกแต่ก่อนมานั้น ได้จับ
จ่ายในการซื้อเครื่องยาเครื่องใช้สำหรับคนป่วยเจ็บต่างๆ คงมีเงินเหลือ
เก็บไว้เป็นจำนวนเงิน ๓๙๑๒๕๙ บาท ในเงินจำนวนนี้ได้ใช้ไปใน

การก่อสร้างโรงพยาบาลอุดรธานี และการซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ของ
โรงพยาบาลทั้งปวง เพิ่มเติมนอกจากส่วนที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้พระราชทานและพระภคินีได้ประทานนั้น คงเหลือเงินทั้งดอกเบี้ยซึ่ง
ได้จากธนาคารเป็นจำนวนเงิน ๙๒๑๐๔ บาทเท่านั้น และเงินที่เหลือนี้คง
ต้องใช้ ในการก่อสร้างในบริเวณโรงพยาบาลอุดรธานีนั้นอีก และจะ
ไม่เพียงพอเลย

โรงพยาบาลอุดรธานีนี้ตั้งใจจะสร้างเป็นที่ใหญ่โต ให้เป็นส่ง
ผ่าเผยดังมายิ่งกว่าโรงพยาบาลอื่นๆ ในทางทิศตะวันออกนี้ สถานที่ซึ่ง
สร้างขึ้นแล้วนั้นเป็นส่วนอันน้อย หากใช้บริบูรณ์เต็มที่แล้วไม่ เช่นที่พัก
คนเจ็บไข้บนดสร้างชั้นเดียวเพียง ๒ หลัง คนเจ็บไข้อยู่ได้อย่างสบายเพียง
๔๐ คนเท่านั้น ตามแผนผังที่จะไว้ควรจะมีที่พักคนเจ็บไข้ อีก ๖ หลัง ทั้ง
ยังจะต้องมีที่พักนายแพทย์ที่พักคนพยาบาลหญิงชาย โรงครัวถาวร โรงซัก
ฟอกถาวร และสิ่งอื่นๆ อีกอีกประการ สถานการณ์ยังมีได้มีทุนพอที่จะ
ทำให้หลุดไปได้

ใช้แต่เท่านั้น โรงพยาบาลนั้น ใช้ว่าสร้างชั้นเดียวเป็นเสร็จเมื่อใด ต้อง
มีเงินสำหรับจ่ายเป็นเงินเดือนแก่เจ้าหน้าที่ทุกประเภท และจ่ายในการใช้
สัรยต่างๆ เงินใช้จ่ายนี้จะใช้วิธีเอาเงินของสภาออกจ่ายได้มาเท่าใด
ก็จ่ายไปดังนี้ ก็ย่อมนับว่าไม่เป็นการมั่นคงถาวรเลย ถ้าเงินขาดมือ

ถึงเมื่อใดก็จะเกิดความยุ่งยากถึงกับต้องปิดโรงพยาบาลทันที เป็นการตัดประโยชน์หมด เพราะฉะนั้นที่ถูกต้องต้องมีเงินทุนมาก ฝากธนาคารไว้ได้ ดอกเบี้ยพอเอามาเป็นเงินใช้จ่าย นั่นแหละจึงจะนับว่ามันคงถาวร

เพราะเหตุที่สภาพอากาศไม่มีทุนรอนพอดังนี้ จึงต้องทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนโรงพยาบาลให้แก่กระทรวงกระทรวงมหาดไทย ให้ใช้โรงพยาบาลซึ่งสถานที่ตั้งไว้เป็นสถานที่พยาบาลของฝ่ายทหาร แต่สภาพได้จัดการร้องขอให้กระทรวงกระทรวงมหาดไทยส่งรับคนเจ็บไข้ทั่วไปด้วยไม่ใช่อเฉพาะทหาร เพื่อให้เป็นสาธารณประโยชน์

แต่การที่จัดตั้งนี้ย่อมนับว่าเป็นการเพื่อพลาง หาใช่ควรจะเป็นเช่นนั้นตลอดดั่งเดิมไปไม่ สภาพอากาศมิได้ขึ้นต่อกระทรวงกระทรวงมหาดไทย เป็นสมัยอันหนึ่งต่างหาก อันหาใคร่บุคคลที่เต็มใจเข้าเป็นสมาชิกหรือช่วยอุดหนุนนั้นช่วยกันทำการไปให้สำเร็จ ไม่ใช่เป็นกระทรวงหรือกรมของรัฐบาลหาได้ และตามหนทางการสภาพอากาศจะต้องจัดการปกครองและดำเนินในการโรงพยาบาลนี้เอง จึงจะสัมฤทธิ์ผล

ในที่นี้ควรจะอธิบายไว้ให้ชัดเจนว่า สภาพอากาศนั้นมีไว้ทำไม มีความมุ่งหมายอย่างไร

การบำบัดความป่วยไข้ มิให้เกิดมีขึ้นแก่บุคคล หรือเมื่อมีขึ้นแล้วรีบเยียวยาเสียให้หาย เป็นของสำคัญองชาติ ชาติใดที่จะนับว่ามีกำลังมาก และดำเนินด้วยความเจริญนั้น ก็คือต้องหาใคร่มีจำนวนคนให้มาก ถ้ามี

จำนวนคนน้อยแต่กำลังของชาติก็ตองน้อย กำลังอยู่ที่จำนวนของคน การเกิดแก่เจ็บตายย่อมเป็นธรรมชาติของมนุษย์จะหลีกเลี่ยงให้พ้นเสียทีเดียวนั้นไม่ได้ แต่ว่าถ้าชาติใดได้จัดการบำรุงให้ม้คนเกิดขึ้นมากกว่าตาย ชาตินั้นก็นับวันจะมีความเจริญและมีกำลังมากขึ้นทุกที ชาติใดมีม้คนเกิดใหม่เป็นจำนวนน้อยกว่าคนที่ตายไป ชาตินั้นก็ม้แต่จะร่วงโรย เพราะฉะนั้นการบ้องกันโรคมิให้เกิดขึ้นและการรักษาเยี่ยวยาคนเจ็บไข้ นับว่าเป็นหน้าที่สำคัญของคนทุกคนในชาติ

การเช่นนี้จะเหมาะเสียว่าเป็นหน้าที่ของรัฐบาลต้องจัดการฝ่ายเดียวหาชอบไม่ รัฐบาลย่อมมีกิจธุระต้องทำและมีกิจจำเป็นมากมายนับไม่ถ้วนอยู่แล้ว และถึงในการพยาบาลโดยเฉพาะรัฐบาลก็จำเป็นจัดการอยู่ด้วย ใช้ว่ามีได้ทำเลย แต่จะนับว่าเพียงพอก็หาไม่ ที่จะจัดให้ดีขึ้น ๆ จำต้องเอาใครยกำลังและหัวใจของบุคคลช่วยกันจัดการสำหรับประโยชน์ของชาติและของตนเองบ้างจึงจะได้ การช่วยอุดหนุนในเรื่องบำบัดความไข้เจ็บ ย่อมนับว่าเป็นกุศลสำคัญไม่ว่าในประเทศใดภาษาใด คงจะแสดงให้เห็นได้ว่าในกรุงเทพมหานครนี้ ชาวต่างประเทศที่มาอยู่พึ่งพระบรมโพธิ์สมภารเขายังออกเงินเรียรายกันสร้างโรงพยาบาลและดำเนินการรักษาโรคอยู่ได้ มีโรงพยาบาลเนอร์ซิงโฮมของอังกฤษ โรงพยาบาลซังหตุยของฝรั่งเศส และโรงพยาบาลจีน เป็นต้นอย่าง เราไม่ได้รับความอุดหนุนของรัฐบาลอย่างไร ก็มีตั้งอยู่ได้ โดยที่บุคคลเต็มใจออกทุนทรัพย์อุดหนุน ส่วนของไทยเราเองมีแต่

โรงพยาบาลของรัฐบาล หากได้มีโรงพยาบาลซึ่งตั้งอยู่โดยมหายศนอกหนูน
นั้นเลย เป็นที่น่าพอใจ

สภาการศึกษาตั้งใจที่จะวางคนให้เป็นหนทางที่บุคคลชาวสยามที่มั่งใจจะ
อุดหนุนชาติ จะได้ออกทุนทรัพย์เพื่อเป็นหุ้นส่วนทำการช่วยชาติของตน
ได้ทางนี้ และความมุ่งหมายของสภากษัตริย์นั้นกล่าว โดยย่อมีอยู่ดังต่อไปนี้
คือ

๑) จะจัดการก่อสร้างสถานที่ในบริเวณโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้
สำหรับเจ้าเต็มบริบูรณ์ เป็นโรงพยาบาลที่ดีจริงดังตามวิद्याศาสตร์ แม้
พระเกียรติยศในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กับทั้งแม่เกียรติยศของชาติไทย

๒) จะดำเนินการพยาบาลและปกครองโรงพยาบาลนี้เองไม่ต้องหาใคร
เงินรัฐบาล เพื่อเป็นการช่วยรัฐบาลมิต้องให้เปลืองพระราชทรัพย์ในทางนี้
ให้ได้ ใช้พระราชทรัพย์นั้นในการอย่างอื่นซึ่งมีอยู่อีกเอนกประการ

๓) จัดให้ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์นี้เป็นสถานที่ฝึกหัดสั่งสอน นาย
แพทย์ให้ มีวิชาความรู้และชำนาญยิ่ง ๆ ขึ้น ความรู้ความชำนาญของ
แพทย์ย่อมเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการบำบัดพยาธิ

๔) จัดให้ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นสถานที่ ซึ่งนายแพทย์ผู้
หลักทำการตรวจหาเชื้อโรคอันพึงเกิดขึ้นนี้ และหาวิธีทางแก้ โรค

๕) จะจัดการฝึกหัดคนพยาบาลทั้งหญิง และ ชายให้ มีความรู้ ในการ
พยาบาลดีจริง สำหรับเป็นผู้ช่วยนายแพทย์ในโรงพยาบาลต่าง ๆ หรือไป

ทำการพยาบาลตามบ้านเรือนต่าง ๆ หรือมีการฉุกเฉินเกิดขึ้น เช่นเกิดโรค
ชุกชุมขึ้นในที่ใดตำบลใดจะได้ส่งคนพยาบาลไปช่วยเพิ่มเติม หรือในที่สุด
หากมีการสังครามหรือการจลาจลเกิดขึ้น ซึ่งเป็นเหตุจะต้องใช้อาวุธปราบ
ปรามหรือรบพุ่ง ก็จะได้ส่งคนพยาบาลไปช่วยพยาบาลรักษาคนถูกอาวุธ
และป่วยเจ็บ

๖) จะพยายามส่งเสริมคนเครื่องยาเครื่องมือเครื่องใช้ไว้ให้พร้อม ถ้าเกิดโรคชุกชุมขึ้นในตำบลใด หรือมีการสงครามการจลาจลดังกล่าวมาแล้ว จะได้อาจารย์แพทย์ขึ้นเป็นกองๆ มีนายแพทย์คนพยาบาลและเครื่องมือเครื่องใช้พร้อม ส่งไปกระทำการรักษาพยาบาลคนป่วยคนถูกอาวุธเพื่อช่วยชีวิตและชาติบ้านเมือง

ความมุ่งหมายซึ่งกล่าวมาโดยย่อขณะนี้ จะสังเกตเห็นได้แจ่มว่าหน้าที่
ของสถาปนาชนอันใหญ่หลวงเพียงไร และต้องการทุนรอนมากมายเพียงไร
และที่จะดำเนินการตามความมุ่งหมายได้เพียงไรย่อมแจ่มแต่ทว่าทุนที่มั่งคั่ง ไม่
มีทุนก็ทำอะไรได้

๒. สถานการณ์ คือ

๑) ถ้ามีประสงค์จะออกเงินสร้างสถานที่หรือสร้างสิ่งหนึ่งสิ่งใดขึ้นในบริเวณโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้เป็นขึ้นเป็นอันปรากฏชัดว่าแผนบริบาลที่จะจัดการให้สัมประสงค์ และจารึกนามลงไว้ในสถานที่หรือสิ่งซึ่งสร้างขึ้นนั้นด้วย ว่าจะมีนามเป็นผลสร้างให้เป็นอนุสาวรีย์ชั่วคราวนี้ หรือจะกำหนดอภิไศน์หนึ่งใด ก็จะได้จารึกไว้ด้วยตามความประสงค์เหมือนกัน

เมื่อผู้ใดมีประสงค์จะบริจาคทรัพย์อย่างนี้ ขอให้มาพูดคุยตกลงกับผู้อำนวยการสภา หรือมีจดหมายมาก็ได้ จะได้ชี้แจงแนะนำว่าจะควรสร้างของสิ่งใดตามจำนวนเงินซึ่งจะบริจาคตนั้น

อนึ่งการบริจาคเงินสภานี้ ถ้าจะตกลงกันหลายคนรวมกันสร้างสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้น ก็ได้เหมือนกัน ตามตัวอย่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยพระราชภาดากนิษฐาปฏิบัติไว้แล้วนั้น และขอให้เข้าใจว่าการสร้างสภานที่หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดในบริเวณโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ นับว่าได้ทำการสนองพระเดชพระคุณเฉลิม พระเกียรติยศ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวปี่ยมหาราชชนันด้วยอีกส่วนหนึ่ง

๒) ถ้ามีประสงค์จะบริจาคทุนทรัพย์เข้ารวมเป็นเงินของสภาแล้วแต่กรรมการสภาจะจัดการใช้อย่างใดดังนี้ ก็ทำได้เสมอ และแม้จะเป็นเงินเล็กน้อยเพียงใด กรรมการสภายินดีรับทั้งสิ้น ไม่มีความรังเกียจอย่างใดเลย และเงินของสภาที่ใช้จ่ายไปอย่างใด ๆ กรรมการจะประกาศให้มหาชนทราบเสมอไม่มีการงุบงิบหาบได้ เงินที่จะบริจาคอย่างนี้ขอให้ส่งตรงยังผู้อำนวยการสภาภาชาต

ขอแนะนำว่าเมื่อผู้ใดมีเหตุกระทำให้รู้ดี มีความต้องการ จะบำเพ็ญกุศลอย่างใดอย่างหนึ่ง และจะมีให้ของเบ็ดเตล็ดทรัพย์สูญสลายไปเปล่า ๆ ต้องการจะให้เกิดเป็นผลยั่งยืนนานแล้ว ควรบำเพ็ญกุศลในทางบริจาคทรัพย์ให้แก่สภาภาชาตนี้จะดำริให้ผลเป็นอนันต์เป็นแน่แท้

อนึ่งขอชี้แจงว่าจะได้ทำกฎข้อบังคับสำหรับสภาอากาศและตั้งกรรมการ
ขึ้นใหม่ ในกฎข้อบังคับนั้นจะได้แสดงว่าบุคคลที่จะเป็นสมาชิกนั้นจะต้องทำ
อย่างไร จึงจะเป็นได้ แต่การทั้งนี้ต้องการเวลายานานสักหน่อย เมื่อแล้ว
เสร็จเมื่อใดจึงจะได้ประกาศให้ทราบ

สภาอากาศสยาม

วันที่ ๑ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

(ลงพระนาม) จีกรพงษ์

ผู้อำนวยการสภาอากาศสยาม

พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยสภาอากาศสยาม
พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการมานพระสุรัสวดีให้ประกาศทราบ
ทั่วกันว่า

เมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๓๖ พระราชวงศาคำนวณและข้าราชการ
ประชาชนชายหญิงมากหลาย ได้มีน้ำใจปรารถนาพร้อมเพรียงกันออกเงิน
เป็นทุนตั้งสมาคมขึ้นอย่างหนึ่ง สำหรับจัดหาเครื่องยาเครื่องพยาบาลให้
แก่ทหารซึ่งต้องไปราชการในสนาม กระทำกิจทั้งนี้ด้วยความเมตตา
การุณ เป็นการเชิดชูเกียรติคุณของชาติบ้านเมือง จึงได้มีพระบรม
ชนกนารถพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธทรงพระกรุณา
จอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ รับสมาคมนั้นเข้าไว้ใน
พระบรมราชูปถัมภ์ และพระราชทานนามว่า “สภาอุณาโสมแดง”
แต่ภายหลังเปลี่ยนนามเป็น “สภาอากาศสยาม” และได้มีพระบรม
ราชโองการโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชชนนีพันปีหลวงได้ทรงรับตำแหน่งประธานสภา มี
กรรมการนี้จัดดำเนินการของสภาดลโดยมาเป็นลำดับ สภาได้ทำประโยชน์
ให้แก่หาชนเป็นอันมากประการ เช่นสร้างโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ขึ้น

เป็นที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ทั่วไป ทั้งตั้งโรงเรียนนางพยาบาลเพื่อฝึกหัดสั่งสอนกุลสตรีให้มีความรู้ในเชิงการพยาบาลและช่วยการคลอดบุตรสำหรับทำคุณประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย ดังนี้ เป็นต้น

บัดนี้ ทรงพระราชดำริเห็นว่าสมควรจกัวางระเบียบการสำหรับสภากาชาดสยามให้เป็นหลักฐานมั่นคงบริบูรณ์ ดยงั้น จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสสั่งให้ตราพระราชบัญญัติไว้สืบไปดังนี้ ว่า

หมวดที่ ๑

ว่าด้วยความมุ่งหมายสำหรับสภาและหน้าที่กรรมการ

มาตรา ๑ สภากาชาดสยามมีไว้ด้วยความมุ่งหมายจะกระทำกิจในทางเมตตาการุณคดีจะกล่าวต่อไปนี้

ก. จัดสถานที่ถาวรสำหรับทำการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ ไม่ว่าชาติใดภาษาใด

ข. จัดการช่วยเหลือผู้รับภัยเนื่องจากอุบัติเหตุ เช่นมีโรคภัยเกิดแพร่หลายขึ้นในท่าเรือใดท่าหนึ่ง เกิดอุทกภัย ดังนี้ เป็นต้น

ค. จัดการสั่งสอนนางพยาบาล อบรมบุคคลที่จะทำการในหน้าที่นางพยาบาล และอำนวยความสะดวกทั้งปวงในเรื่องนี้

ง. บำรุงกิจการทางแพทย์ศาสตร์ให้เจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น

จ. ช่วยกองทัพบกทัพเรือในทางพยาบาล ทั้งในเวลาสงครามและยามสงบศึก

มาตรา ๒ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงดำรงตำแหน่งบรมราชูปถัมภกแห่งสภานี้

มาตรา ๓ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ตั้งบุคคลผู้ไว้วางพระราช
หฤทัยอย่างสนิทเป็นประธานนายก ๑ (ถ้าเป็นหญิงก็เรียกว่าประธานายิกา)
อุปนายกผู้อำนวยการสภา ๑

มาตรา ๔ นอกจากที่กล่าวแล้วในมาตรา ๓ ให้มีตำแหน่งกรรมการ
ของสภา คือ

เลขาธิการ ๑

ผู้ช่วยเลขาธิการ ๑

เหรัญญิก ๑

ผู้ช่วยเหรัญญิก ๑

กรรมการที่ปรึกษา ไม่จำกัดจำนวน

ผู้อำนวยการกองแยกของสภา เช่น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลของ
สภาโรงใดโรงหนึ่ง ตั้งขึ้นเป็นต้น

ตำแหน่งกรรมการของสภา ซึ่งกล่าวมานี้ ให้สถานนายกเป็นผู้เลือก
บุคคลและตั้งตั้งบรรจุได้เอง

มาตรา ๕ สถานนายกกับอุปนายกผู้อำนวยการสภา เป็นผู้ช่วย
การสั่งการร่วมกันแทนกัน ให้การทำงานทั้งปวงของสภาดำเนินไปโดย
เรียบร้อย ทั้งมีอำนาจบังคับบัญชาการสิทธิขาดในกิจการทั้งปวงของสภานี้
พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้สถานนายกและอุปนายกผู้อำนวยการสภา
กราบบังคมทูลพระกรุณาโดยตรงในเรื่องซึ่งเกี่ยวกับกิจการ
ของสภา ทั้งพูดจาโต้ตอบกับเสนาบดีเจ้ากระทรวงทบวงการได้ในฐานะ
เสมอหน้ากัน

มาตรา ๖ เดชาธิการมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสรรพนังสิ่งซึ่งมี
 ใต้อบรมไปมาระหว่างกรรมการสภาและคณะอื่นๆ ทั้งเป็นผู้รวบรวมรักษา
 ข้อบังคับคำสั่งและระเบียบการทั้งปวง กับมีหน้าที่ในเรื่องรับสมัครขึ้น
 ฐเบียรจำหน่ายออกจากฐเบียรและรักษารฐเบียรนั้น มีผู้ช่วยเดชาธิการ
 ช่วยเหลือในการทั้งปวงนี้

มาตรา ๗ เหรียญิก มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในสรรพกิจซึ่งเนื่องกับ
 การเบิกจ่ายการรักษาเงิน ผลประโยชน์ และสมบัติทั้งปวงของสภา มี
 ผู้ช่วยเหรัญญิกช่วยเหลือในการทั้งปวงนี้

รเบียบการเบิกจ่ายรักษาเงินให้ดำเนินอนุโลมตามรเบียบของกระทรวง
 พระคลังมหาสมบัติมากที่สุดที่จะเป็นได้

มาตรา ๘ กรรมการที่ปรึกษา เป็นตำแหน่งสำหรับให้เกียรติยศ
 แก่ผู้ที่ได้ทำการช่วยเหลือสภามาแล้วในกิจการต่างๆ หรือกำลังทำอยู่ ให้
 มีหน้าที่ทำการทั้งปวงซึ่งสภานายกหรืออุปนายกผู้อำนวยการขอร้องให้กระทำ

มาตรา ๙ ผู้อำนวยการกองแยกนั้น เมื่อได้รับมอบให้เป็นหัวหน้า
 ในกองใด เช่นเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลของสภา เป็นผู้อำนวยการ
 ปาสตอะรอสต เป็นผู้อำนวยการกองพยาบาลสงฆ์ เป็นต้น ก็ให้เป็น
 ผู้รับผิดชอบและบังคับบัญชาให้การทำงานในกองนั้นๆ ดำเนินไปโดยเรียบร้อย
 สัมประสงค์ของกรรมการสภา

ผู้อำนวยการเหล่านี้ มีอำนาจที่จะออกข้อบังคับวางรเบียบการต่าง
 ภายใต้อำนาจของตน แต่ก่อนที่จะออกนั้นต้องได้หารือและได้รับอนุมัติจาก
 อุปนายกผู้อำนวยการสภาเสียก่อน

มาตรา ๑๖ พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้กรมการคลังออกขาด
ด้ายมา จัดการเรียกรายในหนทางต่าง ๆ ที่ชอบด้วยพระราชกำหนดกฎหมาย
เพื่อรับเงินมาเป็นทุนดำเนินการของสภาให้จำเริ่มรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ไป

หมวดที่ ๒

ว่าด้วยสมาชิก

มาตรา ๑๑ บุคคลซึ่งจะเข้าเป็นสมาชิกในสภาขาดด้ายมา ต้องเป็น
ผู้ซึ่งอุปถัมภ์ช่วยเหลือทำนุบำรุงหรือทำประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งให้
แก่สภา หรือที่อุปนายคณผู้ช่วยการเห็นว่าสมควรเชิญเป็นสมาชิกพิเศษ
เพราะจะนำมาซึ่งเกียรติศักดิ์แก่สภา

อนึ่งผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกนั้นไม่จำกัดว่าหญิงหรือชายย่อมจะเป็นได้เท่ากัน

มาตรา ๑๒ ให้แบ่งสมาชิกออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. สมาชิกพิเศษ
๒. สมาชิกกิตติมศักดิ์
๓. สมาชิกวิสามัญ
๔. สมาชิกสามัญ

มาตรา ๑๓ สมาชิกพิเศษ ได้แก่ผู้ซึ่งอุปนายคณผู้ช่วยการเชิญเป็น
สมาชิก เพราะจะนำมาซึ่งเกียรติศักดิ์แก่สภาดังว่ามาแล้ว

มาตรา ๑๔ สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ผู้ซึ่งได้ ให้ทรัพย์สินเงินทอง
แก่สภา เช่นให้เงินสำหรับสร้างถาวรวัตถุ ให้ทรัพย์สินสมบัติอย่างใด ๆ

ในคราวเดียวซึ่งต่ำกว่าได้กว่า ๓,๐๐๐ บาท หรือให้เงินในคราวเดียวกว่า ๓,๐๐๐ บาทขึ้นไป

ผู้ใดได้ให้ทรัพย์สินเงินทองแก่สภาแล้วตั้งว่านี้ นับแต่ขึ้นพระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ลงมา ให้นับว่าเป็นสมาชิกกิตติมศักดิ์จนทุกคน

มาตรา ๑๕ สมาชิกสามัญ ได้แก่ผู้ซึ่งให้เงินแก่สภาเป็นการบำรุงประจำปี ปีละไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ บาททุก ๆ ปีไป

มาตรา ๑๖ สมาชิกสามัญ ได้แก่ผู้มีความรู้รอบได้ได้ประกาศนียบัตรของสภาภาษาสยามในวิชาพยาบาลอย่าง ๑ ทั้งได้แก่ผู้ให้เงินบำรุงสภาประจำปี ปีละ ๑๐ บาททุกปีเสมอไป

มาตรา ๑๗ ผู้ใดสมัครจะเข้าเป็นสมาชิกประเภทใดประเภทหนึ่งดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๔ มาตรา ๑๕ มาตรา ๑๖ ให้เขียนจดหมายแสดงความประสงค์ส่งมายังอุปนายกผู้อำนวยการ หรือเลขาธิการสภา เมื่ออุปนายกผู้อำนวยการพิจารณาเห็นสมควรจะรับเป็นสมาชิกแล้ว จักได้สั่งให้ขึ้นรูปบัตร และแจ้งไปให้ผู้ขึ้นทราบ หรือให้เลขาธิการแจ้งไปให้ทราบ

มาตรา ๑๘ สมาชิกมีสิทธิ์ที่จะขอให้แพทย์ของสภาทำการรักษาพยาบาลให้ แล้วเสียเงินค่ารักษาพยาบาลเพียงครั้งอัตราซึ่งเก็บจากคนที่มิใช่สมาชิก

มาตรา ๑๙ การส่งเงินบำรุงนั้น จะส่งตรงให้ สภานายก หรืออุปนายกผู้อำนวยการ หรือเลขาธิการ หรือเหรัญญิก ก็ได้ทั้งสิ้น ส่งเป็นตัวเงินก็ได้ เป็นใบเสร็จหรือเป็นขนานคิดเป็นตัวตราฟักก็ได้

มาตรา ๒๐ ในหนังสือใดหนึ่ง ถ้าปรากฏว่าสมาชิกวิสามัญหรือ
สมาชิกสามัญใด มิได้ส่งเงินบำรุงประจำปีนั้นมายังกรรมการสภา
ให้ถือว่าขาดจากสมาชิก ให้คัตนามออกจากทะเบียนทีเดียว

มาตรา ๒๑ สมาชิกผู้ใดมีความประสงค์จะลาออกจากตำแหน่งสมาชิก
ก็ทำได้ แต่ต้องแจ้ง ความเป็นลายลักษณ์อักษรมายังเลขาธิการ และถ้า
มีหนี้เกี่ยอยู่ด้วยบ้าง ต้องใช้เสียให้เสร็จสิ้นก่อนออก

มาตรา ๒๒ ให้เป็นที่เข้าใจกันว่าสภาพาสดสยามนี้เป็นสมาคมสำหรับ
ประกอบการกุศลโดยแท้ การเข้าเป็นสมาชิกในสภานี้ชอบด้วยพระราช
นิยมยิ่งนัก เพราะฉะนั้นในกระทรวงทบวงการ ได้มีกฎข้อบังคับว่าด้วย
ราชการในกระทรวงทบวงการนั้น ๆ ต้องขออนุญาตผู้บังคับบัญชาก่อนเข้า
เป็นสมาชิกในลุ่ม ลุ่มต่าง ๆ ดังนั้นไซ้ ให้ถือว่าการเข้าเป็นสมาชิก
สภาพาสดสยามนี้พระบาทสมเด็จพระบรมราชานุญาติแล้วเสร็จ

หมวดที่ ๓

ว่าด้วยเครื่องหมาย

มาตรา ๒๓ รูปกาชาด (กากะบาดแดง) เป็นเครื่องหมายของสภาพาสด
สยามเช่นเดียวกับสภาพาสดของทุกประเทศ ห้ามมิให้ผู้หนึ่งผู้ใด
ภายในพระราชอาณาจักรสยามนี้ใช้รูปกาชาด (กากะบาดแดง) นี้เป็น
เครื่องหมายสำหรับการใด ๆ เช่นใช้เป็นตราหรือในการขายของ เป็นต้น
ห้ามมิให้เขียนหรือขีดไว้บนที่ใด ๆ เป็นอันขาด นอกจากได้รับอนุญาต
แล้วจากกรรมการสภาพาสดสยาม

มาตรา ๒๔ ให้มีเครื่องหมายสำหรับสมาชิกของสภาภาษาดสยาม
เป็นเข็มกุดตองลงยาหรือเงินกาไหล่ทองลงยา รูปกลมเส้นศูนย์กลางยาว
๒ ๑ เซ็นติเมตร ขอบวงกลมนี้มีรูปเป็นจักร และมีอักษรพระบรม
นามาภิไธยย่อ จ.ป.ร. ทับบนรูปภาษาดวงอยู่กลาง
เข็มนี้สำหรับกุดตอกเสื้อ

มาตรา ๒๕ เฉพาะผู้ซึ่งเป็นกรรมการหรือสมาชิกของสภาภาษาดสยาม
เท่านั้นจะมีสิทธิ์กุดตอกเข็มนี้ได้ และเข็มกรรมการสภาจะแจกให้แก่สมาชิก
ทุกคนไม่คิดราคา ผู้ใดออกจากสมาชิกต้องส่งเข็มนี้คืน

หมวดที่ ๔

ว่าด้วยการลงอาญาแก่ผู้ละเมิดพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๖ ผู้ใดใช้รูปภาษาดเป็นเครื่องหมายสำหรับการใด ๆ เขียน
หรือคิดไว้วันที่ใด ๆ โดยมีได้รับอนุญาตจากกรรมการสภาภาษาดสยาม
ก่อน ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ เดือนสถาน ๑
ปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาทสถาน ๑ หรือทั้งจำคุกและปรับไม่เกินกำหนด
ซึ่งว่ามาแล้วนั้น

มาตรา ๒๗ ผู้ใดซึ่งมิได้เป็นกรรมการหรือสมาชิกสภาภาษาดสยาม
ประคับเข็มเครื่องหมายสำหรับสมาชิกสภาภาษาดสยาม ท่านว่าผู้นั้นมี
ความผิดต้องระวางโทษ จำคุกไม่เกิน ๓ เดือนสถาน ๑ ปรับไม่เกิน
๑,๐๐๐ บาทสถาน ๑ หรือทั้งจำคุกและปรับไม่เกินกำหนดซึ่งว่ามาแล้วนั้น

มาตรา ๒๘ การฟ้องเอาโทษแก่ผู้ใดเกิดพระราชบัญญัติ ให้เป็นหน้าที่
ของเจ้าพนักงานอัยการแผ่นดินแต่ฝ่ายเดียว

หมวดที่ ๕

ว่าด้วยกำหนดเริ่มใช้และผู้รักษาพระราชบัญญัติ

มาตรา ๒๙ ให้ใช้พระราชบัญญัติตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุ
เบกษาเป็นต้นไป และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติห้ามใช้เครื่องหมาย
การกระบาดซึ่งได้ประกาศให้ใช้แต่วันที่ ๗ มกราคม พระพุทธศักราช
๒๔๕๔ นั้นเสีย ไม่ใช้ต่อไป

มาตรา ๓๐ ให้เสนาบดีกระทรวงนครบาล เสนาบดีกระทรวงมหาดไทย
และเสนาบดีกับอุปนายกอำนวยการสหราชอาณาจักรสยามเป็นผู้รักษาให้การ
ดำเนินไปตามพระราชบัญญัติ

มาตรา ๓๑ ให้เสนาบดีและอุปนายกอำนวยการสหราชอาณาจักรสยาม
มีอำนาจที่จะออกข้อบังคับวางระเบียบการลดหย่อนสำหรับเจ้าหน้าที่ทั้งปวงใน
สหราชอาณาจักรสยามปฏิบัติตามนั้นได้

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

ประกาศพระราชกระแสร

เรื่องกรรมการสหราชอาณาจักรสยาม

พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว บรมราชูปถัมภ์แห่งสหราชอาณาจักรสยาม ทรงพระราชดำริห์ว่า
เนื่องในการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยสหราชอาณาจักรสยาม พระพุทธศักราช

๒๔๖๑. สมควรจักประกาศนามผู้เป็นกรรมการแห่งสถานนี้อีกครั้งหนึ่ง
ให้มหาชนทราบตระหนักปราศจากความสงสัย จึงมีพระบรมราชโองการ
ดำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศนามกรรมการเท่าที่มีอยู่บัดนี้ ดังต่อไปนี้

สมเด็จพระบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนี ทรงดำรงตำแหน่งธำ
มัญญา

สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงพิชิตปรีชาภิวันท ทรง
ดำรงตำแหน่งอุปนายกผู้อำนวยการ

นายพันเอก พระยาสุรเสนา (หม่อมราชวงศ์ชิต กำภู ณ อยุธยา) เป็น
เลขาธิการ

นายพันโท หลวงรามภักดี (พัว จุลเสถียร) เป็นผู้ช่วยเลขาธิการ

นายพลตรี พระยาศรีสุริยราชภักดี (หม่อมราชวงศ์ถนัด กำภู ณ อยุธยา)
เป็นเหรัญญิก

นายพันตรี หลวงพิศาล เสนามาตย์ (อุ่ม ฐาปะสฤต) เป็นผู้ช่วยเหรัญญิก

พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นไชยนาทนเรนทร เป็นกรรมการที่ปรึกษา

นายพันเอก พระยาวิบูลย์ยุทธเวท (เล็ก ชรรณศิริ) เป็นกรรมการ
ที่ปรึกษา

นายพันโท หลวงศักดิ์ดาพริกษ (ชื่น พุทธิแพทย์) เป็นผู้ช่วยกรรมการ
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภา

นายแพทย์ ดีโอโปด โรแบร์ต เป็นผู้ช่วยกรรมการปาฐะสภา

ประกาศมาณวันที่ ๑๒ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

กิจการที่สหประชาชาติสยามได้กระทำมาแล้ว

- ๑) ได้ส่งผู้แทนไปประชุมสหประชาชาตินา ๆ ประเทศณกรุงลอนดอน
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๘
- ๒) ได้ส่งผู้แทนไปประชุมสหประชาชาตินานาชาติประเทศณกรุงวอชิงตัน
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๔
- ๓) สร้างโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์และเปิดรับรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้
ทั่วไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗
- ๔) จัดตั้งโรงเรียนนางพยาบาลสหประชาชาติเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗
- ๕) รับโอนโรงพยาบาลสถานป่าสเคอร์จากกระทรวงมหาดไทยมา
จัดการเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๐
- ๖) ออกจดหมายเหตุทางแพทย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๑
- ๗) พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วย
สหประชาชาติสยามเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๑
- ๘) เริ่มรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกของสภาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๑
- ๙) เริ่มจัดการสุขภาพอนามัยในมณฑลภาคพายัพ (ถ้าจัดแพทย์ปากขอ,
ไข้มาลาเรีย และอื่น ๆ) เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ และทำการติดต่อกับกรรมการ
สุขภาพระหว่างประเทศ (Rockefelles Foundation)

บัญชีแสดงรายการขายของสหภาพศตวรรษ

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๕

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ต.ค.	ป.	ต.ค.	
เงินเหลือยกมาแต่ พ.ศ. ๒๔๕๓-๕			๓๓๘๕๗	๒๐	
เงินที่ผู้บริจาคสำหรับ การก่อสร้าง ใน บริเวณ โรงพยาบาลฟ้างกระณของสภา และผู้บริจาค แนชตว่าให้ทำสิ่งใด	๑๗๑๒๐๘	๔๑			
เงินรัฐบาลอุดหนุน	๖๐๐๐๐	—			
เงินที่ผู้บริจาคบริจาคว่าให้รวมไว้ใน ต้นของสภา	๕๖๕๕๐	๑๘			
เงินที่ผู้บริจาคบริจาคว่าให้รวมไว้ใน ต้นของสภา กับทั้ง เงินค่าตรวจโรค รักษาโรคในโรง พยาบาลเตเต โอนมาเข้าทุนของสภา	๒๖๒๐๕	๗๔			
เงิน ดอกเบี้ยได้จากธนาคาร	๓๕๔๕	๑๕			
รวมรายได้ทั้งสิ้น			๓๕๑๔๕๐	๖๘	

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ส.ค.	ป.	ส.ค.	
รายจ่าย จ่ายในการก่อสร้างต่างๆในบริเวณโรงพยาบาล ของสภา เงิน ๑๒๘๕๖๒ ๑๖					
จ่ายเงินเดือนพนักงานและคนงานในโรงพยาบาล เงิน ๑๙๒๖๕ —					
ของสภา เงิน ๑๘๔ —					
จ่ายเป็นค่าเบียดหนี้ทางพยาบาลของหนุ่ม เงิน ๖๙๐๖๕ ๓๔					
จ่ายเป็นค่าใช้สอยของโรงพยาบาล เงิน ๒๑๗๐๗๖ ๕๐					
รวมเงินรายจ่ายทั้งสิ้น เงิน ๑๓๔๓๗๔ ๑๘					
หักจ่ายจากรายได้แล้วคงเหลือ					

บัญชีแสดงรายการรับรายจ่ายของสภาการศึกษา
ในปี พ.ศ. ๒๔๖๐

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ต.ค.	ป.	ต.ค.	
เงินเหลือยกมาแต่ พ.ศ. ๒๔๕๙					
เงินรัฐบาลอุดหนุน	๖๐๐๐๐	—	๑๓๔๓๗๔	๑๙	
เงินที่สมทบจากดำริห์ทำการก่อสร้างในบริเวณ โรงพยาบาลของสภา และเงินที่สมทบจาก กำหนดแน่ว่าจะให้ทำดังนี้	๒๗๙๙๓๖	—			
เงินที่สมทบบริจาคให้รวมไว้ในทุนของสภา	๖๘๑๕๒	๗๑			
เงินที่สมทบบริจาคให้แก่โรงพยาบาลของสภา กับ ทั้งเงินค่าตรวจและรักษาโรคในโรงพยาบาล ที่ได้โอนมาเข้าในทุนของสภา	๖๖๔๘๙	๖๑			

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ต.ค.	ป.	ต.ค.	
เงินคอกเบยได้จากธนาคาร	๙๙๕๐	๒๙			
เงินรับคืนจากที่ใดที่ตรงไป	๑๕๐๐	—			
เงิน รวมรายได้ทั้งสิ้น			๖๒๐๓๐๒	๗๙	
รายจ่าย					
จ่ายเป็นค่าก่อสร้างสถานที่ต่าง ๆ ในบริเวณ					
เงิน โรงพยาบาลของสภา	๑๕๑๘๐๙	๘๖			
จ่ายเงินเดือนพนักงานคนงานในโรงพยาบาล					
เงิน ของสภา	๒๔๓๕๙	๔๖			
จ่ายเป็นค่าเบียดหวัดทางพยาบาลของหนุ่ม	๔๒๙	—			
เงิน จ่ายเป็นค่าใช้สอยของโรงพยาบาล	๙๓๔๒๑	๑๖			
รวมเงินรายจ่ายทั้งสิ้น			๒๗๐๐๑๙	๘๙	
หักจ่ายจากรายได้แล้วคงเหลือ			๓๕๐๒๘๔	๓๐	

บัญชีแสดงรายการรับรายจ่ายของสภาการศึกษา

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ด.ค.	ป.	ด.ค.	
รายรับ					
เงินเหลือยกมาแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๐					
เงินของสำนักงานปลัดเคอรัยยกมาบวกเข้า กับเงิน			๓๕๐๒๘๔	๓๐	
ของสภาการศึกษา	๒๐๔๒๔	๔			
เงินดอกเบี้ยได้จากธนาคาร	๑๐๔๙๔	๓๑			
เงินรัฐบาลอุดหนุน	๗๐๐๐๐	—			
เงินซึ่งมีผู้บริจาคให้แก่อสภาการศึกษา					
การให้ เปรียบเทียบ	๑๓๒๔๙๐	๑๓			

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ต.ค.	ป.	ต.ค.	
รายจ่าย					
จ่ายเป็นค่าก่อสร้างสถานที่ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ	๖๗๔๔๗	๙๕			
จ่ายเป็นเงินเดือนและเงินพนักงานในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ	๓๐๒๘๐	๕๓			
จ่ายเป็นค่าใช้สอยสำหรับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ	๑๐๔๗๐๗	๓๘			
จ่ายเป็นเงินเดือนเจ้าหน้าที่ในสำนักงานปลัดเคอร์	๙๙๖๘	—			
จ่ายเป็นค่าใช้สอยสำหรับสำนักงานปลัดเคอร์	๘๖๕๑	๓๖			
จ่ายเบี่ยงหัวหน้าวงพยาบาลกองหมุน	๔๙๖	—			
จ่ายค่าเช่าและจากัดมัทธก	๔๗๖๘	—			
จ่ายเป็นค่าซ่อมแซมสถานที่ในสำนักงานปลัดเคอร์	๓๘๐	—			
จ่ายเป็นค่าต่อสายไฟฟ้าเพิ่มเติมในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ	๖๐๐	—			

รายการ	จำนวนเงิน		รวมเงิน		หมายเหตุ
	ป.	ต.ค.	ป.	ต.ค.	
จ่ายเป็นค่าลงแรงความในหนังสือพิมพ์ เงิน	๑๑๕๔	๑๐			
จ่ายเป็นค่าพิมพ์ใบเสร็จและทำตราบอกตำแหน่ง					
เจ้าหน้าที่ เงิน	๑๐๘	๗๕			
จ่ายเป็นค่ารางวัลเจ้าหน้าที่ เงิน	๑๑๗๐	—			
จ่ายเป็นค่าเตียงในงานเปิดตึกพยาบาล ใน					
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เงิน	๗๔๙	๗๒			
รวมเงินรายจ่ายทั้งสิ้น			๒๗๓๓๘๑	๗๙	
หักจ่ายจากรายได้ดังกล่าวเหลือ			๗๑๔๔๔๕	๒๕	

พระนามและนามบุคคลและคณะที่บริจาคเงิน ให้แก่สภาการศึกษาสร้างถาวรวัตถุขึ้น
ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณหรือให้ทรัพย์สินของซึ่งมีราคาตั้งแต่ ๓๐๐ บาท ขึ้นไป

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สต.,	
ให้เงินสร้างถาวรวัตถุ บรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดา ในพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕ องค์ พระองค์ทรงบริจาคทรัพย์รวมเข้ากับเงินทุนของสภาการศึกษาเพื่อสร้างตึก ๔ หลัง คือ ตึกทว่าการ, ตึกทำการผ่าตัด, ตึกพลาหัตถ์, ตึกเวชภัณฑ์ และทางเดินคอนกรีตติดต่อระหว่างตึกเหล่านี้ เงิน ๑๒๒๕๐๐ บาท ภายหลังเพิ่มขึ้นอีก ๔๗๔๗๕ บาท ๕๕ สตางค์ รวมเงิน	๑๗๐๓๕๕	๕๕	ราคาตึกจริง ๓๕๔๑๒๕ บาท เงินที่ยังขาดใช้เงินกลางของสภา
พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ๕ องค์ พระมิ่งขวัญเจ้าอยู่หัว ๕ องค์ พระราชทานเงินสร้างตึกรักษามะเร็ง คนเจ็บไข้ ๑ หลังซึ่งมีนามว่า “ตึกชวราช” เงิน	๑๐๖๖๐๐	—	

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สต.	
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระพันปีหลวง ด้ภาษากษัตริย์นามพระราชนิพนธ์ เงินสร้างตึกคนเจ็บไข้ ๑ หลัง ซึ่งมีนามว่า "ตึกบุญจนะ ราชินี"	๑๐๖๖๐๐	—	
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์ วรเดชพระราชนิพนธ์สร้างสะพานคอนกรีต ๑ สะพานมีนาม ว่า "สะพานไว้อาลัยหม่อมตึกภาณุพันธุ์ ณ กรุงเทพ" เงิน	๓๔๐๐	—	
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ พระราชนิพนธ์สร้างตึกสำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายใน ซึ่งมีอาภากร ประชวร จะได้ได้เข้ามาประทับรักษาพระองค์ ตึกนี้มีนามว่า "ตึกดุสิตาภรณ์"	๒๐๐๐๐๐	—	ราคาตึกจริง ๑๕๓๐๐ บาท เงินที่เหลือใช้ ในเครื่องแต่ง ตัว

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สต.	
พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าจักรีนริธาภิรมย์ ประทาน เงินสำหรับยกย่องนางพยาบาล ๑ หลัง มานามว่า <u>เค็ก</u> มรกต” เงิน	๕๕๐๐	—	
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินซึ่งเป็นทรัพย์สิน สมบัติของ พระเจ้าพี่นางเธอพระองค์เจ้าเจริญศรีชนมายุ, ดำรงโรงประกอบอาหาร กับโรงฟอกซักและทักคนครัว คนฟอกซัก เงิน	๔๐๐๐๑	๗๕	ราคาจริง ๕๕๕๔๓ บาท ๓๐ สตางค์ เงินที่ขาดใช้ เงินกลางของสภา
พระเจ้าหลานเธอพระองค์เจ้าอาทรพิพัฒน์ นิภาภิรมย์ นางสนองพระโอษฐ์เจ้าสุทธิดาภิรมย์ ประทานเงินสำหรับ ค่าจ้างรับเลี้ยงดูนางพยาบาล ๑ หลัง มานามว่า <u>เค็ก</u> มรกต” เงิน	๓๐๘๖๔	๗๕	

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สต.	
นางสาวชั้น ศรียาภย ให้เงินสร้างศาลเจ้าพรหมแบบไทยของนางพญาบาท ๑ หลัง มีนามว่า ศาลชั้น ศรียาภย เงิน	๕๐๐๐	—	
มีศเคอรอกเซด, ยอนชน กงสดเยเนรเวลาดสยามกรุงสตอกโฮล์ม กับมิเคเคอรเฮเดเก, ยอนชน กงสดสยามกรุงสตอกโฮล์ม ให้เงินสร้างศาลเจ้าพรหมแบบไทยของบรมพญาบาท ๑ หลัง มีนามว่า ศาลอกเซดชน ยอนชน เงิน	๒๕๘๕๘	๕๕	ราคาตึกจริง ๓๓๐๐๐ บาท คิดด้วยราคาเงินกลางของ สภา
มีหำอำมาตยตรีพระยาจินตภิรมย์ขอรับค่าแพงเงินซึ่ง เป็นทรัพย์สินของนางจันตุรวรรณเตมย์ มาให้สร้างตึกก ดยของนารีเยเนรเวรพญาบาท ๑ หลัง มีนามว่า ศาลสุวรรณ เตมย์	๒๐๕๗	๓๕	ราคาตึกจริง ๓๐๐๐ บาท คิดด้วยราคาเงินกลางของ สภา

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	ต.ต.	
บรรดาข้าราชการทหารบกไพร่พล บัณฑิตมหาดเล็ก สร้างตึกรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ชน ๑ หลัง มีนามว่า “ตึกจิรประวดี” เงิน	๓๗๒๐๔	๔๑	ราคาตึกจริง ๓๘๕๕๔ บาท เงินที่ยังขาดอีก เงินกลางของ ตึก
หลวงภานุรักษ์ (ถน โขติกลีเถียร) บริจาคเงินสร้างตึกพาน คณศรุต ๑ ตึกพาน มีนามว่า “ตึกพานเถลิงศกโชติกลีเถียร” เงิน	๓๔๐๐	—	
รวมเงิน	๗๖๓๑๗๒	๔๔	
ให้เงินเบณฑน	๒๕๕๑๖	—	

สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช พระราชทานเงินซึ่งมรดกบริจาคร่วมในการศุภ
หม่อมเด็ก ภาณุพันธุ อนุวงศ์เทพ มาเป็นเงินทุนสำหรับ
ดอกเบญจมางนางพยาบาลและนักเรียนนางพยาบาล เงิน

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สต.	
หม่อมเจ้าหญิงสุดมาตย์ในจอมพลพระเจ้านายเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ประทานทรัพย์ไทย เพื่อ รับดอกเบี้ย มาบำรุง นางพยาบาลและนักเรียน นางพยาบาล รวม ๑๐ ราย ราคาแชร์ละ ๕๐๐ บาท	๕๐๐๐	—	
รวมเงิน	๓๐๕๑๖	—	
ให้ตั้งของ			
มีเครื่องประดับเกยอนชน กงสุลสยามกรุงสตอกโฮล์ม ให้ รายนศกาศาดำหรับรับส่งคนเจ็บ ๑ หลัง ราคาเงิน มหาอำมาตย์ศรีพระยาวิสุทธศิริ (สาย โชติกเสถียร) ให้ ชะตุราศสำหรับใช้รักษาโรคผิวหนัง ราคาเงิน มหาอำมาตย์พระยาไกรโกษา (ทัตต์ สิงห์เด่น) ให้ทอง จุกที่ค้นสำหรับใช้ใน การตรวจเชื้อโรคและโรคต่าง ๆ	๑๐๐๐๐	—	ราคาซื้อขายกันในเวลานี้
๑ กัดยง	๒๐๐๐๐	—	
รวมราคา	๓๐๐๐	—	
	๓๓๐๐๐	—	

พระนามและนามบุคคลและคณะซึ่งพระราชทานและให้เงินหรือทรัพย์สินซึ่งเป็นทุน
 คำหรือรับบริจาคเงินมาบำรุงคนเจ็บไข้ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาการศึกษา
 เป็นจำนวนเงินหรือราคาตั้งแต่ ๓๐๐ บาทขึ้นไป เริ่มแต่วันที่ ๑๒ มิถุนายน
 พ.ศ. ๒๔๖๑ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๒

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน เสียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
บุคคล สมเด็จพระศรีพรัตนทราบรมราชินีนาถพระบรมราช ชนมพรรษา ๖๖ พรรษา สภาการศึกษาภาคกลาง	๖๐๐	—	๒	ทรงอภิเษกด้วยพระอัยกา (เจ้าคุณจอมมารดาเบม ในรัชกาลที่ ๔) ๑ ครั้ง
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้า กรมพระยาภาณุ พันธุวงศ์วรเดช	๓๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครสวรรค์ วรพินิต	๓๐๐	—	๑	ทรงอภิเษกด้วยพระเจ้านม วงศ์เชอกรมหมื่นทิพากร วงศ์ประจักษ์

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน สิ่ง เคียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.ต.		
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลก ประชานารถ	๓๖๔๐	—	๑	ทรงอุทิศถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๒๒ แห่ง ประเทศฝรั่งเศส
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงนครราชสีมา	๓๐๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยาเธอเจ้าฟ้า กรมขุนเพชรบูรณ์ อินทราไชย	๓๐๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุนศุโขทัย ธรรมราชา	๓๐๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยาเธอเจ้าฟ้ากรมขุนตมบุรีมาศศรี	๓๐๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนางเธอเจ้าฟ้ามาลินีนภดารา	๔๐๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนางเธอเจ้าฟ้าภาณุกันทรลักษ	๔๐๐๐	—	๑	
พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนเรศวรฤทธิ	๓๕๕๐	—	๑	ทรงอุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน เต็ม	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์ วโรปการ	๔๕๐๐	—	๑	
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาวิสุทธิวงษา วชิรเด	๓๓๖๔	—	๑	ทรงอภิศักถวายแด่พระบาท สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕
พระนางเจ้าพระราชเทวี	๔๐๐๐	—	๑	
พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระดำรงราชานุภาพ	๓๐๐๐	—	๑	ทรงอภิศักถวายแด่พระบาท สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕
สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าพระบรมราชเทวี	๑๘๐๐๐	—	๒	เงินสำหรับบำรุงเลี้ยง ๖๐๐๐บาทที่เหลือนส่ง เรือนนายแพทย์ ๒ หลัง
พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่นนครสวรรค์ศักดิพินิต	๓๓.๖๔	—	๑	ทรงอภิศักถวายพระบาท สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน ตั้ง	หมายเหตุ
	บาท	ต.ต.		
พระเจ้าบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าภาณุปราถนา	๓๐๐๐	—	๑	ทรงออกศักดินาแต่พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕ และสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ
พระเจ้าฟ้างรองเธอพระองค์เจ้าวรฤทธิเดช	๓๐๐๐	—	๑	
พระเจ้าฟ้างรองเธอพระองค์เจ้าสุภานุวงศ์	๓๐๐๐	—	๑	
พระอรรคชายาเธอกรมหมื่นสวัสดีนาม	๔๐๐๐	—	๑	ทรงออกศักดินาแต่พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕
พระเจ้าฟ้างรองเธอพระองค์เจ้าภาณุพันธุ์	๓๐๐๐	—	๑	
พระเจ้าฟ้างรองเธอพระองค์เจ้าศรีทนต์	๓๐๐๐	—	๑	

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน คู่ เตยง	หมายเหตุ
	บาท	ส.ต.		
พระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าสุทธองศาวิสุทธิกุล	๓๐๐๐	—	๑	
หม่อมเจ้าจุลจักรพงษ์	๓๐๐๐	—	๑	
หม่อมเจ้าหญิงคยองทาในพระเจ้าบรมวงศ์เธอฯ ๒๒				
กรมขุนวรจักรธรานุภาพ	๓๐๐๐	—	๑	
หม่อมเจ้าหญิงฟ้าไพพรรณีในสมเด็จพะเจ้าของยาเธอ				
เจ้าฟ้ากรมขุนสุโขทัยธรรมราชา	๓๐๐๐	—	๑	
พระยาธรรมจุรญาณคุณดริ (ทองดี โชติกลัดถียร)	—	—	๑	ให้คืนและห้องแถวราคา กว่า ๓๐๐๐ บาท
พระอนุชาภิรมย์ (ส่ง เศรษฐนิษฐ์)	๑๐๐๐๐	—	๒	
นายพลโทพระยาประสิทธิ์ศรีสุการ (หม่อมหลวงเพอ พงษ์บุญ ณกรุงเทพ)	๓๐๐๐	—	๑	

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน เหรียญ	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
มหาอำมาตย์ตรีพระยาไวยุทธราชเศรษฐี (มน เถาหะเศรษฐี)	๓๐๐๐	—	๑	
พระภิกษุเศรษฐี (เด็ก เศรษฐีบุตร)	๓๐๐๐	—	๑	
เจ้าจอมมารดาเถื่อน (รัชกาลที่ ๕)	๓๐๐๐	—	๑	
คุณหญิงไวยุทธราชเศรษฐี (เพิ่ม เถาหะเศรษฐี)	๓๐๐๐	—	๑	
นายหลิมจุณเบง บานฮาดิม กอมปะดอร์ชมากร				
ต้องกงและเซียงไกรงเทพ	๓๐๐๐	—	๑	
นายสอน วิจารณ์	๓๐๐๐	—	๑	
มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาอภัยราชามหาวิชิตบรมพร (หม่อมราชวงศ์ถน ดุสิตน์ ณรงเทพ)	๓๐๐๐	—	๑	อภัยราชและพระบาทสมเด็จพระ เจ้าพระยามหามาภิไธย
มหาอำมาตย์โทพระยาไพศาลสมุทร (เดช บุนนาค)	๓๐๐๐	—	๑	

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน คู่ เคียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
อำนาจยติพระยาภิรมย์โกษากร (น้อง โชติค พุกกณะ)	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศให้แก่พระยาโชฎิก ราชเศรษฐี (พก โชติค พุกกณะ) คุณหญิงเขียน โชฎิกราชเศรษฐี, พระยา พิศลัมภ์บริบูรณ์ (ยม พิศลัมภ์) คุณหญิงปราง พิศลัมภ์บริบูรณ์, พระยา โชฎิกราชเศรษฐี (ยวด โชติคะพุกกณะ)
หม่อมอ่อนในพระเจ้าพญาเชอกรมหลวงราชบุรีดิเรก ฤทธิ์	๓๐๐๐	—	๑	
หลวงสุวรรณภิกษาณาย (เวศ คีรีภัก)	๓๐๐๐	—	๑	
ท่านผู้หญิงอมัยราชมาหาติตรมจร (เอี่ยม ดู่คำ ณกรุงเทพ)	๓๐๐๐	—	๑	

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน คู่	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
ขุนเชษฐวิเวทพยากร (บุญศรีศรีตะจิตต์)	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศเงิน ๓๐๐๐ บาท ให้แก่นายทองด้วงศรีตะจิตต์ (บิดา) และนาง เส็ม ศรีตะจิตต์ (มารดา)
หม่อมใหญ่ เทวกถณกรงเทพ นางสาวสุทรี สุจริตกุล	๔๕๐๐	—	๑	
นายพลตรีเจ้าอุปราช (น้อยมหาพรหม หนาน) กับ เจ้าศรีได้ภา	๓๐๐๐	—	๑	
คุณหญิงใหญ่ รัตนไชยชาญยุทธ นางบุญมี สุวรรณทิต	—	—	๑	ให้เงิน ๓๐๐๐ บาท แก่ภรรยาและ บุตร ๓ คน และ ๑๐๐๐ บาท ให้แก่นางจิตต์ (มารดา)
เจ้าจอมขนิษฐา ดิศกุล	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศเงิน ๓๐๐๐ บาท ให้แก่นางจิตต์ (มารดา)

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน เต็ม	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
ชวัญรายไข่ ไกรฤกษ์ ในพระเจ้าของนางเธอพระองค์ เจ้าอาทรทิพยนิภา	๓๐๐๐	—	๑	
นายพงศธร เจ้าบุญวาทย์วงษ์มานิต (หนานบุญวงษ์ ณ ตำบลปาง)	๓๐๐๐	—	๑	
หม่อมหม่อม กะหมื่นศรี ณ กรุงเทพ	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศแก่คุณหญิงอัมมารยา พระเจ้านิพัทธ (เพง เดาหะเศรฐ์)
นายพุ่ม รักษ์จรรยา	๓๐๐๐	—	๑	
นางอภัย รักษ์จรรยา	๓๐๐๐	—	๑	
พระยาอภัยมณีทิภาณยศ (เจ้า ภาณุเทวี) กับหม่อม ราชวงศ์หญิงแดง อภัยมณีทิภาณยศ	๓๕๐๐	—	๑	อุทิศถวายพระบาทสมเด็จพระ พระรามาธิบดีที่ ๕ ในการ ทำบุญอายุครบ ๗๐ ปี เมื่อวันที่ ๗๓ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๒

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน เพียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.ต.		
ท้าววนิชพิริย (เหม สุจริตกุล) นางสาวเจริญ โขกิสวัสดิ์	๓๒๘๐	—	๑	อุทิศเงินอุดหนุนให้แก บิดาของพระยาโชฎิก เศรษฐี (สวัสดิ์ โชติก สวัสดิ์) ๑ เพียง ให้แก มารดา คือ คุณหญิงต้น โชฎิกเศรษฐี ๑ เพียง
	๖๐๐๐	—	๒	
เจ้าจอมลำดับ ในรัชกาลที่ ๕ นางสายหยุด มณฑ นางเพิ่ม พัฒนากร ยหอเซ่งก	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศให้แก อำมาตย์ตรี พระพัฒน์พัฒนากร (ยกย ดันทเศรษฐี) อุทิศแก่คุณหญิงเผื่อน อักษวิมลคุณถียมภัก
	๓๐๐๐	—	๑	
	๓๐๐๐	—	๑	
นายเวเตกเป่า วรางกร	๓๐๐๐	—	๑	

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน เต็ม	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
มหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาภาณุวงศ์ (พร บุนนาค)	๔๖๘๐	—	๑	และจะให้ อีกบิล ๘๐ บาท ต่อไปทุกบิลหมดอายุ
นายชิติน แซ่ตั้ง กับนางด้ายหัดมกรรยา เจ้าจอมสมบุญ ไชยศักดิ์ ๕	๓๐๐๐	—	๑	
คุณหญิงมัทธาบริรักษ์ (คุณ ภูมิรัตน์)	๓๐๐๐	—	๑	อธิการถวาย ไม่ควรเพราะศรี พรหมทราปรามราชินารถ
รองอำมาตย์เอกหลวงบริรักษ์ โดหะวิสัย (คดียุ้ย ณะหนอง)	๓๐๐๐	—	๑	
มหาอำมาตย์ตรีพระยาพิพัฒน์วรญาณอุปถัมภ์ (สุหทัย วุฒราภัย)	๓๐๐๐	—	๑	
มหาอำมาตย์ตรีพระยาพิชโยโกศลวรภัย (เชฐ หังสสุต)	๓๐๐๐	—	๑	อธิการให้ แก่คุณหญิงพิช โยโกศลวรภัย (เงินพร หังสสุต)

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน เต็ม	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
คณะ คณะเดื่อป่า และทหารบก จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะนายทหารบกกองพลที่ ๕ และบุตรภรรยา พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
ทหารใน กองทหารบกมณฑลที่ไปราชการสงคราม นอกพระวราชอาณาเขต พ.ศ. ๒๔๖๑ คณะนายทหาร, นายดาบ, นายสิบ, พลทหาร, เสมียน พนักงาน, กองพลทหารบกที่ ๒ และบุตรภรรยา พ.ศ. ๒๔๖๒	๔๓๔๕	๗	๑	
คณะนายทหารกับบุตรภรรยา และนายสิบพลทหาร เดิมเป็นพนักงานกองพลทหารบกที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๔๖๒	๓๗๒๒	๒๒	๑	
	๓๐๐๐	—	๑	

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน เหรียญ	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
มณฑลพระยาอัครราชูปถัมภ์ อมหาราชูปถัมภ์ ไปรษณีย์ โทรเลขตั้งเงินซึ่งได้จากการจำหน่าย ดวงตราไปรษณีย์	๑๐๕๐๐		๓	
พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนเรศวรราชูปถัมภ์ และเจ้าจอมมารคึกฤทธิ์ (ในรัชกาลที่ ๔) ต่าง บริจาคเงิน มาบำรุง	๓๐๐๐	--	๑	เพื่อเป็นพระภิกษุสงฆ์ อุปัชฌาย์
คณะข้าราชการกรมตำรวจนครบาล และตำรวจพระ นครบาล พ.ศ. ๒๔๖๑	๕๓๑๔	๔๕	๒	ตั้ง ๑. อธิการบดี อัครราชูปถัมภ์
ข้าราชการกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ พ.ศ. ๒๔๖๑	๖๐๐๐	--	๒	ตั้ง ๑. อธิการบดี อัครราชูปถัมภ์

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน ใบ เทียบ	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
คณะกรรมการกรรมกรพรรค พ.ศ. ๒๔๖๑	๖๐๒๓	๗๙	๑	
คณะกรรมการมณฑลภูเก็ต พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะกรรมการมณฑลอุดรธานี พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๔๗๕	๔๐	๑	
คณะกรรมการและราษฎรมณฑลร้อยเอ็จ พ.ศ. ๒๔๖๒	๕๕๐๑	๔๖	๑	
คณะกรรมการคฤหบดีพ่อค้าราษฎรจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะกรรมการคฤหบดีพ่อค้าราษฎรจังหวัดชลบุรี พ.ศ. ๒๔๖๑	๖๑๙๗	๓๖	๑	
คณะกรรมการคฤหบดีพ่อค้าราษฎรจังหวัดกระบี่ บุรี พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะกรรมการคฤหบดีพ่อค้าราษฎรจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๖๒	๔๙	๑	

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน คู่ เคียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
คณะข้าราชการกรุงเทพมหานครอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๕๕	—	๑	
คณะข้าราชการกรุงเทพมหานครอำเภอวัง กระโจมจังหวัดนครนายก พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะข้าราชการกรุงเทพมหานครจังหวัดปราจีน บุรี พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะข้าราชการ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, และพ่อค้าราษฎร อำเภอเมืองจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. ๒๔๖๒	๓๒๕๑	๕๕	๑	
คณะข้าราชการ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, และพ่อค้าราษฎร อำเภอบ้านสร้างจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. ๒๔๖๒	๓๑๐๐	๔๔	๑	
คณะข้าราชการ, กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, พ่อค้าราษฎร อำเภอประจันตคามจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. ๒๔๖๒	๓๒๐๐	๕๕	๑	
อำเภอศรีมหาโพธิ์จังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. ๒๔๖๒	๓๑๕๐	—	๑	

ในระหว่างที่พิมพ์หนังสือนี้ ได้มีผู้ศรัทธาบริจาคเงินและทรัพย์สินอันเป็นทุนสำหรับวัดดอกเบญจหรือรายได้มาบำรุง
คนเจ็บไข้ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยามอีก ๖ ราย ซึ่งมีพระนามและนามแจ้งต่อไปนี้

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน เตียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๖	๓๐๐๐	—	๑	ทรงอุทิศพระราชกุศลแก่นาย จ่ายอด (ปานี ไกรฤกษ์)
บรรดาหม่อมเจ้าและข้าหลวงในพระราชสำนัก สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ	๖๐๑๐	—	๑	อุทิศถวายสมเด็จพระศรีพัชริน ทราบรมราชินีนาถ
คณะโรงเรียนราชินี	๓๐๕๕	—	๑	อุทิศถวายแด่สมเด็จพระศรี พัชรินทราบรมราชินีนาถ
เจ้านายของทวีปสยามและผู้ที่นับถือ	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศกุศลให้แก่ทวีปสยามและมาใน การพระราชทานเพลิงศพ
นายเจือเกีย เบญจกาญจน์ บ้านเลขที่ ๑๙๐๙ ตำบลจักรวรรดิ อำเภอจักรวรรดิจังหวัด พระนคร	๓๐๐๐	—	๑	
นางสมบุญ นริศจำจร บ้านริมถนนลำเพ็ง อำเภอสามพันวงค์ จังหวัดพระนคร	—	—	๑	เมื่อนางสมบุญ นริศจำจร ยังมี ชีวิตอยู่ได้ ทำบุญกรรมยกที่ดิน มรดกของนาง ๔ ไร่ ๒๐๐ ตารางวา ตำบลถนน ๒๒ กรกฎาคม ให้ แก่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ คิด เป็นราคาสินประมาณ ๕๐๐๐๐ บาท
รวม	๑๙๐๖๕	—	๖	

ในระหว่างที่พิมพ์หนังสือ ได้มีผู้ศรัทธาบริจาคเงินเป็นทุนสำหรับ
 รับผิดชอบต่อคนเจ็บไข้ ในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาการสยาม
 ครั้งที่ ๒ อีก ๒ ราย ดังนี้พระนามและนามแจ้งต่อไปนี้

พระนามและนาม	จำนวนเงิน		จำนวน เตียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
พระอรรคชายาเธอพระองค์ เจ้าสายสวลีภิรมย์ กรม ขุนสุทธาสินีนาถ	๒๐๐๐	—	๒	ทรงอุทิศถวายสมเด็จพระเจ้าพญาเธอเจ้าฟ้าจักรวาลพิพัฒน์ กรมขุนวิจิตรเจษฎาธิราชบุรี เตียง ทรงอุทิศถวายสมเด็จพระเจ้าพญาเธอเจ้าฟ้าเยาวมาลย์นฤมล กรมขุนสวรรคโลกลักษณวดี ๑ เตียง
อำมาตย์ตรี พระพิศาล ศุภผล (ยัง พิศาลบุตร)	๓๐๐๐	—	๑	อุทิศกุศลให้แก่นางพิศาลศุภผล (เจียมพิศาลบุตร)
รวม	๕๐๐๐	—	๓	

นาม	จำนวนเงิน		จำนวน คู่ เคียง	หมายเหตุ
	บาท	สต.		
คณะกรรมการกฤษฎีกาขอความเห็นชอบร่าง พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๒๑๒	๑๙	๑	
ผู้ทำการในโรงสีเพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๐	—	๑	
คณะกรรมการพิจารณาเงินอุดหนุนจังหวัดพระนคร พ.ศ. ๒๔๖๑	๙๙๔๒	๔๙	๑	
บริษัทภาพยนตร์พัฒนาการจำกัดสินไช้ พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๒๔๓	๕๐	๑	
การขยายและปรับปรุงพระบรมมหาราชวัง (ชั้นบนนอก) พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๐๐๓	—	๑	อุทิศให้แก่พระบรมมหาราชวัง (ชั้นบนนอก)
คณะกรรมการกรมศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๔๖๒	๓๑๒๖	๗๗	๑	
คณะกรรมการพิจารณาขอความเห็นชอบร่าง พ.ศ. ๒๔๖๒	๖๑๕๐	—	๑	
รวมทั้งสิ้น	๓๖๗๑๖๙	๗๐	๑๐๖	

จำนวนสมาชิกของสภาอากาศสยามทั้ง ๔ ประเภท
นับตั้งแต่วันที่ ๑๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๑ ถึงวันที่ ๓๐
พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๒

เลข ที่	ประเภทสมาชิก	จำนวน คน	หมายเหตุ
๑	สมาชิกพิเศษ	๑	คือผู้ซึ่งอุปนายกลำดับการตั้งสภาอากาศ เชิญเป็นสมาชิก เพื่อเป็นเกียรติศักดิ์แก่ สภา
๒	สมาชิกกิตติมศักดิ์	๗๒	คือผู้ซึ่งให้เงินสร้างถาวรวัตถุหรือให้ทรัพย์สิน อย่างใดในคราวเดียวซึ่งมีราคาไม่ต่ำกว่า ๓๐๐๐ บาท
๓	สมาชิกวิสามัญ	๓๐๘	คือผู้ซึ่งให้เงินแก่สภาปีละไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ บาททุกปี
๔	ก. สมาชิกสามัญ	๗๙๕๐	คือผู้ซึ่งให้เงินแก่สภาปีละไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาททุกปี
	ข. สมาชิกสามัญ	๖๙	คือผู้ซึ่งมีความรู้วิชาพยาบาล
รวมทั้งสิ้น		๘๔๐๐	

ของอุปนายกผู้อำนวยการสภาอากาศสยาม
เรื่อง รบียบการรับสมาชิกของสภา

ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วย
สภาอากาศสยามขึ้นแล้วนั้น จำเป็นต้องวางระเบียบให้เจ้าหน้าที่ในกรรมการ
สภาปฏิบัติกิจเรื่องรับสมาชิกให้เรียบร้อย จึงตราข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ผู้ใดให้เงินแก่สภาที่ดี แก่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ก็ดี แก่
สถานป่าศเคอที่ดี และมีได้แสดงความประสงค์แน่ชัดว่าจะเป็นผู้สมาชิก
ของสภา ไม่ว่าจะให้เงินมากน้อยเท่าใด ยังมีได้แปลว่าผู้นั้นเป็นผู้สมาชิก
ของสภา คงเป็นแต่บำเพ็ญกุศลให้เงินดังที่เคยทำ ๆ กันมาแล้ว เจ้าหน้าที่
ต้องนำเรื่องเสนออุปนายกผู้อำนวยการเพื่อออกแจ้งความอนุโมทนาตามแบบ
ส่วนเงินนั้นลงเหรียญ

ข้อ ๒ ผู้ใดมีหนังสือมายังกรรมการคนใดก็ดี แสดงความประสงค์
ว่าจะเป็นผู้สมาชิกของสภา ให้เสนอหนังสือนั้นมาจนถึงอุปนายกผู้อำนวยการ
การจะทุกครั้ง อุปนายกผู้อำนวยการจักได้สั่งให้รับเป็นผู้สมาชิกประเภทใด
หรือไม่รับ แล้วเจ้าหน้าที่เลขาธิการบอกให้ผู้ขอได้ทราบความตกลงนั้น
เว้นเสียแต่ถ้าเป็นผู้มีเกียรติศักดิ์สูง อุปนายกผู้อำนวยการจะมีหนังสือ
ตอบเอง และจะได้เขียนลงในบันทึกให้แน่ชัดว่าจะตอบเอง

ข้อ ๓ ถ้าผู้ขอเป็นสมาชิกนั้น ส่งเงินบำรุงมาด้วยกับหนังสือขอ
เงินนั้นให้ส่งไปยังเหรียญกษาปณ์ และเดชาธิการส่งไปรับเงินไปให้แก่ผู้
ส่งเงินมานั้นพร้อมกับคำตอบรับให้เป็นสมาชิก

ข้อ ๔ ถ้าผู้ขอเป็นสมาชิกนั้นมิได้ส่งเงินมาด้วย เวลาเดชาธิการ
บอกรับเข้าเป็นสมาชิก ให้เตือนว่าให้ส่งเงินค่าบำรุงปีแรกมาด้วย

ข้อ ๕ เมื่อจัดการขึ้นเรียบร้อยแล้ว เดชาธิการต้องบอก
เหรียญกษาปณ์เพื่อจัดการให้สมาชิกมารับเข็มหรือส่งเข็มเครื่องหมายไปให้
สมาชิกนั้น

แต่ในระหว่างซึ่งยังทำเข็มไม่แล้วพอแก่จำนวน ยังเป็นการติดขัดจะ
ส่งเข็มไปไม่ได้ ให้เดชาธิการบอกไปให้สมาชิกใหม่ทราบว่าเขมนั้นยังไม่มี
พอ เมื่อมีขึ้นเมื่อใดจะได้ส่งไปให้

ข้อ ๖ เรื่องเข็มเครื่องหมายของสภาอากาศนั้น เดิมตกอยู่ในหน้าที่
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ แต่บัดนี้ให้ย้ายมาอยู่ในหน้าที่เหรียญกษาปณ์
เป็นผู้จัดทำ, รักษา, และจำหน่าย

การจำหน่ายนั้นสำหรับให้แก่สมาชิกที่ออกเงินบำรุงเป็นอันให้จ่ายไปได้
ทีเดียว แต่สำหรับจ่ายแก่กรรมการและแก่ผู้ที่สอบได้ได้ในวิชาพยาบาล
นั้น ต้องได้รับอนุมัติจากอุปนายกผู้อำนวยการแล้วจึงจ่ายได้

ที่ว่าการสภาอากาศสยาม

วันที่ ๑๘ มิถุนายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

(ลงพระนาม) จักรพงษ์

อุปนายกผู้อำนวยการสภาอากาศสยาม

ข้อบังคับ

ของอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาสยาม
ว่าด้วยการสมัคร

ด้วยเห็นว่ากระทรวงการต่างประเทศได้ออกข้อบังคับสำหรับ ทหารบก ว่า
ด้วยการสมัครของข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ วางระเบียบในเรื่องนี้โดยพิศดาร
ผู้ซึ่งทำงานให้แก่สภาภาษาสยาม ซึ่งเป็นข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ต้อง
ปฏิบัติตามข้อบังคับสำหรับทหารบกนั้นแล้ว ฉะนั้นเพื่อความเสมอหน้า จึง
จำเป็นต้องให้ข้าราชการคนอื่น ๆ ซึ่งทำงานให้แก่สภาภาษาสยาม แต่
มิได้เป็นข้าราชการกระทรวงการประเทานั้นปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ด้วย จึงตรา
ข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ บรรดาผู้ซึ่งออกแรงทำงานให้แก่สภาภาษาสยามและได้รับผล
ประโยชน์ตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย เว้นคนงานและกุลี ต้อง
ปฏิบัติตามข้อบังคับสำหรับทหารบกว่าด้วยการสมัครของข้าราชการ
กระทรวงการประเทานั้นทุกประการ

ข้อ ๒ ผู้อนุญาตการสมัครได้นั้น

ก. สำหรับผู้ซึ่งทำงานได้บังคับบัญชาผู้อนุญาตกองแยกอันใดอัน ๑
ของสภา ก็คือผู้อนุญาตกองแยกนั้น

ข. สำหรับผู้ซึ่งขึ้นตรงต่ออุปนายกผู้อนุญาต ก็คืออุปนายก
ผู้อนุญาต

ข้อ ๓ ถ้าผู้ขออนุญาตทำการสัมรสเป็นหญิง ก็ให้ พึงเข้าใจว่าต้อง
บอกถึงฐานะของชายซึ่งตนจะกระทำการสัมรสด้วย อันโดยตามที่ข้อบังคับ
สำหรับทหารบกบ่งไว้ ว่าให้บอกถึงฐานะเกี่ยวกับหญิงซึ่งข้าราชการ
กระตาคมจะกระทำการสัมรสด้วยนั้น

ข้อ ๔ ให้เริ่มใช้ข้อบังคับนี้แต่บัดนี้

ที่ว่าการสภากาชาดสยาม

วันที่ ๑๖ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

(ลงพระนาม) จักรพงษ์

อุปนายกผู้อำนวยการสภากาชาดสยาม

ข้อบังคับ

ของอุปนายกผู้อำนวยการสภาภาษาสยาม
ว่าด้วยเงินเพิ่มพิเศษรายเดือน
สำหรับผู้ ที่ทำงาน ในหน้าที่ใกล้ชิดกับความอันตราย

ด้วยการทำงานในหน้าที่แพทย์บางอย่าง เช่นการผ่าศพ, การเลี้ยงและตรวจ
เชื้อโรค เป็นต้น เป็นงานซึ่งนับว่าใกล้ชิดกับความอันตรายแก่ชีวิตของผู้ทำ
อย่างยิ่ง กับทั้งเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและเป็นวิชาหากินโดยจำกัดกล่าวคือ
นอกจากทำงานในโรงพยาบาลหรือสถานที่ของรัฐบาลแล้ว จะไปทำมหา
กินโดยจำพองไม่ได้เลย ไม่เหมือนกับหน้าที่แพทย์รักษาโรคทั่วไปอันมีโอกาส
จะไปทำการในที่ใด ๆ ก็ได้ จึงเห็นว่าผู้ซึ่งทำงานโดยจำกัดและใกล้
ต่อความอันตรายดังกล่าวแล้ว ควรได้รับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนขึ้นอีก
ส่วน ๑ นอกจากเงินเดือนที่ได้รับอยู่แล้วตามอัตรา เพื่อเป็นการทดแทน
ให้ เพราะฉะนั้นจึงได้ตราข้อบังคับขึ้นไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ หน้าที่ต่อไปนี้ เป็นหน้าที่อันใกล้ชิด ความอันตราย ตามความมุ่ง
หมายของข้อบังคับนี้ คือ

- ก. หน้าที่ผ่าศพตามทางกายวิภาควิทยา (Dissection)
- ข. หน้าที่ตรวจศพและอวัยวะตามทางพยาธิวิทยา (Post Mortem
and Pathological Examinations)

ค. น้ำที่เพาะ,เลี้ยง, ทดลองเชื้อโรค (Bacteriological Examination)

ข. น้ำที่ตู้แลรักษาพยาบาลคนไข้โรคระบาด (เฉพาะไข้ทรพิษ, อหิวาตกโรค, กาฬโรค, และไข้กาฬนกนางแอ่น)

ง. น้ำที่ทำบาดแผลอันมีเชื้อโรคติดกันได้ (เฉพาะ septic wounds and septic operations in isolation wards)

จ. น้ำที่ใดๆ อันกระทำอยู่ภายในเขตรักระสุนปืนของข้าศึก

ข้อ ๒ ผู้ใดกระทำการในน้ำที่แก้อย่างใดอย่าง ๑ หรือหลายอย่าง รวมกันอันบ่งไว้ในข้อ ๑ ให้มีสิทธิรับเงินเพิ่มพิเศษได้ แต่ให้พึงเข้าใจว่า เงินเพิ่มพิเศษนี้จะได้รับเฉพาะแต่ผู้ที่เป็นเจ้าของน้ำที่โดยตรงและทำงานชนิดนี้เสมอไป ไม่ใช่นักเรียนหรือผู้ที่ฝึกหัดหรือผู้ที่กระทำการชั่วคราว

คราว

ข้อ ๓ เงินเพิ่มพิเศษนี้แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท สำหรับแพทย์ประเภท ๑ สำหรับผู้พยาบาลและพนักงานคนงานประเภท ๑

สำหรับแพทย์

ชั้นที่ ๑	๔๐ บาท
ชั้นที่ ๒	๒๕ บาท

สำหรับผู้พยาบาลและพนักงานคนงาน

ชั้นที่ ๑	๑๕ บาท
ชั้นที่ ๒	๑๐ บาท

ข้อ ๔ ผู้ที่จะรับเงินเพิ่มพิเศษชั้นที่ ๒ ต้องเป็นผู้ที่ได้ทำการในหน้าที่
เรียกว่าใกล้ชิดต่อความอันตรายมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓ เดือน

ข้อ ๕ ผู้ที่จะรับเงินเพิ่มพิเศษชั้นที่ ๑ ต้องเป็นผู้ที่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ
ชั้นที่ ๒ มาแล้วไม่น้อยกว่า ๒ ปี หรือผู้นั้นมีความรู้พิเศษจนเป็นผู้ชำนาญ
ในการต่อไปนี้

ก. ผู้ชำนาญการผ่าศพ (Anatomist)

ข. ผู้ชำนาญการตรวจวิเคราะห์ที่เป็นโรค (Pathologist)

ค. ผู้ชำนาญการตรวจเชื้อโรค (Bacteriologist) ซึ่งมีประกาศ
นียบัตรของคณะแพทย์ใด ๆ มาแสดงเป็นหลักฐานแล้ว ก็จะได้รับเงิน
เพิ่มพิเศษชั้นที่ ๑ ที่เลยจากได้

ข้อ ๖ การที่จะนับว่าผู้ใดได้ลักษณะควรได้รับเงินเพิ่มพิเศษนี้ ผู้
อำนาจการกองแยกของสภาเป็นผู้นพิจารณา หรือจะตั้งกรรมการอื่นมีจำนวน
ไม่น้อยกว่า ๓ นายพิจารณาแทนก็ได้ แล้วทำความเห็นเสนอมายังอุปนายก
ผู้อำนาจการสภาซึ่งเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ ๗ ถ้าผู้อำนาจการกองแยกของสภาเห็นว่า ผู้ซึ่งมีสิทธิอันควร
จะได้รับเงินเพิ่มพิเศษนี้ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการงานและยังไม่ได้แสดงความ
สามารถในหน้าที่นั้น ๆ ให้เป็นที่พอใจแล้ว ถึงแม้ว่าจะทำงานในหน้าที่นั้น ๆ
มานานสักเท่าใดก็ดี ก็ให้ระงับการขอเงินเพิ่มพิเศษนั้นเสียได้ และผู้นั้นจะ
อุทธรณ์ร้องทุกข์ ไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๘ การเบิกจ่ายเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนนี้ จะเริ่มเบิกจ่ายได้
ต่อเมื่อได้มีคำสั่งประกาศของอุปนายกผู้อำนาจการสภาทราบแล้ว

ข้อ ๙ ผู้ที่ได้รับเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนนี้ ถ้าย้ายไปทำการในหน้าที่อื่นอันไม่ใช่หน้าที่ๆ เรียกว่าใกล้ชิดกับความอันตรายดังกล่าวแล้วในข้อ ๑ ให้จัดการรับเงินเพิ่มพิเศษนั้นเสีย หรือถ้าในระหว่างที่มีสิทธิ์รับเงินเพิ่มพิเศษอยู่นั้น กระทำการบกพร่องค่อน้ำค้ำของคุณ เช่นมีหน้าที่เพาะเลี้ยงเชื้อโรคแล้วไม่ระมัดระวังปล่อยให้เชื้อโรคนั้นแพร่หายไปก็ได้ หรือมีหน้าที่รักษาพยาบาลคนไข้ โรคระบาดทั่ว แล้วไม่จัดการทำความสะอาดตามระเบียบที่มีอยู่อันจะเป็นเหตุให้ โรคนั้นแพร่หายไปสู่สาธารณชนก็ได้ นอกจากจะต้องรับโทษทางปกครองแล้ว อาจลงสู่การรับเงินเพิ่มพิเศษชั่วคราวก็ได้

ข้อ ๑๐ ให้ ไซไซของบังคับตั้งแคบตนเป็นคนไป และของบังคับไม่กินความถึงชาวต่างประเทศที่ทำงานตามหนังสือสัญญา

ที่ว่าการสภาเทศบาลนคร ในพระนคร
วันที่ ๑๕ กรกฎาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๒
(ลงพระนาม) จักรพงษ์
อุปนายกผู้อำนวยการสภาเทศบาลนคร

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

กล่าวทั่วไป

โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาการชาตสยามนี้ เป็นโรงพยาบาลอันหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นด้วยทุนของสภาการชาตสยาม พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ เมื่อเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ใหม่ ๆ มีที่สำหรับให้คนเจ็บไข้อยู่ได้เพียง ๔๐ คน นายแพทย์ เอฟ.เซเฟอร์เป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาลคนแรก แต่ได้ถึงแก่กรรมเสียก่อนวันเปิดโรงพยาบาล ๕ วัน นายพันเอกพระยาวิบูลยาทรเวช (เล็ก ชรรณดิโรช) เมื่อครั้งยังเป็นนายพันตรีหลวงศักดาพลรักษ์ ได้รับตำแหน่งผู้อำนวยการต่อมา ในเวลานั้นสภาการชาตสยามยังไม่สามารถดำเนินการพยาบาลด้วยเงินของสภาได้เอง จึงได้มอบสถานที่อันนี้ให้เป็นที่ทำการของ กองพยาบาลทหารบกกลาง ซึ่งเป็นกอง ชนตรงต่อเสนาบดีกระทรวงกระตาคม อยู่ในความดูแลของเสนาธิการทหารบก แต่สภาการชาตสยามได้ร้องขอให้ กระทรวงกระตาคมตั้งรับคนเจ็บไข้ทั่วไปโดยไม่ไช้เฉพาะทหาร เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์

ทรัพย์สินของ อาคารที่ได้สร้างขึ้นหรือจัดซื้อมาใช้ ในโรงพยาบาลนั้น เป็นของสภาการชาตทั้งสิ้น แต่เงินเดือนนายแพทย์เสมียนพนักงานกับทั้งเงินค่าใช้สอยเป็นเงินของกระทรวงกระตาคม

ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๙ สภากาชาดสยามมีทุนพอที่จะจัดการดำเนินการ
โรงพยาบาลของคนต่อไปได้แล้ว จึงได้ขอรับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
กลับคืนมาจัดเป็นโรงพยาบาลของสภาเอง และมีได้ขึ้นต่อกระทรวง
กระทรวงมหาดไทยเหมือนแต่ก่อน แต่ยังคงทำการช่วยเหลือติดต่อกันอยู่ คือ
กระทรวงกระทรวงมหาดไทยให้ยืมนายทหาร, ข้าราชการ, นายสิบพลพยาบาลมา
ทำการในโรงพยาบาลของสภา, ในตำแหน่งผู้อำนวยการ, รองผู้อำนวยการ,
การหัวหน้าแผนก, เภสัชการ, สมุห์บัญชี, เจ้าพนักงานคลังเงิน, เกียกกาย,
นายแพทย์, นายสิบพลพยาบาล ฯ และสภากาชาดสยามจะได้ตอบแทนโดย

ก) ตั้งสอนเพิ่มพูนความรู้และฝึกฝนความชำนาญของนายแพทย์

ทหารบก

ข) ตรวจและรักษาพยาบาลทหารบกที่เจ็บไข้

ค) ช่วยในการตรวจเชื้อโรคและบำรุงวิชาแพทย์

นอกจากนี้โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้จัดการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ทั่วไป
ไม่ว่าชาติใดภาษาใดโดยมิได้คิดเงิน ถ้าเป็นคนอนาถา แต่ถ้าเป็นผู้ที่พอ
จะเสียเงินได้บ้าง ก็เรียกเงินค่ากินอยู่และค่ายาพอสมควร ค่ารักษา
ไม่คิด ฯ ต ฯ

การงานของโรงพยาบาลก็ดำเนินเป็นที่เรียบร้อยตลอดมาจำนวนคนเจ็บ
ไข้ก็ได้ทั่วชนทุกปี ครั้นณวันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๐ มีพระราช
เสาวนีย์ถึงนายกรัฐมนตรีทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้นายพันตรีหลวงศักดิ์ดา

พลรักษ์ (ชั้น พุทธิแพทย์) รองผู้อำนวยการโรงพยาบาลเดือนขึ้นเป็นผู้
 อำนวยการแทนนายพันเอกพระยาวิมลอายุรเวทซึ่งได้ย้ายไปเป็นนายแพทย์
 ใหญ่ทหารบก ดำเนินการโรงพยาบาลต่อมาจนเดี๋ยวนี้

การทำงานของโรงพยาบาลได้แบ่งออกเป็น ๕ แผนก

- ๑) แผนกตรวจคนเจ็บไข้
- ๒) แผนกรักษาพยาบาล
- ๓) แผนกผ่าตัด
- ๔) แผนกนักเคมี
- ๕) แผนกคลังยา

มีหัวหน้าปกครองทุก ๆ แผนก ๆ โดยมีหน้าที่อย่างใด ให้อยู่ในข้อบังคับ
 ระเบียบการภายในของโรงพยาบาล ซึ่งมีอยู่ข้างท้ายนี้

อนึ่งโรงพยาบาลนี้ เมื่อครั้งเป็นกองกพยาบาลทหารบกกลางและได้ภา
 รับคณบดีมาจัดการใหม่ ๆ ในเมษายน พ.ศ. ๒๔๕๙ มีแผนกศึกษา
 อีกแผนก ๑ และมีหัวหน้าแผนกศึกษารับผิดชอบในการฝึกหัดตั้งสอน
 นายแพทย์ทหารบก, นักเรียนแพทย์, และนางพยาบาล ผู้ที่รับความฝึกหัด
 ตั้งสอนนั้นมดังนี้

นายแพทย์ทหารบก

๑. นายแพทย์ทหารบกที่มารับความฝึกหัดตั้งสอนแบ่งออกเป็น ๓
 ประเภท

ก) นายแพทย์ทหารบกชั้นผู้น้อยที่เพิ่งเข้ารับราชการทหารบกใหม่ ๆ
 ที่อยู่ประจำโรงพยาบาลนี้ มีกำหนดไม่ต่ำกว่า ๒ ปี มีจำนวนไม่ต่ำกว่า

๑๐ และไม่เกินกว่า ๑๕ คน

ข) นายแพทย์ทหารบกซึ่งประจำอยู่ตามกรมกองทหารบกในกรุงเทพมหานคร ๑ มาับความฝึกหัดสั่งสอนเป็นพิเศษ ตามที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลนี้จะได้กำหนดวันเวลาให้ทราบ มีกำหนด ๖ เดือน และมีจำนวนคราวละ ๑๐ คน

ค) นายแพทย์ทหารบกซึ่งอยู่นอกกรุงเทพ ๑ มาประจำอยู่ที่โรงพยาบาลนี้ แต่ยังไม่ขาดสังกัดเดิม มีกำหนด ๖ เดือน และมีจำนวน ๑๐ คน

นักเรียนแพทย์

๒ โรงเรียนราชแพทยาลัยตั้งนักเรียนชั้นฝึกหัดคอบที่ ๕ อย่างแต่ก่อนมาฝึกหัดที่โรงพยาบาลนคราวละ ๑๐ คน มีกำหนด ๔ เดือน นักเรียนพวกนี้ถ้าได้สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรแพทย์และจะสมัครเข้ารับราชการทหารบกก็จะได้อยู่ฝึกหัดเจ้าเรียนในโรงพยาบาลนี้จนครบกำหนด ๒ ปี อย่างนายแพทย์ประเภท (ก) จึงจะส่งไปรับราชการตามกรมกองทหาร

นางพยาบาล

๓ นางพยาบาลของดีภาษาชาติแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

ก) นางพยาบาลประจำ คือผู้ที่สอบวิชาพยาบาลได้แล้วและเข้ารับราชการประจำ มีเงินเดือนตามอัตราที่กำหนด ๒ ปี เมื่อครบกำหนดถ้าราชการไม่ต้องการก็ปลดเป็นกองหนุนตามข้อบังคับ

ข) นักเรียนนางพยาบาลคือผู้ที่สมัครเข้าเรียน ไม่มีเงินเดือนเบี้ยเลี้ยง เมื่อสอบวิชาพยาบาลได้แล้ว ให้เข้ารับราชการประจำเมื่ออัตราว่าง ถ้าจะอยู่ฝึกหัดต่อไปก็ได้ มิฉะนั้นจะปลดเป็นกองหนุน

การฝึกหัดตั้งสอนได้ดำเนินมาตามวิธีนี้ ๓ ปี ครั้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ กระทรวงกระทรวงมหาดไทยได้จัดตั้งโรงเรียนการแพทย์ทหารบกขึ้นสำหรับฝึกหัดตั้งสอนวิชาแก่ผู้ที่เข้าเป็นแพทย์ของทหารบกโดยเฉพาะส่วน ๑ และขอฝากไว้ในความดูแลของสภาอากาศ และตั้งให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนการแพทย์ทหารบกด้วยในตัว เพราะฉะนั้นทางโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์จึงได้เด็กพนักศึกษานี้เสีย เพราะการฝึกหัดตั้งสอนนายทหารบกก็ไปอยู่ในโรงเรียนการแพทย์หมด และได้ยกโรงเรียนนางพยาบาลสภาอากาศ ซึ่งเคยขึ้นแก่ พนักศึกษามาขึ้น อยู่ใน พนกรักษาพยาบาลของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ประเภทนักเรียนที่มาฝึกหัดเข้าเรียนในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ในเวลานี้ก็คือ

(ก) โรงเรียนการแพทย์ทหารบก (ของกระทรวงกระทรวงมหาดไทย)

(๑) นายแพทย์ฝึกหัดราชการ มีเวลาเรียน ๖ เดือน

(๒) นายดาบแพทย์ฝึกหัดราชการ มีเวลาเรียน ๑๒ เดือน

(๓) นักเรียนนายดาบแพทย์
ประเภทประกาศนียบัตร } มีเวลาเรียน ๑๒ เดือน

(๔) นักเรียนนายดาบแพทย์
ประเภทนายสิบพยาบาล } มีเวลาเรียน ๒๔ เดือน

(ข) โรงเรียนแพทย์ทำพาน (ของธกษากาชาด)

- (๑) นายสิบของกรมกองทหาร } มีเวลาเรียน ๒๔ เดือน
 (๒) ข้าราชการบางกระทรวง }

(ค) โรงเรียนการพยาบาล (ของธกษากาชาด)

- (๑) นักเรียนนางพยาบาล } มีเวลาเรียน ๒๔ เดือน
 (๒) บุรุษพยาบาล }

ตั้งแต่เปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๗ มาจนถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒ (๕ ปีกับ ๕ เดือน) ได้มีนักเรียนแพทย์และแพทย์ทหารบกทหารเรือมาฟังการตั้งสอนและฝึกฝนวิชาแพทย์เพิ่มเติมที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ มีจำนวนดังนี้

(๑)	นายแพทย์ประเภท ก.	(พ.ศ. ๒๔๕๗)	๑๕ คน
(๒)	” ข.	(” ”)	๒๐ ”
(๓)	” ค.	(” ”)	๘ ”
(๔)	” ก.	(พ.ศ. ๒๔๕๘)	๑๕ ”
(๕)	” ข.	(” ”)	๗ ”
(๖)	นายแพทย์ทหารเรือ	(” ”)	๑๔ ”
(๗)	นักเรียนแพทย์ฝึกหัด (ของโรงเรียนราชแพทย์)	(พ.ศ. ๒๔๕๘)	๒๐ คน
(๘)	นายแพทย์ประเภท ก.	(พ.ศ. ๒๔๕๙)	๒๒ คน
(๙)	” ค.	(พ.ศ. ๒๔๖๐)	๗ ”

(๑๐) นักเรียนนายตามแพทย์	(พ.ศ. ๒๔๖๐)	๒๑ คน
(๑๑) นายแพทย์ ผักหัดราชการ	(พ.ศ. ๒๔๖๑)	๙ "
(๑๒) นักเรียนนายตามแพทย์	(" ")	๑๔ "
(๑๓) นายแพทย์ ผักหัดราชการ	(พ.ศ. ๒๔๖๒)	๑๒ "
(๑๔) นักเรียนนายตามแพทย์	(" ")	๑๐ "
(๑๕) นักเรียนนายตามแพทย์ จำพวกนายสิบ	(" ")	๒๐ "
(๑๖) นักเรียนแพทย์ทำฟัน	(" ")	๑๐ "

รวมทั้งสิ้น ๒๒๔ "

ส่วนการรับคนเจ็บไข้ไว้รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลนั้น ในเวลานี้
มีที่อยู่ได้อย่างสบายเพียง ๑๒๔ คน แบ่งเป็นประเภทดังนี้

คนเจ็บไข้ โรครักษาทางยา	๔๔	เตียง
คนเจ็บไข้ โรครักษาทางผ่าตัด	๗๐	"
คนเจ็บไข้ โรคติดต่อ	๑๐	"

รวมทั้งสิ้น ๑๒๔ "

ในจำนวน ๑๒๔ เตียง มีที่สำหรับคนชั้นเสียเงิน ๓๐ เตียง ชั้นที่ไม่เสีย
เงิน ๙๔ เตียง

ในเวลานี้โรงพยาบาลต้องการตึกรักษาพยาบาล ๒ ชั้นอีก ๓ หลัง
หลัง ๑ ไร่ ๔๐ ตารางวา รวม ๓ หลัง ๑๒๐ ตารางวา รวมทั้งหมดอยู่แล้ว
คือเป็น ๒๔๔ ตารางวา จึงจะพอเพียงแก่จำนวนคนเจ็บไข้ ซึ่งต้องการมา
รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล และต่อไปภายหน้า เมื่อมีผู้ศรัทธาให้เงินบำรุง

ดีมากพอ กรรมการสภาที่จะขยายที่พยาบาลออกไปอีกให้คนเจ็บใช้ได้ถึง ๔๐๐ คน จึงจะนับว่าพอแก่คนเจ็บใช้ในกรุงเทพ ฯ แล้วจะได้คิดอ่านจัดสร้างโรงพยาบาลในมณฑลอื่น ๆ ต่อไป

(โรงพยาบาลใหญ่ ๆ ในยุโรปโรง ๑ ๆ อารับคนเจ็บใช้ได้ถึง ๑๐๐๐ คน เช่น The London Hospital ในกรุงลอนดอน บางแห่งถึง ๒๐๐๐ คน เช่น Virchow Hospital ในกรุงเบอร์ลิน)

เมื่อที่อยู่ของโรงพยาบาลจะลงกรรมจำกัดเช่นนี้ จึงจำเป็นต้องถือกรับเฉพาะคนที่มาอาการหนัก และคนที่แพทย์อาจรักษาให้หายได้ภายในกำหนด ๒ เดือน ส่วนคนเจ็บไข้ที่เป็นโรคเล็กน้อย หรือคนเจ็บไข้เป็นโรคเรื้อรังซึ่งกินเวลารักษาดังบอกว่าจะหาย จึงไม่สามารถจะรับไว้ได้ เป็นแต่ช่วยเหลือตามแต่จะช่วยให้ เช่น จัดยาให้และส่งแพทย์ไปตรวจจนถึงบ้าน อนุญาตซึ่งทายจะเห็นได้ว่าคนเจ็บไข้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาล มี ๑๑๓๖ คน ที่รักษาตัวอยู่นอกโรงพยาบาลมี ๑๔๗๙๓ คน ซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่ได้นอนเจ็บอยู่ในโรงพยาบาลก็จริง โรงพยาบาลยังคงเป็นธุระจัดการรักษาพยาบาลให้ เช่นเดียวกับอยู่ในโรงพยาบาลเหมือนกัน

เจ้าหน้าที่ทางธุรการ

กองอำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ผู้อำนวยการ	นายพันโทพระศีกดาพลรักษ์ (ชั้น พุทธิแพทย์)
รองผู้อำนวยการ	นายร้อยเอกหม่อมเจ้าวัฏฏการ
เลขานุการ	รองอำมาตย์โทคำ เสมกนิษฐ์

ดื่มเห็บมาญชี

นายพันตรี หลวงพิทักษ์ยุทธภักดิ์

(ทอง สุวรรณเหม)

เจ้าพนักงานคลังเงิน

รองอำมาตย์ตรี หวัง เมตตามิตร

เกียกกาย

นายร้อยตรีฮวด ดำมะตุ้ด

พ.เนกตรวจคนเจ็บไข้

หัวหน้าพเนก

นายพันตรีหลวงแสนพลภักษ์ (ขึ้น อัมพนันท์)

หัวหน้ากองรับตรวจ

นายร้อยโทชุ่ม จิตรเมตตา

หัวหน้ากองตรวจทางยา

นายร้อยโทแก้ว บำรุงชีพ

หัวหน้ากองตรวจทางผ่าตัด (ว่าง)

หัวหน้ากองตรวจทางตา

นายร้อยตรีหุ้ย คงดาว

พ.เนกรักษาพยาบาล

หัวหน้าพเนก

นายร้อยเอกหลวงวรสุทนต์โรตถ (เพี้ยน สิงหะชัย)

หัวหน้ากองโรงเรียน
นางพยาบาล }

หม่อมเจ้าหญิงมณฑารพ

หัวหน้ากองนางพยาบาล

นางสอาดค์ เนียมณรงค์

หัวหน้ากองบุรุษพยาบาล

จ่านายสิบโก๋ โอบอ้อม

หัวหน้ากองผดุงครรภ์

นางสาวเล็ก

พ.เนกผ่าตัด

หัวหน้าพเนก

นายร้อยเอกหม่อมเจ้าวัชรภากร

หัวหน้ากองประจำห้องผ่าตัด นายร้อยเอกตึก สิงห์ทัก

หัวหน้ากองประจำห้องแสง
รอนต์เกิน }

(ว่าง)

หัวหน้ากองประจำห้องแสง
รัศมี }

นายร้อยตรี บ้อง ว่องพยามาด

หัวหน้ากองประจำห้องทำพื้น

(ว่าง)

พแนกบัลเตรี

หัวหน้าพแนก

(ว่าง)

หัวหน้ากองตรวจและทดลอง

(ว่าง)

หัวหน้ากองตรวจและผ่าศพ

นายร้อยตรี พ้อง ถนนมชาติ

หัวหน้ากองสุขาภิบาล

ว่าที่นายร้อยตรี ไต้ะ เวศุรีย์

พแนกคลังยา

หัวหน้าพแนก

นายร้อยโท ปอย รักษาสุข (แทน)

หัวหน้ากองคลังยาและเครื่องมือ

(ว่าง)

หัวหน้ากองผสมยา

นายชั้นหัตถ์ จันทรเศรณี

หัวหน้ากองแยกธาตุ

(ว่าง)

เจ้าหน้าที่ทางวิทยาการ

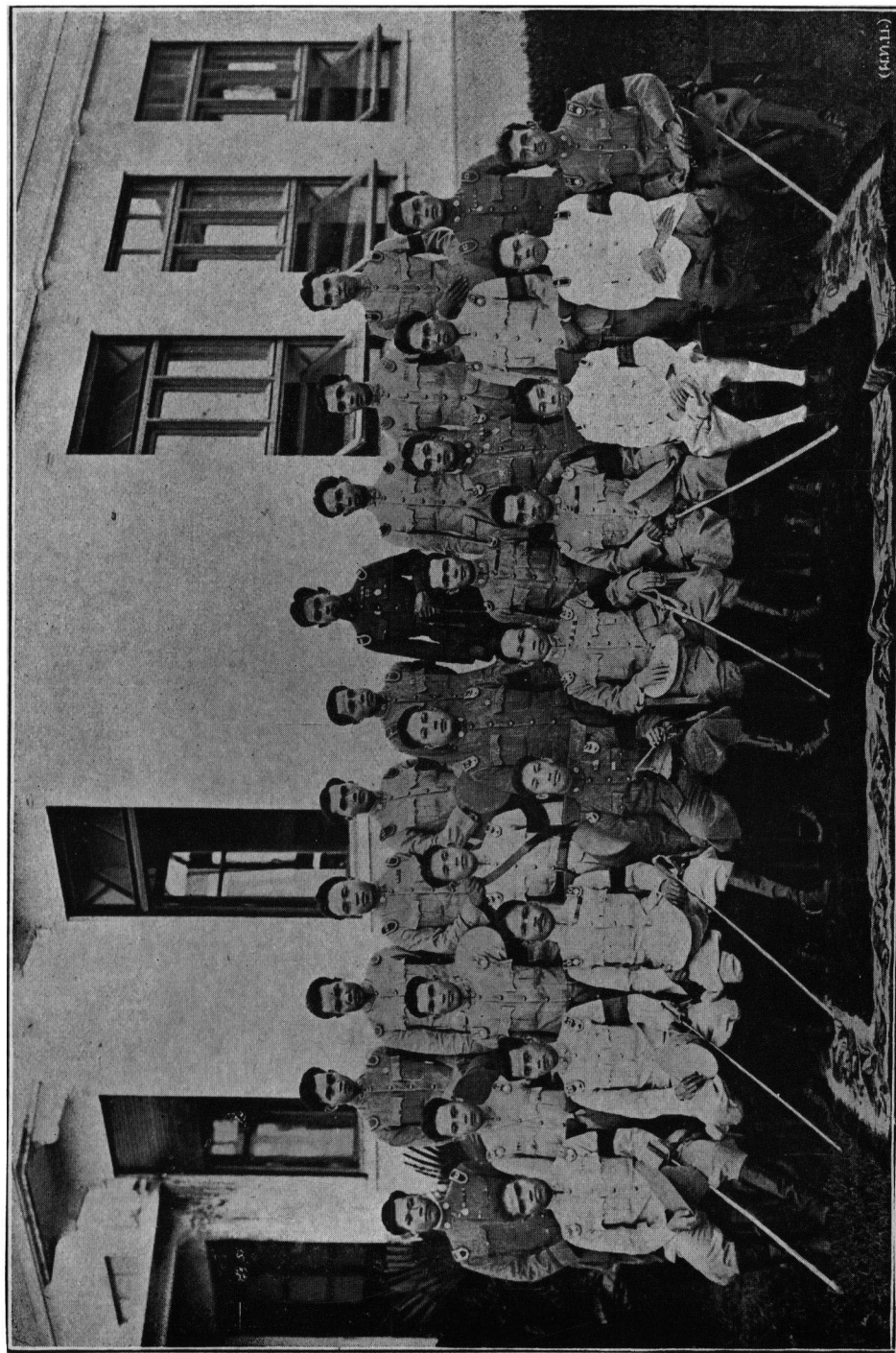
แพทย์ที่ปรึกษาภาคิติมศักดิ์

นายพันเอกพระยาวิบูลย์อายุรเวท (เสก ธรรมดีโรช)

นายแพทย์ ดิโอโปลด์ โรแบร์ต

เสวกเอก อ. บัวชัย

นายแพทย์และเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ร.ท. ป๋วยรักษาสุข ร.อ. หลวงวรลุน พ.ต. หลวงแล่น ร.อ. หม่อมเจ้าวิมลภากร พ.ท. พระสังกาศ พ.ต. หลวงพิทักษ์ ร.อ.ท. คำ
 ทำการหัวหน้าแผนก ท.โรด พ.ต. พ.ต. พ.ต. ยุธธณินท์ เหมะกัมพูห์ เลขาธิการ เจ้าพนักงาน
 ศัลยยา หัวหน้าแผนก และหัวหน้าแผนก ผู้ชำนาญการ คณบดี

ร.อ. หลวงวรลุน พ.ต. หลวงแล่น ร.อ. หม่อมเจ้าวิมลภากร พ.ท. พระสังกาศ พ.ต. หลวงพิทักษ์ ร.อ.ท. คำ
 ทำการหัวหน้าแผนก ท.โรด พ.ต. พ.ต. พ.ต. ยุธธณินท์ เหมะกัมพูห์ เลขาธิการ เจ้าพนักงาน
 ศัลยยา หัวหน้าแผนก และหัวหน้าแผนก ผู้ชำนาญการ คณบดี

ร.อ. หลวงวรลุน พ.ต. หลวงแล่น ร.อ. หม่อมเจ้าวิมลภากร พ.ท. พระสังกาศ พ.ต. หลวงพิทักษ์ ร.อ.ท. คำ
 ทำการหัวหน้าแผนก ท.โรด พ.ต. พ.ต. พ.ต. ยุธธณินท์ เหมะกัมพูห์ เลขาธิการ เจ้าพนักงาน
 ศัลยยา หัวหน้าแผนก และหัวหน้าแผนก ผู้ชำนาญการ คณบดี

๑๒๑

แพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะวิชา

แพทย์ทางยา

นายพันตรี หดวงแดนพลรักษ์ (ชั้น อัม

พูนันท์)

นายร้อยเอก หดวงวรสันตโรสถ

(เพียน ถึงหะชัย)

รองอำมาตย์เอก กำจร พรางกร

(แพทย์กิตติมศักดิ์)

แพทย์โรคผิวหนัง

นายนาวาโท หม่อมเจ้าถาวรมงคลวงษ์

(แพทย์กิตติมศักดิ์)

แพทย์ผ่าตัด

นายพันโท พระศักดาพลรักษ์

(ชั้น พุทธิแพทย์)

นายร้อยเอก หม่อมเจ้าวัชรภากร

แพทย์โรคเฉพาะตัว

นายพันโท พระศักดาพลรักษ์

(ชั้น พุทธิแพทย์)

แพทย์ยาสดับ

นายร้อยเอก หดวงวรสันตโรสถ

(เพียน ถึงหะชัย)

แพทย์โรคตา

นายร้อยตรี หดุย คงถาวร (แทน)

แพทย์โรคหู

(ว่าง)

แพทย์โรคจมูกและคอ

(ว่าง)

แพทย์ทำฟัน

นายร้อยเอก เอช. เรก. เด

พระอาชีววิทยาคม (แพทย์ กิตติมศักดิ์)

๑๒๒

แพทย์พยาบาล

ว่าที่นายร้อยเอก ดำย กษณะ

(แพทย์ กิตติมศักดิ์)

แพทย์นักเคมี

นายแพทย์ ติโอโปดต์ โรแบร์ต

(แพทย์ กิตติมศักดิ์)

จำนวนคนเจ็บไข้และคนคัดตอบทวี

ตั้งแต่วิเศษเริ่มเปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณมาจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๑
 ได้มีคนเจ็บไข้และคนคัดตอบทวีมาขอแพทย์รักษาและรักษาจำนวนดังนี้

รายการ	จำนวนคน					
	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	พ.ศ.	รวม
คนเจ็บไข้ <u>คนเจ็บไข้ภายใน (อยู่รักษา</u> <u>ตัวในโรงพยาบาล)</u> <u>คนเจ็บไข้ภายนอก (ขอยาไป</u> <u>รักษาศักดิ์บ้าน)</u>	๒๔๔๗	๒๔๔๘	๒๔๔๙	๒๔๕๐	๒๔๕๑	
	๔๖๐	๗๒๔	๙๙๔	๑๓๓๓	๑๒๒๕	๔๗๒๗
	๓๔๙๔	๑๒๒๑๘	๑๗๒๗๒	๑๓๓๑๓	๑๔๒๗๗	๖๐๖๖๔
รวม	๔๐๔๔	๑๒๙๔๒	๑๘๒๔๗	๑๔๖๔๖	๑๕๕๐๒	๖๕๓๙๒

รายการ	จำนวนคน					
	พ.ศ. ๒๔๘๗	พ.ศ. ๒๔๘๘	พ.ศ. ๒๔๘๙	พ.ศ. ๒๔๙๐	พ.ศ. ๒๔๙๑	รวม
<u>คนคัดลอกบัตร</u> คนคัดลอกบัตรภายในโรงพยาบาล คนคัดลอกบัตรภายนอกโรง พยาบาล	๒	๒๒	๔๙	๙๓	๔๙	๒๓๕
รวม	๑๙	๔๗	๕๕	๔๒	๓๔	๑๙๗
คนเจ็บไข้ที่รักษาโดยวิธีบางอย่าง คนเจ็บรักษาโดยการผ่าตัด คนเจ็บไข้รักษาด้วยเครื่องไฟฟ้า คนเจ็บไข้ที่ของตรวจเชื้อโรคบน พิเศษและรักษาโดยการฉีดยา	๒๑	๗๓	๑๔๔	๑๓๐	๑๒๓	๔๙๑
	๒๖๙	๔๕๒	๕๓๒	๔๒๐	๔๒๔	๒๐๙๗
	๔๐	๓๒๕	๓๖๖	๓๕๒	๔๓๘	๑๕๓๑
	๓๖๐	๑๘๔๙	๒๔๑๙	๒๗๔๐	๓๑๑๓	๑๐๔๔๑

การที่มคนเจ็บไข้มาให้แพทย์ตรวจและรักษาในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นจำนวนน้อยนั้น เพราะเป็นปีแรกที่โรงพยาบาลเพิ่งเปิด และทั้งในขณะนั้นสถานที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ของโรงพยาบาลก็ยังม่น้อยไม่ตำารถที่จะรับคนเจ็บไข้ได้มาก

จำนวนยาที่จ่ายให้แก่คนเจ็บไข้

พ.ศ. ๒๔๕๗	๙๕๒๙	ตำหรับ
พ.ศ. ๒๔๕๘	๒๙๖๘๗	,,
พ.ศ. ๒๔๕๙	๔๖๙๓๔	,,
พ.ศ. ๒๔๖๐	๙๐๗๒๖	,,
พ.ศ. ๒๔๖๑	๓๔๖๕๖	,,

การที่ พ.ศ. ๒๔๖๐—๒๔๖๑ จ่ายยาน้อยตำหรับดังกล่าว พ.ศ. ๒๔๕๙ นั้น ก็เพราะเหตุว่าโรงพยาบาลได้เริ่มต้นเรียกค่ายาจากผู้ที่มีเงินจะเสียได้ ส่วนคนอนาถาไม่คิด กับทั้งได้กวดขันในเรื่องจ่ายยาในสิ่งที่ไม่จำเป็นด้วย

การเปรียบเทียบเงินงบประมาณ
ในการใช้จ่ายสำหรับโรงพยาบาล พ.ศ. ๒๔๕๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๑

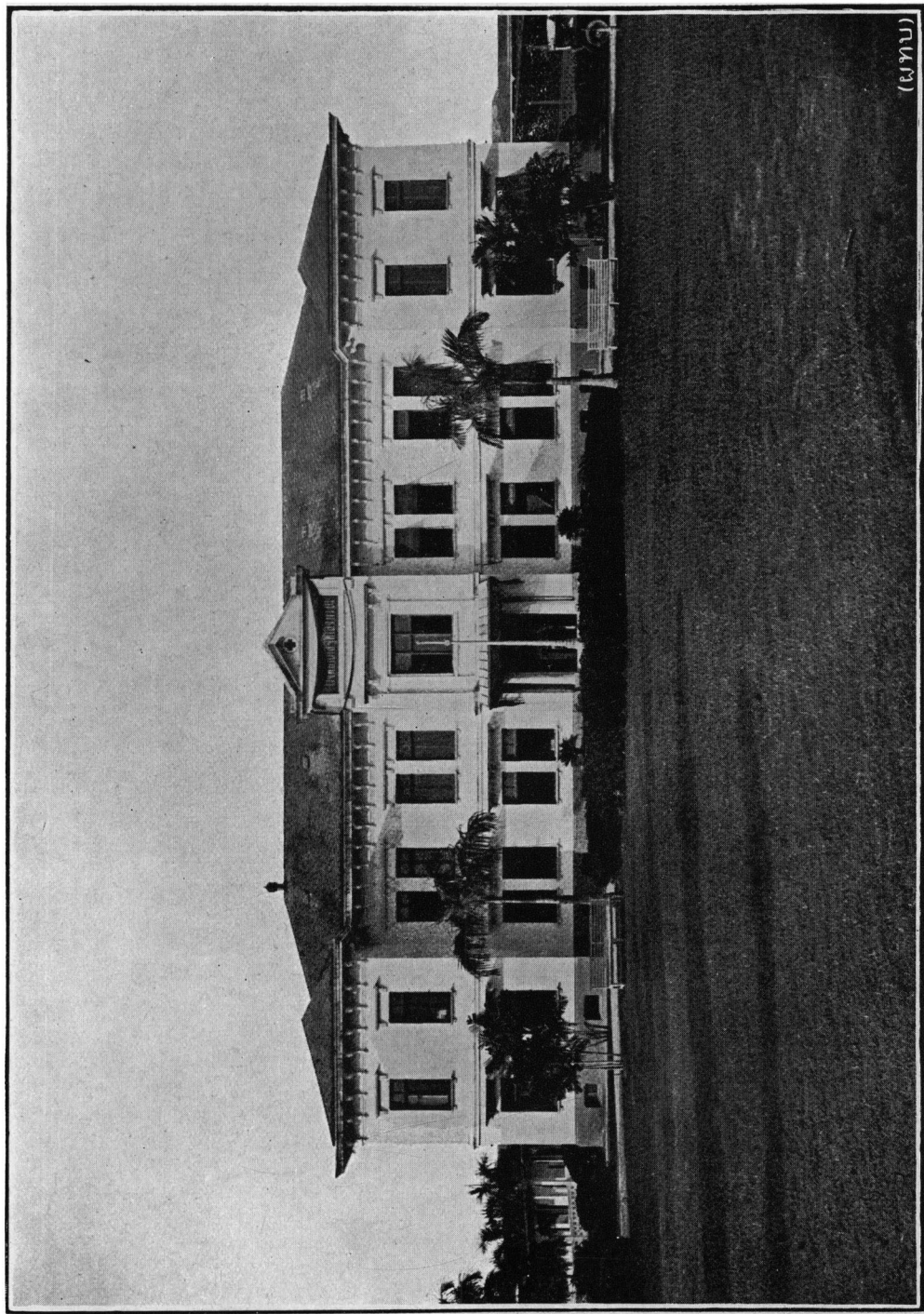
รายการ	จำนวนเงิน										รวมเงิน	
	พ.ศ. ๒๔๕๗		พ.ศ. ๒๔๕๘		พ.ศ. ๒๔๕๙		พ.ศ. ๒๔๖๐		พ.ศ. ๒๔๖๑			
	บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.	บาท	สต.
เงินเดือนเจ้าหน้าที่นอกจาก ข้าราชการสัญญาบัตรและ นายสิบพลทหาร	๒๑,๗๘๐	—	๒๓,๖๔๐	—	๓๑,๙๒๐	—	๓๑,๙๖๘	—	๓๙,๓๐๐	—	๑๔๘,๖๐๘	—
เงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	๓๘,๒๒๐	—	๓๖,๓๖๐	—	๖๔,๑๔๐	—	๘๔,๕๒๐	—	๑๐๕,๖๑๐	—	๓๒๘,๘๕๐	—
รวมทั้งสิ้น	๖๐,๐๐๐	—	๖๐,๐๐๐	—	๙๖,๐๖๐	—	๑๑๖,๔๘๘	—	๑๔๔,๙๑๐	—	๔๗๗,๔๕๘	—

งบประมาณตามที่กล่าวมาแล้วนี้ สำหรับปี พ.ศ. ๒๔๕๗-๒๔๕๘ ใช้เงินของกระทรวงกระต๊อโหม ซึ่งในสมัยนั้นโรงพยาบาลนี้เรียกว่ากองพยาบาลทหารบกกลาง ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๙ สภาาชาตรีบโอนโรงพยาบาลนี้มาจัดการด้วยเงินของสภาเอง แต่กระทรวงกระต๊อโหมให้ดักยัมแพทย์และข้าราชการนายสิบพลทหารมาทำการในโรงพยาบาลนี้ และคงรับเงินเดือนทางกระทรวงกระต๊อโหม เพราะฉะนั้น ถ้านำจำนวนเงินเดือนแพทย์และข้าราชการที่กระทรวงกระต๊อโหมให้ยัมมารวมเข้าด้วยแล้ว เงินจะมากกว่านี้มาก.

การเปรียบเทียบจำนวนเงินซึ่งเป็นรายได้รายจ่ายจริง ๆ ของโรงพยาบาลโดยเฉพาะ
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๕๗ ถึง พ.ศ. ๒๔๖๑

รายการ	จำนวนเงิน										รวมเงิน	
	พ.ศ. ๒๔๕๗		พ.ศ. ๒๔๕๘		พ.ศ. ๒๔๕๙		พ.ศ. ๒๔๖๐		พ.ศ. ๒๔๖๑			
	บาท	ต.ต.	บาท	ต.ต.	บาท	ต.ต.	บาท	ต.ต.	บาท	ต.ต.	บาท	ต.ต.
รายได้ เงินที่มีผู้บริจาคให้และเงิน ค่าตรวจโรคค่ารักษา พยาบาลค่ายาและอื่น ๆ	๗,๒๒๐	๘๐	๓๓,๙๓๕	๙๐	๓๘,๗๑๓	๖๗	๕๕,๒๘๗	๔๒	๕๙,๐๕๐	๘๐	๑๙๔,๒๐๘	๕๙
รายจ่าย เงินค่าใช้สอยสำหรับสิ่ง ของที่เกี่ยวข้องกับการรักษา พยาบาลโดยเฉพาะ เงินค่าใช้สอยที่ไม่เกี่ยว ข้องกับการรักษาพยาบาล เงินเดือนเจ้าหน้าที่	๔,๕๙๑	๔๘	๓๑,๐๒๙	๘๒	๓๖,๐๑๘	๔๐	๕๖,๕๔๙	๗๗	๖๒,๗๙๐	๙๗	๑๙๐,๙๘๐	๔๔
	๑๒,๙๓๔	๕๑	๘,๙๘๐	๘๕	๔๙,๕๑๖	๖๘	๘๘,๙๐๐	๗๐	๙๓,๘๙๒	๑๘	๒๕๓,๖๒๔	๙๒
	๕๙,๘๖๖	๒๕	๖๐,๙๗๖	—	๗๑,๑๔๕	๒๕	๗๒,๗๒๕	๙๔	๖๗,๕๐๑	๖๒	๓๓๒,๒๑๕	๐๖
รวมรายจ่าย	๗๗,๓๙๒	๒๔	๑๐๐,๙๘๖	๖๗	๑๕๖,๖๘๐	๓๓	๒๑๘,๑๗๖	๔๑	๒๒๔,๑๘๔	๗๗	๗๗๖,๘๒๐	๔๒
เมื่อเอารายได้รายจ่ายหัก กันแล้วจะเห็นว่ารายจ่าย มากกว่ารายได้ ดังนี้	๗๐,๑๗๑	๔๔	๖๖,๔๕๐	๗๗	๑๑๗,๙๖๖	๖๖	๑๖๒,๘๘๘	๙๙	๑๖๕,๑๓๓	๙๗	๕๘๒,๖๑๑	๘๓

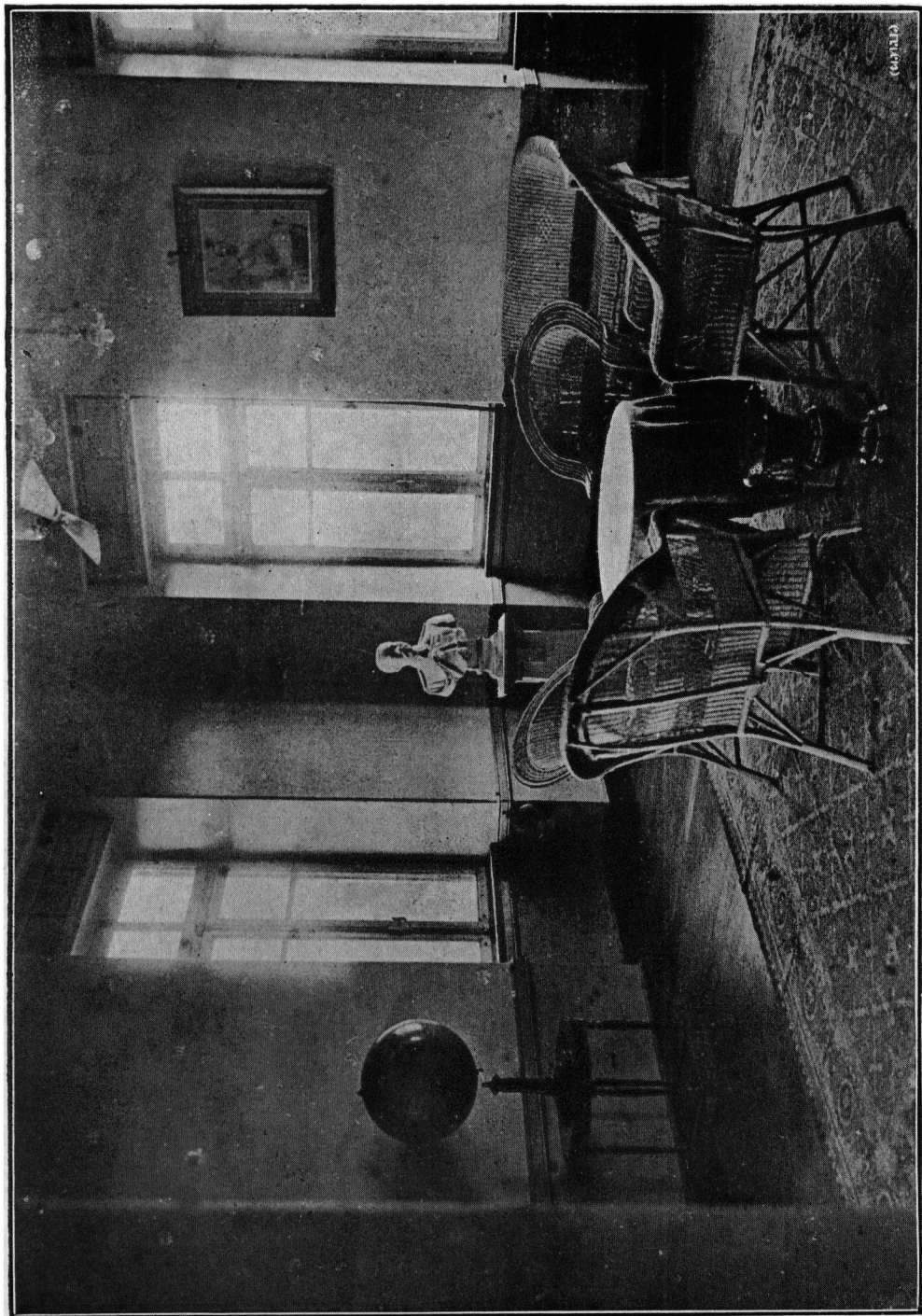
รายจ่ายที่กล่าวมา แลวัน คิดเฉพาะแต่การจ่ายเงินตามงบประมาณคงไว้กับเงินเดือนข้าราชการสัญญาบัตรเท่านั้น
หาได้คิดเอาเงินประเภทอื่นซึ่งเป็นเงินจ่ายการจรดเพาะดังเฉพาะอย่างนอกงบประมาณรวมเข้าด้วยไม่ เช่นเงินค่าก่อสร้าง
สถานที่ เป็นต้น ถ้าเอาเงินประเภทนี้รวมเข้าด้วยแล้ว จะเห็นได้ว่ารายจ่ายของโรงพยาบาลมากกว่ารายได้

(ภาพ)

รูปที่ ๑ ตึกว่าการ

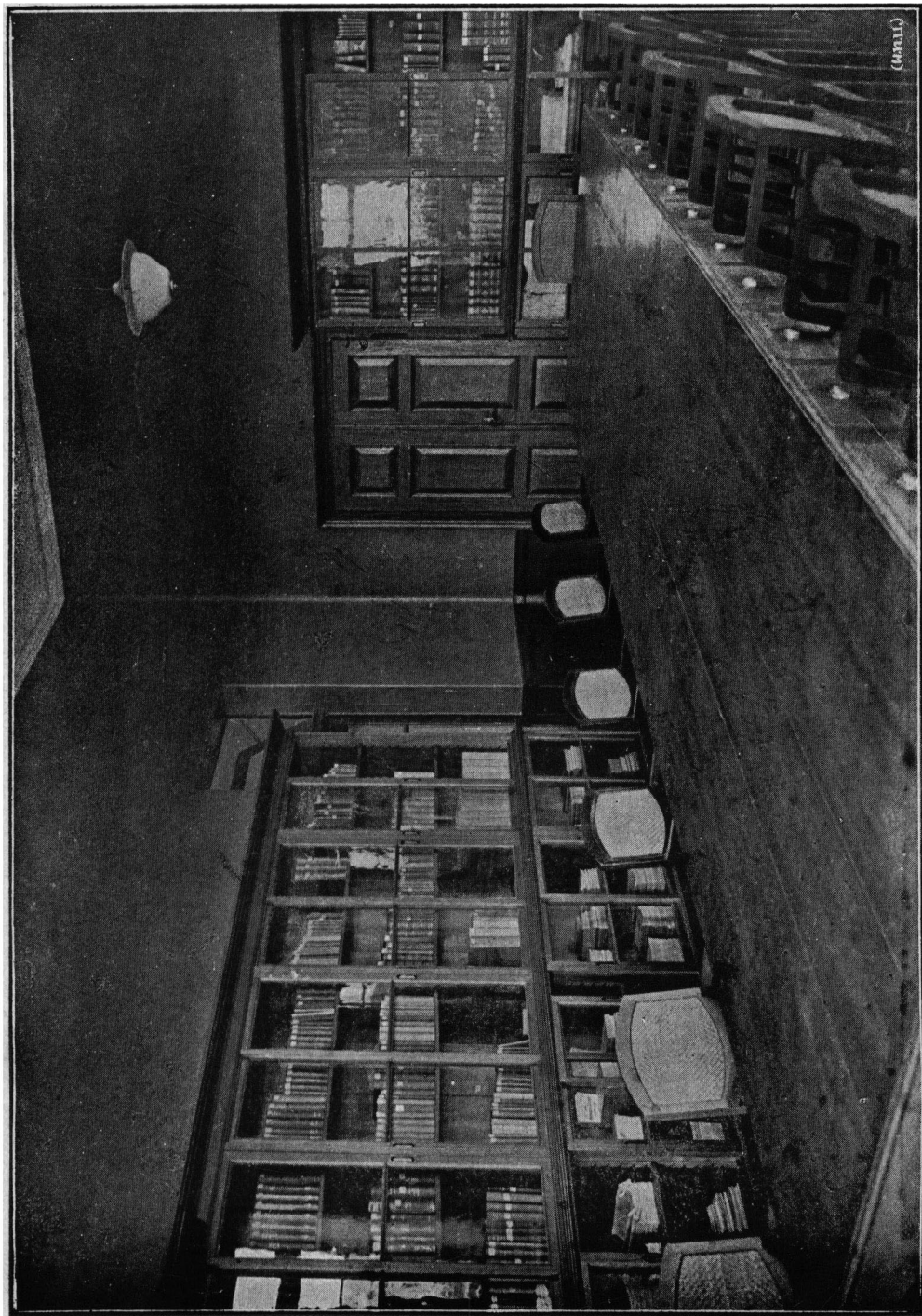
(ผ.ท.๒๑)

(๕๗๖๖)

รูปที่ ๒ ห้องรับแขก.

(ม.ท.ม.)

(๑๓๑)

รูปที่ ๓ ห้องสมุด

(ม.ท.บ.)

สถานที่ต่าง ๆ ของโรงพยาบาล

ก. สถานที่ทำการ

๑. ที่ตั้งว่าการ (รูปที่ ๑)

ตั้งเป็นตึก ๓ ชั้น (ใต้ดินชั้น ๑) สร้างขึ้นด้วยเงินของบรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕ ซึ่งต่างพระองค์ทรงบริจาครวมเข้ากับเงินทุนของสภามัดสร้างขึ้นเมื่อแรกตั้งโรงพยาบาลในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นจำนวนเงิน ๑๗๒๑๒๘ บาท ภายในตึกมีห้องทำการของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไป

ชั้นบน

(๑) ห้องผู้อำนวยการ

(๒) ห้องรองผู้อำนวยการ

(๓) ห้องเลขานุการ

(๔) ห้องรับแขก (รูปที่ ๒)

(๕) ห้องสมุดและห้องประชุม (รูปที่ ๓) ห้องนี้มีหนังสือสรรพตำราแพทย์ต่าง ๆ ทั้งภาษาไทย, อังกฤษ, ฝรั่งเศสและเยอรมัน ก็มีตุ๊กตุ๊ก ๆ พร้อมทั้งหนังสือด้วย ของแฮร์ฟ วอน โปรลิอุส (Heir Von Prollius) ซึ่งเคยเป็นอรรคราชทูตเยอรมันประจำกรุงเทพ ฯ และของนายแพทย์ เอฟ เชเฟอร์ (Dr F. Schaeffer) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลคนแรก เป็นผู้นำให้ และได้ประทานจากหม่อมเจ้าหญิงสุมน

มาดย์ ในจอมพลพระเจ้าฟ้าเธอกรมหลวงนครไชยศรีสุริยเดชอีกด้วย, รวม
ทั้งสิ้นมีหนังสือ ๔๕๑ เล่ม

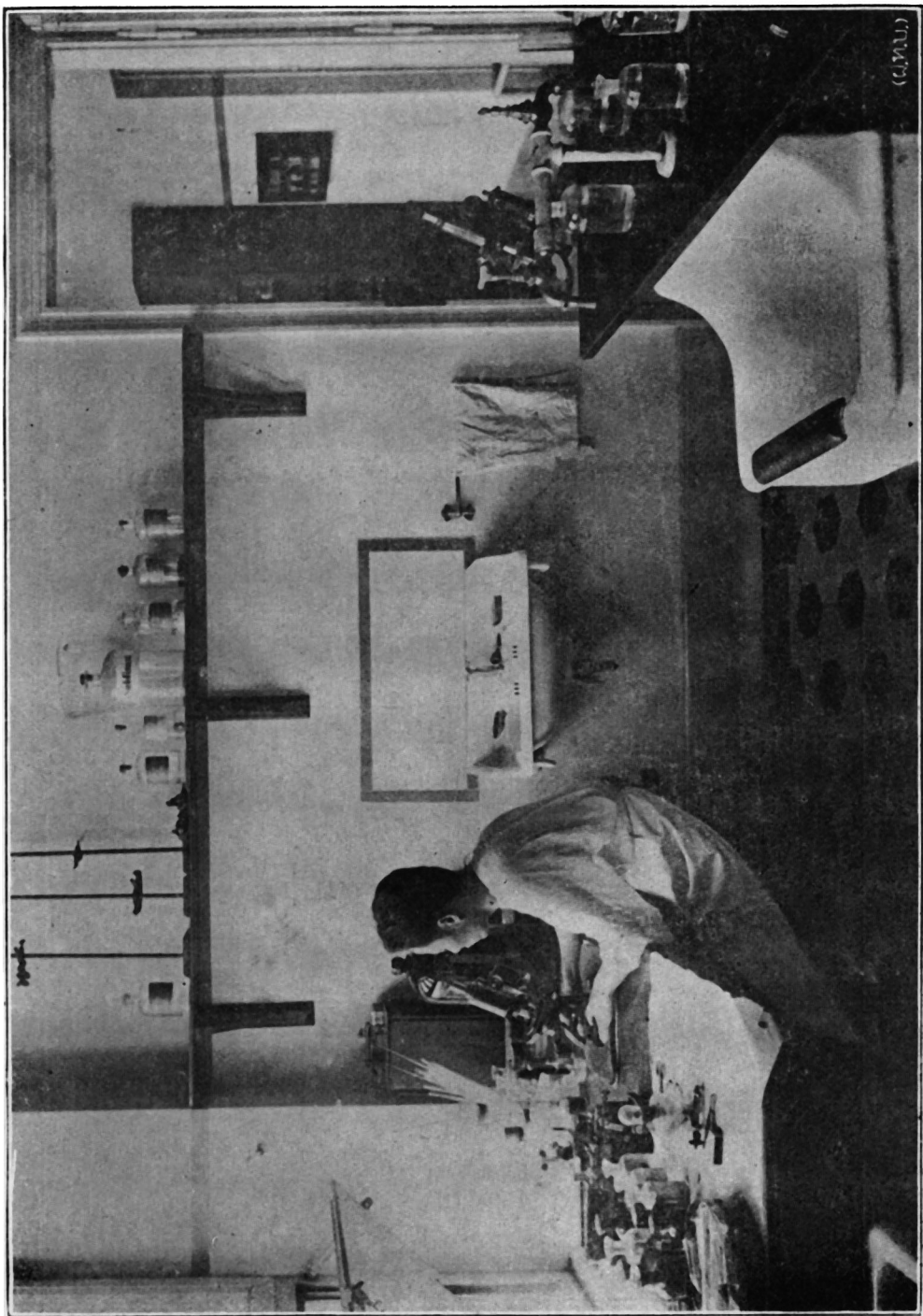
(๖) ห้องตรวจและทดลองบัคเตรี ภายในห้องนี้ห้องทำการเจ้าหน้าที่
ห้องทำการตรวจและทดลองบัคเตรี (รูปที่ ๔) และห้องเรียน
การตรวจและทดลองบัคเตรี (รูปที่ ๕) จุ้นักเรียน ๒๐ คน

(๗) ห้องเตรียมเครื่องใช้ ในการบัคเตรี ห้องนี้มีเครื่องใช้และต
ระบายก๊าซ ไม่ให้กลิ่นเสียหรือเป็นพิษต่าง ๆ กระจายออกไปในห้องได้
เพื่อบังคับไม่ให้คนที่ทำการในห้องนั้นได้รับก๊าซพิษต่าง ๆ อันจะเป็น
อันตรายแก่ร่างกาย

(๘) ห้องพิพิธภัณฑ์ (รูปที่ ๖) ในห้องนี้มีถ้วยกระด้าง ๆ ที่ได้
มาจากการผ่าตัดและได้มาจากการผ่าศพ สำหรับไว้สอนนายแพทย์ ใน
เวลานี้รวมหนังสือมีอยู่ ๑๗๖ เล่ม กับมีตัวอย่างพรรณไม้เครื่องยาไทยและ
ตัวอย่างยาฝรั่งด้วย

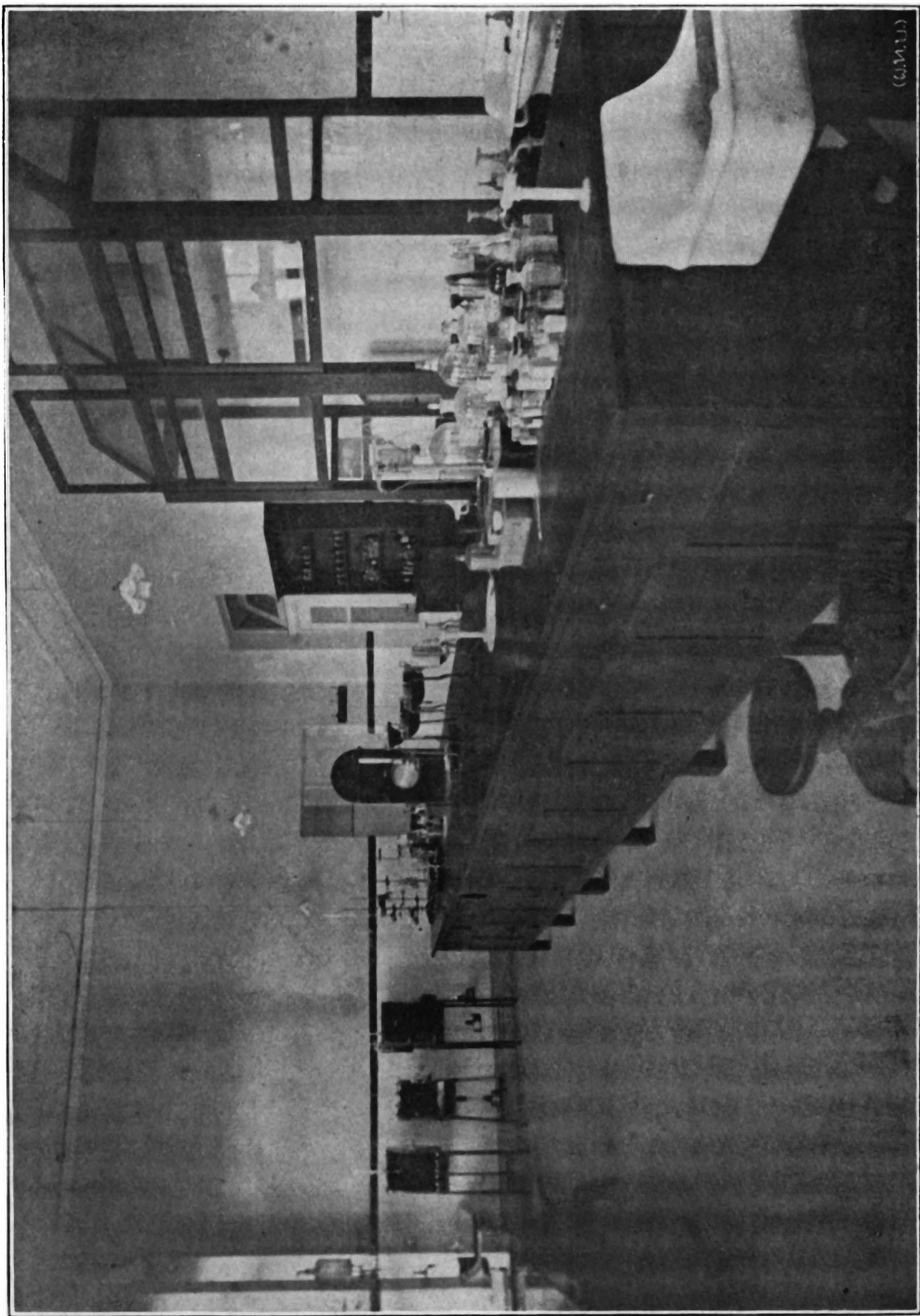
ชั้นล่าง

- (๙) ห้องสมุดหัตถาบัญชี่
- (๑๐) ห้องเก็บกกาย
- (๑๑) ห้องนายแพทย์เวร
- (๑๒) ห้องโทรศัพท์
- (๑๓) ห้องฉีดยา

รูปที่ ๔ ห้องทวาทและทดลองปศุสัตว์

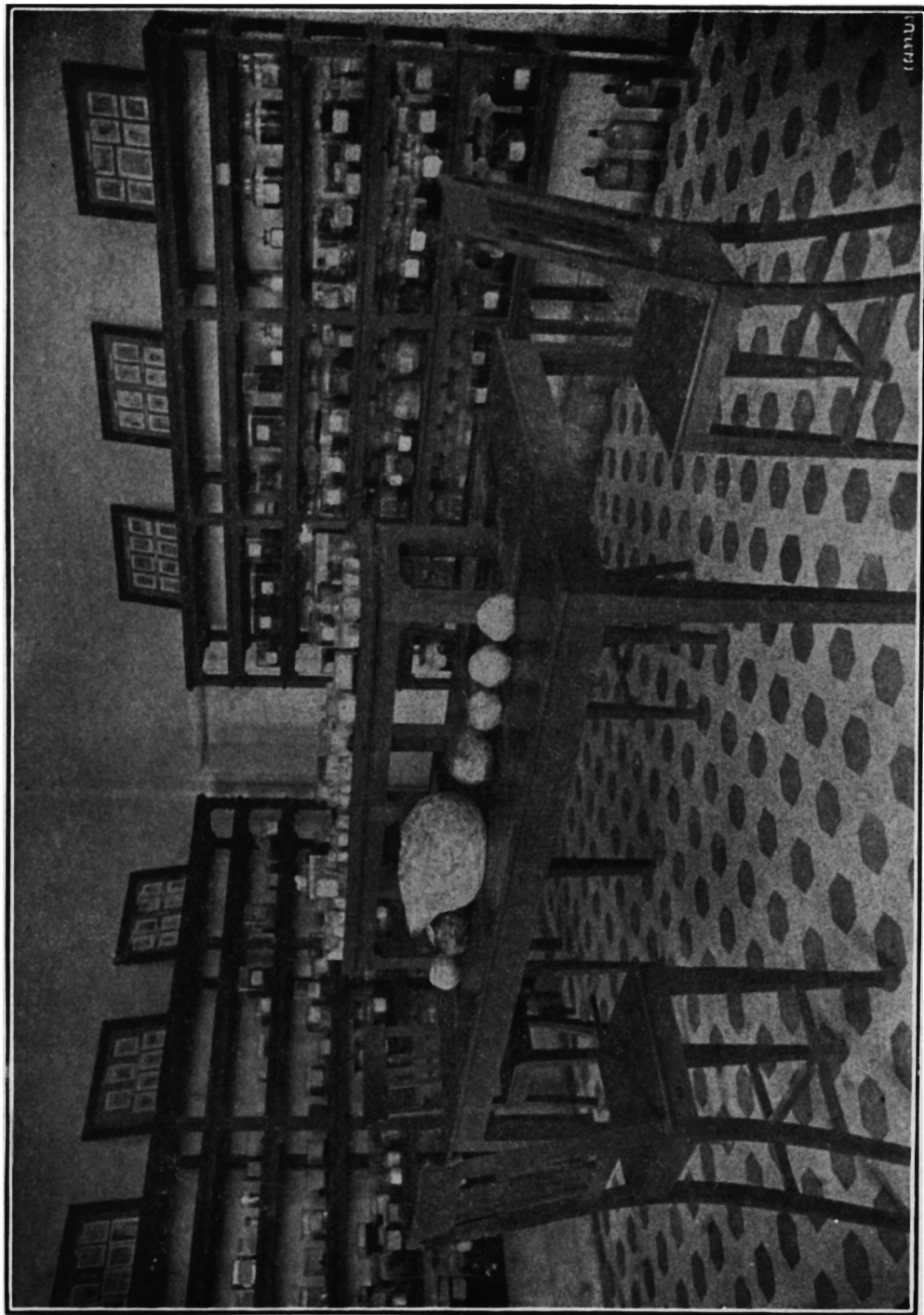
(ฉบับ)

(ภาพ)

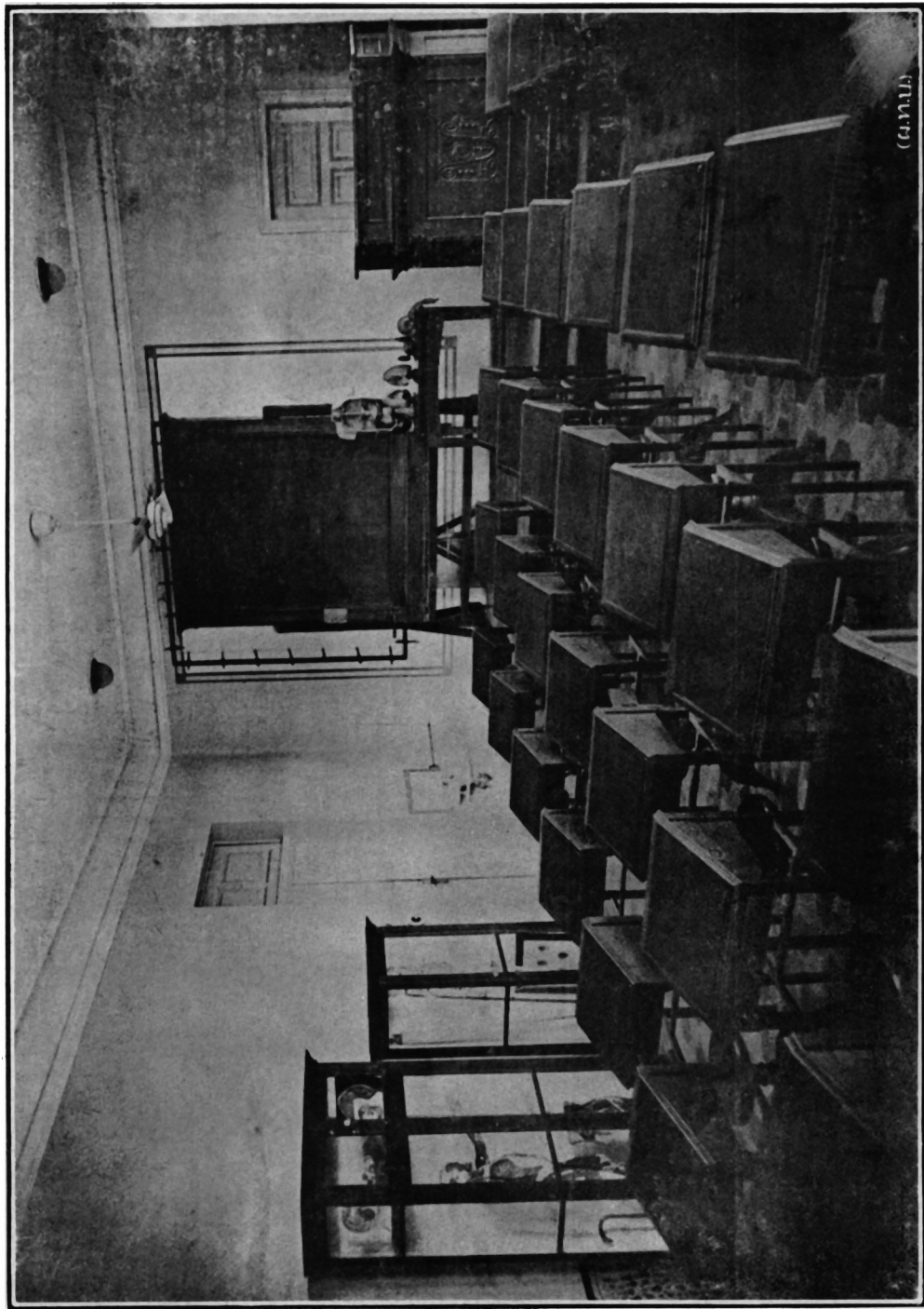
รูปที่ ๕ ห้องฝึกหัดตรวจและทดสอบบัตเตรี

(หมอน)

รูปที่ ๒ ห้องรับประทานอาหาร

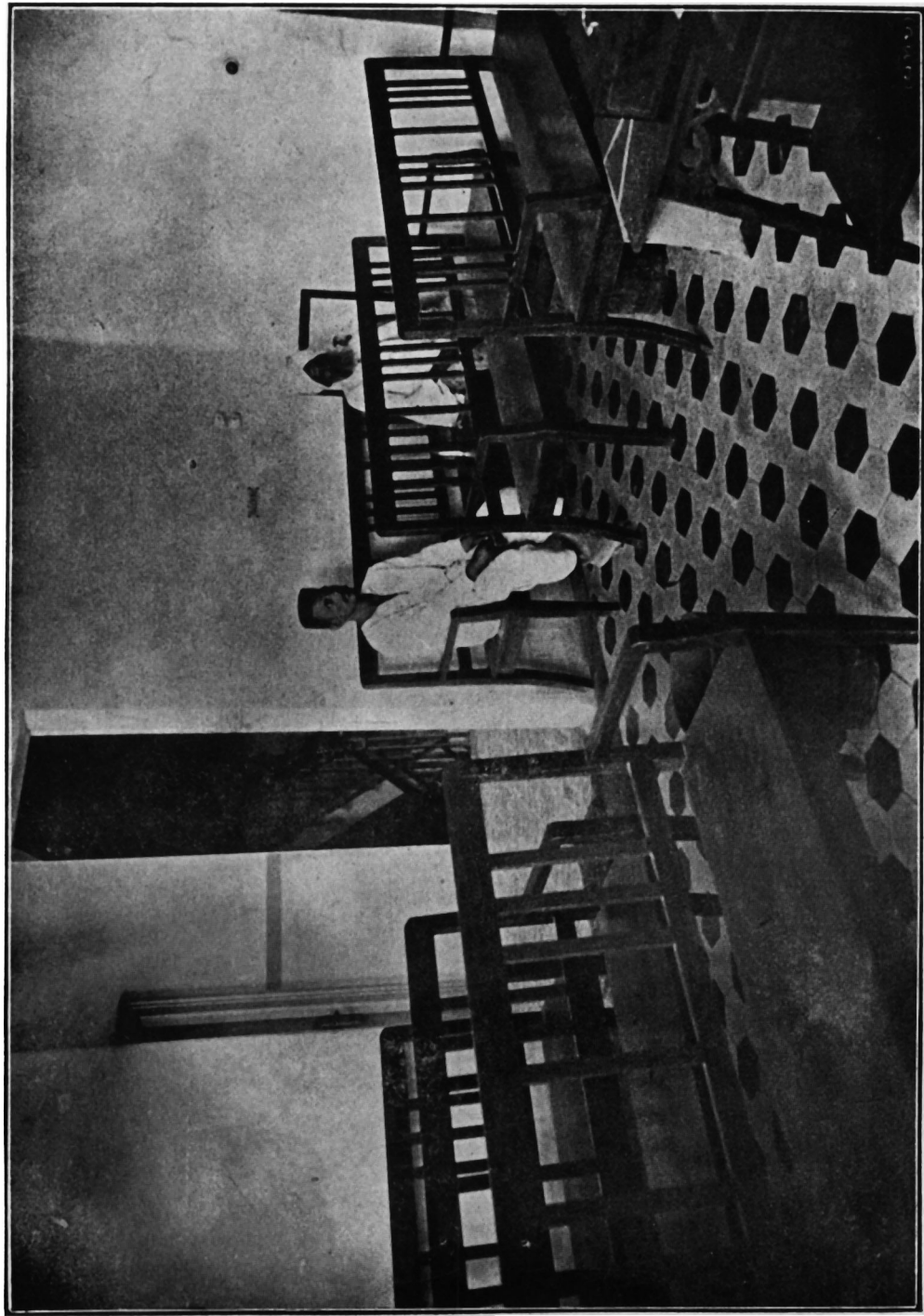
(๒๐๔๖๐)

(ภาพ)

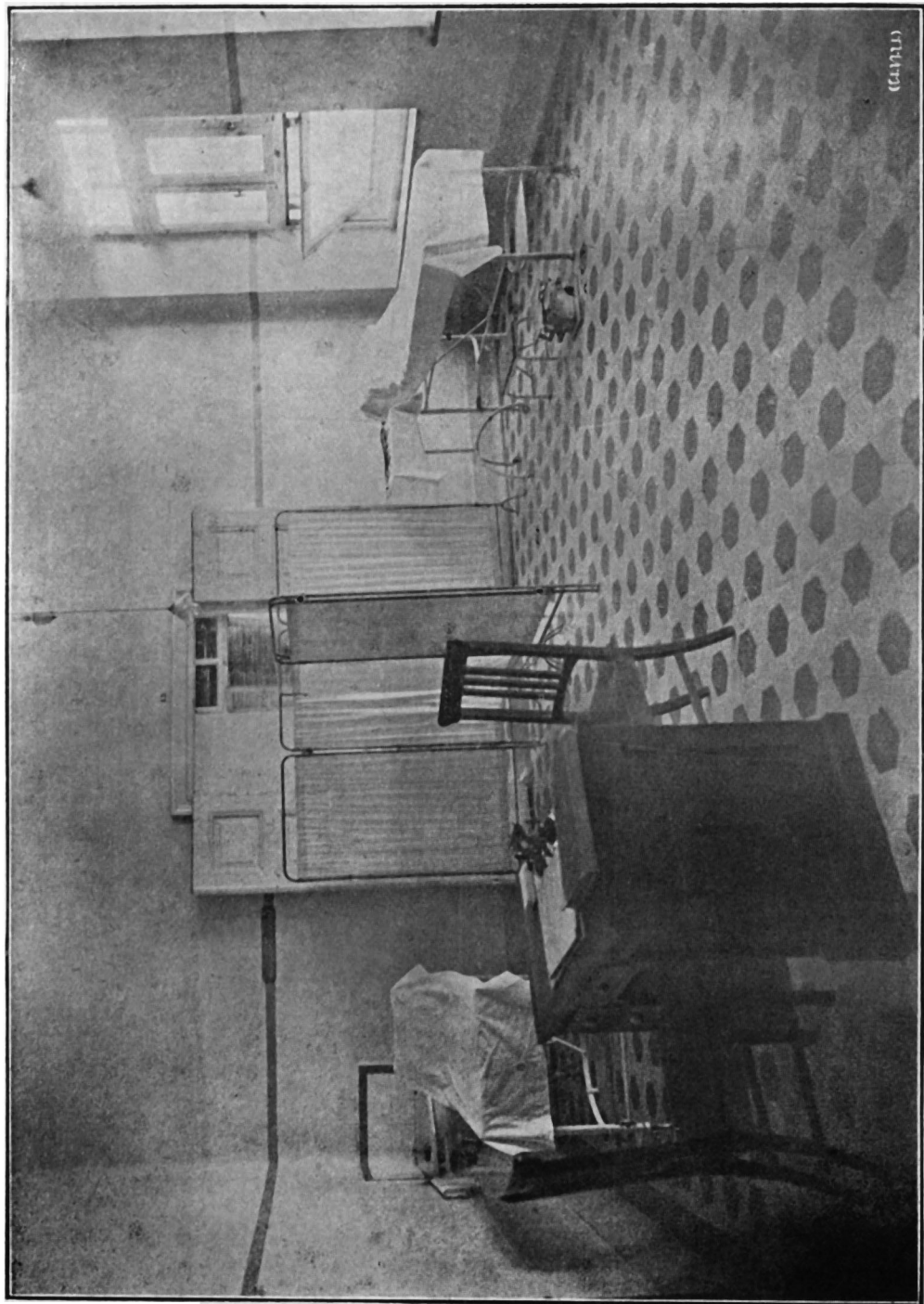
รูปที่ ๗ ห้องเรียน

(๕๐๓๐๖๐)

รูปที่ ๘ ห้องพักคนเจ็บไข้

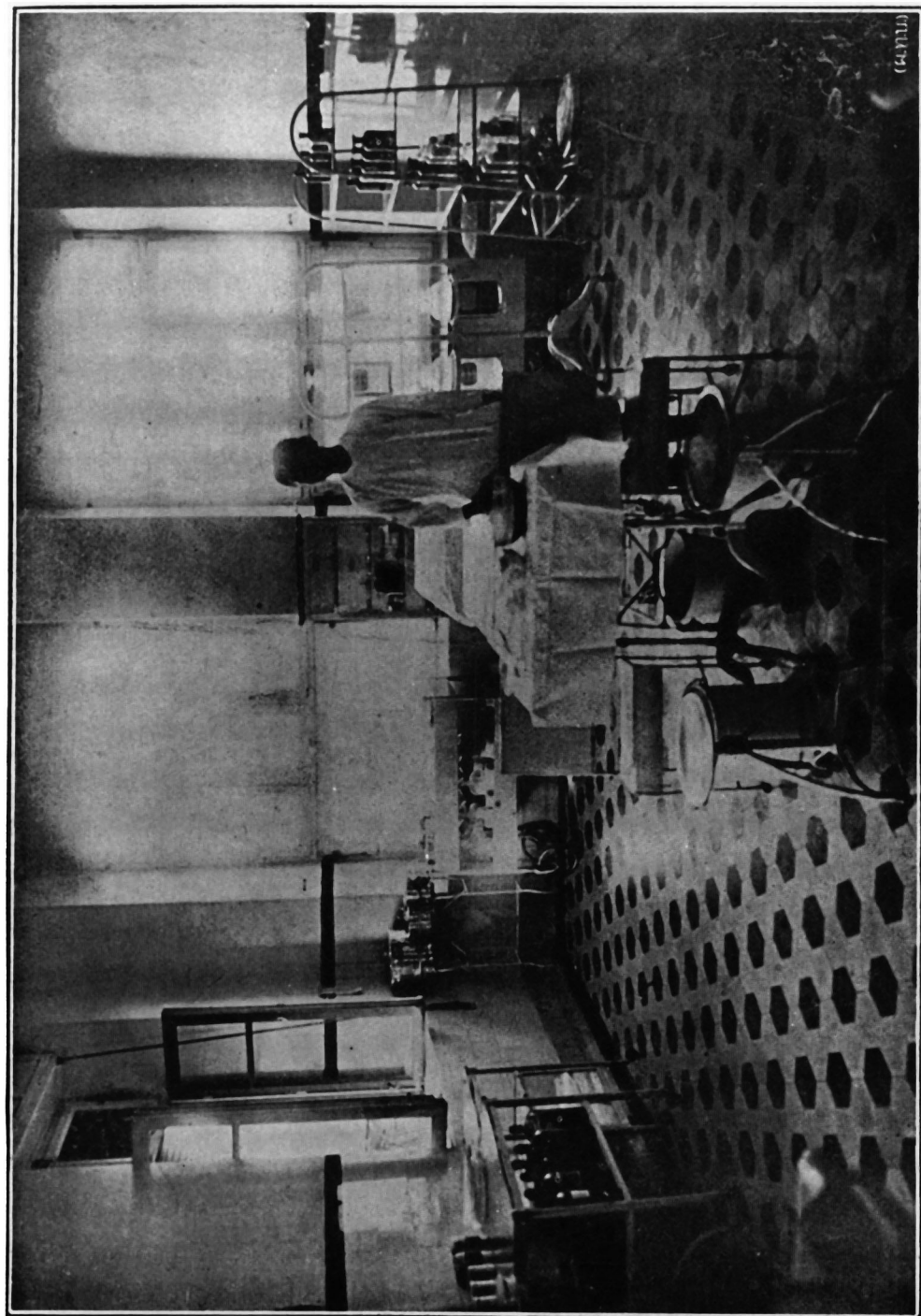
(ผ.ท.บ.๐)

(๕๔๗๖)

รูปที่ ๙ ห้องทอผ้าคนเจ็บไข้

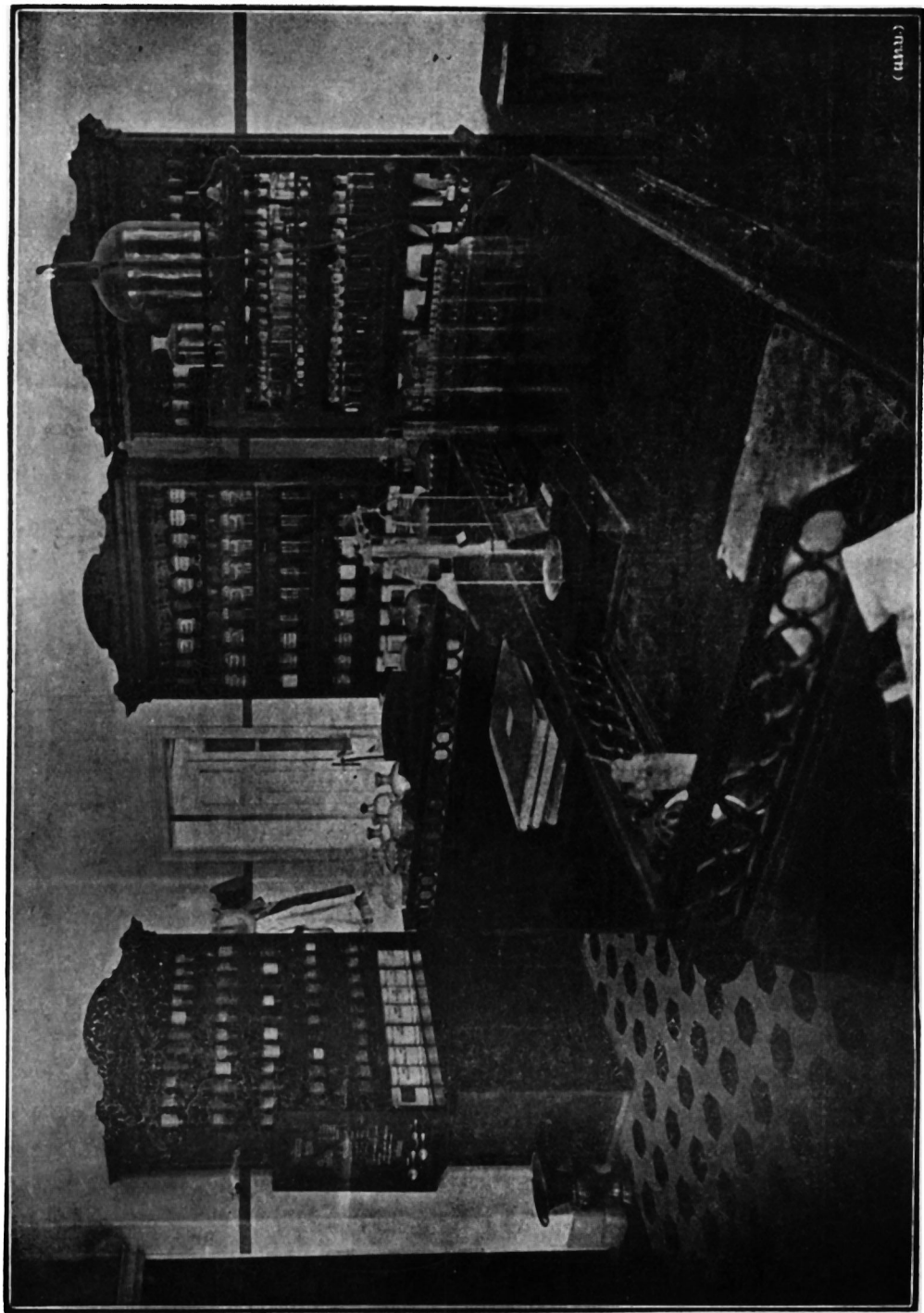
(๒. ๓. ๖.)

(ม.ท.บ.)

รูปที่ ๑๐ ห้องทดลอง

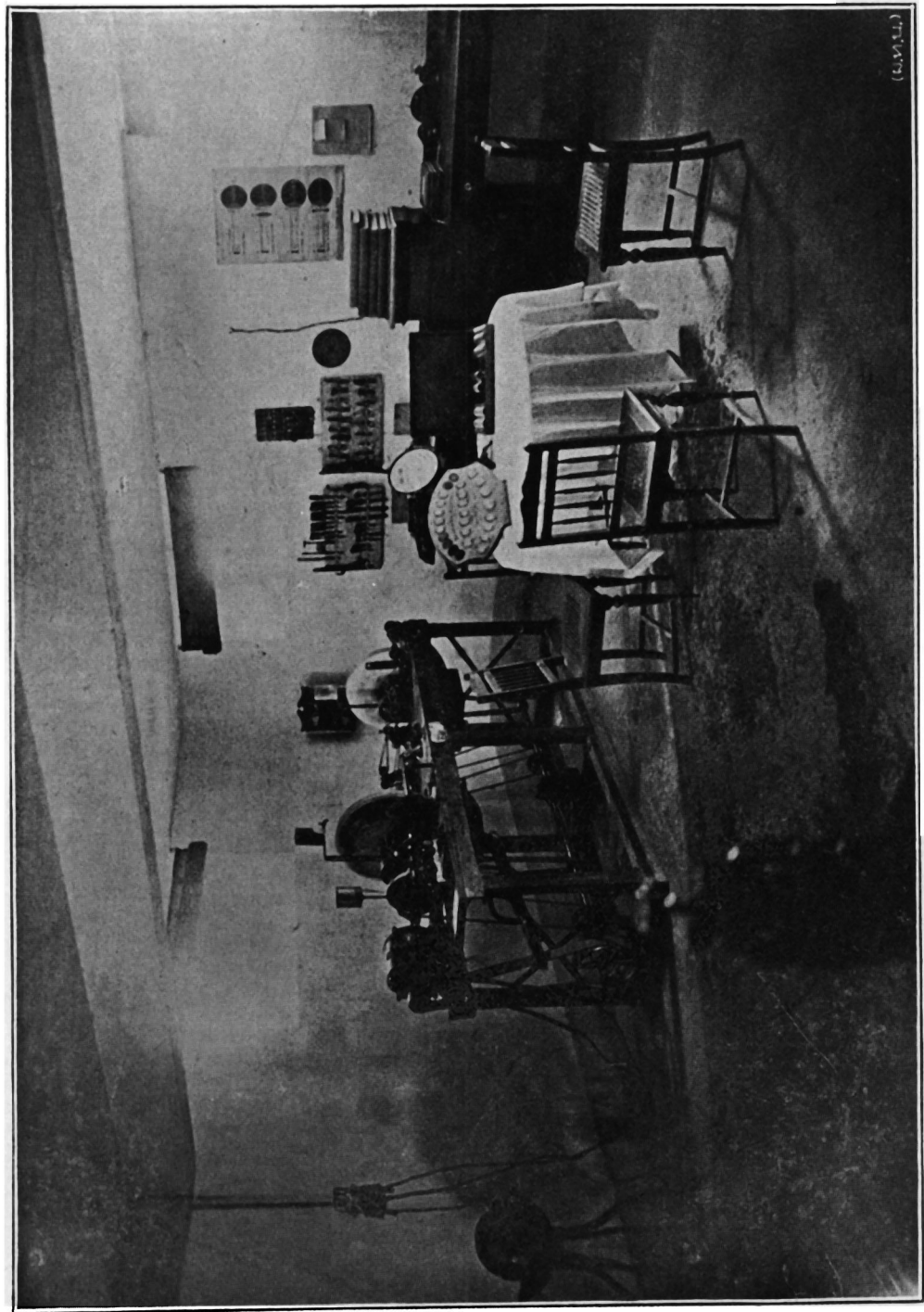
(ม.ท.บ.)

(ม.ท.บ.)

รูปที่ ๑๑ ห้องเรียน

(ม.ท.บ.)

(๕๕๗,๕๕๘)

รูปที่ ๑๒ ห้องทำและจำหน่ายแว่นตา

(ผ.ท.๒๖)

(๑๔) ห้องเรียน (รูปที่ ๗) ห้องนี้มีเครื่องสอนพร้อมเช่นภาพ
รูปทรวดทรงแผนผังต่าง ๆ เครื่องบันทึกวาระและเครื่องฉายตัวอักษร
จนักเรียน ๓๐ คน

(๑๕) ห้องตรวจคนเจ็บไข้ ในห้องนี้มีห้องพักคนเจ็บไข้ (รูปที่ ๘)
ห้องตรวจคนเจ็บไข้ (รูปที่ ๙) ห้องระมัดและทำบาดแผลเล็กน้อย
(รูปที่ ๑๐)

การตรวจคนเจ็บไข้ ในที่นี้เป็นการชั่วคราว ต่อไปจะได้สร้างสถานที่
สำหรับตรวจคนเจ็บไข้ขึ้น ซึ่งอาจจุคนได้ ๔๐๐ คน กองตรวจคน
เจ็บไข้ต่าง ๆ เช่นกองตรวจทางตา กองตรวจทางผิวหนัง กองตรวจทางตา
กองตรวจทางหู จมูกและคอ กองตรวจทางผิวหนัง กองตรวจทางฟัน
และกองตรวจทางโรคเฉพาะสัตว์ จะได้ไปรวมอยู่ในที่อันเดียวกันหมด
ในเวลานี้ต้องแยกอยู่ในที่ต่าง ๆ กัน

(๑๖) ห้องผสมยา (รูปที่ ๑๑) มียาฝรั่งต่าง ๆ ทั้งผสมแล้วและ
ยังไม่ได้ผสม และมีห้องสำหรับทำยาต่าง ๆ ไว้ใช้นั้นด้วย

ชั้นใต้ดิน

(๑๗) ห้องคลังสำหรับเก็บเครื่องครุภัณฑ์แพทย์และครุภัณฑ์พยาบาล

(๑๘) ห้องคลังยา

(๑๙) ห้องสำหรับเก็บสิ่งของเครื่องใช้ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาพยาบาล

(๒๐) ห้องทำและจำหน่ายเครื่องแว่นตา (รูปที่ ๑๒)

(๒๑) ห้องเก็บแรงไฟฟ้า

๒. คึกทำการผ่าตัด (รูปที่ ๑๓)

คึกเป็นคึกชั้นเดียว

สร้างขึ้นด้วยเงินของบรรดาพระราชโอรส และพระราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕ ซึ่งต่างพระองค์ทรงบริจาครวมเข้ากับเงินทุนของสภาภาษาดังสร้างขึ้นเมื่อแรกตั้งโรงพยาบาลในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นจำนวนเงิน ๖๗๐๐๐ บาท ภายในคึกมีห้องทำการต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

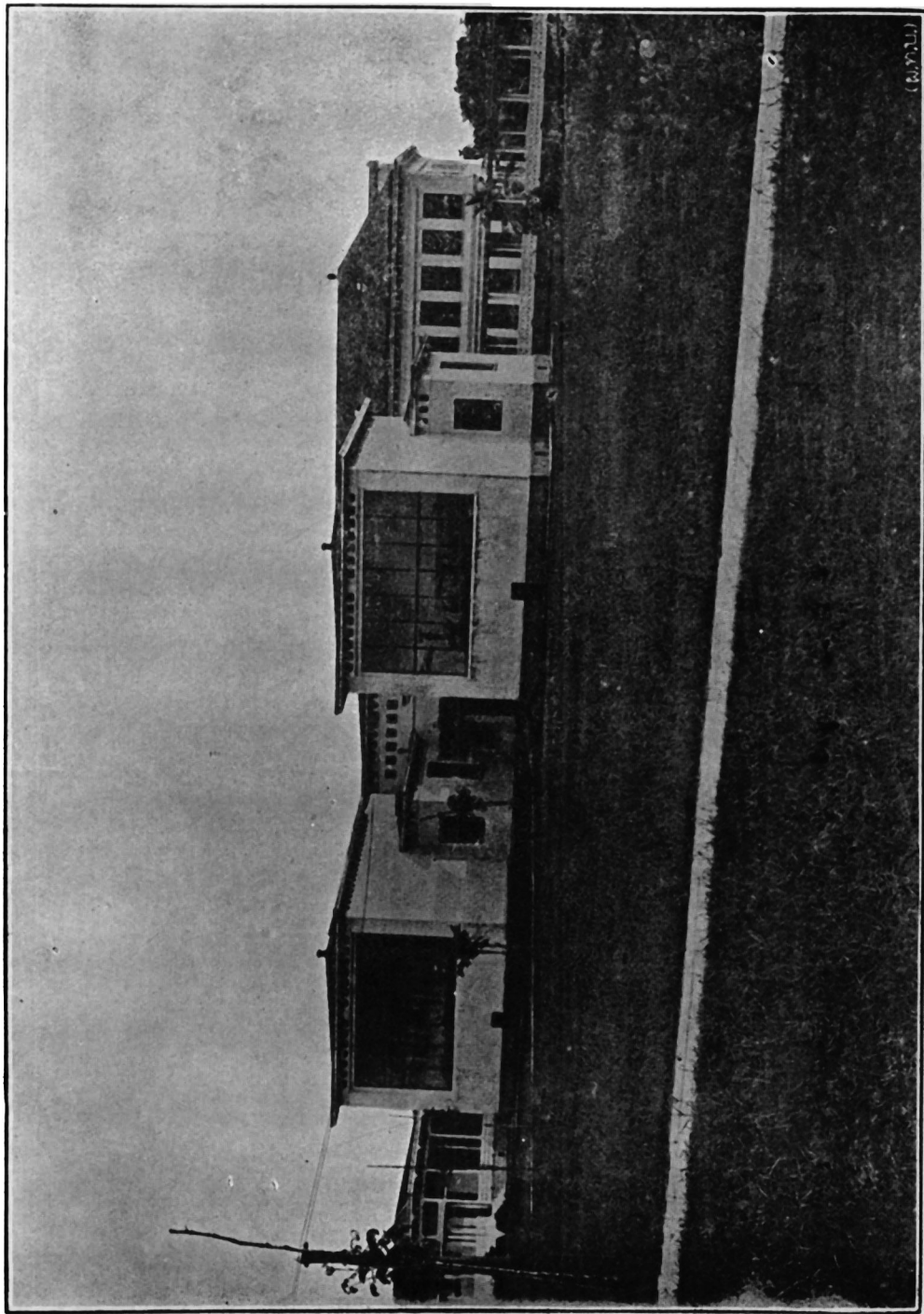
(๑) ห้องผ่าตัดแผลสด (รูปที่ ๑๔) มีเครื่องมือพร้อม มีเตียงผ่าตัด ๒ เตียง และมีโคมไฟฟ้าฉายสำหรับทำการผ่าตัดในเวลามืดค่ำ

(๒) ห้องผ่าตัดแผลทึบเชื้อ (รูปที่ ๑๕) มีเครื่องมือและสรรพสิ่งของพร้อม อย่างห้องผ่าตัดแผลสด และเป็นแบบเดียวกัน แต่เป็นห้องสำหรับทำการผ่าตัดโรคที่มเชื้อหนอง

(๓) ห้องแสงรอนต์เกิน (รูปที่ ๑๖) มีห้องสำหรับฉายรูปและถ่ายรูปพร้อม

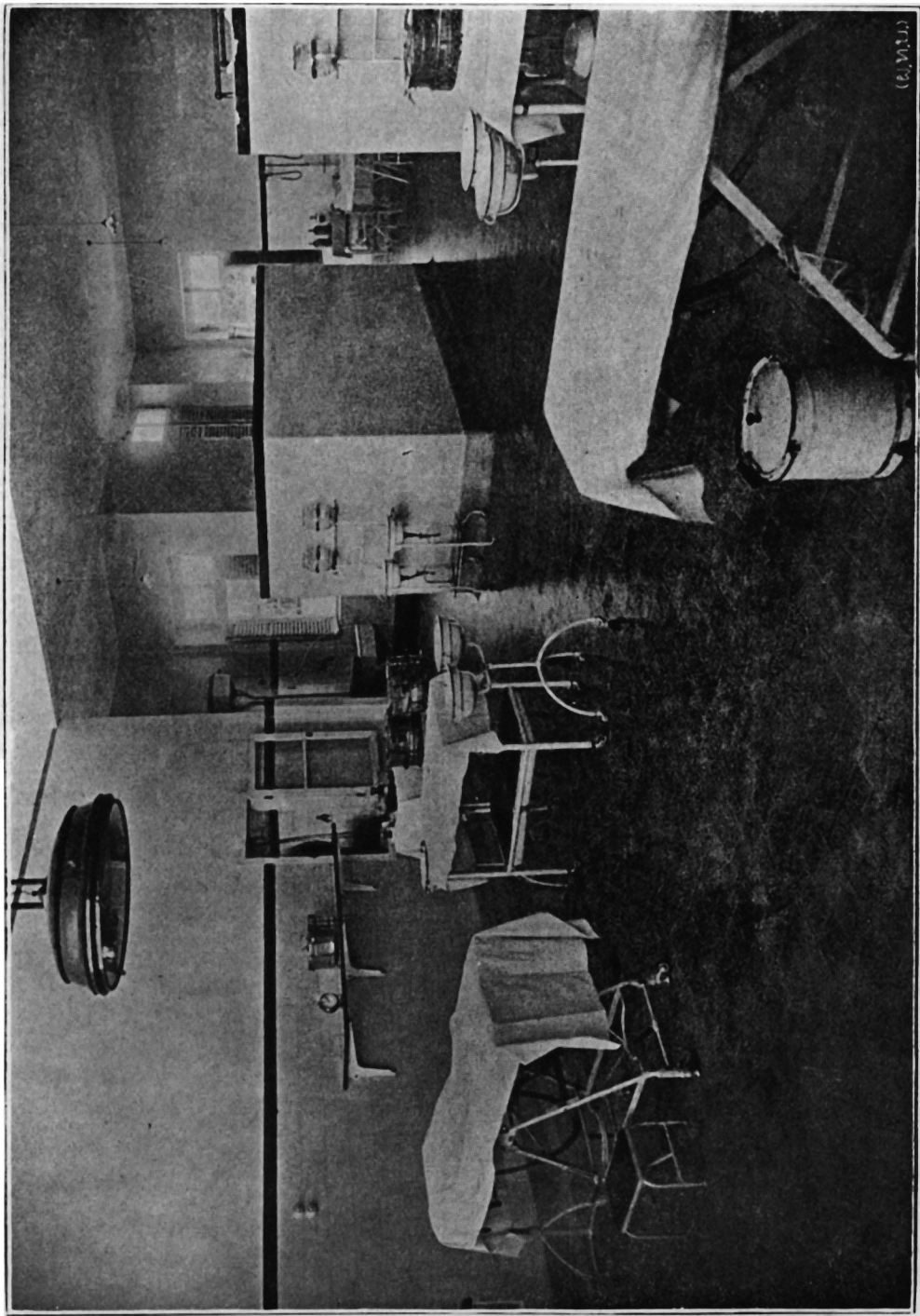
(๔) ห้องตรวจและผ่าตัดโรคตา (รูปที่ ๑๗)

(๕) ห้องแสงรังสี (รูปที่ ๑๘) ในห้องนี้มีเครื่องแซนไฟฟ้า, แก้อไฟฟ้า, นวดด้วยเครื่องไฟฟ้า, แม่เหล็กไฟฟ้า, เครื่องดูดตน, เครื่องไฟฟ้ารักษาโรคผิวหนัง และธาตุราดิอัม

รูปที่ ๑๓ ตึกเก่าวัด

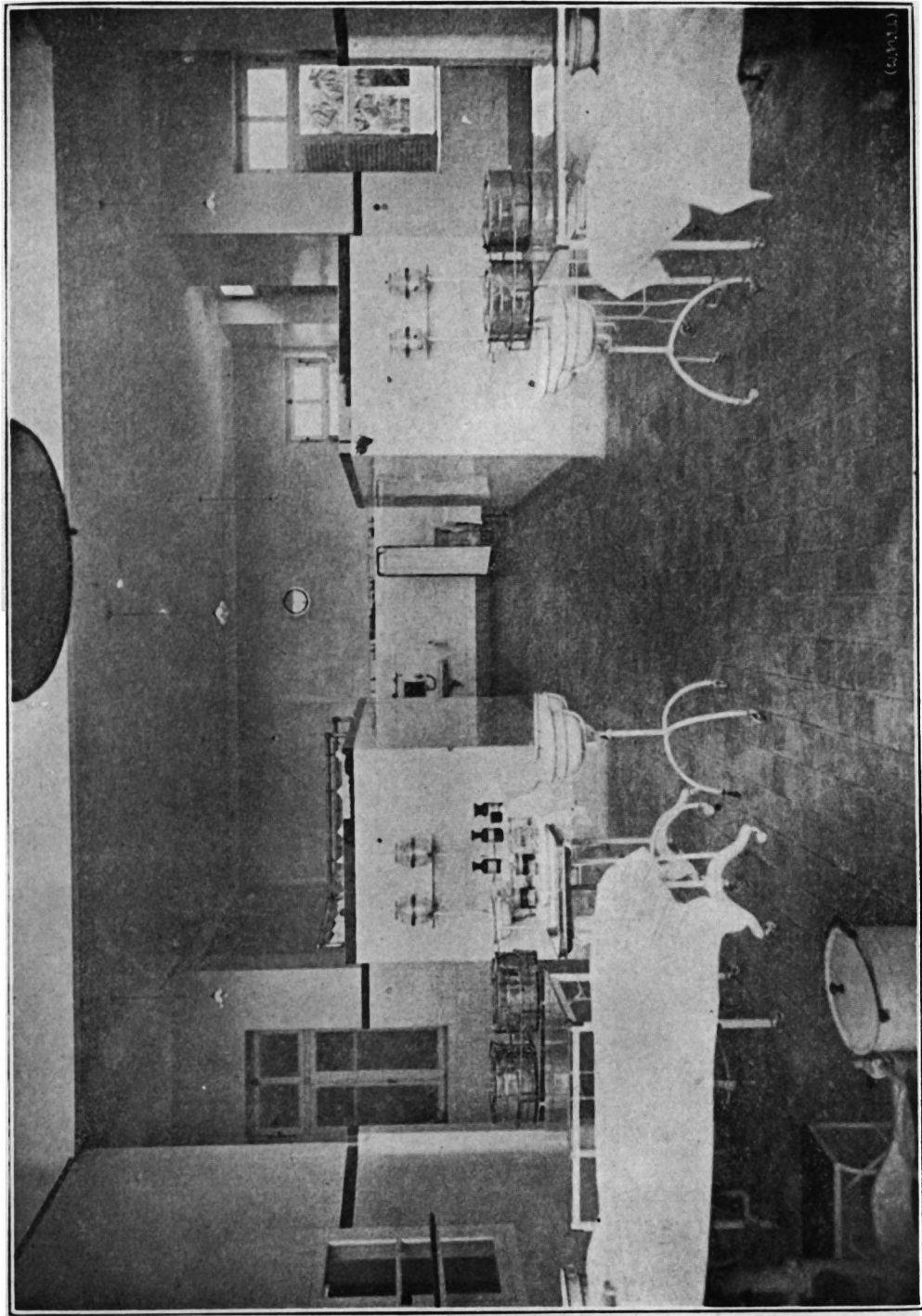
(๕๐๓๐๒๐)

รูปที่ ๑๔ ก. ห้องฆ่าตัวแมลงยาด

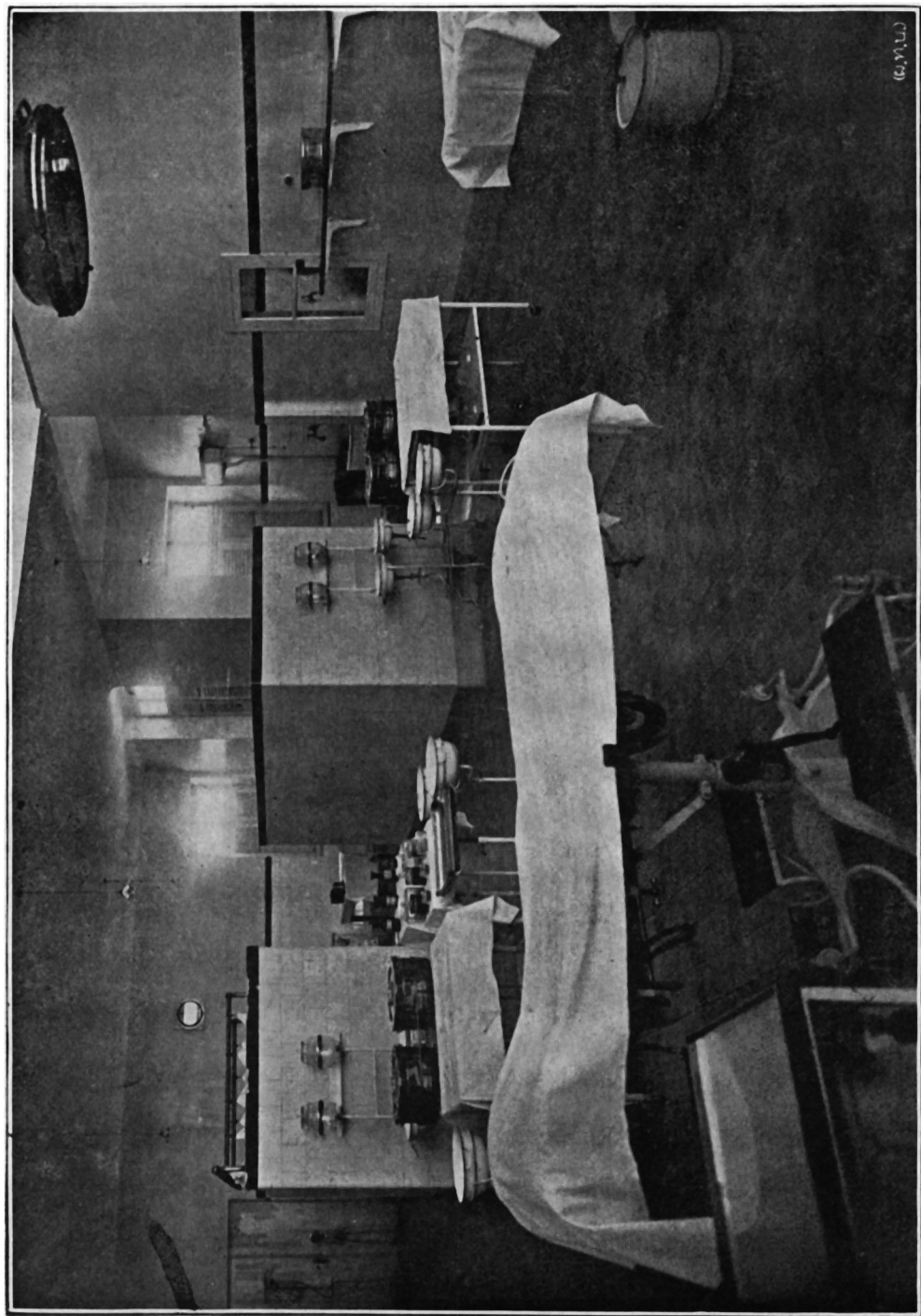
(ม.จ.ม.)

(ม.ท.ม.)

รูปที่ ๑๔ ต. ห้องผ่าตัดแมตัสอาด

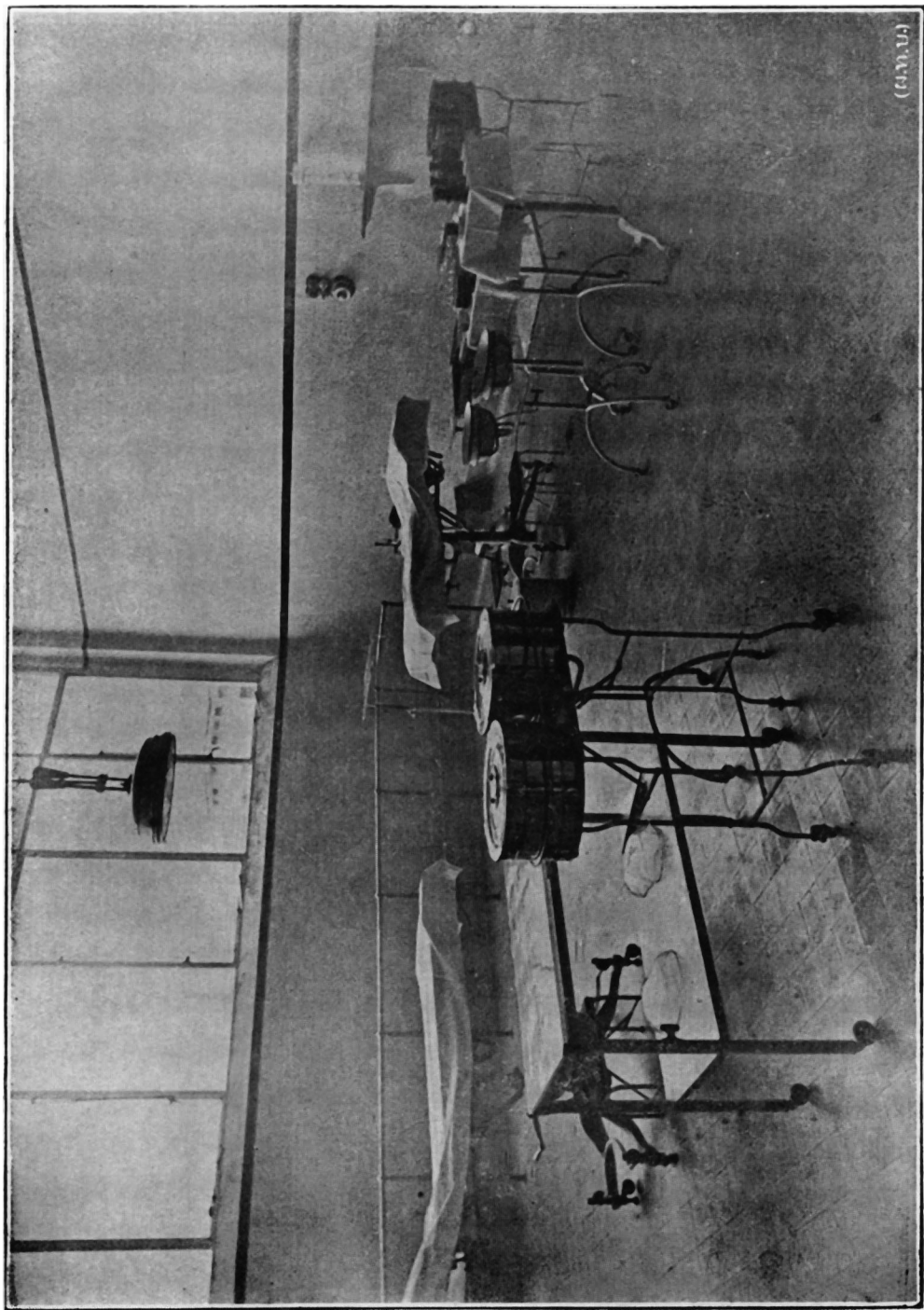
(ม.ท.ม.)

(ม.ท.ม.)

รูปที่ ๑๕ ก. ห้องผ่าตัดแลมเบิร์ต

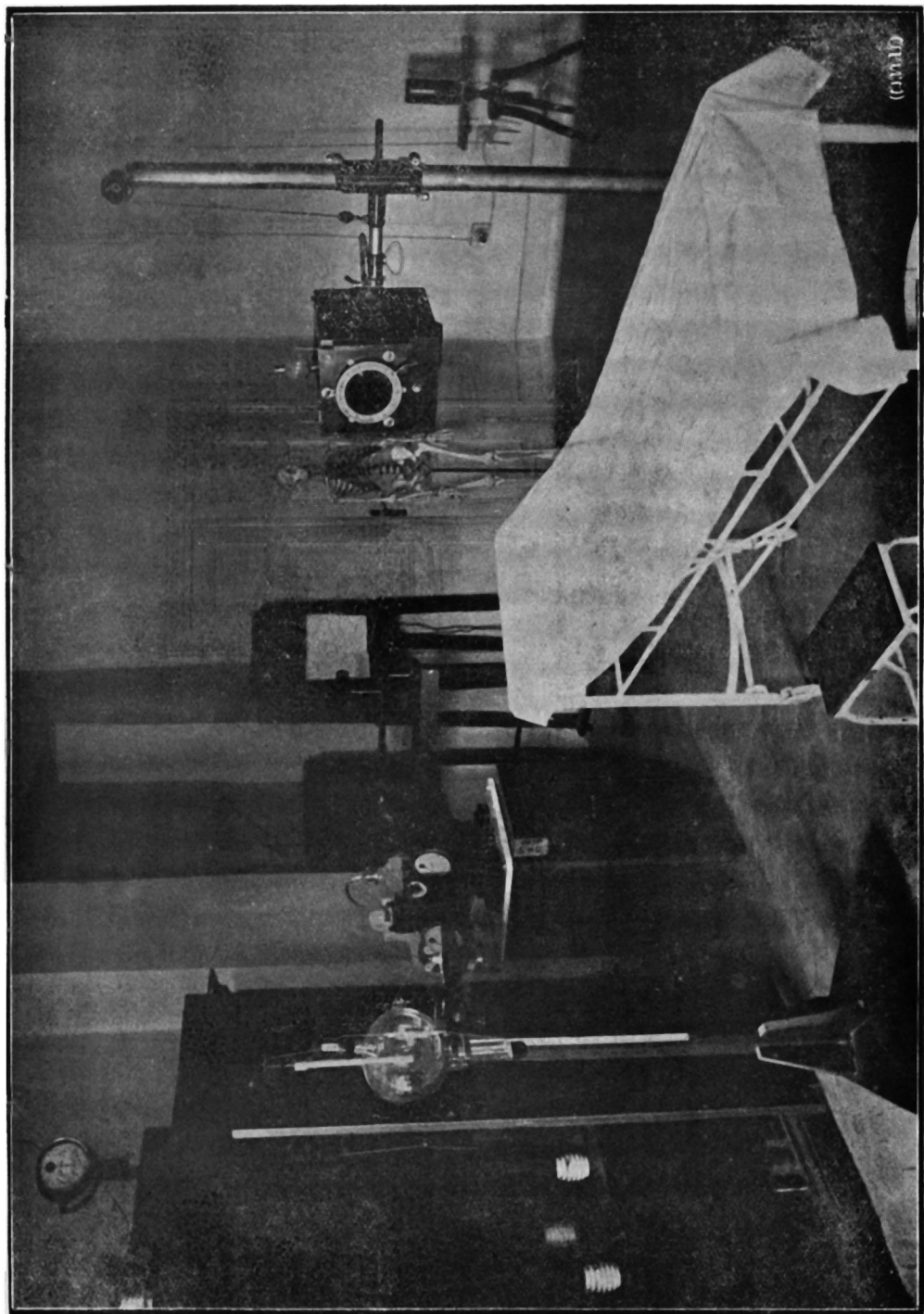
(ม.ท.ม.)

(๔๓.๖)

รูปที่ ๑๕ ข. ห้องผ่าตัดแผนกเย็บ.

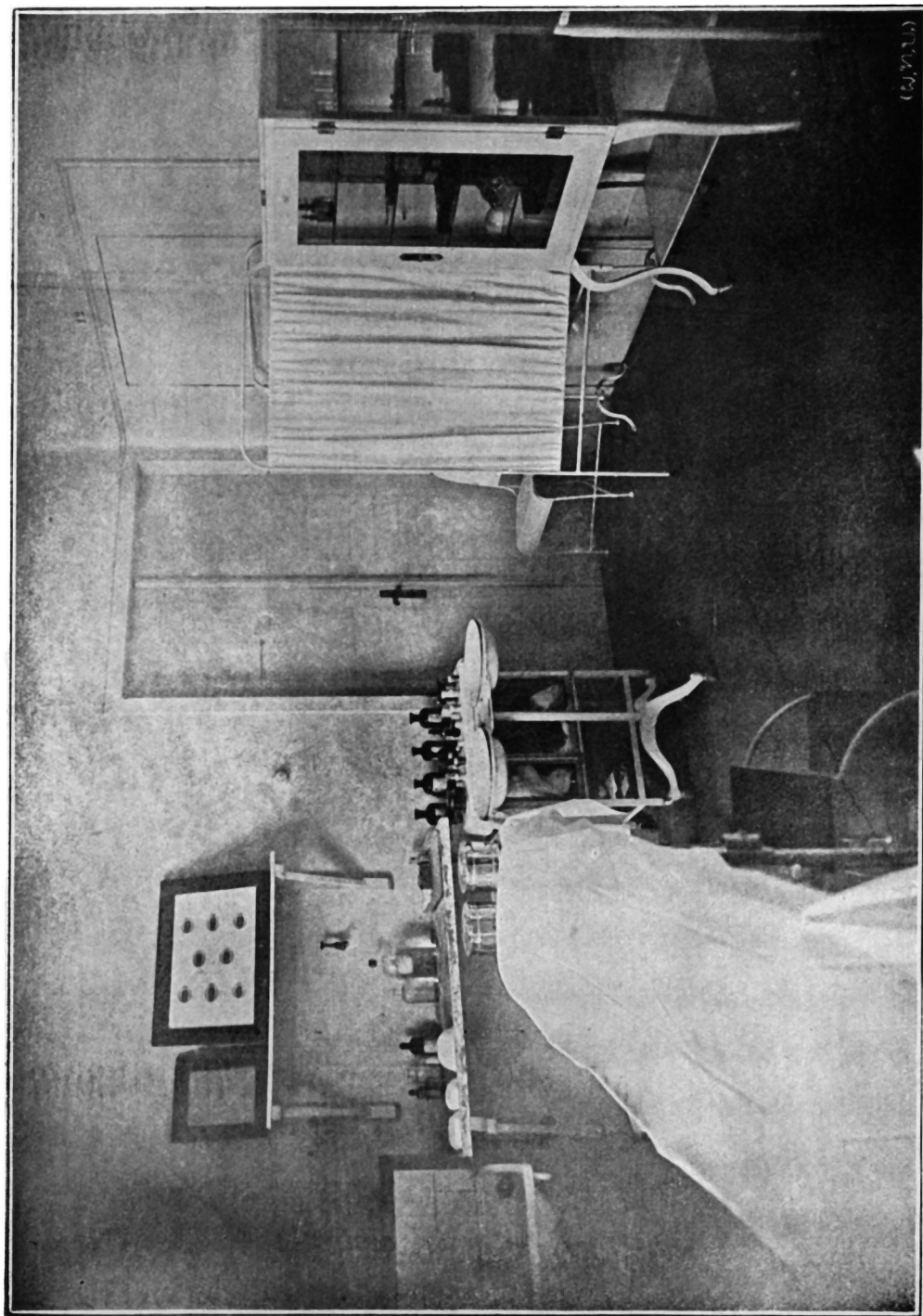
(๒.๓.๖.)

(ภาพ)

รูปที่ ๑๒ ห้องแสงรอนแกน

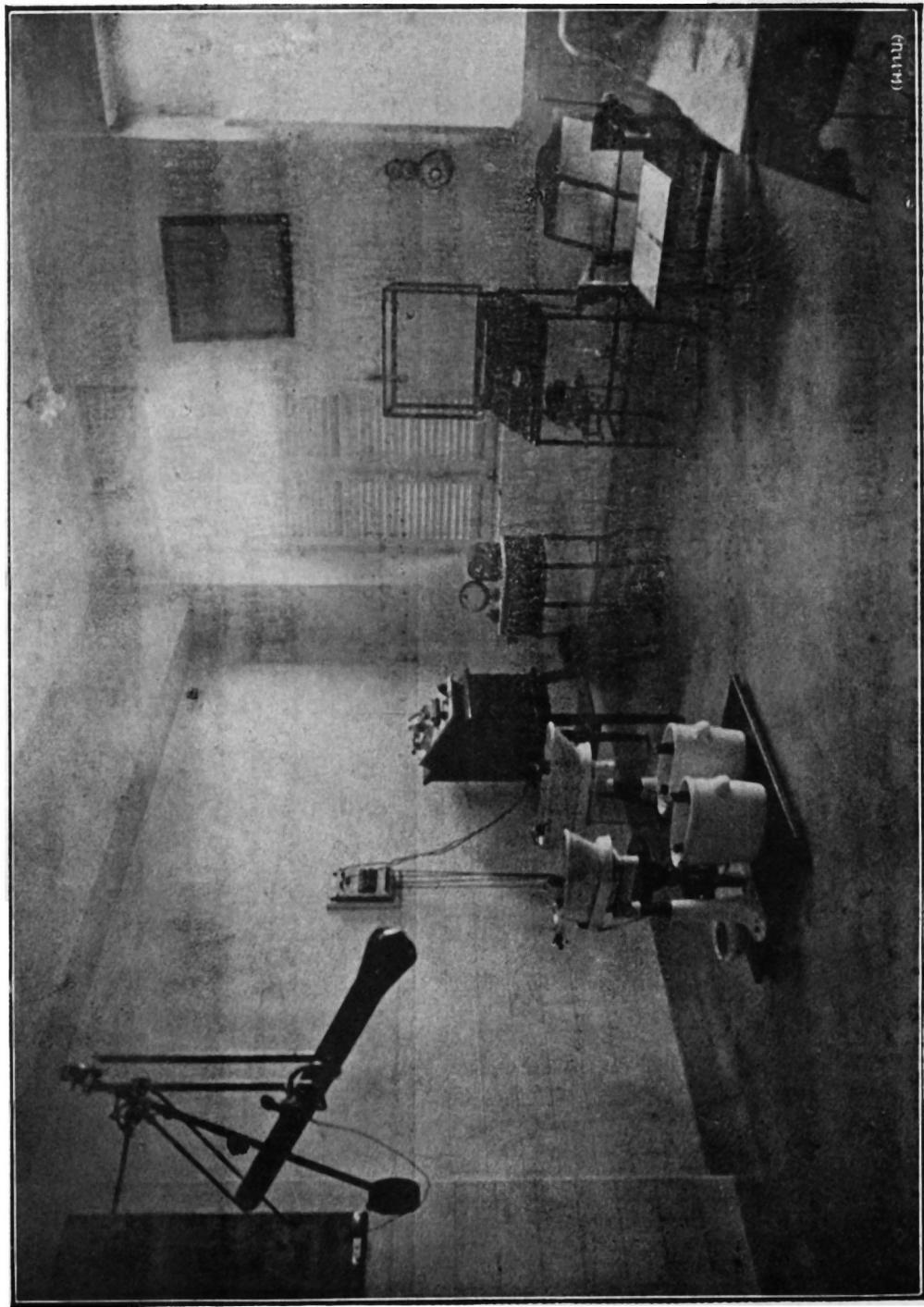
(ม.ท.บ.)

(ภาพ)

รูปที่ ๑๗ ห้องครัวและที่พัก

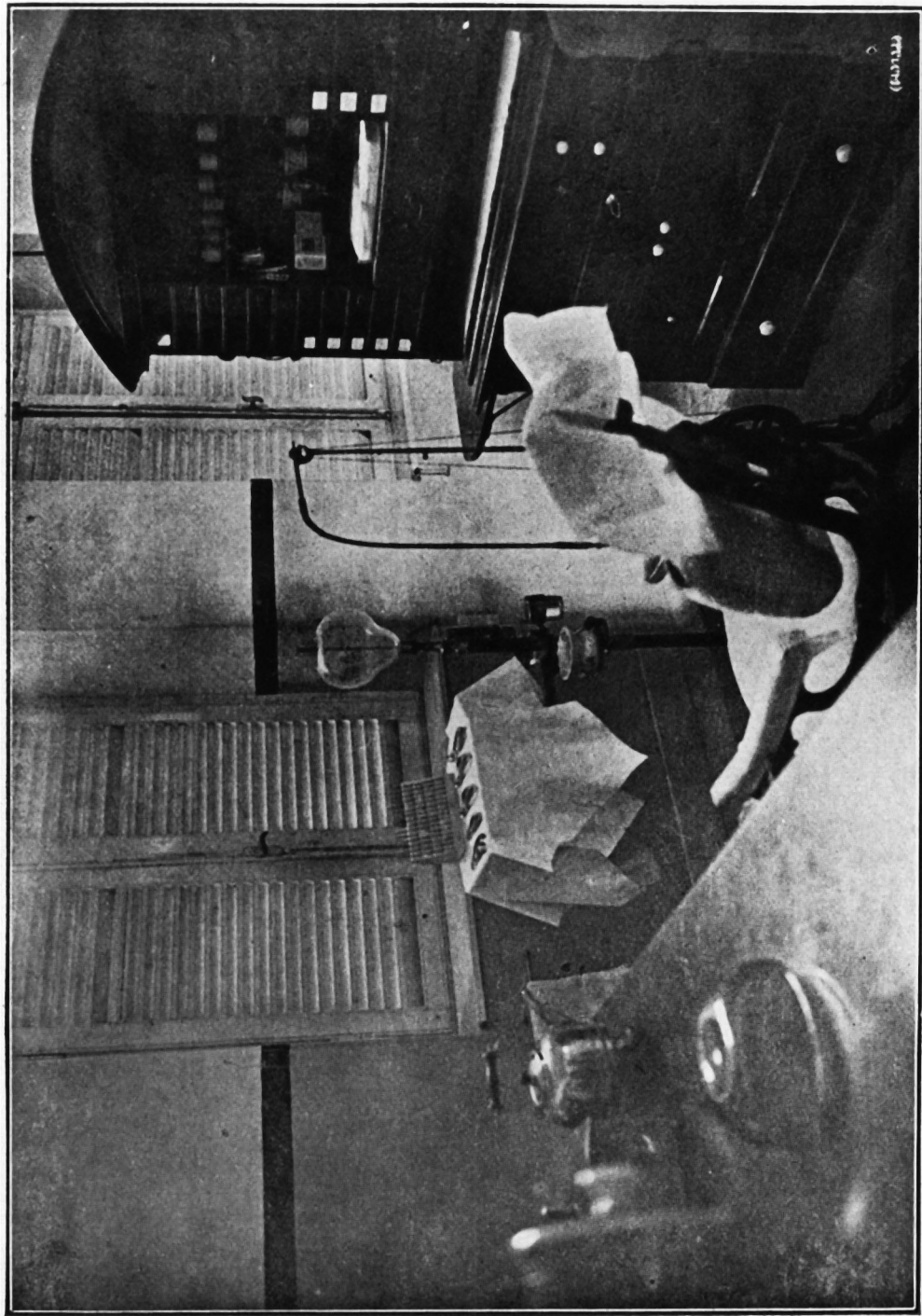
(ผ.ท.ม.)

(44112)

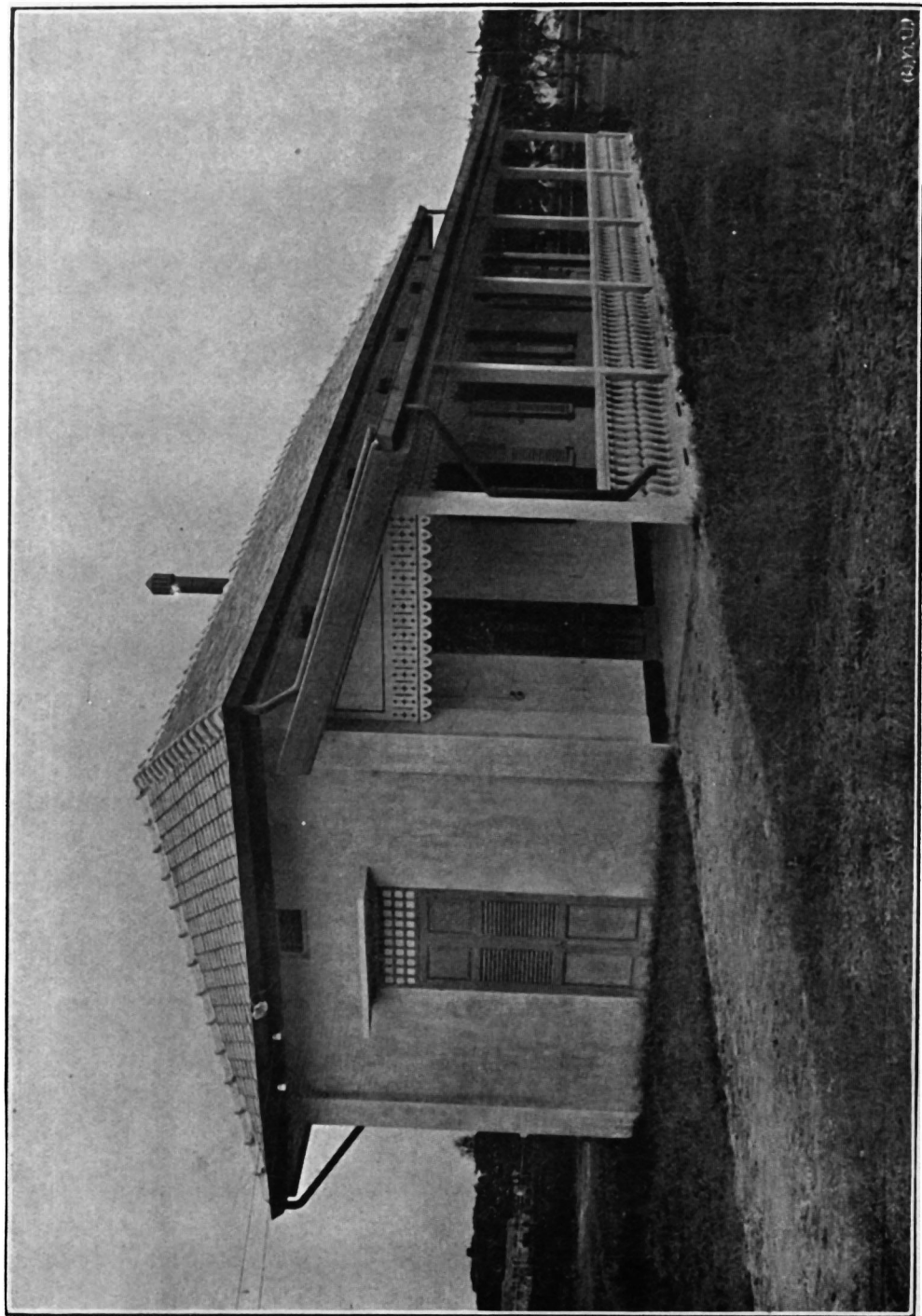
รูปที่ ๑๘ ห้องแสงที่มี

(ม. ท. บ.)

(ม.ท.บ.)

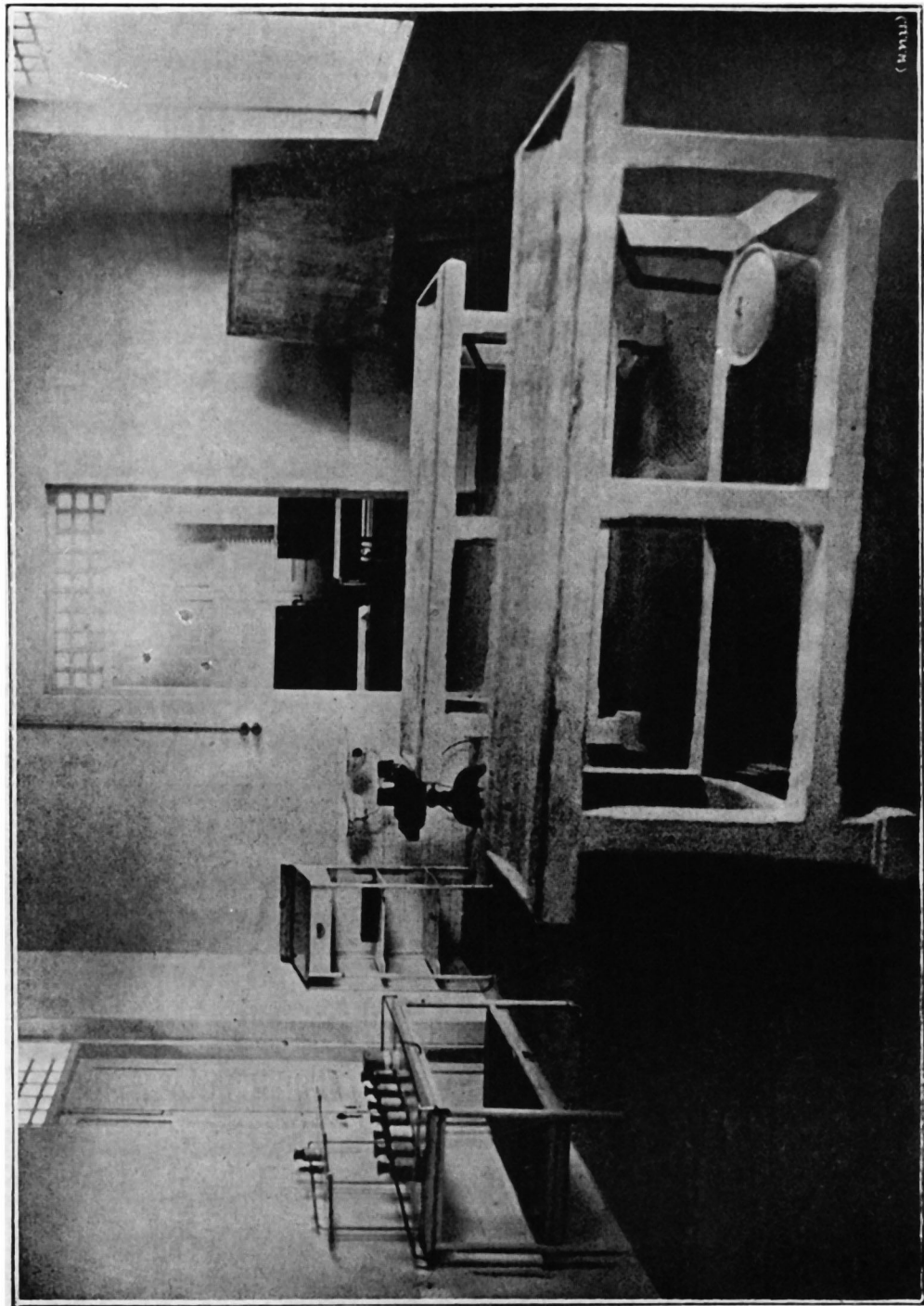
รูปที่ ๑๔ ห้องทำฟัน

(๒๕๖๖)

รูปที่ ๒๐ ที่กาศพ

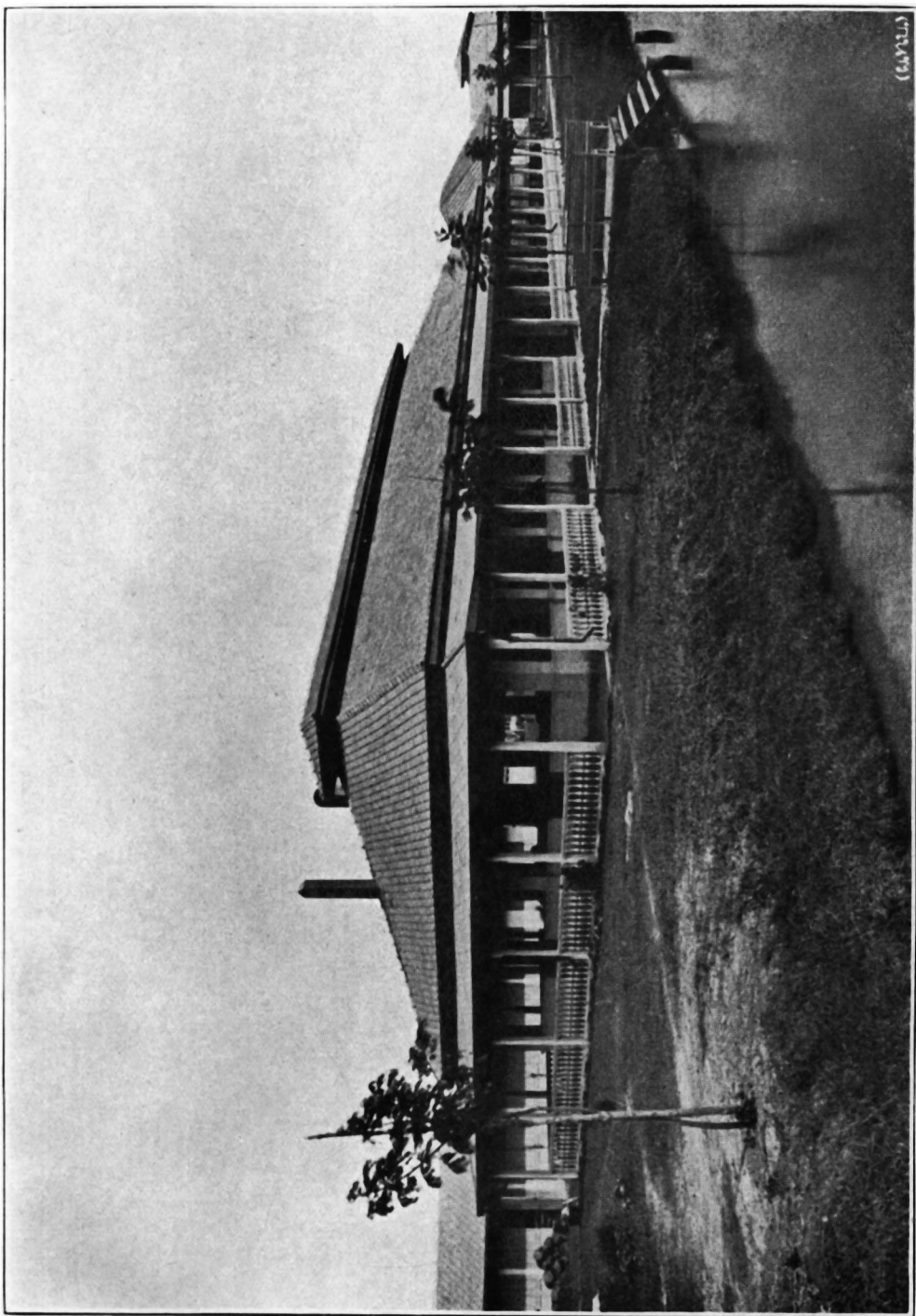
(๒๕๖๖)

(ภาพ)

รูปที่ ๒๑ ห้องผ่าศพ.

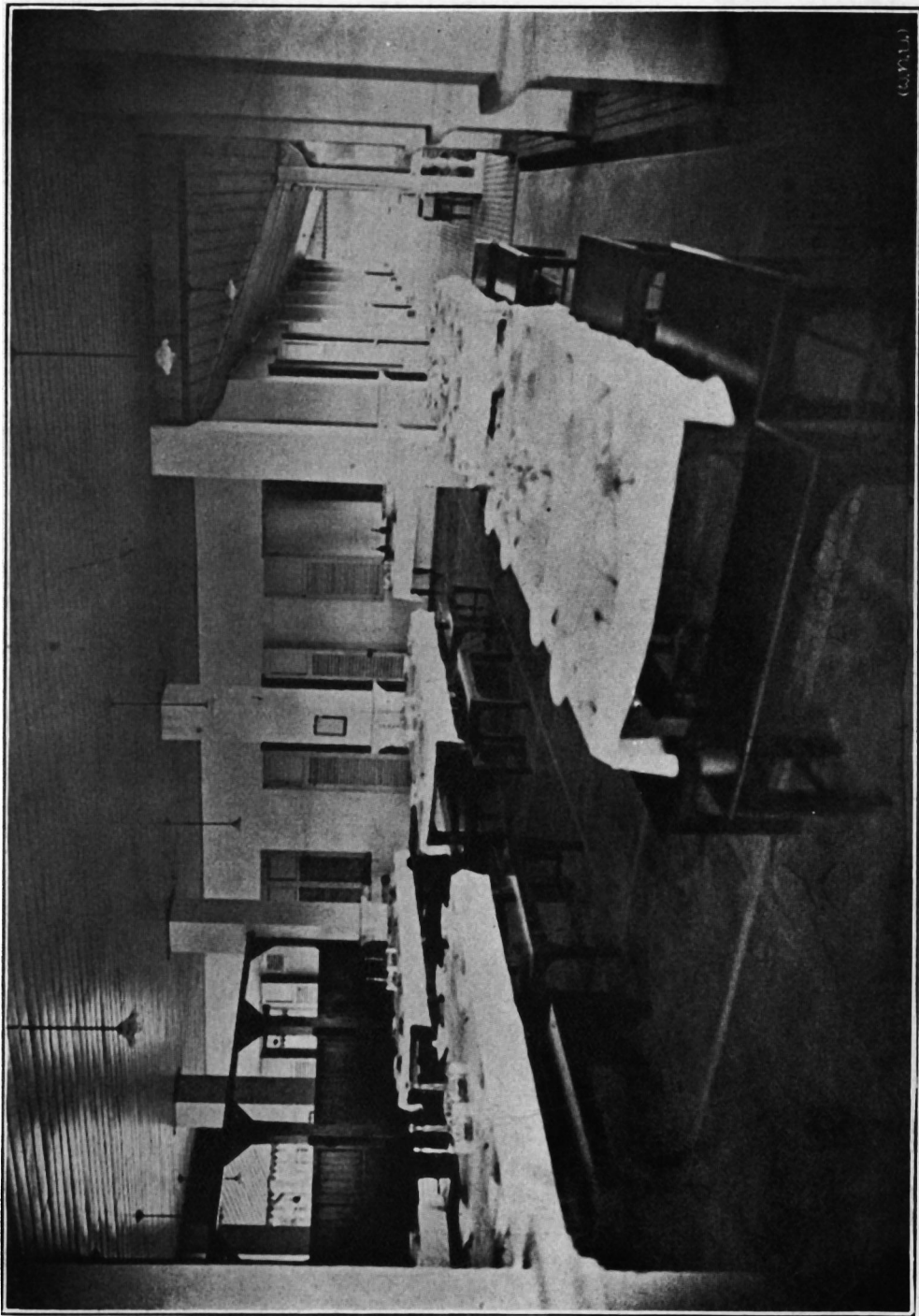
(๕๓๓๒)

(๕๗๖)

รูปที่ ๒๒ ตึกประกอบอาหาร

(ม.ท.ม.)

(๔๖๖.๖)

รูปที่ ๒๓ ที่เลี้ยงอาหาร

(มท.๖.)

- (๖) ห้องมีค มีเครื่องตรวจตา, หู, จมูกและคอพร้อม
- (๗) ห้องทำฟัน (รูปที่ ๑๙)
- (๘) ห้องตั้งสอนนักเรียนในสิ่งที่ได้เห็นจากการผ่าตัด กับเป็นห้องสำหรับพักคนเจ็บที่มาให้ผ่าตัดและญาติของคนเจ็บนั้นด้วย

๓. ตึกผ่าศพ (รูปที่ ๒๐)

ตึกนี้สร้างขึ้นด้วยเงินทุนของสภาการศึกษาเองในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ เป็นราคา ๙๕๐๐ บาท ภายในตึกมีห้องทำการดังนี้

- (๑) ห้องทำการนายแพทย์
- (๒) ห้องผ่าศพ (รูปที่ ๒๑)
- (๓) ห้องเก็บศพและตะอศัพ

๔. ตึกประกอบอาหาร (รูปที่ ๒๒)

ภายในตึกประกอบอาหารมีตึกทำการดังนี้

- (๑) ที่เลี้ยงอาหารบุรุษพยาบาลและนักเรียน
- (๒) ที่เลี้ยงอาหารนางพยาบาลและนักเรียน (รูปที่ ๒๓)
- (๓) ที่เลี้ยงอาหารคนงาน
- (๔) ห้องทำงานหัวหน้าผู้กระกรม
- (๕) ห้องเก็บภาชนะรองอาหาร

- (๖) ที่จำหน่ายอาหาร
- (๗) ที่ปรุงอาหาร (รูปที่ ๒๔)
- (๘) ที่ล้างภาชนะรองอาหาร
- (๙) ที่ทำอาหารพิเศษ
- (๑๐) ที่หุงต้มอาหาร

นอกจากนี้ยังมีตักเก็บเครื่องใช้, ขั้ววดาร, ถ่าน, ฟืน, ของแห้ง, และ

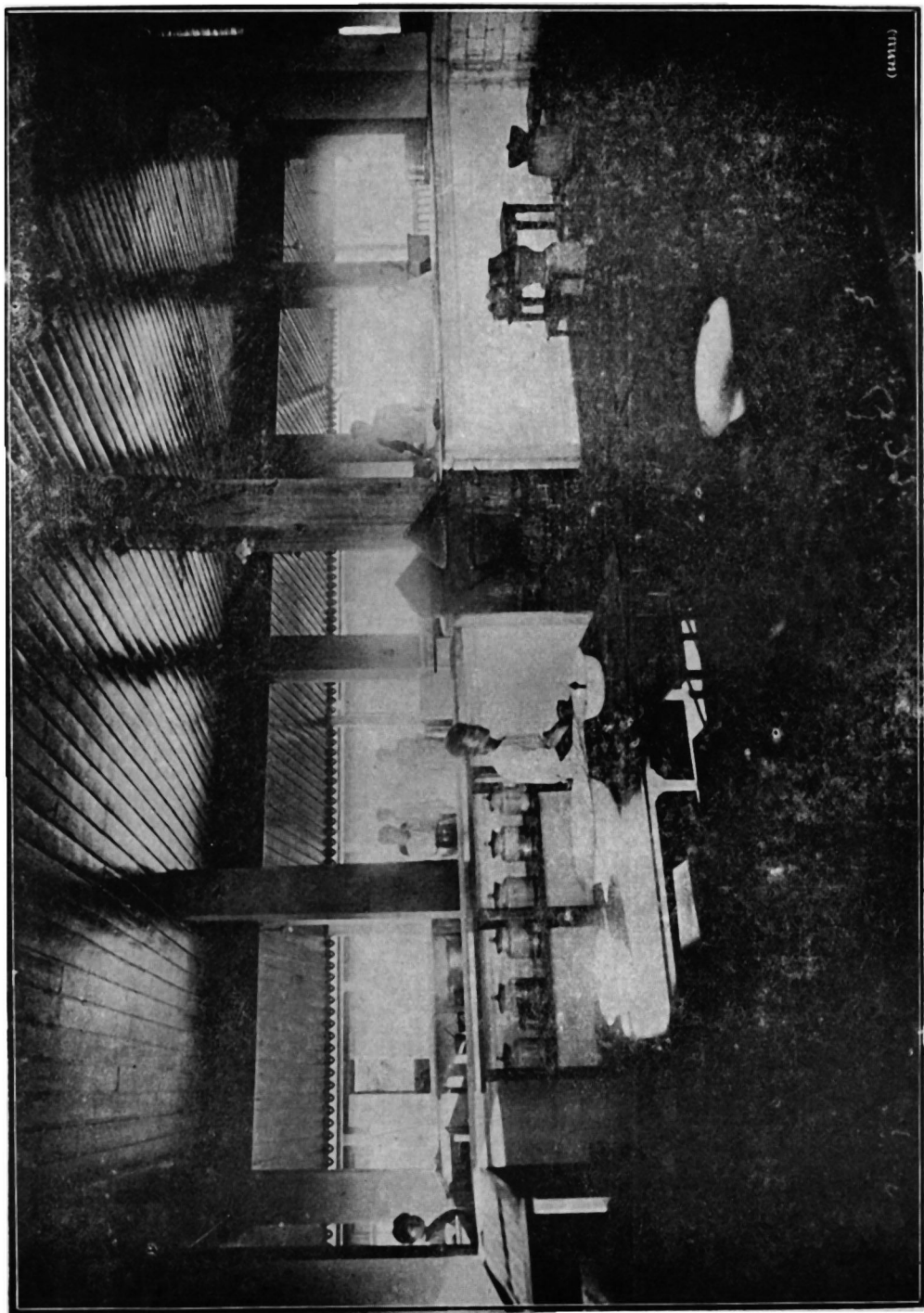
ที่อยู่คนครัว

๕. ตักฟอกซักเสื้อผ้า (รูปที่ ๒๕)

ภายในตักฟอกซักมีที่ทำการดังนี้

- (๑) ที่แขเสื้อผ้า (รูปที่ ๒๖)
- (๒) ที่หุงต้มเสื้อผ้า
- (๓) ที่รีดเสื้อผ้า
- (๔) หองเก็บเสื้อผ้า
- (๕) หองรับและจำหน่ายเสื้อผ้า
- (๖) หองเย็บเสื้อผ้า
- (๗) ที่พักคนสำหรับผู้ที่ทำการในบริเวณนี้ (รูปที่ ๒๗)

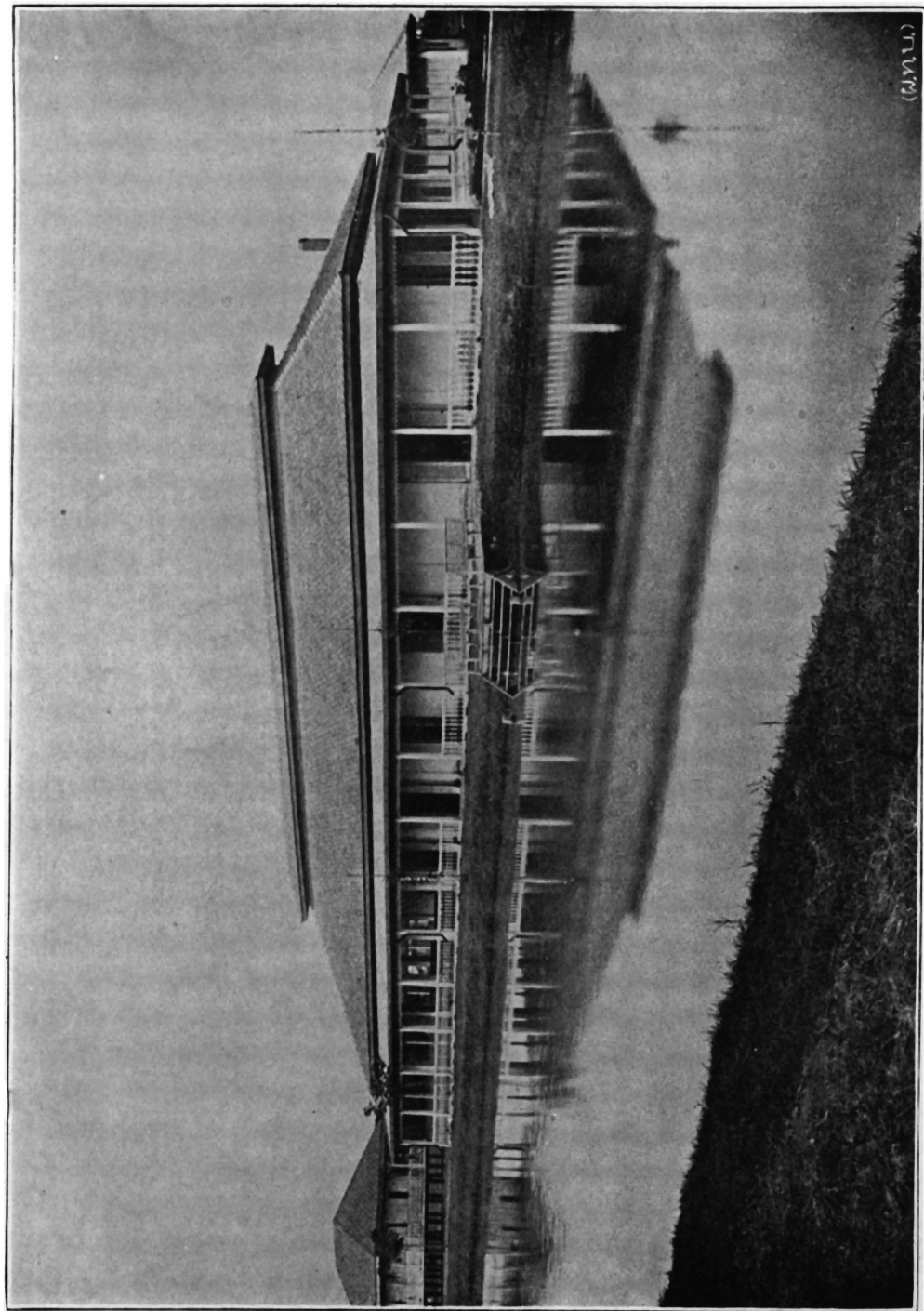
นอกจากนี้ยังมีห้องต่าง ๆ สำหรับเก็บสิ่งของเครื่องใช้ของโรงพยาบาล
ทั่วไป กับตักที่อยู่คนฟอกซัก

(ภาพ)

รูปที่ ๒๔ ที่ปรุงอาหาร

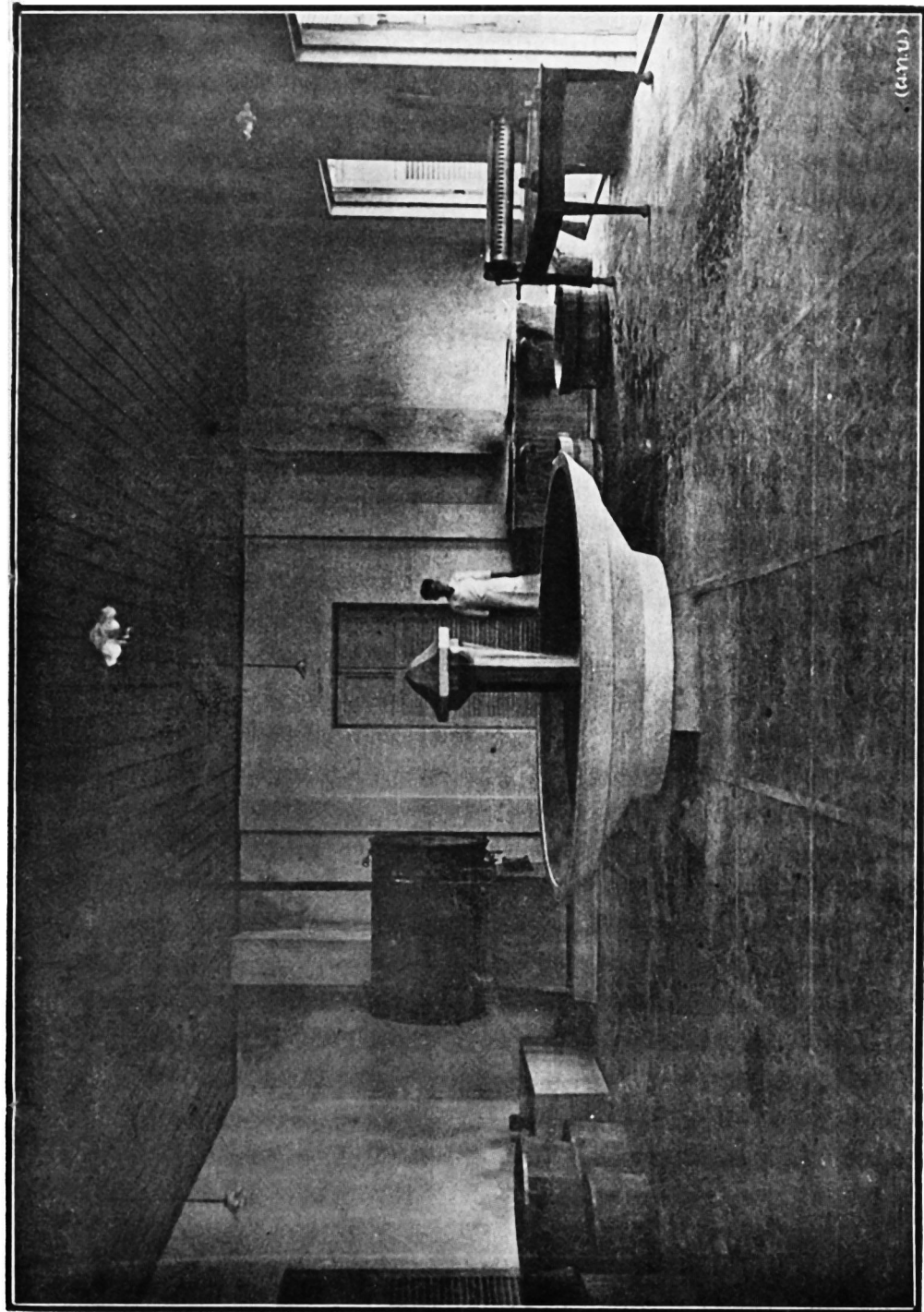
(ม.ท.บ.)

(ภาพ)

รูปที่ ๒๕ ตึกฟอกซัก

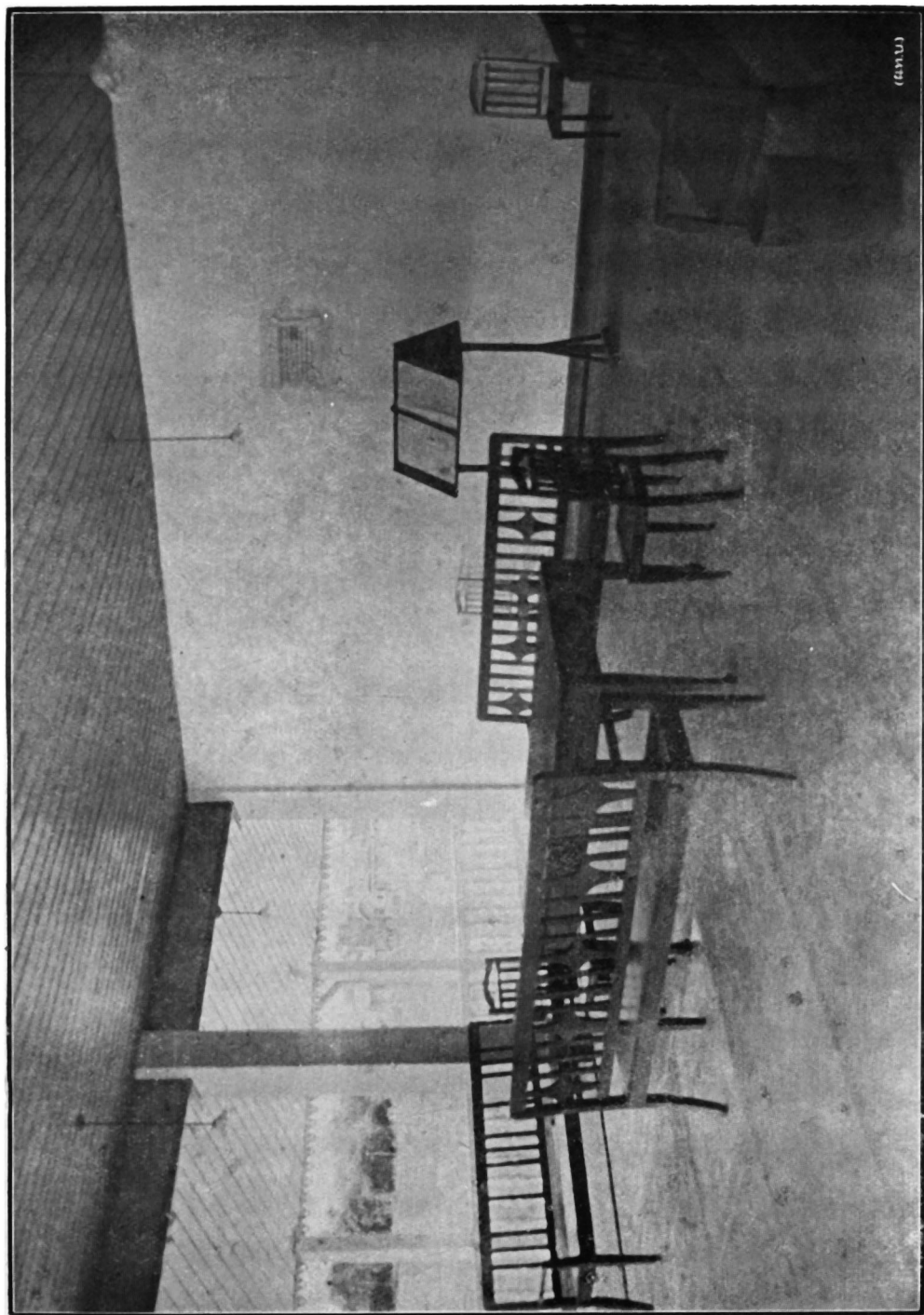
(ภาพ)

(ภาพ)

รูปที่ ๒๑ แท่นเสด็จ

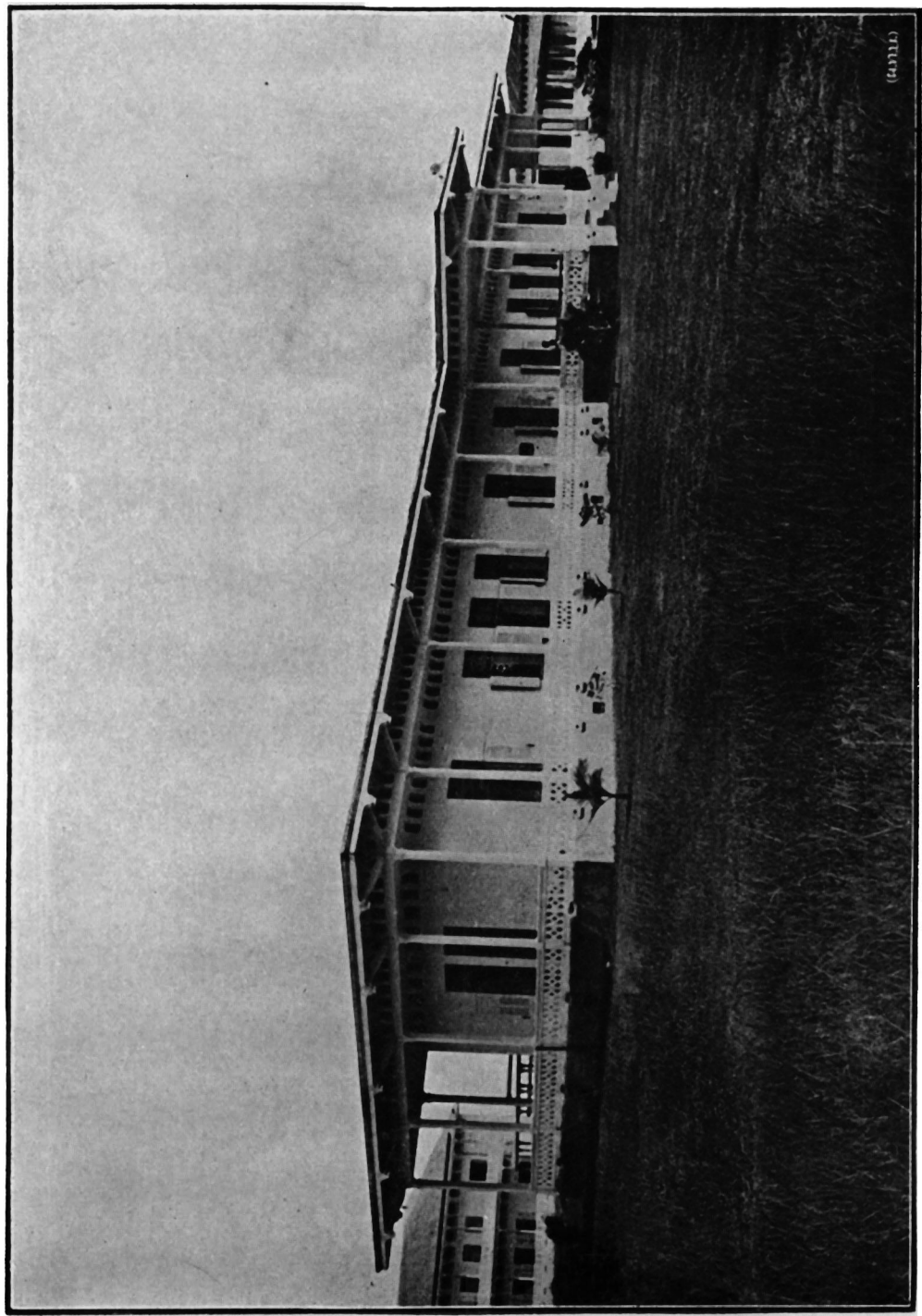
(ม.ท.บ.)

(๕๗๖)

รูปที่ ๒๗๖ ทพากรอิน

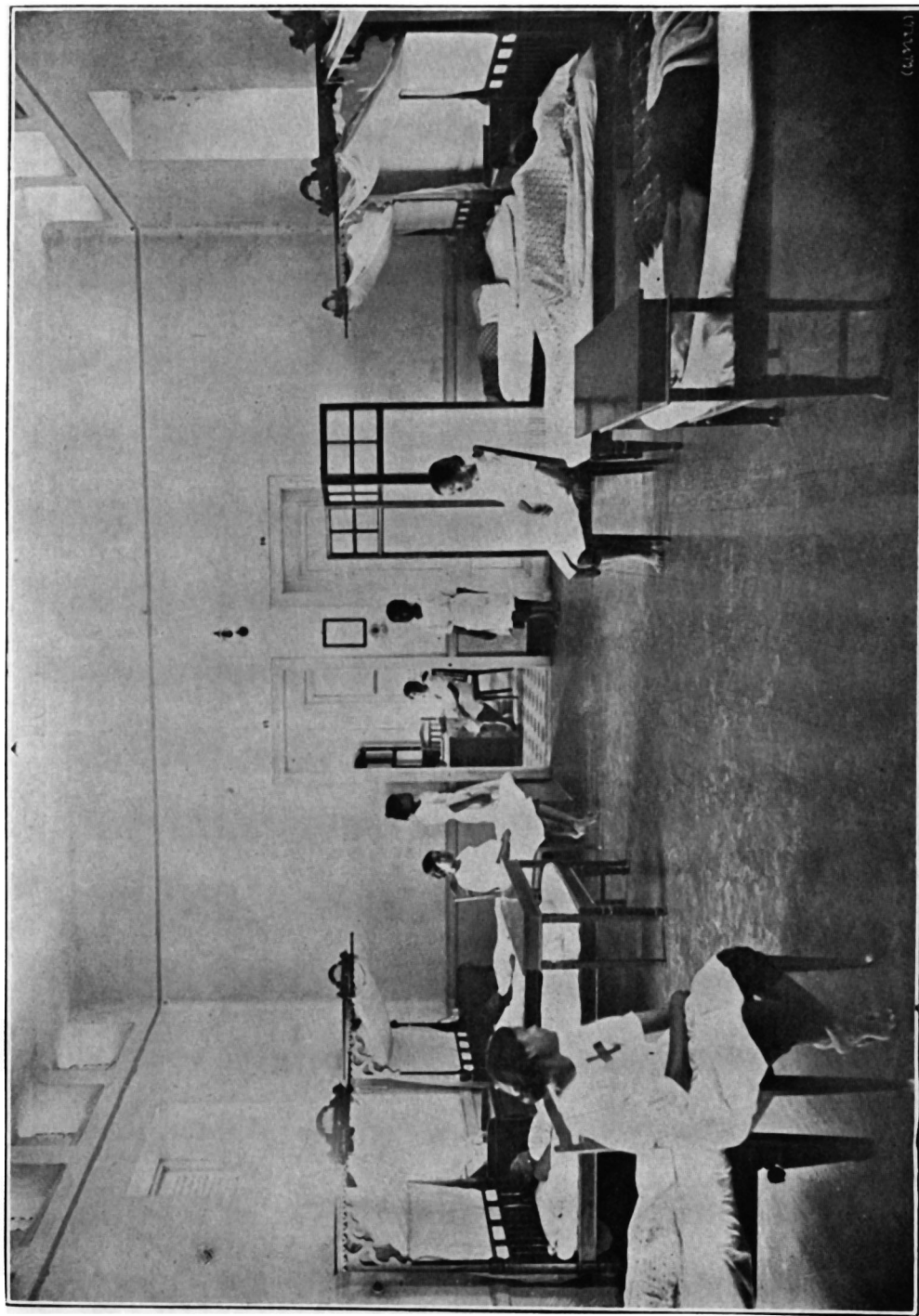
(๕-๗.๖.๖)

(ภาพ)

รูปที่ ๒๘ ตึกพาหุรัตน์

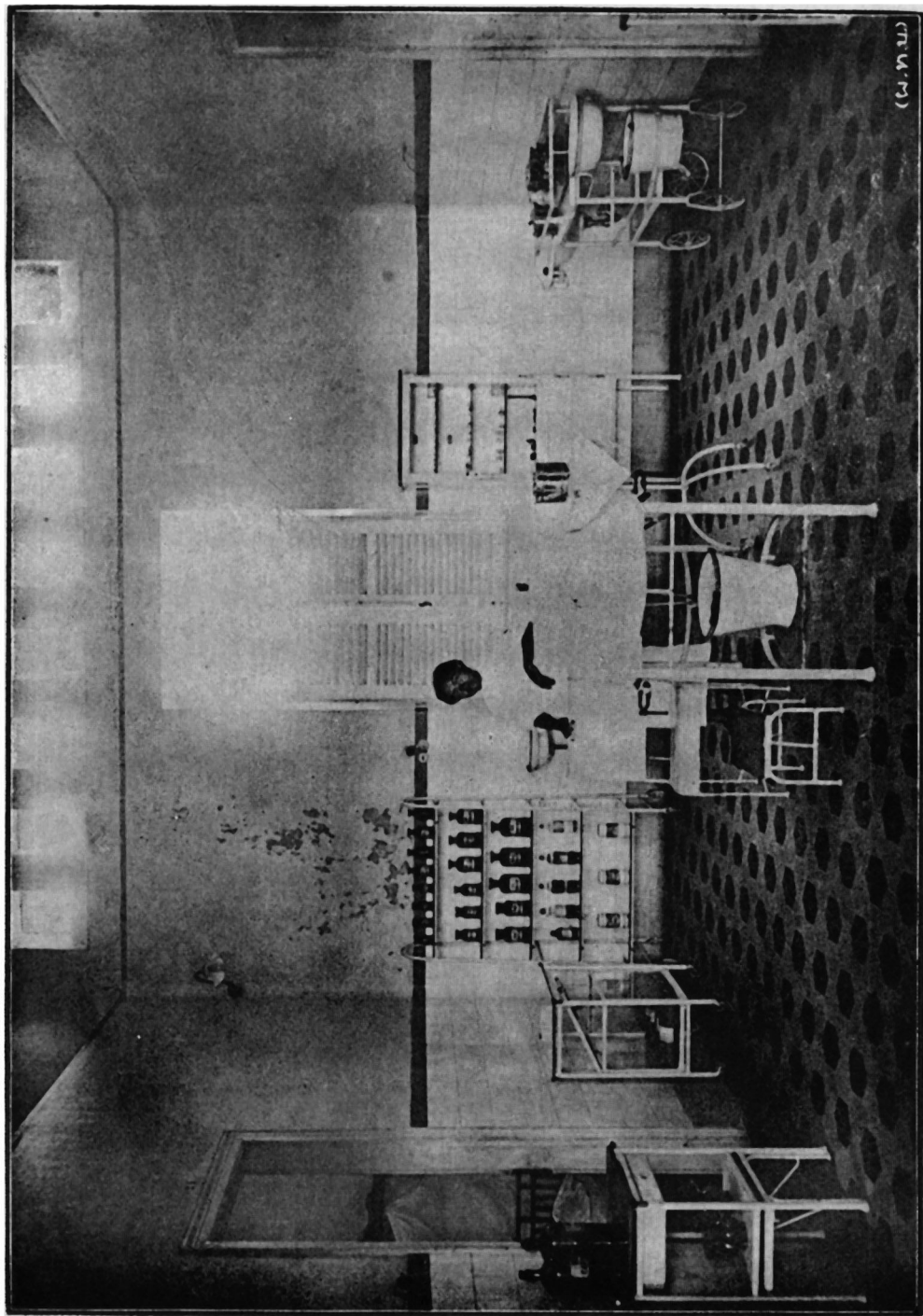
(ม.ท.บ.)

(๔๖๖๖)

รูปที่ ๒๘ ห้องคนเจ็บอนาถ

(มณฑล.)

(ม.ท.ม.)

รูปที่ ๓๐ ห้องเพาะเมล็ด

(ม.ท.ม.)

ตั้งประกอบอาหารกับตั้งฟอกซัฟทั้ง ๒ หลังน ตั้งร้านด้วยทรัพย์
 ถมบัตรของพระเจ้าฟ้างโฮงพระองค์เจ้าเจริญศรีขนิมาฯ เพื่อเป็นอนุสาวรีย์
 ที่ระลึกถึงพระองค์ท่านซึ่งเสด็จสวรรคตไปแล้ว ตั้งร้านแล้วเสร็จในปี
 พ.ศ. ๒๔๖๑ ตั้งเงินในการก่อสร้างหลังน ๒๙๒๗๑ บาท ๖๕ สตางค์
 รวม ๒ หลังนเป็นเงิน ๕๘๕๔๓ บาท ๓๐ สตางค์

๑. สถานที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้

ฝ่ายหญิง

๑. ตั้งพาหุรัด (รูปที่ ๒๘)

ตั้งขึ้นเป็นครั้งแรกด้วยเงินของบรรดาพระราชโอรสและพระ
 ราชธิดาในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ๕ ซึ่งต่างพระองค์ทรงบริจาค
 รวมเข้ากับเงินทุนของสภาภาษาตั้งร้านเมื่อแรกตั้งโรงพยาบาล ในปี
 พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นจำนวนเงิน ๕๐๐๐๐ บาท เป็นที่อยู่คนเจ็บโรครักษา
 ทางผัดตัด แบ่งเป็นห้อง ๆ ดังนี้

- (๑) ห้องคนเจ็บอนาถา (ครึ่งสอาด) มี ๘ เตียง (รูปที่ ๒๙)
- (๒) ห้องคนเจ็บอากรหนัก (ครึ่งสอาด) มี ๒ เตียง
- (๓) ห้องคนเจ็บอนาถา (ไม่สอาด) มี ๘ เตียง
- (๔) ห้องคนเจ็บอากรหนัก (ไม่สอาด) มี ๒ เตียง

(๕) ห้องชำระล้างบาดแผล (รูปที่ ๓๐)

(๖) ห้องเก็บของ

(๗) ห้องเลี้ยงอาหารคนเจ็บที่เดินได้

(๘) ห้องทำกรรนางพยาบาล

(๙) ห้องนางพยาบาลเวร (นอนเฝ้าคนเจ็บ)

(๑๐) ห้องซ่อมและห้องอาบน้ำ ๒ ห้อง

คนเจ็บในตึกนี้เป็นคนชั้นอนาถาอยู่โดยไม่ต้องเสียเงินเลย

๒. ตึกบัญชากรมราชินี (รูปที่ ๓๑)

ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น ตั้งเด็จพระพระศรีพันธุราชมราชินีนาถพระ
บรมราชชนนีพระพันปีหลวงเสด็จมานายิกา ทรงบริจาคทรัพย์สร้างขึ้นเมื่อ
ปี พ.ศ. ๒๔๕๙ เป็นราคา ๑๐๖๖๐๐ บาท ภายในตึกมีห้องต่าง ๆ ดังนี้

ชั้นบน

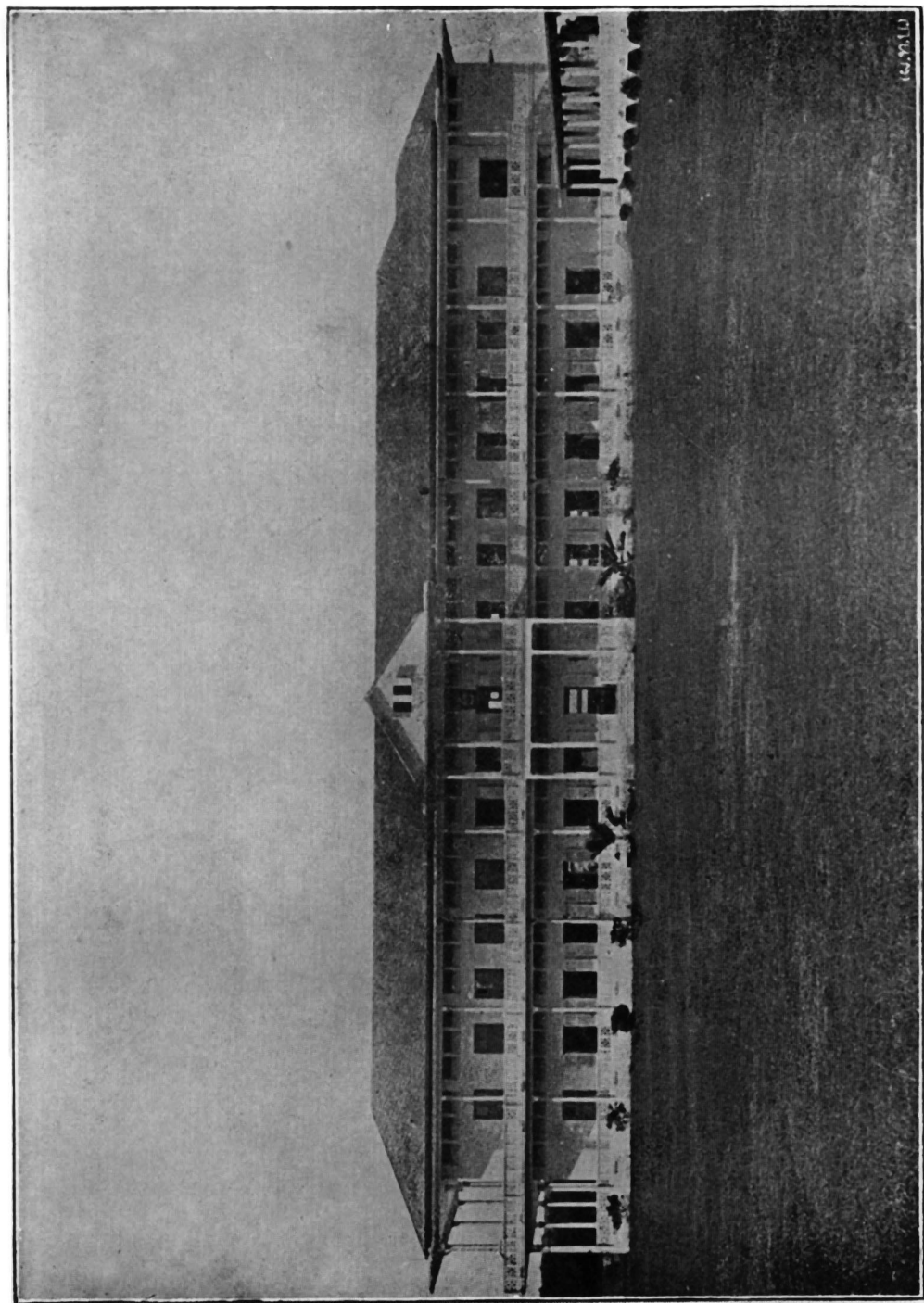
(๑) ห้องชั้นพิเศษมี ๒ ห้อง ๒ เตียง (รูปที่ ๓๒)

(๒) ห้องชั้นที่ ๑ มี ๔ ห้อง ๔ เตียง

(๓) ห้องชั้นที่ ๒ มี ๒ ห้อง ๔ เตียง

(๔) ห้องพักคนไข้ของคนเจ็บไข้ ๒ ห้อง

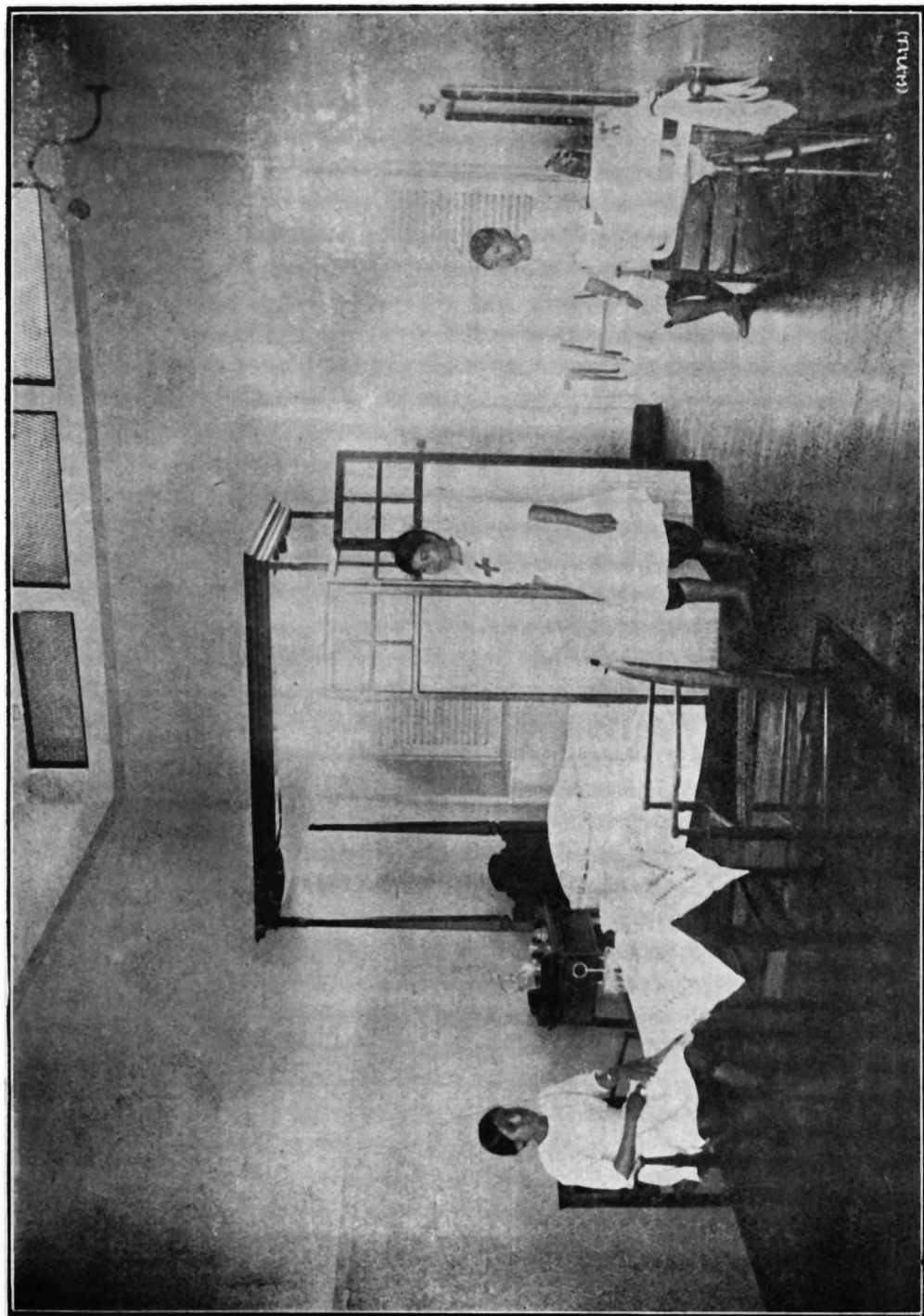
(๕) ห้องนางพยาบาลเวร (นอนเฝ้าคนเจ็บไข้)

๒๕๓๕

รูปที่ ๓๑ ตึกบัญชาการ

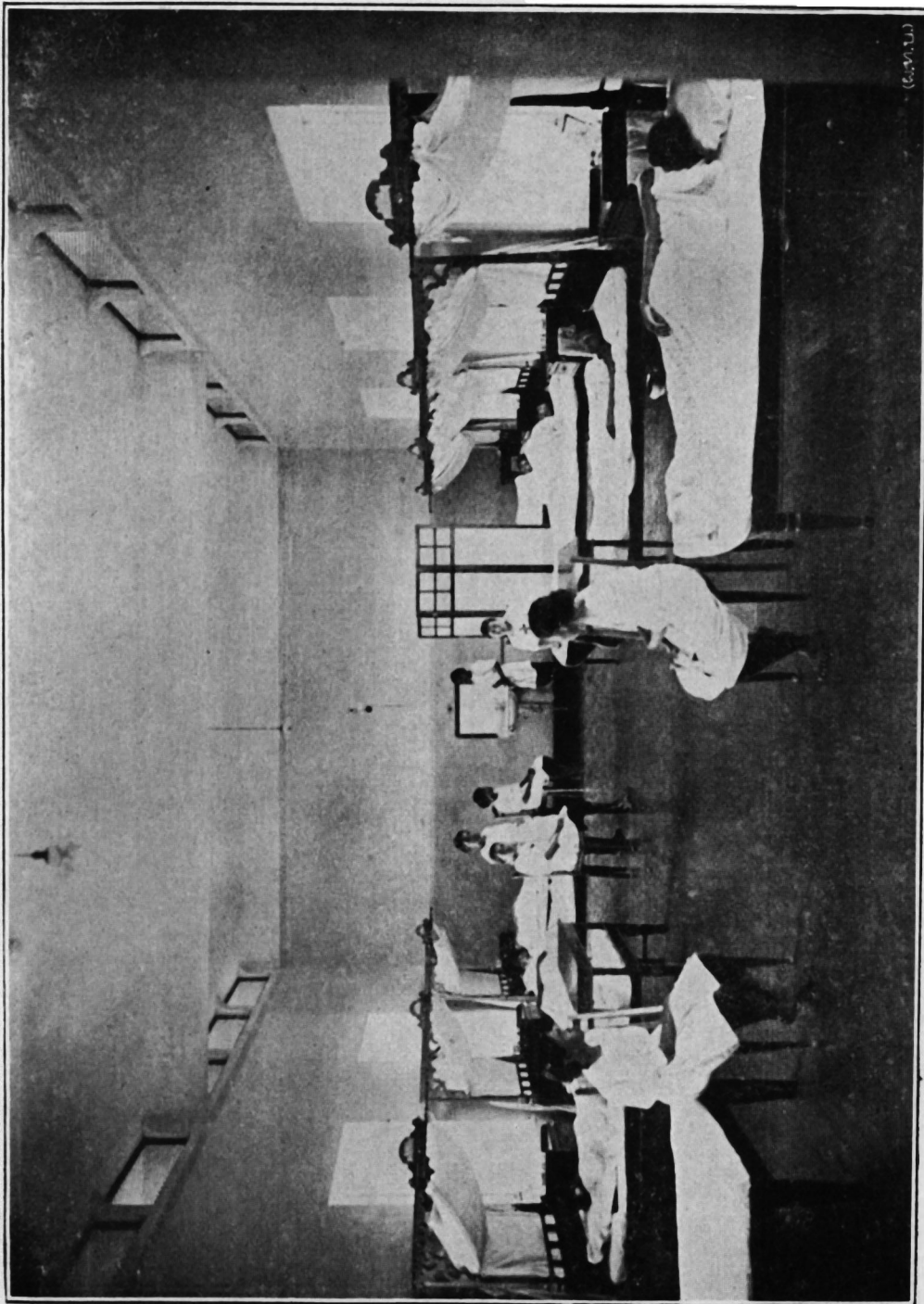
(๒๕๓๕)

(ภาพ)

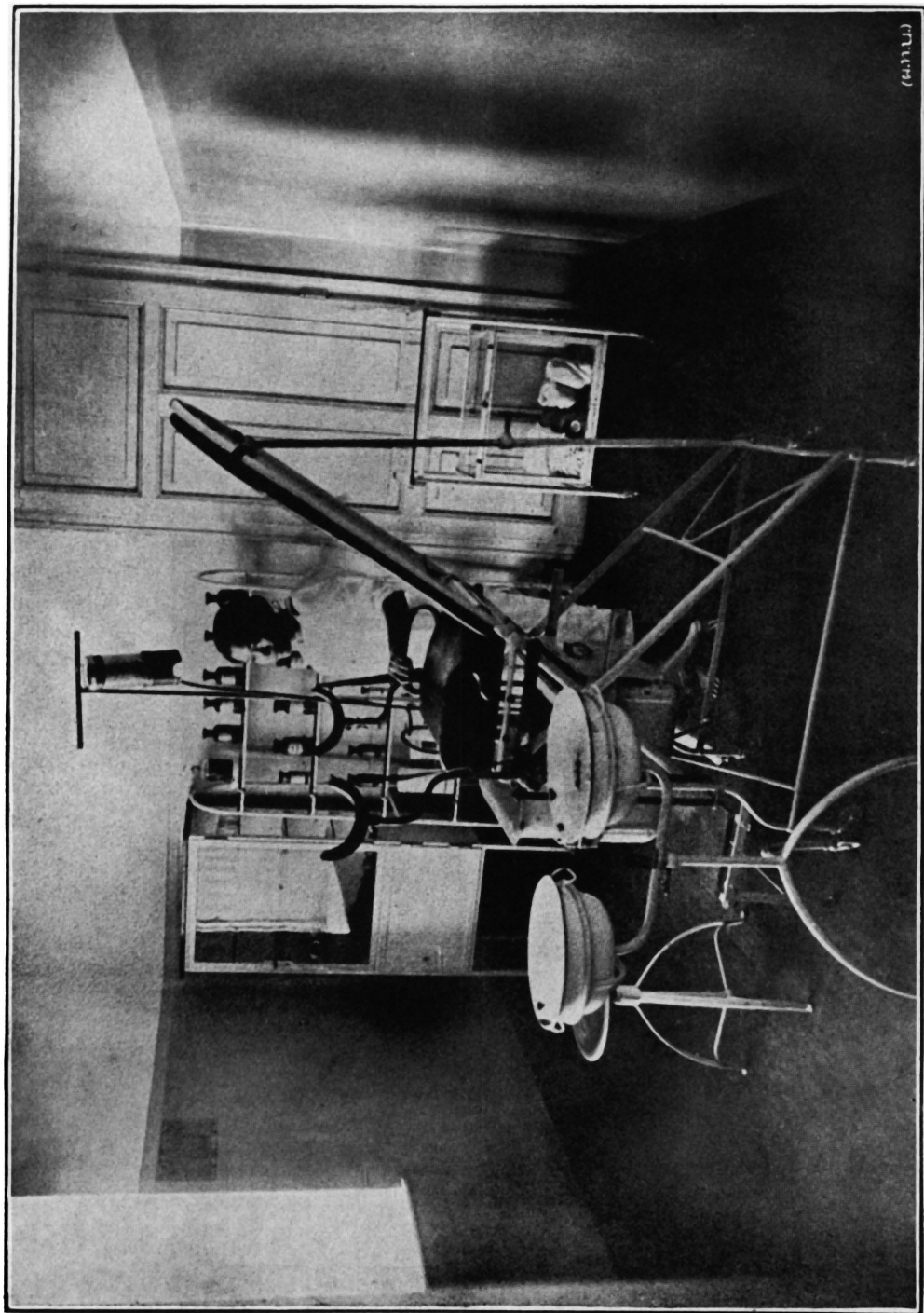
รูปที่ ๓๒ ห้องที่เสียเงิน

(๒๐๖๐)

รูปที่ ๓๓ ห้องคนไข้

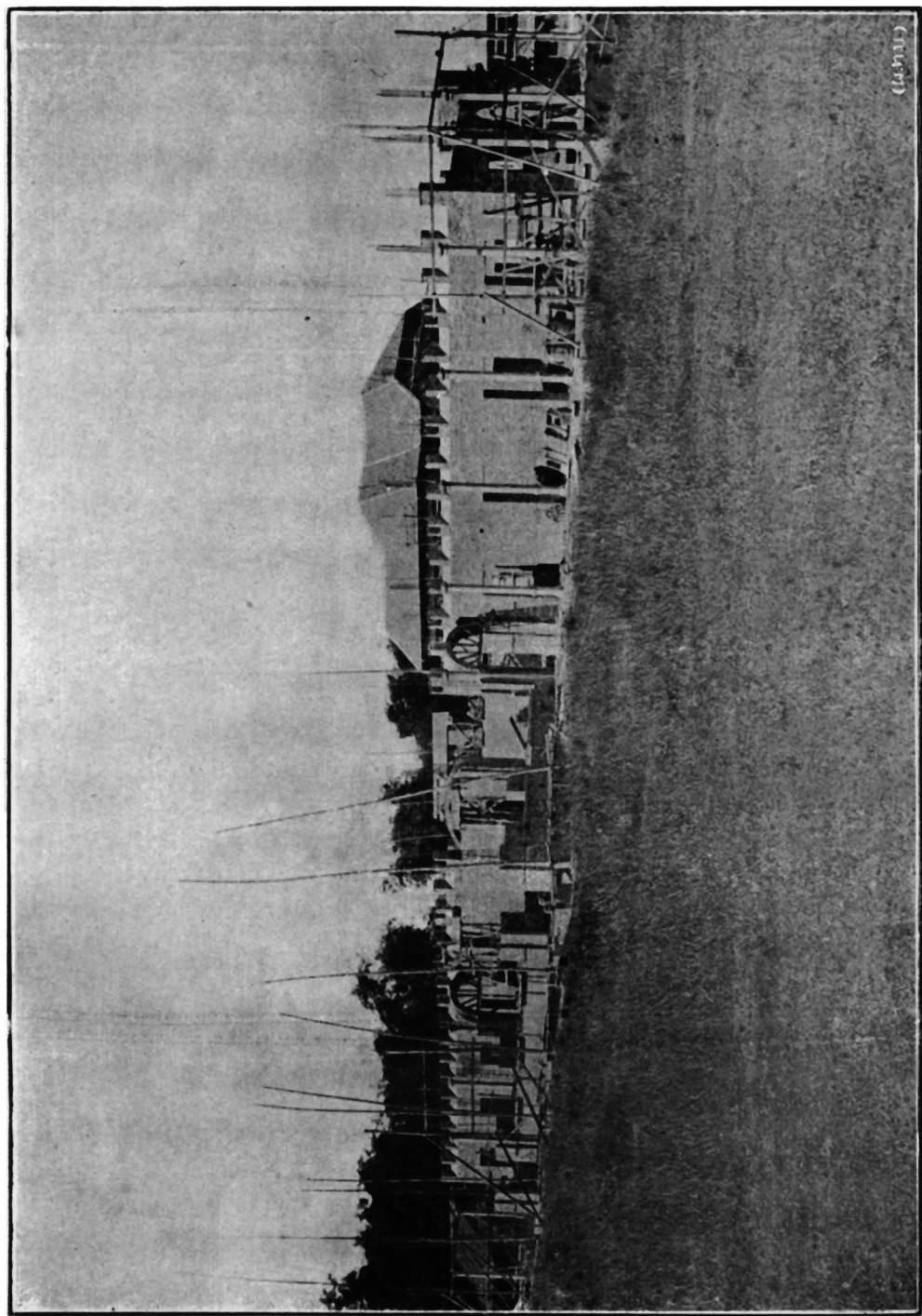
(มคอ.๖.)

(ภาพประกอบ)

รูปที่ ๓๔ ห้องตรวจภายใน

(ต่อหน้า)

(ม.ร.ว.)

รูปที่ ๓๕ ตึกสุทธาทิพย์ (กำลังสร้าง)

(ผ.ท.บ.)

- (๖) ห้องทำกรรนางพยามาด
 - (๗) ห้องยาและทำการตรวจบั๊สดำวะ
 - (๘) ห้องคลังสิ่งของประจำคึก
 - (๙) ห้องอาบน้้า ๒ ห้อง
 - (๑๐) ห้องซั้วม ๒ ห้อง
- ชั้นบนนี้สำหรับคนเจ็บไข้ ที่ต้องเสียเงิน

ชั้นล่าง

- (๑) ห้องคนไข้รักษาทางยาทั่วไป (รูปที่ ๓๓) ๑๐ เคียง
- (๒) ห้องคนไข้อาการหนัก ๒ ห้อง ๒ เคียง
- (๓) ห้องคนเจ็บโรคตา ๖ เคียง
- (๔) ห้องตรวจภายใน (รูปที่ ๓๔)
- (๕) ห้องยาและทำการตรวจบั๊สดำวะ
- (๖) ห้องเลี้ยงอาหารคนไข้ที่เดินได้
- (๗) ห้องทำกรรนางพยามาด
- (๘) ห้องห้วน้ำกองนางพยามาด

ชั้นล่างนี้สำหรับคนไข้ชั้นนอนอาอยู่โดยไม่ต้องเสียเงิน

๓. ตึกดุขาทิพย์ (รูปที่ ๓๕) (กำลังสร้างจะแล้วเสร็จในปีพ.ศ.๒๔๖๓)

ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น ส้มเด็จพระเจ้าเฟ้นางเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงศรีรัตนโกสินทร์ ทรงสร้างขึ้น ราคา ๑๙,๓๐๐๐ บาท สำหรับเป็นที่ประทับ

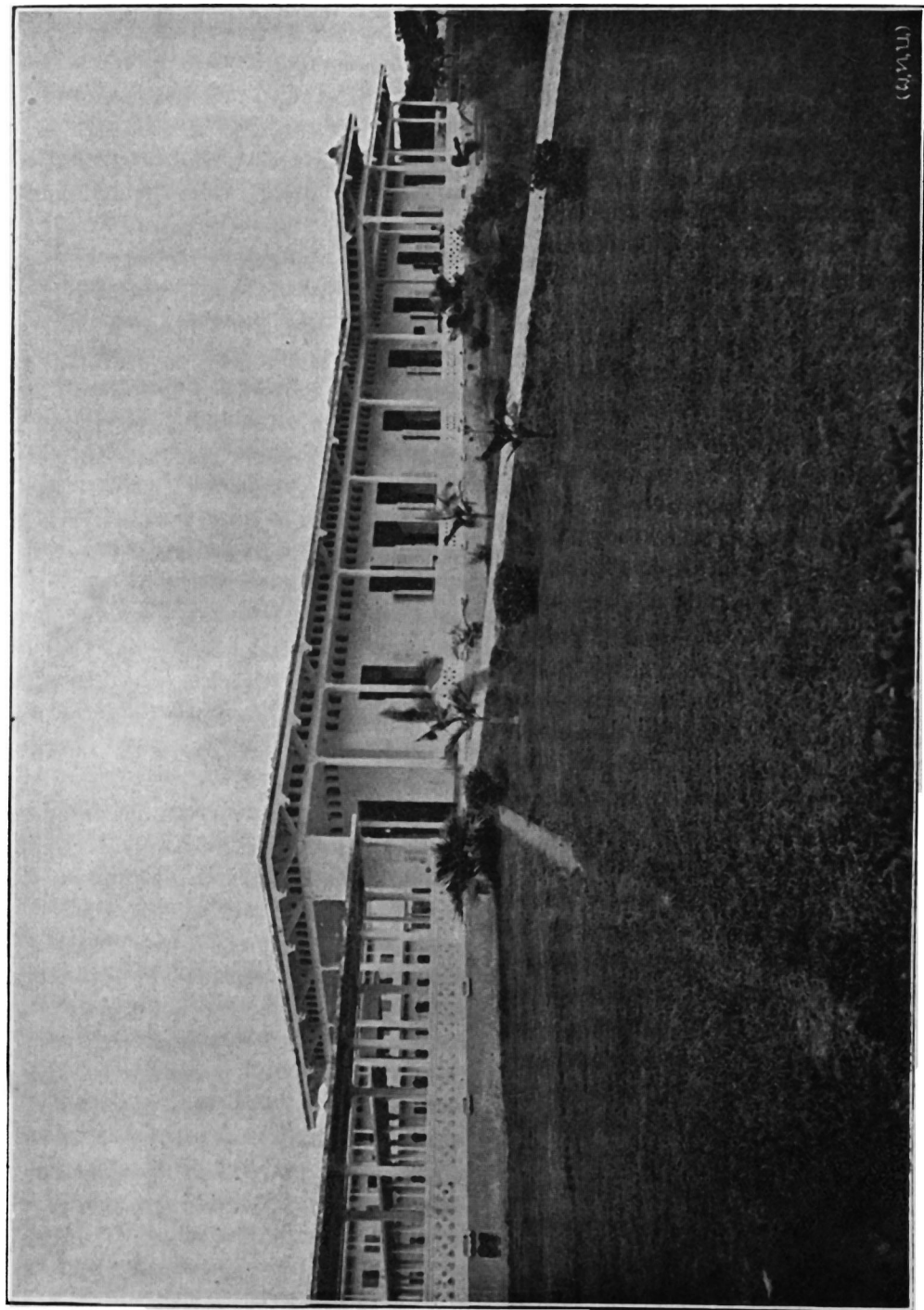
พระบรมวงศานุวงศ์ฝ่ายในซึ่งมีพระอาการประชวร ขึ้นบนเป็นที่ประทับ
 ของคนเจ็บไข้และพระญาติวงศ์ที่จะมาประทับอยู่ด้วย ขึ้นล่างเป็นที่พัก
 มหาดเล็กและข้าหลวงหรือนางพยาบาล แต่ในขณะที่ไม่มีคนเจ็บไข้
 ขึ้นล่างใช้เป็นโรงเรียนนางพยาบาล

ฝ่ายชาย

๔. ตึกเวชภัณฑ์ (รูปที่ ๓๖)

ตึกนี้ได้สร้างขึ้นด้วยเงินของบรรดาพระราชโอรสและพระราชธิดาใน
 พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๕ ซึ่งต่างพระองค์ทรงบริจาคเงิน
 ทุนของสภากาชาดสร้างขึ้นเมื่อแรกตั้งโรงพยาบาลนี้ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗
 เป็นราคา ๕๐๐๐๐ บาท เป็นที่อยู่คนเจ็บโรครักษาทางผ่าตัด แบ่ง
 เป็นห้อง ๆ ดังนี้

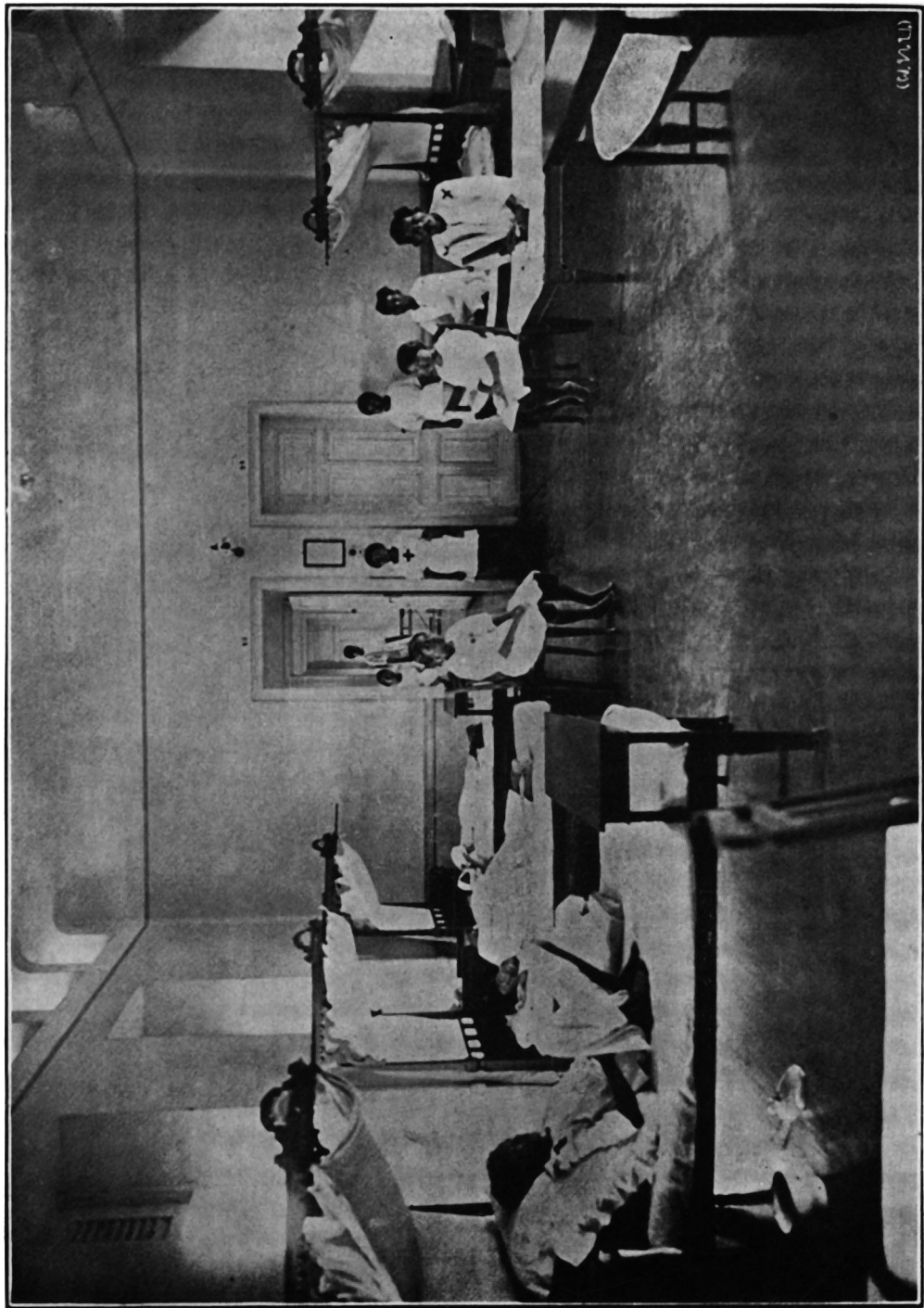
- (๑) ห้องคนเจ็บอนาถา (ครึ่งลือด) มี ๘ เตียง (รูปที่ ๓๗)
- (๒) ห้องคนเจ็บอาการหนัก (ครึ่งลือด) มี ๒ เตียง
- (๓) ห้องคนเจ็บอนาถา (ไม่ลือด) มี ๘ เตียง
- (๔) ห้องคนเจ็บอาการหนัก (ไม่ลือด) มี ๒ เตียง
- (๕) ห้องชะล้างบาดแผล (รูปที่ ๓๘)
- (๖) ห้องเก็บของ
- (๗) ห้องเตียงอาหารคนเจ็บที่เดินได้

(ม.ท.ม.)

รูปที่ ๓๖ ตึก กวีรุณทิศ

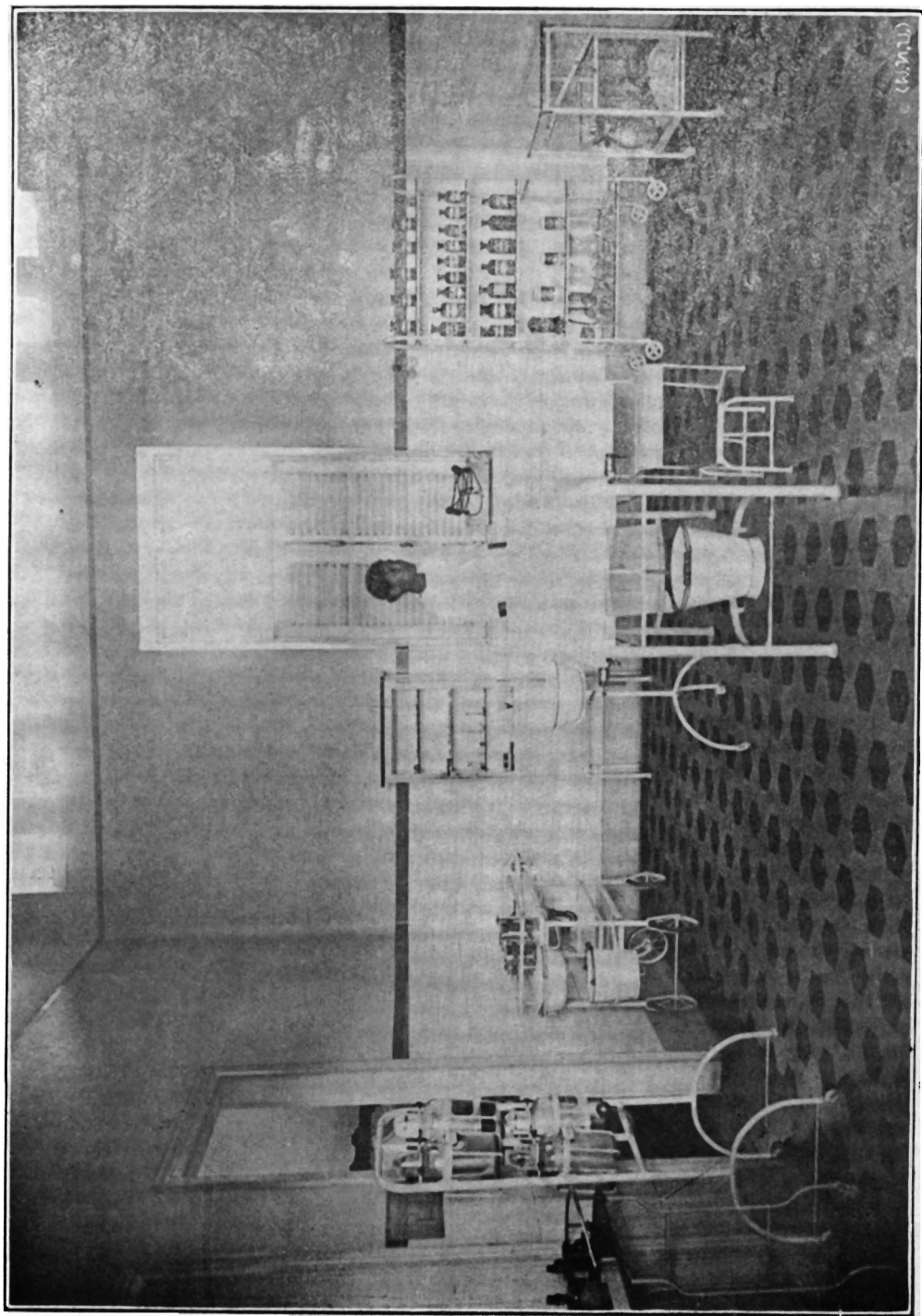
(ม.ท.ม.)

(1741)

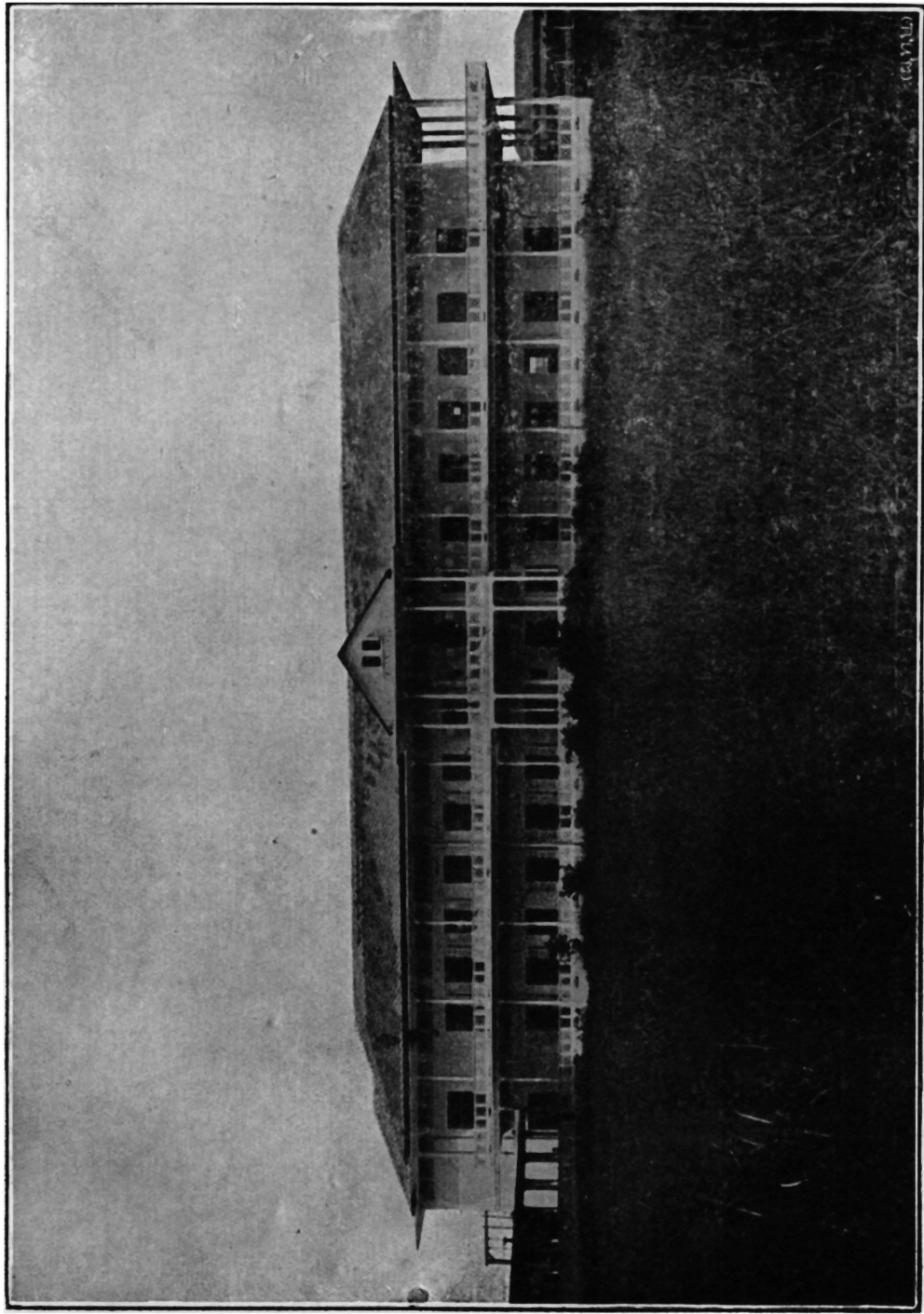
รูปถ่ายของคนเจ็บนาถา

(ค.ศ. ๒๔๖๖)

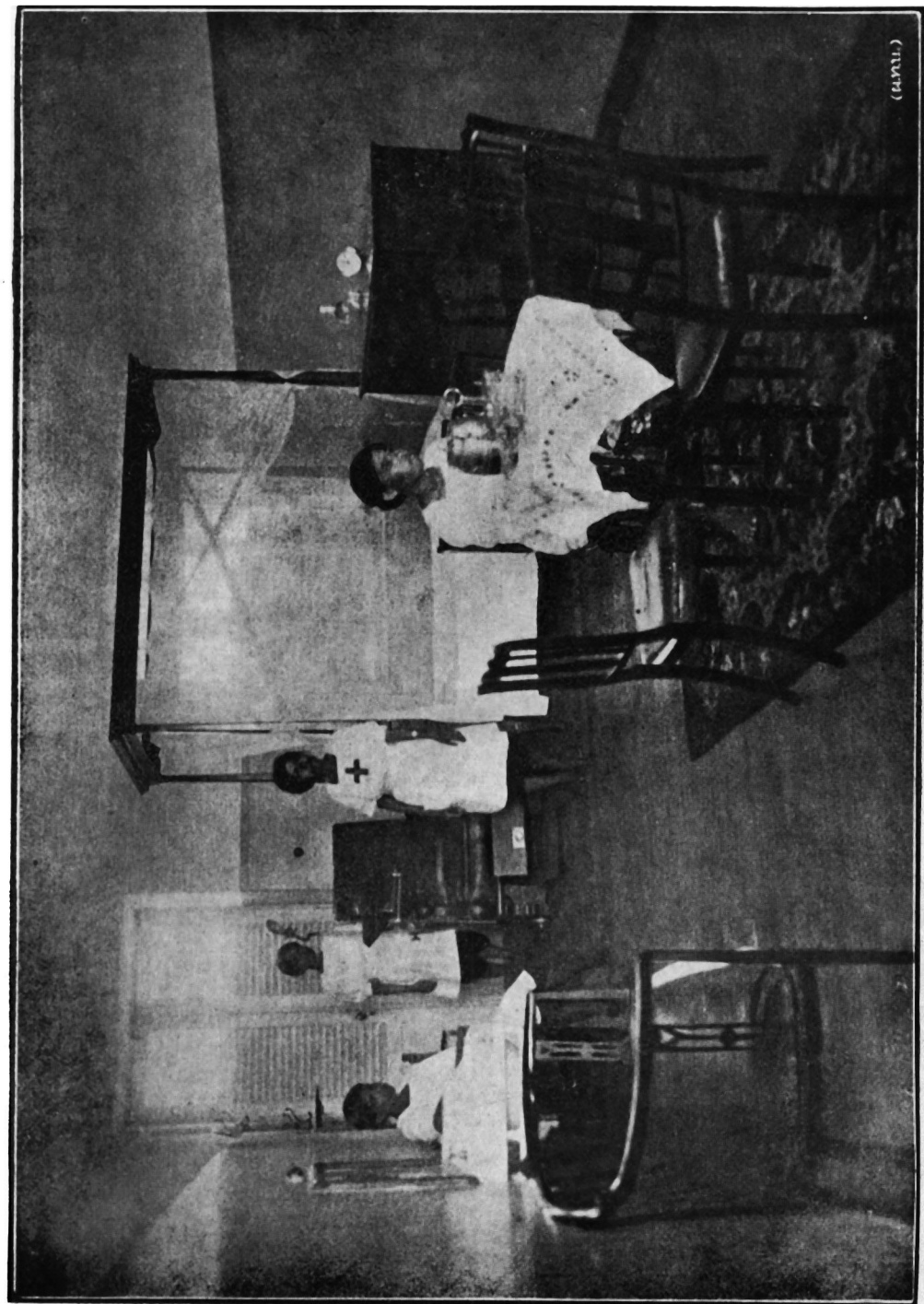
รูปที่ ๓๘ ห้องเพาะเมล็ด

(ม.ท.๓๓)

รูปที่ ๑๕ โรงเรียนวัดบ้านไร่

(๕๐-๓๐-๕๐)

(๕๕๗๖.)

รูปที่ ๔๐ ห้องชั้นเสียเงิน

(ผ.ท.บ.)

(๘) ห้องทำกรนางพยาบาท

(๙) ห้องบุรุษพยาบาทเวน (นอนเผ้าคนเจ็บ)

(๑๐) ห้องซ่อมและห้องอาบนํ้า ๒ ห้อง

คนเจ็บในตึกนี้เป็นคนชั้นนอกราชอยู่โดยไม่ต้องเสียเงิน

๕. ตึกวชิราวุธ (รูปที่ ๓๙)

ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงบริจาคพระราชทรัพย์ตั้งขึ้นเมื่อมี
พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นราคา ๑๐๖๐๐ บาท ภายในตึกมีห้องต่างๆ ดังนี้

ชั้นบน

(๑) ห้องชันพิเศษมี ๒ ห้อง ๒ เตียง (รูปที่ ๔๐)

(๒) ห้องชันที่ ๑ มี ๔ ห้อง ๔ เตียง

(๓) ห้องชันที่ ๒ มี ๒ ห้อง ๔ เตียง

(๔) ห้องพักคนไข้ของคนเจ็บไข้ ๒ ห้อง

(๕) ห้องบุรุษพยาบาทเวน (นอนเผ้าคนเจ็บไข้)

(๖) ห้องทำกรของนางพยาบาท

(๗) ห้องยาและทำการตรวจบาดแผล

(๘) ห้องคลังสิ่งของประจำตึก

(๙) ห้องอาบนํ้า ๒ ห้อง

(๑๐) ห้องซ่อม ๒ ห้อง

ชั้นบนนี้สำหรับคนเจ็บไข้ที่ต้องเสียเงิน

ชั้นล่าง

- (๑) ห้องคนใช้รักษาทางยาทั่วไป (รูปที่ ๔๑) ๑๐ เตียง
- (๒) ห้องคนไข้อาการหนัก ๒ ห้อง ๒ เตียง
- (๓) ห้องคนเจ็บโรคตา ๖ เตียง
- (๔) ห้องเตียงอาหารคนเจ็บโรคตา
- (๕) ห้องยาและทำการตรวจปัสสาวะ
- (๖) ห้องเตียงอาหารคนไข้ที่เดินได้
- (๗) ห้องทำการนางพยาบาล
- (๘) ห้องหัวหน้ากองบริษพยาบาล

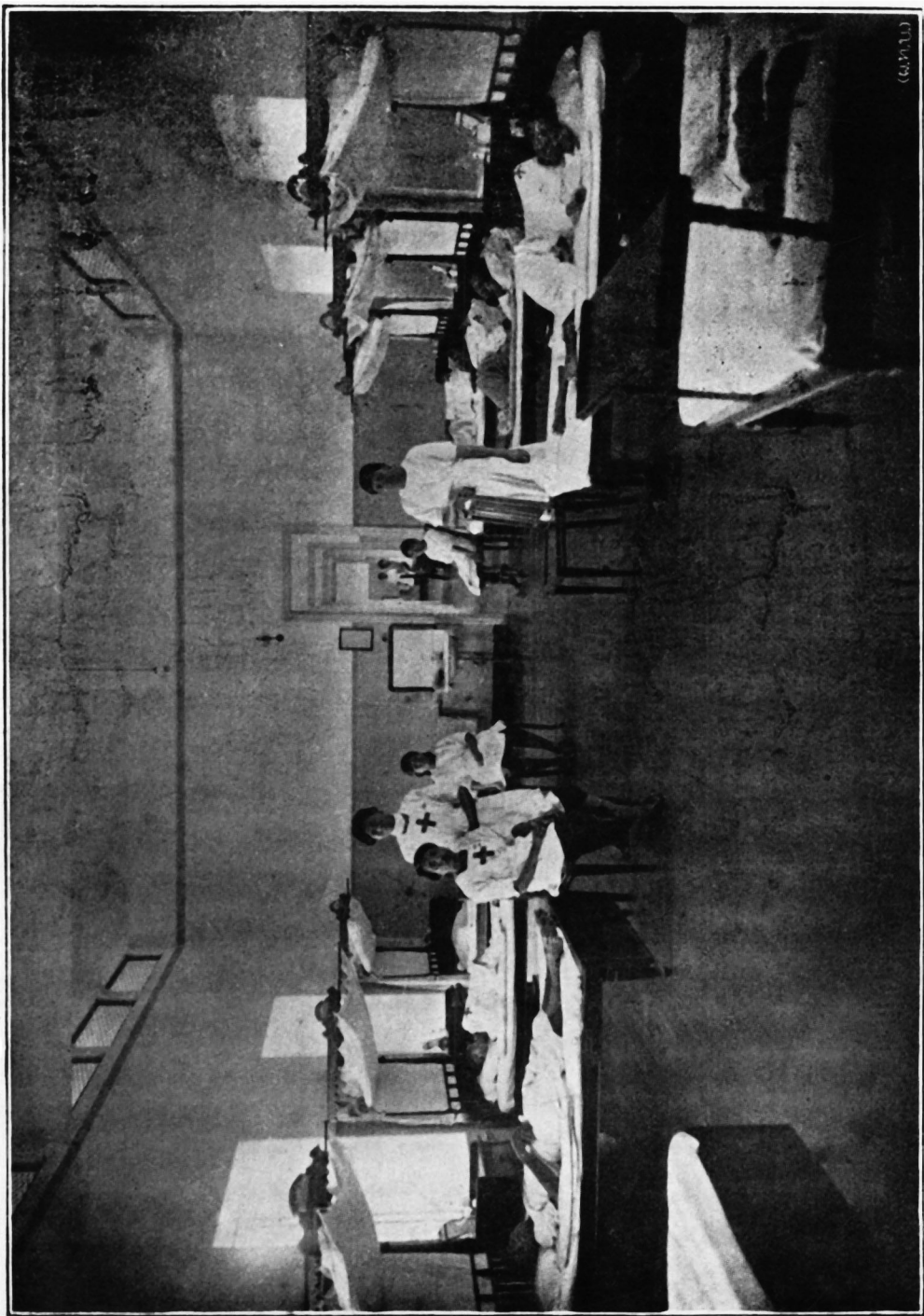
ชั้นล่างนี้สำหรับคนไข้ชั้นอนาถาอยู่โดยไม่ต้องเสียเงิน

๖. ดึกจิระประวัติ (รูปที่ ๔๒)

ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น บรรดาข้าราชการทหารบกได้พร้อมกันบริจาคทุนทรัพย์เป็นจำนวนเงิน ๓๗๒๐๔ บาท ๔๑ สตางค์ แล้วรวมเข้ากับเงินทุนของธรรมาภชาดอีก ๑๗๔๙ บาท ๕๙ สตางค์ เป็นเงิน ๓๘๙๕๔ บาทถ้วน ดำรงขึ้นเป็นอนุสาวรีย์สนองพระเดชพระคุณ เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายแด่จอมพลพระเจ้าพญาเธอ พระองค์เจ้าจิระประวัติวรเดช กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ได้ดำรงขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๐ ภายในตึกมีห้องต่างๆ ดังต่อไปนี้

ชั้นบน

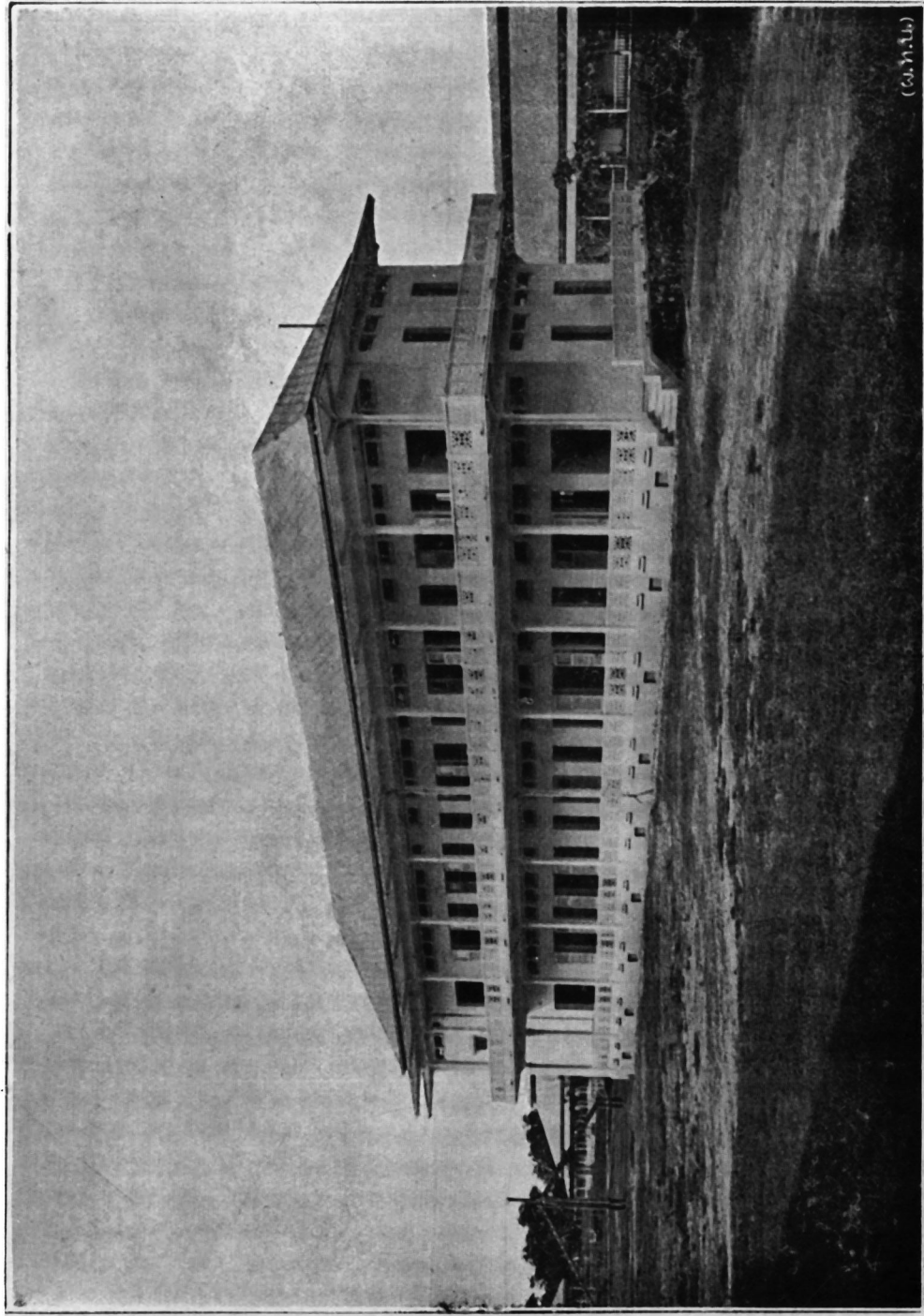
- (๑) ห้องชนบท ๑ มี ๒ ห้อง ๒ เตียง
- (๒) ห้องชนบท ๒ มี ๒ ห้อง ๔ เตียง

(ภาพ)

รูปที่ ๔๑ ห้องคนไข้

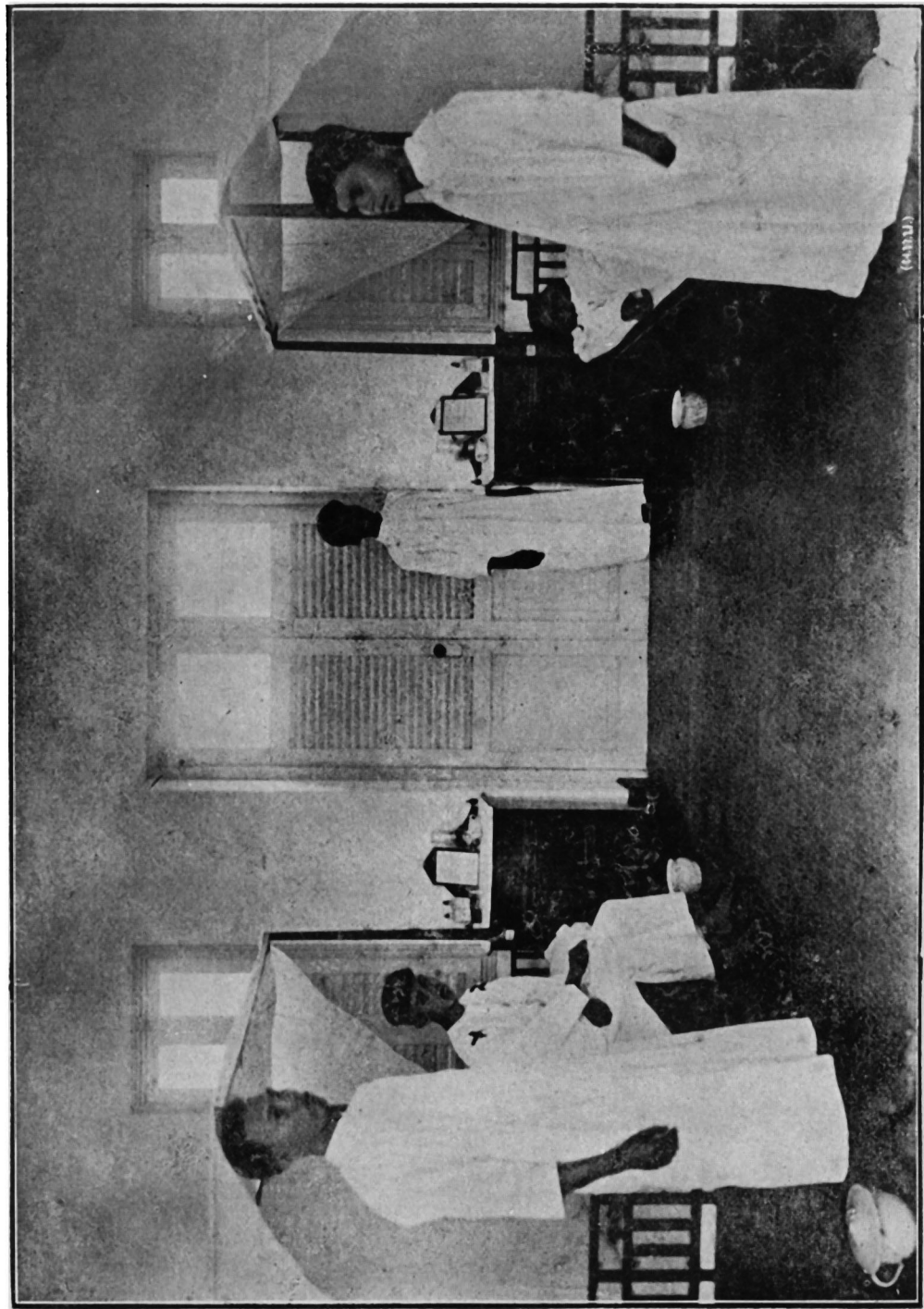
(ม.ท.๒๑)

(ม.ท.ม.)

รูปที่ ๕๒ ตึกกิจกรรม

(ม.ท.ม.)

รูปที่ ๔๓ ห้องคนไข้คนตาบอด

(ผ.ท.บ.บ.)

(๓) ห้องบุรุษพยาบาลเวร (นอนเผ้าคนเจ็บไข้)

(๔) ห้องอาบน้ำและห้องซ่อม

ชั้นล่าง

(๑) ห้องชั้นที่ ๒ มี ๒ ห้อง ๔ เตียง

(๒) ห้องชั้นที่ ๓ มี ๒ ห้อง ๘ เตียง (รูปที่ ๔.๓)

(๓) ห้องทำการบุรุษพยาบาล

(๔) ห้องอาบน้ำและห้องซ่อม

สถานที่สำหรับคนเจ็บไข้นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ ศภากาชาตยังได้จัดให้มีสถานที่รักษาพยาบาลสำหรับคนเป็นโรคติดต่อขึ้นในบริเวณโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นพิเศษ และอยู่ไกลจากสถานที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ทั่วไป ซึ่งนับว่าป้องกันการติดต่อได้ ส่วนเสื้อผ้าถุงหมวกที่ภาชนะรองอาหารสำหรับคนเป็นโรคชนิดนี้ก็จะทำความสะอาดในบริเวณใหม่นี้เสร็จ หาได้เกี่ยวข้องกับโรงฟอกซักและโรงประกอบอาหารใหญ่ของโรงพยาบาลนั้นไม่ ทั้งนี้เพื่อให้หมดความรังเกียจของคนเจ็บไข้ชนิดอื่นๆ แต่ในเวลานี้มีที่พอรับคนที่ เป็นโรคติดต่อและบาดเจ็บที่มเชื้อติดต่อกันได้เพียง ๑๐ คนเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้ามีคนมาอยู่จนเต็มเสียแล้วและมีคนไข้มาอีก โรงพยาบาลก็จะบริหารจัดการส่งไปยังโรงพยาบาลของกรมตำรวจภาคให้ ถ้าคนไข้ล้มตและต่อไปถ้าศภากาชาตมีทุนรอนพอก็จะขยายการรับคนเจ็บไข้ชนิดนี้มากขึ้น ตลอดจนคนที่ เป็นวรณโรคซึ่งมีอาการเรื้อรังไม่รู้จักหายนั้นด้วย เพื่อเป็นทางเมตตาแก่คนอนาถา.

ในเวลานี้โรงพยาบาลต้องการการรักษาพยาบาลคนเจ็บโรคทางผื่นคัน ๒
หลัง คือผื่นชาย ๑ หลัง ผื่นหญิง ๑ หลัง ซึ่งสภากิจได้ว่าถ้าถ้าสมมติเงิน
หรือถ้ามีผู้บริจาคทรัพย์สร้างให้ ก็จะได้สร้างขึ้นเป็นตึก ๒ ชั้น ระหว่างตึก
พาหุรัดกับตึกบุญจระราชนั้นหลัง ๑ ระหว่างตึกวิชรุณทิศกับตึกวิชราวุธ
หลัง ๑ ส่วนตึกสำหรับคนคลอดบุตรและรักษาพยาบาลเด็กเจ็บไข้ ก็จะได้
ได้จัดสร้างขึ้นที่ตึกบุญจระราชนั้นต่อไปเหมือนกัน

ก. สถานที่อยู่ของเจ้าหน้าที่

๑. ตึกชั้น ศรียาภัย (รูปที่ ๔๔)

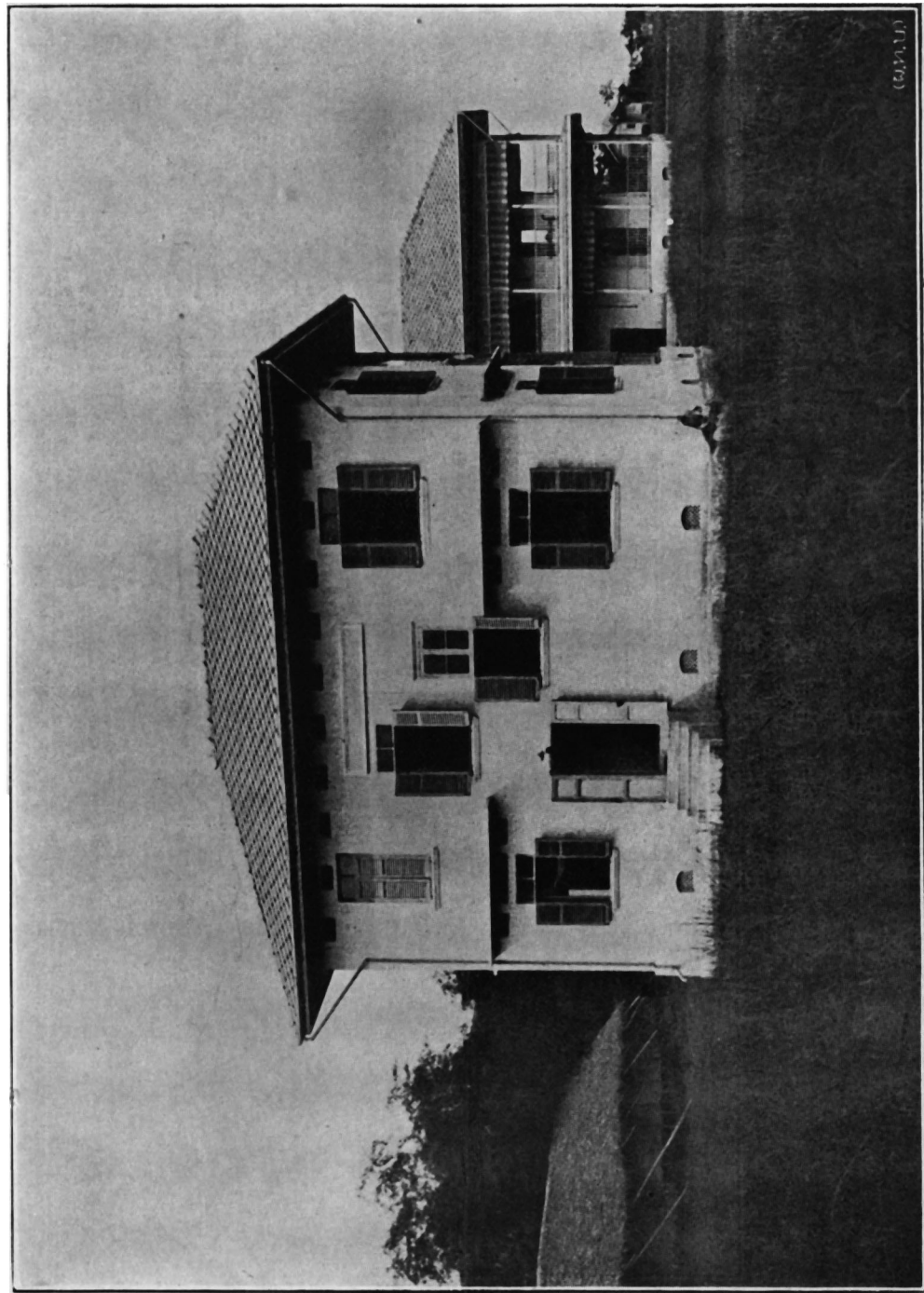
ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น สำหรับนางพยาบาลอยู่ นางสาวชั้น ศรียาภัยบริจาค
เงินสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๘ ราคา ๙๐๐๐ บาท เพื่อเป็นอนุสาวรีย์
ระลึกถึงพระยาศรีสุริยราช (เจ้า ศรียาภัย) บิดาซึ่งล่วงลับไปแล้ว

๒. ตึกมรรณ (รูปที่ ๔๕)

ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น สำหรับนางพยาบาลอยู่ แต่ในระหว่างที่ยังไม่มี
สถานที่สำหรับทำการคลอดบุตรและเลี้ยงเด็ก ใช้ชั้นล่างของตึกนี้เป็นที่
ทำการคลอดบุตรและเลี้ยงเด็ก พระเจ้าฟ้ามงกุฎพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์
ราชกุมารีบริจาคทรัพย์สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๙ ราคา ๙๘๐๐ บาท
เพื่อเป็นอนุสาวรีย์ระลึกถึงเจ้าจอมมารตามรรณ (ในรัชกาลที่ ๕)

๓. ตึกสุวรรณเคมี (รูปที่ ๔๖)

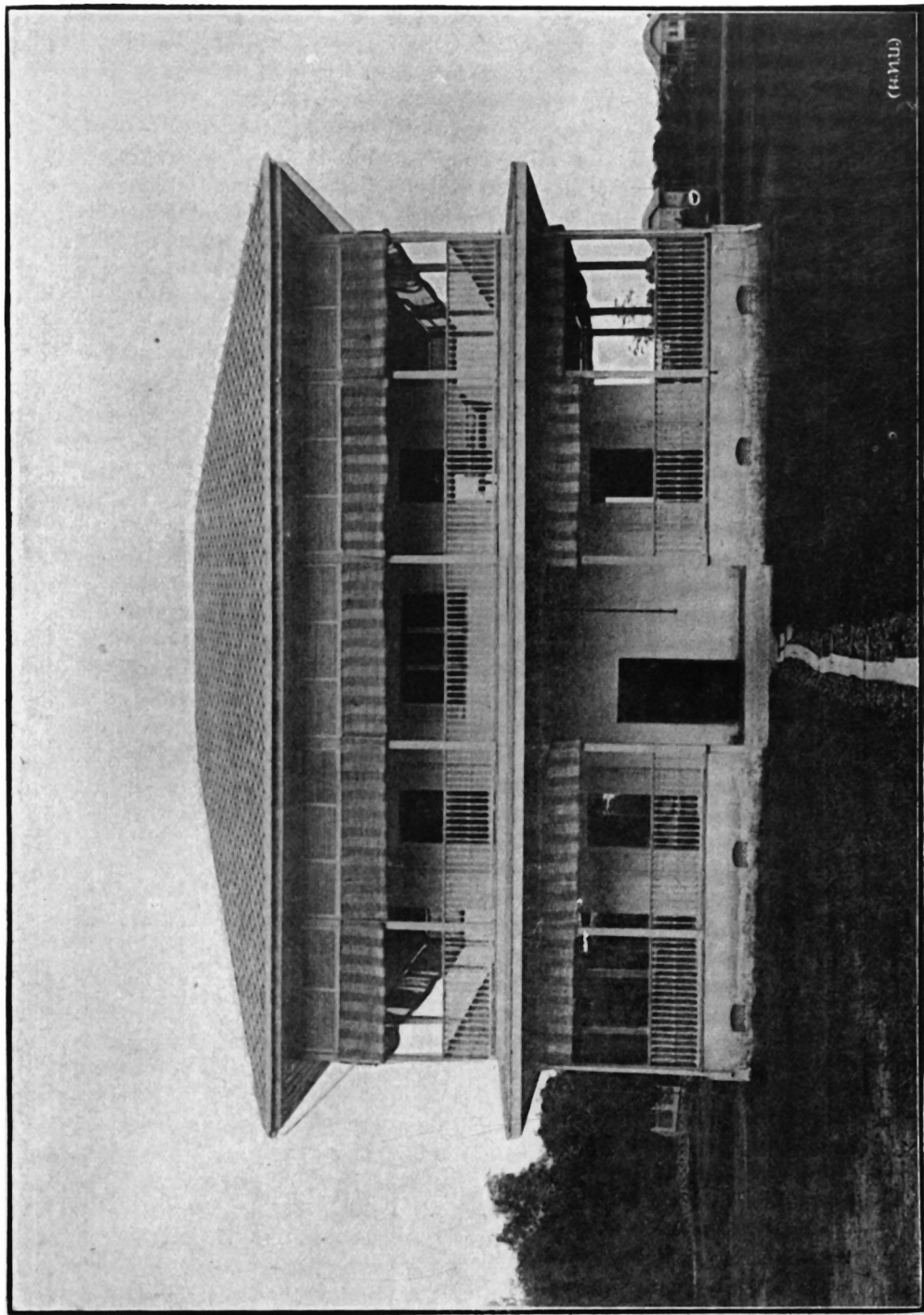
ตึกนี้เป็นตึก ๒ ชั้น สำหรับนักเรียนนางพยาบาลอยู่ สร้างขึ้นด้วยทรัพย์
ของนางจัน สุวรรณเคมี ซึ่งเกิดเป็นคดีพิพาทกันขึ้นที่ศาลแพ่ง มหา

(๒๑๓๖)

รูปที่ ๔๔ ตึกหิน ศรียาภัย

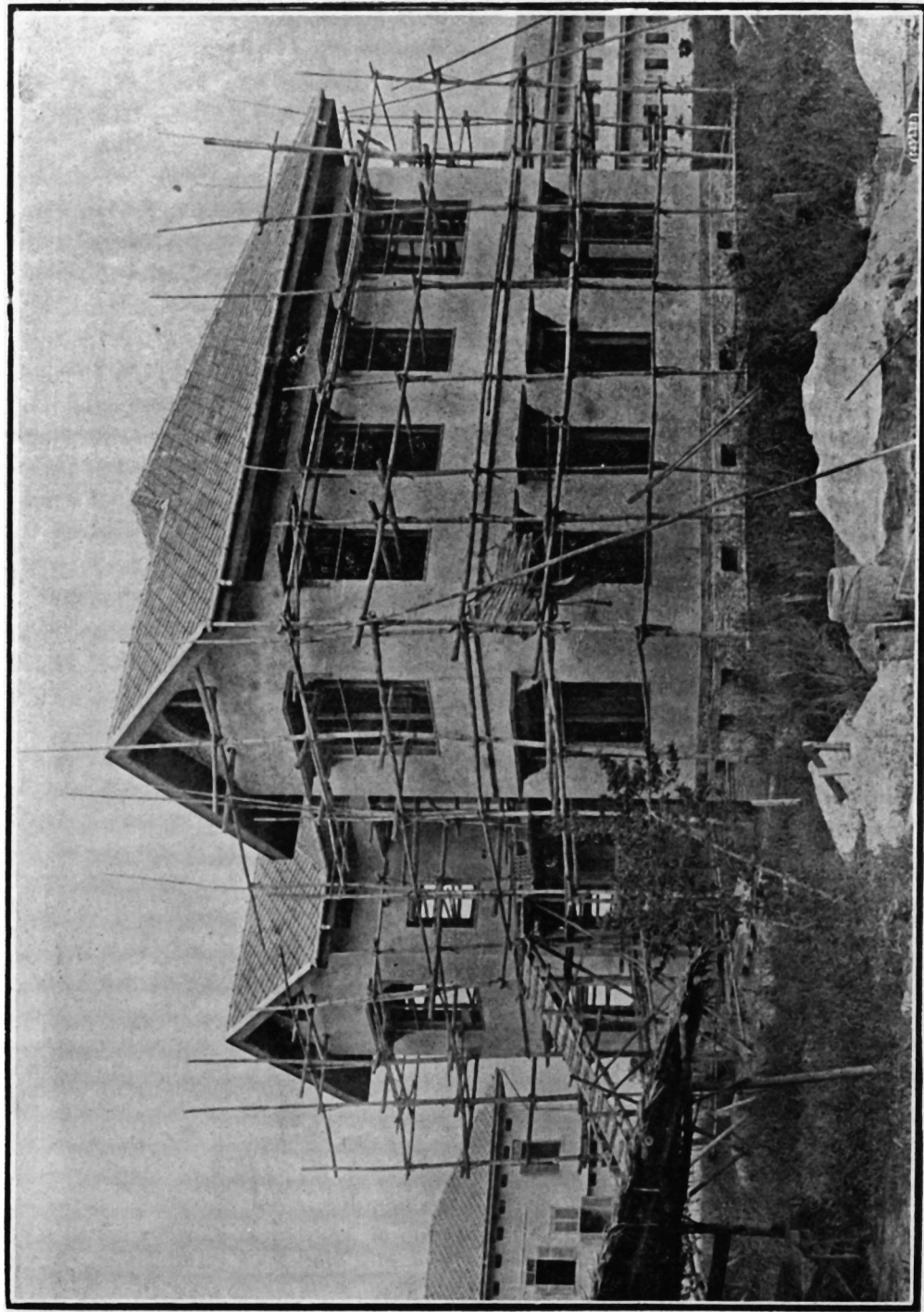
(หนอง)

(๒๓๗๖)

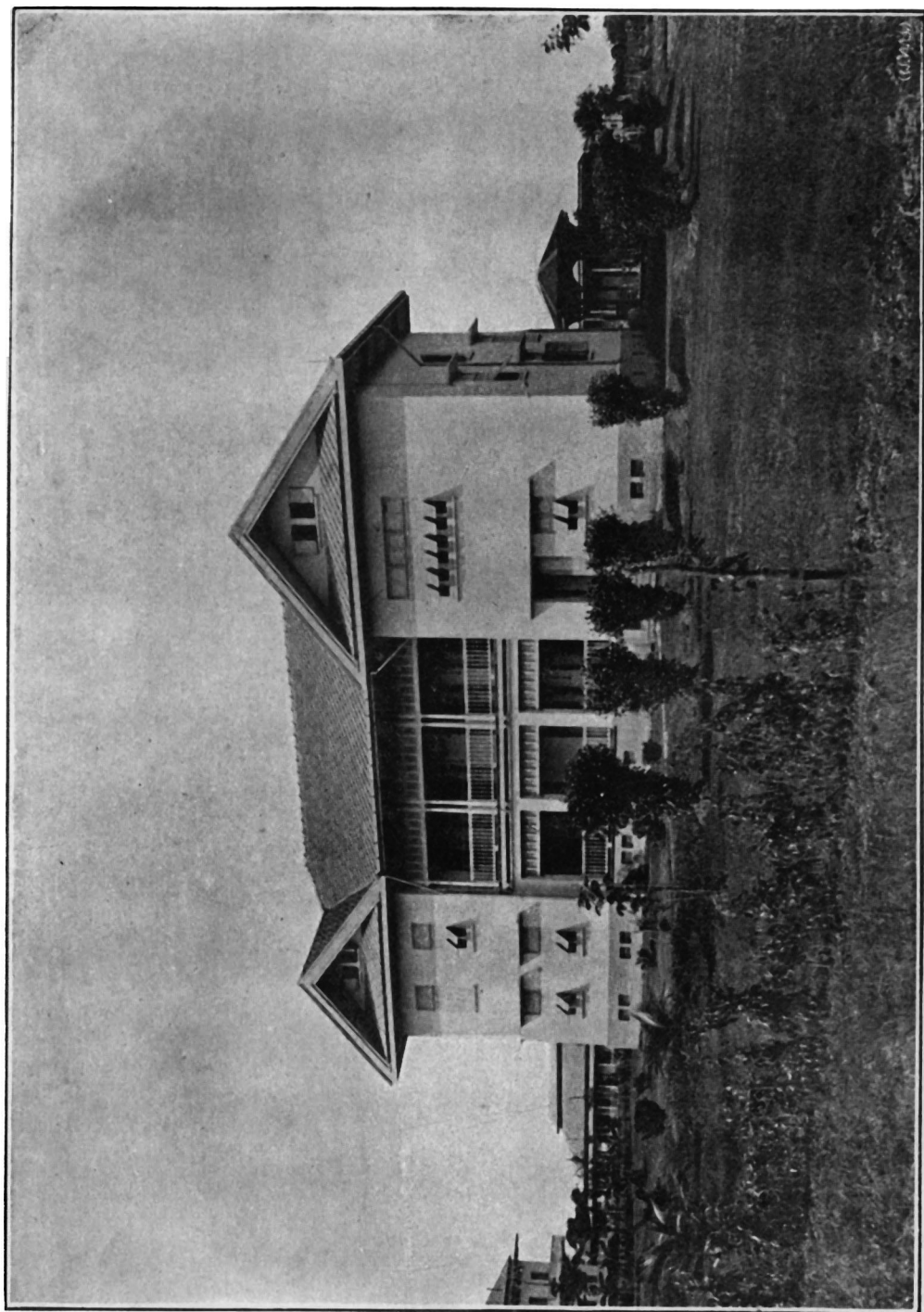
รูปที่ ๔๕ ตึกมรกต

(ม.ท.บ.)

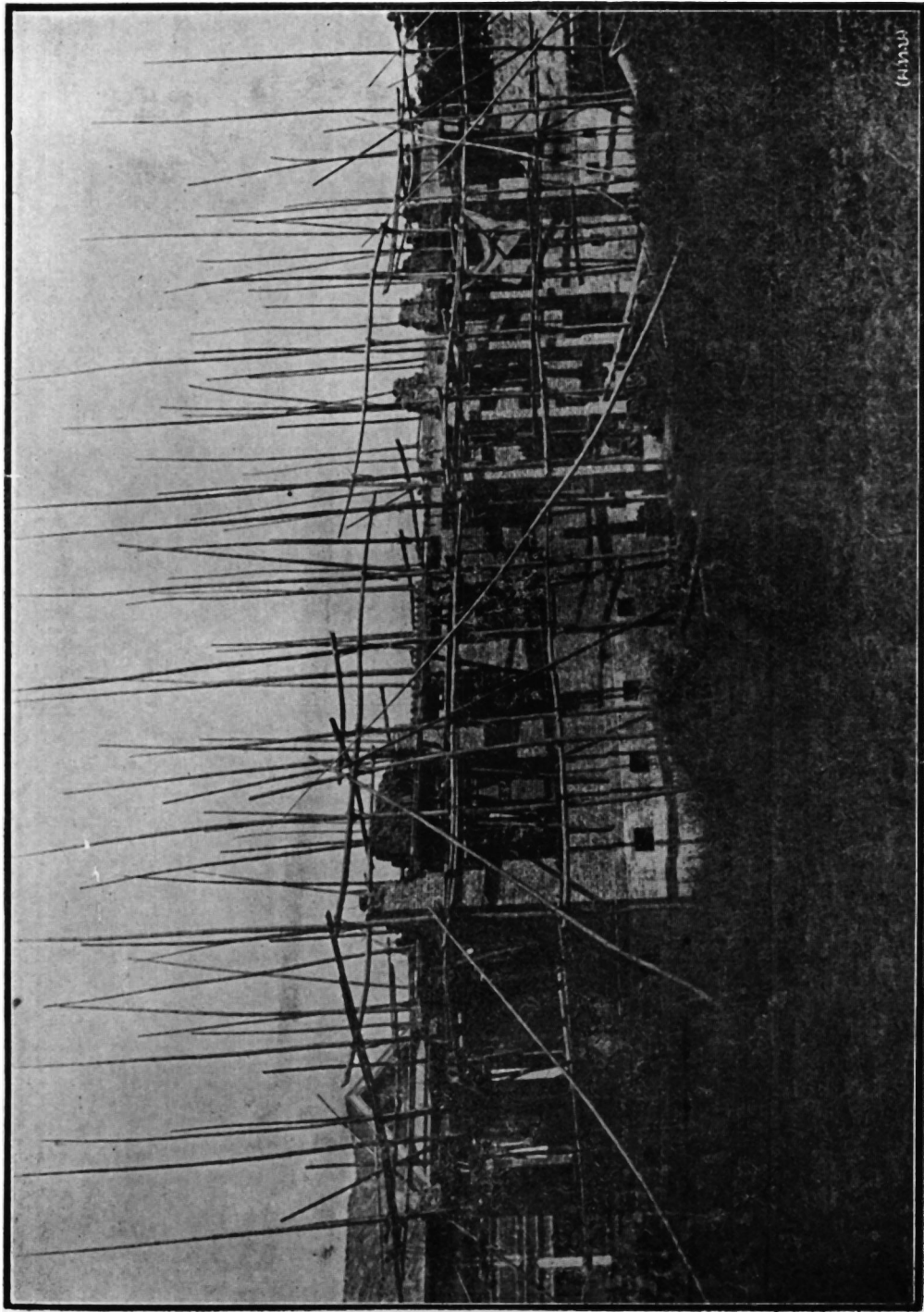
รูปที่ ๔๖ ตึกสุวรรณเทมย (กำลังสร้าง)

(ผ.ท.บ.)

រូបថត ៤៧ ព័ត៌មាន

(២០.៧.២០)

(ภาพ)

รูปที่ ๔๘ ฉากการก่อสร้าง (ก้างขวาง)

(๕๐.๓-๕๐)

อำมาตย์ตรีพระยาจินดาภิรมย์ (จิตร ณ สงขลา) อธิบดีศาลแพ่งเป็นผู้เรียบ
เทียบให้ข้อความทั้ง ๒ ฝ่ายยกทรัพย์สินมาให้แก่สภาอากาศสยาม ตามพินัย
กรรมของผู้ตายว่าให้ทำบุญ แต่มิได้บ่งชี้ว่าให้ทำอะไร เป็นจำนวน
เงิน ๒๐๐๕๗ บาท ๓๙ สตางค์ เพื่อสร้างถาวรวัตถุไว้เป็นที่ระลึกถึงนางจัน
สุวรรณเดิมยืมไป ได้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๒ เป็นราคา ๓๐๐๐๐ บาท
ซึ่งต้องจ่ายเงินของสภาอากาศเพิ่มอีก ๙๙๔๒ บาท ๖๑ สตางค์

๔. ตึกซุ่ม (รูปที่ ๔๗)

ตึกนี้สำหรับเป็นที่อยู่ของนายแพทย์ พระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้า
อาทิตยพินิจากับพระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้าจุลจิราพรณี ทรงบริจาค
ทรัพย์สินสร้างเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ที่ระลึกถึงเจ้าจอมมารคำม่อม (ในรัชกาลที่ ๕)
สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๘ ราคา ๓๐๘๖๔ บาท ๗๕ สตางค์

๕. ตึกอักษะตั้น ยอนซัน (รูปที่ ๔๘) (กำลังสร้างและจะแล้วเสร็จใน ปี พ.ศ. ๒๔๖๒)

ตึกนี้เป็นที่อยู่บรรพชาบาล มิสเตอร์อักษะตั้น ยอนซัน กงสุลเยเนราล
สยามกรุงสตอกโฮล์ม กับมิสเตอร์ไฮด์เก ยอนซัน กงสุลสยามกรุงสตอก
โฮล์มได้บริจาคทรัพย์สิน ๒๕๘๕๘ บาท ๕๙ สตางค์ รวมเข้ากับเงินของ
สภาอากาศสร้างขึ้นเป็นราคา ๓๓๐๐๐ บาท

๖. เรือนสำหรับนายแพทย์ผู้ใหญ่อยู (รูปที่ ๔๙)

เรือนนี้สมเด็จพระมาตุจฉาเจ้าพระบรมราชเทวีทรงบริจาคทรัพย์สิน ๒๐๐๐
บาทรวมกับเงินของสภา ๒๐๐๐ บาทสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ ราคา
หลังละ ๗๐๐๐ บาท รวม ๒ หลังเป็นเงิน ๑๔๐๐๐ บาท

๗. เรือนสำหรับนายแพทย์ชั้นผู้น้อยอยู่ (รูปที่ ๕๐)

เรือนนี้สร้างขึ้นด้วยเงินทุนของสภากาชาดเอง ราคาหลังละ ๒๓๐๐ บาท
รวม ๘ หลังเป็นเงิน ๑๘๔๐๐ บาท

นอกจากที่กล่าวแล้ว ยังมีที่พักเพิ่มเติมพนักงานและคนงานอีกหลายหลัง
ซึ่งสร้างด้วยไม้และสร้างขึ้นด้วยเงินของสภากาชาดเอง

๗. สถานที่เปิดเตาถลุง

๑. ศาลาทำน้ำทิพย์เสถียร (รูปที่ ๕๑)

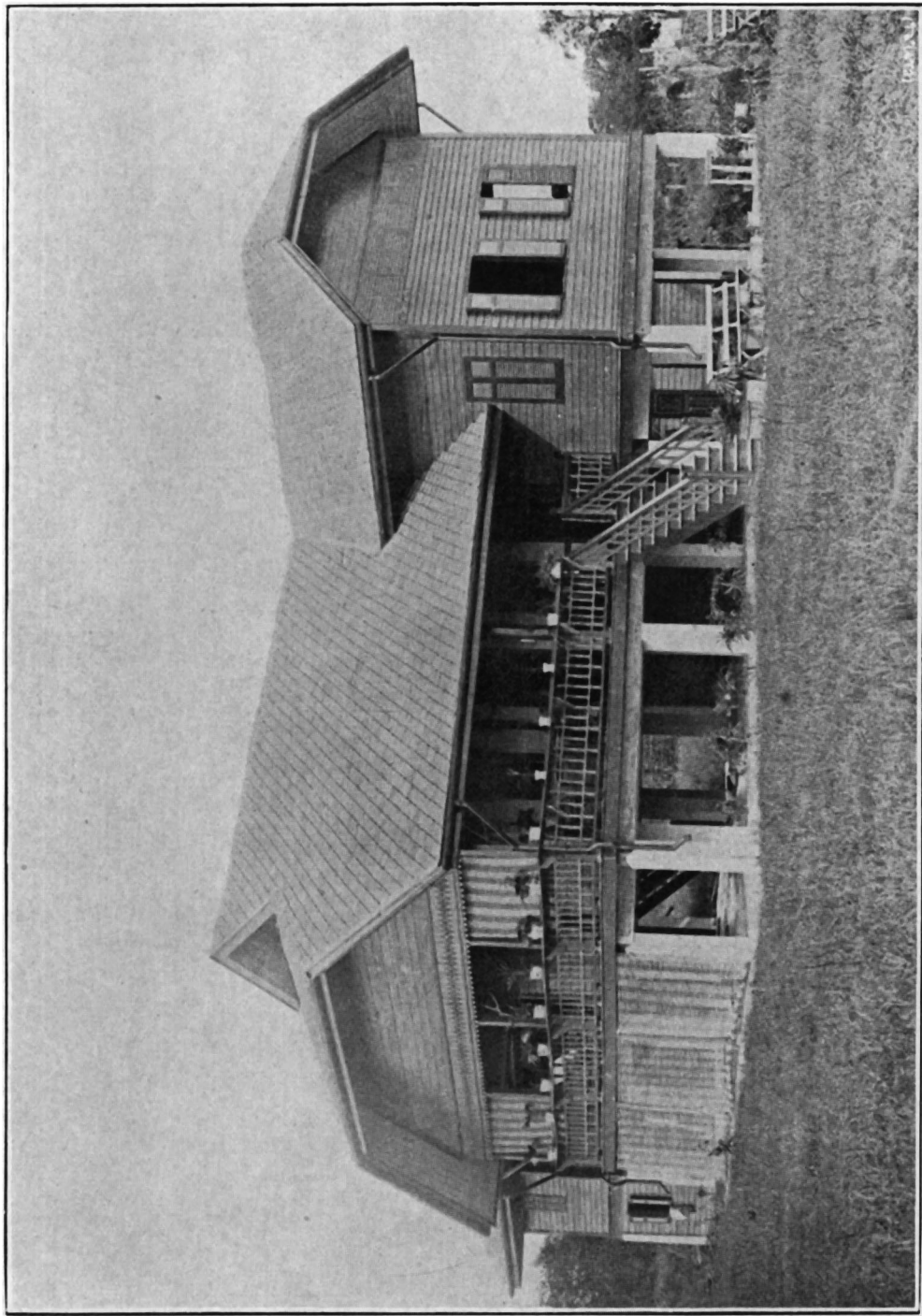
ศาลานี้สำหรับคนเจ็บไข้ซึ่งมาทางเรือในคลองหัวตำโพงได้อาศัยขึ้นลง
บรรดาวงษ์ญาติของพระยาทิพย์โกษา (โต โชติกเสถียร) ได้พร้อมกัน
บริจาคทรัพย์เป็นจำนวน ๘๐๐ บาท แล้วรวมเข้ากับเงินของสภากาชาด
สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นราคา ๑๑๕๐ บาท เพื่อเป็นอนุสาวรีย์ที่
ระลึกถึงพระยาทิพย์โกษา (โต โชติกเสถียร) ซึ่งล่วงลับไปแล้ว

๒. ศาลาทำน้ำ ๒ หลัง

ศาลานี้สำหรับคนเจ็บไข้ได้อาศัยนั่งเล่น และลงอาบน้ำในคลอง
เจริญศรี สร้างขึ้นด้วยเงินของสภากาชาด ราคาหลังละ ๒๕๘ บาท
รวม ๒ หลังเป็นเงิน ๕๑๖ บาท

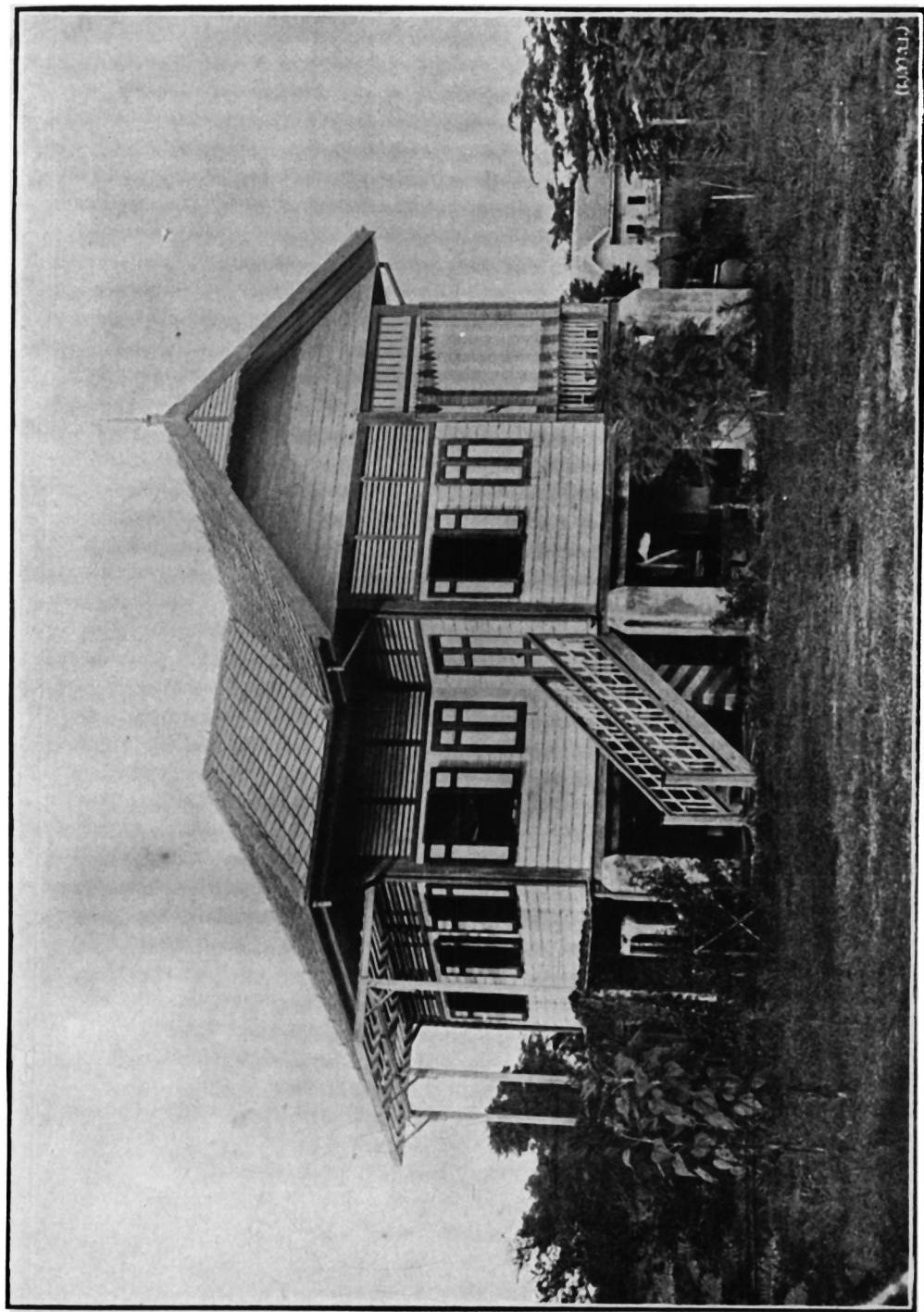
๓. สพานไว้อาถัยหม่อมเล็ก ภาณุพันธุ์ ณ กรุงเทพ (รูปที่ ๕๒)

สพานนี้เป็นสพานข้ามคลองเจริญศรีสำหรับเจ้าหน้าที่ได้อาศัยเดินไปมา
ระหว่างตึกคนเจ็บฝ่ายหญิงกับตึกประกอบอาหาร ตมเด็จพระเจ้าบรม

รูปที่ ๔๙ เรือนนายแพทย์ ชื่นใหญ่

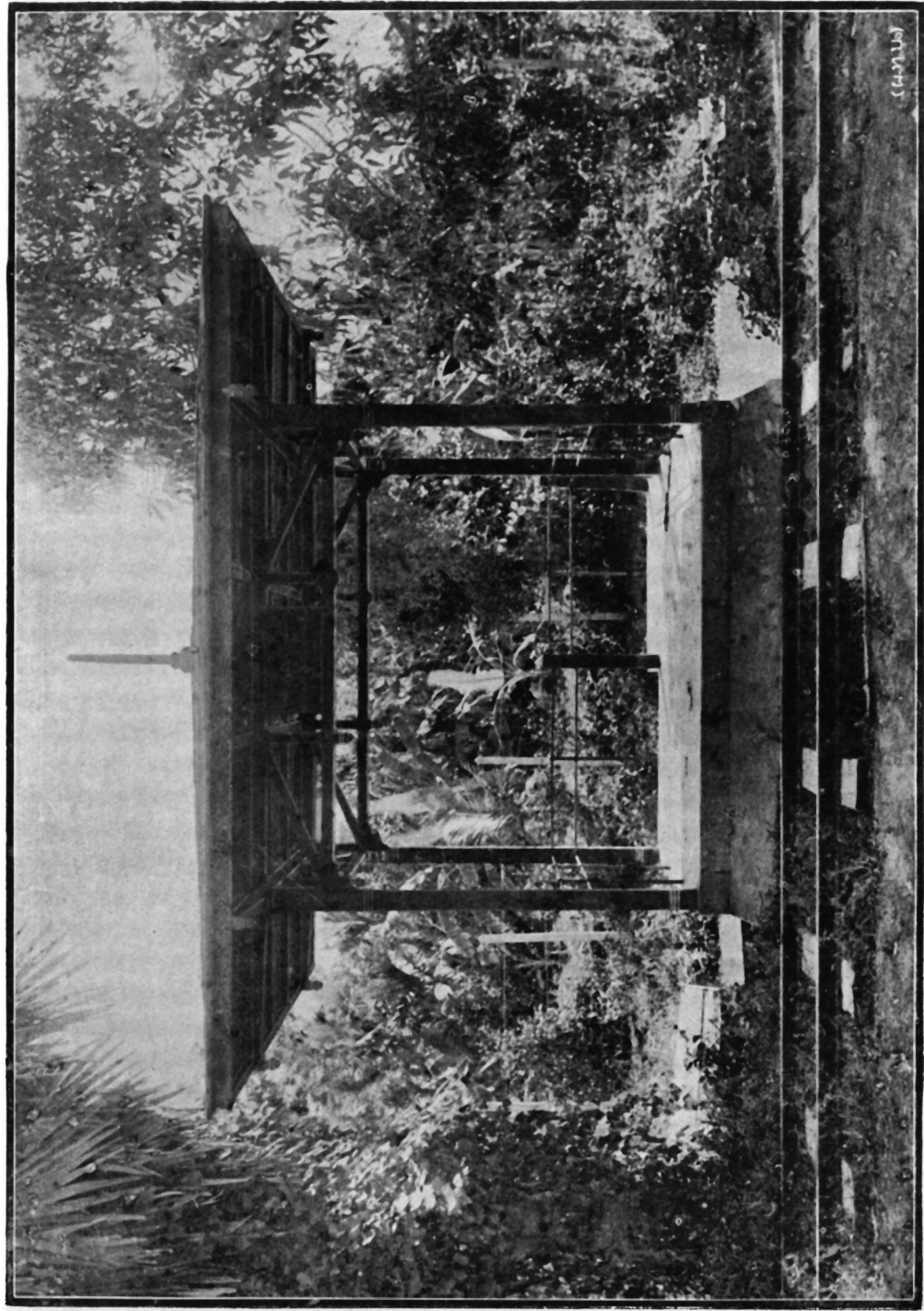
(ผ.ท.ม.)

(มท.บ.)

รูปที่ ๕๐ เรือนนายแพทยชนผู้
น้อย

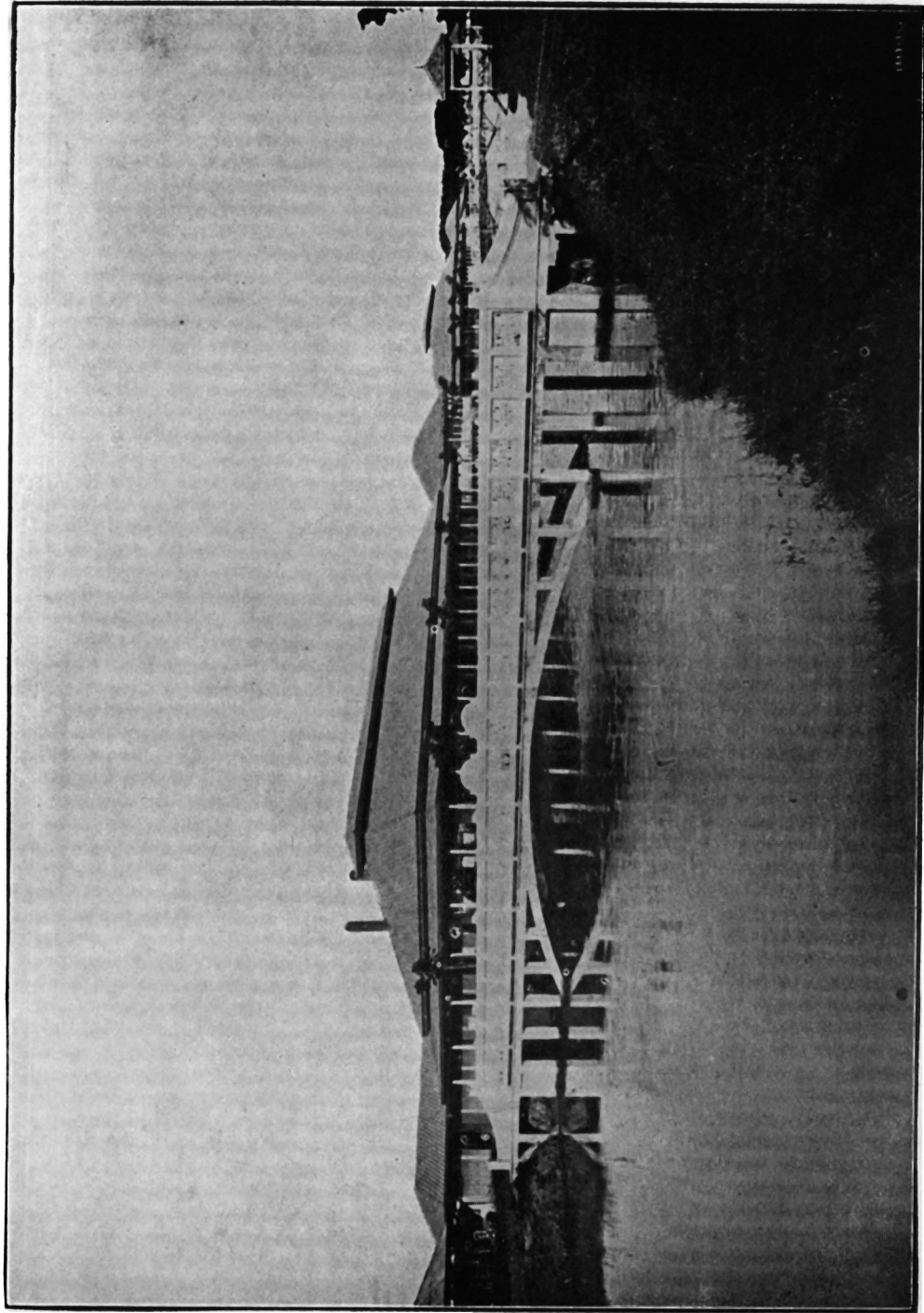
(ม.ท.บ.)

(หน้า ๖)

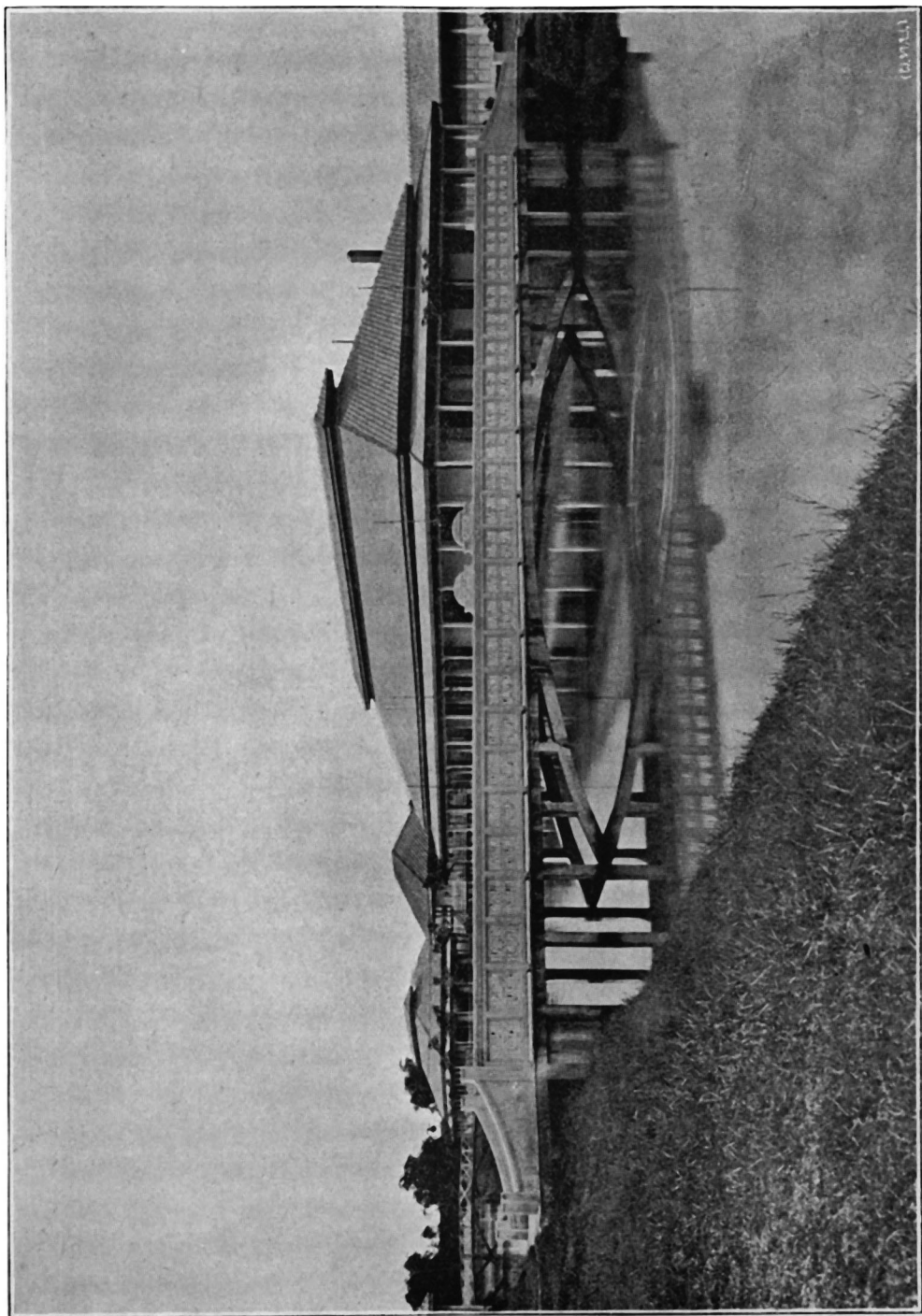
รูปที่ ๕๑ ศาลาทำนาทพยเสถียร

(ผ.ท.บ.)

รูปที่ ๕๒๒ สะพานไถ่อาตยหม่อมเล็ก ภาณุพันธ์ นครกรุงเทพ

(ม.ท.บ.)

(๒๓๓)

รูปที่ ๕๓ สพานเถลิงศก ไซติกเสถียร

(ผ.ท.๒๖)

วงศ์เชื้อเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ทรงบริจาคทรัพย์สร้างขึ้น
เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ราคา ๓๔๐๐ บาท เพื่อเป็นอนุสาวรีย์ที่ระลึกถึง
หม่อมเด็ก ภาณุพันธุ์ ณ กรุงเทพ ซึ่งล่วงลับไปแล้ว

๔. สพานเกลี้ยงศก ไชติกลัถย (รูปที่ ๕๓)

สพานนี้เป็นสพานข้ามคลองเจริญศรีสำหรับเจ้าหน้าที่ได้อาศัยเดินไปมา
ระหว่างตึกคนเจ็บฝ่ายชายกับตึกฟอกซักเสื้อผ้าและตึกผ่าศพ หอวงภาษี
วิเศษ (ถนน ไชติกลัถย) สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ราคา ๓๔๐๐ บาท
เพื่อเป็นอนุสาวรีย์ที่ระลึกถึงนายเกลี้ยงศก ไชติกลัถย ผู้เป็นบุตรซึ่งล่วงลับ
ไปแล้ว

๕. ทางเดินซึ่งทำเป็นคอนกรีตมีหลังคา

- ก. จากตึกที่ว่าการไปตึกพาหุรัตน์และตึกกวีวิรุณหิศราคา ๑๕๐๐๐ บาท
- ข. จากตึกพาหุรัตน์ไปตึกบุญจนะราชินีราคา ๗๕๐๐ บาท
- ค. จากตึกกวีวิรุณหิศไปตึกกวีราวุธ ราคา ๙๕๐๐ บาท

๖. ทางเดินปูกระเบื้องถนนสี่แยกโรงพยาบาล

เจ้าจอมมารดาวาดในรัชกาลที่ ๕ ได้สร้างขึ้นเป็นราคา ๘๐๐ บาท เมื่อ
เจ้าจอมมารดาวาดมาบวชอยู่ในโรงพยาบาลในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ผู้ที่ถวาย
ไปมาได้รับความสะดวกจากทางเดินนี้เป็นอย่างมาก และทางเดินนี้ได้เป็น
อนุสาวรีย์ที่ระลึกถึงเจ้าของผู้ซึ่งล่วงลับไปแล้ว

๗. ซุ้มสำหรับถ่ายอุจจาระปัสสาวะฝ่ายชาย (รูปที่ ๕๔)

ซุ้มนี้นี้ทำด้วยคอนกรีต สร้างขึ้นด้วยเงินเดือนเบญจของผู้ที่ทำการ
ในกรมแผนที่ทหารบก ซึ่งถึงแก่ความตายไปแล้ว และไม่มีผู้รับมรดก
นายพดด้วงพระยาภักดีภุช (ชั้น ภักดีภุช) เจ้ากรมแผนที่ทหารบกตั้งมาเป็น
เงิน ๑๑๐ ๙ บาท ๕๗ สตางค์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๗ รวมกับเงินของสถา
ปนาสร้างซุ้มนี้ ราคา ๒๐๐๐ บาท

๘. ซุ้มสำหรับถ่ายอุจจาระปัสสาวะฝ่ายหญิง

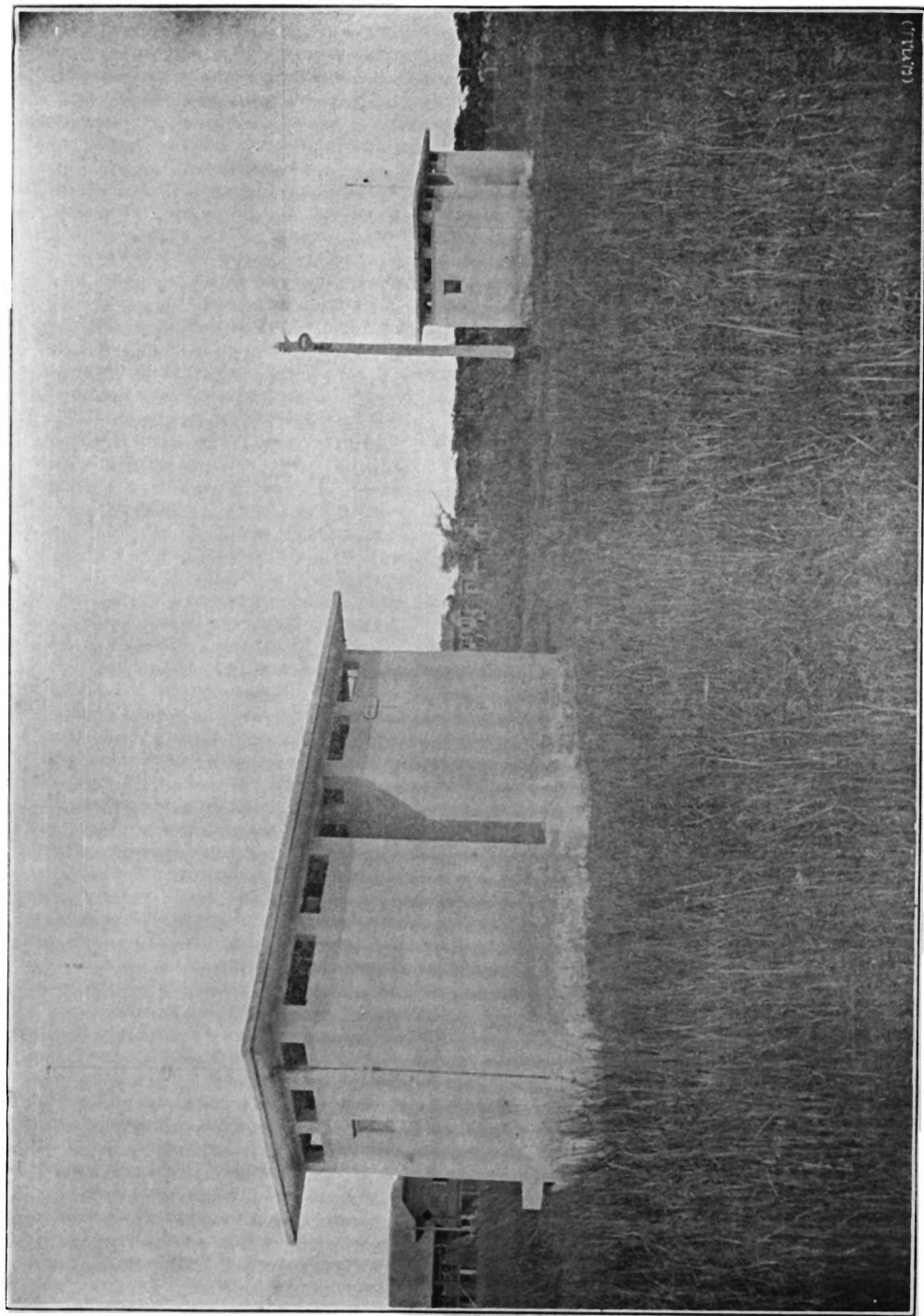
ซุ้มนี้นี้ทำด้วยคอนกรีต สร้างขึ้นด้วยเงินทุนของสถาปนาเอง
ราคา ๒๐๐๐ บาท

๙. ประตูทางเข้าและทางออกกับทั้งรั้วเจ้าคอนกรีตด้านหน้าโรงพยาบาล

มหาอำมาตย์นายกเจ้าพระยาบรมราช (บัน สุขุม) เสนาบดีกระทรวง
นครบาลกับท่านผู้หญิง (ตติย สุขุม) ยมราช ได้สร้างซุ้มเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๘
เป็นราคาเงิน ๒๑๐๐ บาท

๑๐. โรงโค (รูปที่ ๕๕)

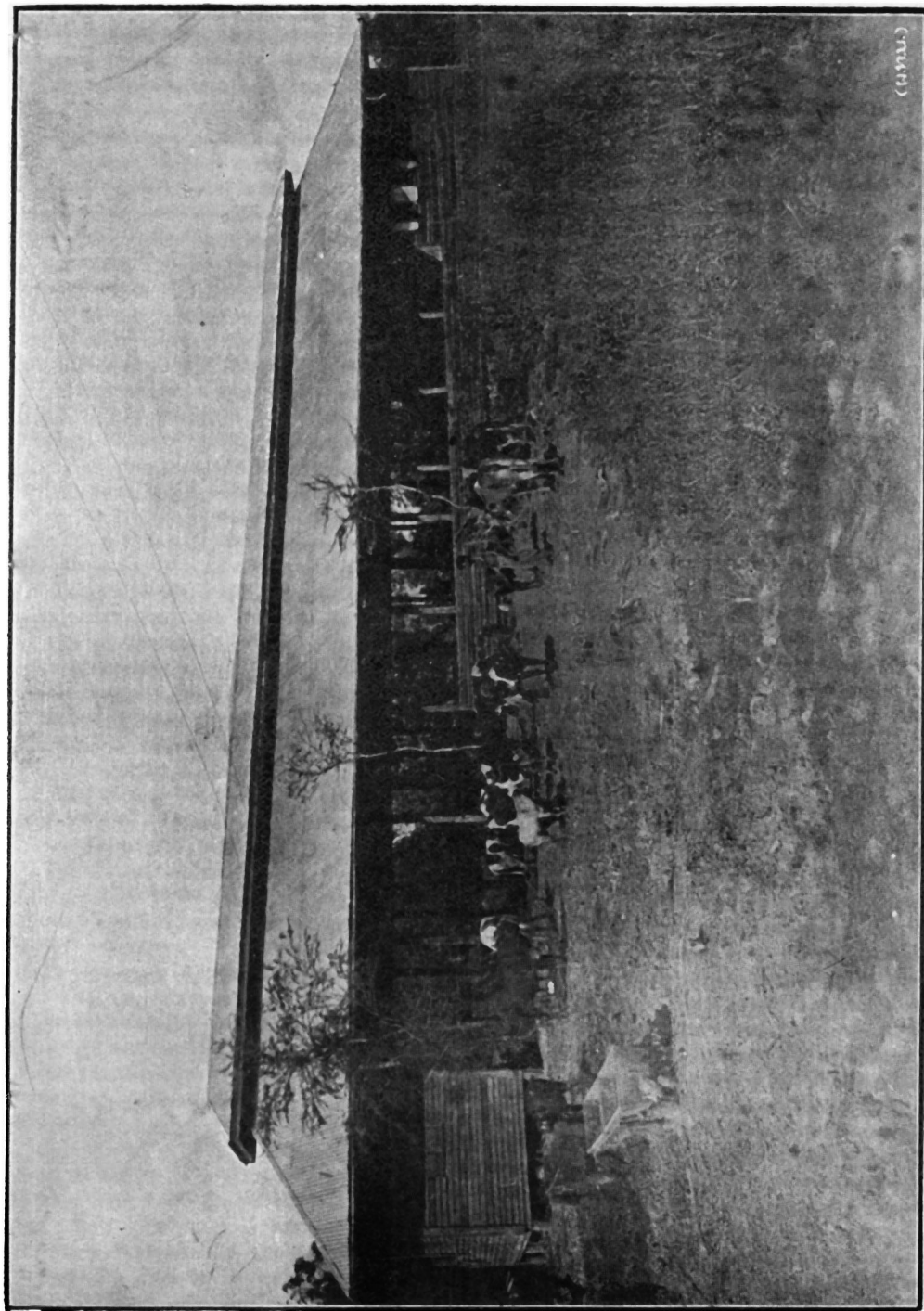
โรงโคนี้เป็นที่อยู่ของโคซึ่งให้นมสำหรับเลี้ยงคนเจ็บไข้ สร้างขึ้นด้วยเงิน
ของสถาปนา ส่วนโคนั้นเป็นโคต่างประเทศ สมเด็จพระมาตุจฉา
เจ้าพระบรมราชเทวีพระราชนัดดาให้ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ในเวลานั้นมี
โคอยู่ ๑๔ ตัว

(ภาพจริง)

รูปที่ ๕๔ ส่วนของกรมแผนที่ทหารบก

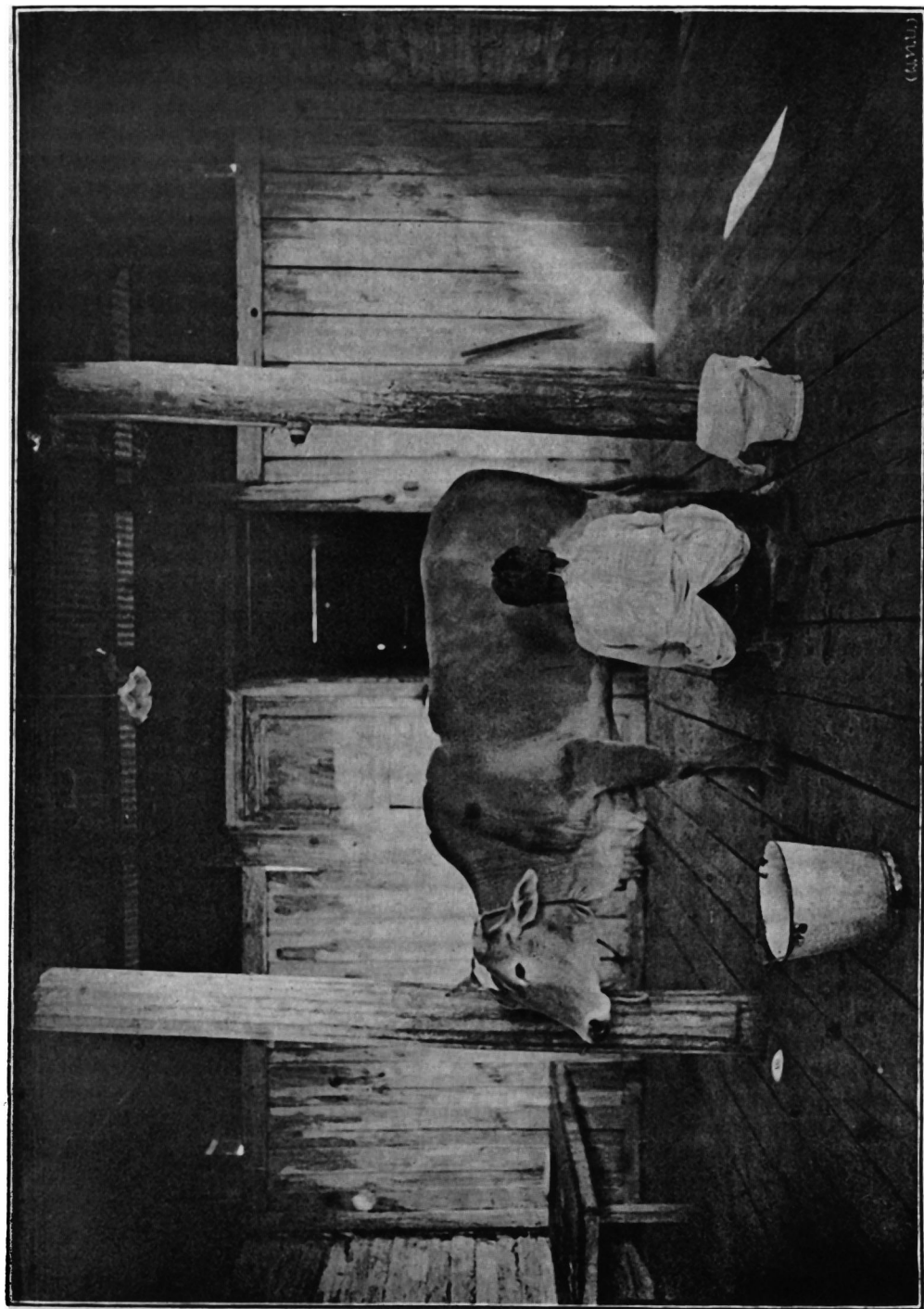
(มท.๖๐)

(มณฑล)

รูปที่ ๕๕ ก, โรงโค

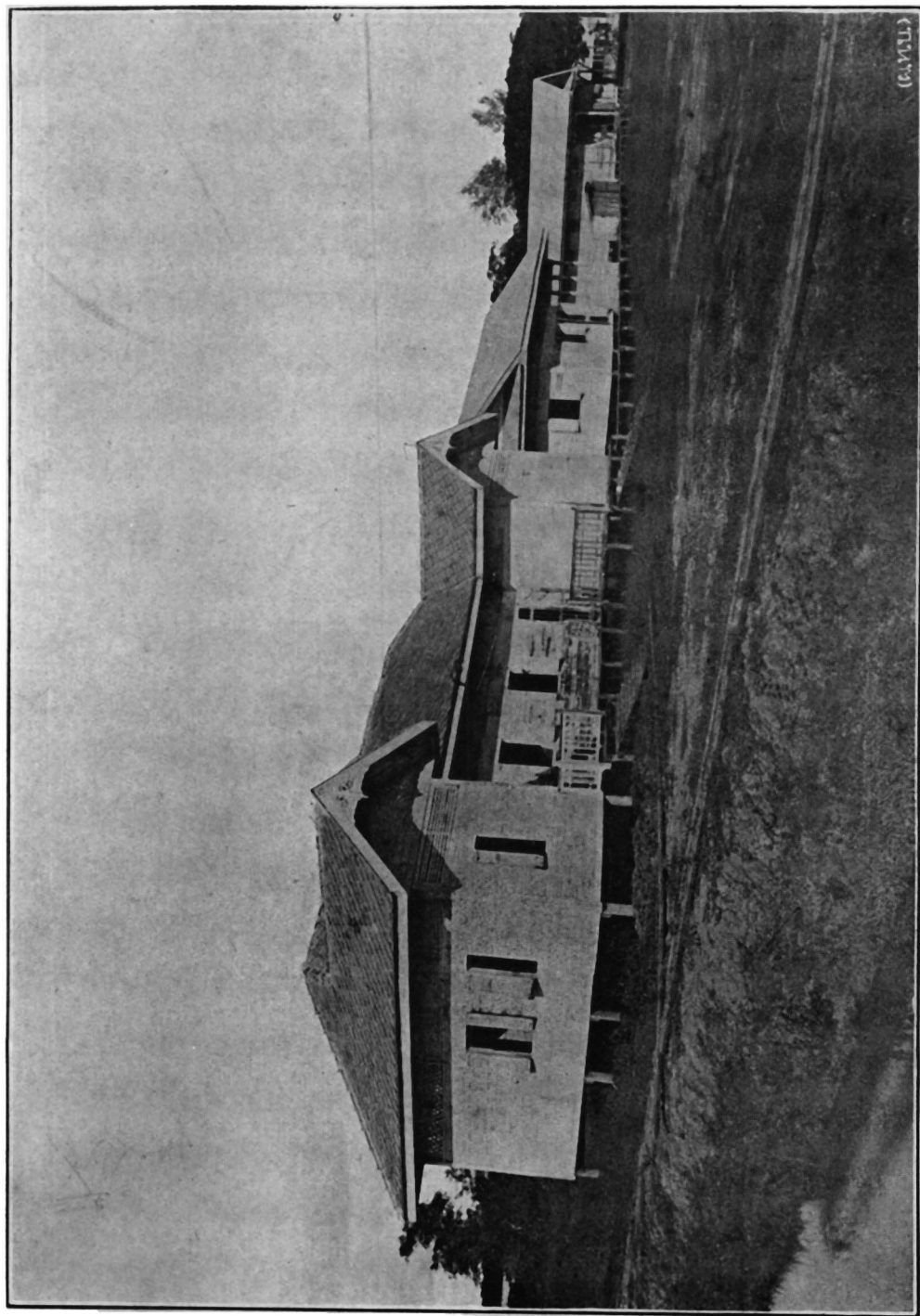
(ม.ท.บ.)

(557111)

รูปที่ ๕๕ ๓, กำลังรีดนมโค

(557111)

(๕๖๖๖๖)

รูปที่ ๕๖ โรงโรคติดต่อ

(๕๖๖๖๖)

๑๑. โรงโรคติดต่อ (รูปที่ ๕๖)

โรงโรคติดต่อนี้สร้างขึ้นด้วยเงินทุนของสภา และมี ๓ หลัง ๆ ๑ เป็น
ที่อยู่คนเจ็บไข้ หลัง ๑ เป็นที่จัดอาหารและซักเสื้อผ้า อีกหลัง ๑ เป็นที่อยู่
เจ้าหน้าที่

สถานที่ต่าง ๆ ซึ่งสร้างขึ้นด้วยเงินของสภาภาคเองนั้น ถ้าผู้ใดต้อง
การจะเป็นเจ้าของสถานที่นั้นนั้น ดำริรับมาเพื่อผูกข้อใด ๆ ก็ได้ โดยรับ
ซื้อเท่าราคาที่ก่อสร้าง แล้วกรรมการของสภาจะจารึกนามของผู้นั้นว่าเป็น
เจ้าของสถานที่นั้นนั้น เพื่อผูกข้ออย่างนั้น

การใช้ไฟ

การใช้ไฟในโรงพยาบาลนี้โดยมากใช้ไฟฟ้า เวลากลางวันใช้แรง
ไฟฟ้าสำหรับทำการรักษาโรคบางอย่าง เช่น แขน้ำไฟฟ้า, นวดด้วยเครื่อง
ไฟฟ้า, จีวรดีดวงจรมก เหล่านี้เป็นต้น ถ้าเป็นเวลากลางคืนก็ใช้เทียนแดง
สว่างในที่ต่าง ๆ มีกำหนดแรงไฟให้ใช้ในที่นั้น และมีข้อบังคับใน
เรื่องการใช้ไฟอย่างกวดขัน เพื่อมิให้เปลือง

การใช้น้ำ

ในฤดูฝนใช้น้ำฝน และใช้แรงไฟฟ้าหรือแรงคนสูบน้ำขึ้นไปใช้ได้จนถึง
เหล็กบนตึกว่าการขึ้นสูง ในฤดูแล้งใช้น้ำประปาของรัฐบาล มีร่อนน้ำอยู่
ตามห้องต่าง ๆ ที่กล่าวแล้ว และมีร่อนถ่ายน้ำเสียออกไปรวมลงท่อใหญ่

ไต้ดิน เรื่องการใช้น้ำประปาก็มีข้อบังคับกำหนดให้ใช้เหมือนกัน เพื่อ
ป้องกันความสุญญัต

ส่วนน้ำคลอง ใช้สำหรับล้างภาชนะและซักเสื้อผ้า แต่ถ้าน้ำคลองต้องการ
ความสะอาดยิ่งขึ้น เมื่อใช้น้ำคลองล้างหรือซักแล้ว ต้องใช้น้ำประปา
หรือน้ำฝนล้างซักอีกครั้ง ๑ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเข้าไปทางปาก
เช่นถั่วขามซอมซอนอาหารต่างๆ ใช้น้ำประปาล้างเสมอ เพื่อป้องกัน
มิให้เกิดโรคร้ายซึ่งเกิดจากน้ำได้ และภาชนะรองอาหารที่คนเจ็บใช้ใช้
แล้ว ก็มีกำหนดให้ล้างด้วยน้ำร้อนก่อนเสมอ เพื่อให้หมดความรังเกียจ
หนึ่งสรรพสิ่งของเครื่องใช้สำหรับคนชั้นเดียวเงินมีไว้คน ๓ พวก ต่างหาก กัน
เป็นชั้นๆ ที่เดียว ไม่ได้ปะปนกันกับของคนอนาถาเลย

การกำจัดโสโครก

การกำจัดโสโครกนั้น ตามที่ถ่ายอุจจาระต่าง ๆ ใช้วิธีชักน้ำมาล้างให้
ของโสโครกเหล่านั้นไหลลงไปยังถังใหญ่ไต้ดิน แล้วกระอะเป็ดยน
โสโครกจึงไหลไปลงคลองใหญ่

ตามคึกคักวอนสำคัญทั่วไป มีห้องอาบน้ำ, ห้องถ่ายอุจจาระบัสสาวะ
เสร็จ ใช้วิธีชักน้ำล้างทั้งสิ้น ส่วนการทำลายขยะมูลฝอยนั้นสิ่งใดที่เผาได้
ก็ใส่เตาเผา ที่เผาไม่ได้ก็ใส่หลุมกลบ เตาเผาและที่กลบขยะมูลฝอยนี้
อยู่หลังโรงพยาบาล ใกล้จากสถานที่คนเจ็บใช้อยู่

ตัวศพคนตายนั้น นำไปไว้ตักเก็บศพ และจัดการศพเป็นชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ (ชั้นอนาถา) ชั้นที่ ๓ นั้น โรงพยาบาลเป็นผู้จัดการเผาหรือฝังให้เสร็จ ชั้นที่ ๑ ชั้นที่ ๒ ญาติจะต้องมาจัดการเองหรือจะให้ โรงพยาบาลจัดการให้ก่อนก็ได้ แล้วจึงคิดเงินให้ตามที่โรงพยาบาลได้เสียไป ถึงของเงินทองของคนตาย ถ้าไม่มีญาติอันควรจะได้รับมรดกมารับไปภายในกำหนด ๖ เดือน โรงพยาบาลก็จะจัดการทำบุญด้วยสิ่งของและเงินทองนั้น แล้วอุทิศส่วนกุศลไปให้ผู้ตาย

ข้อบังคับของผู้บริหารโรงพยาบาล
จุฬาลงกรณ์บางฉบับ
(ที่เกี่ยวแก่คนภายนอกและสมาชิกควรจะรู้)

ข้อบังคับระเบียบการภายใน
ของผู้บริหาร
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
พ.ศ. ๒๔๖๐

ข้อ ๑ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เป็นที่รักษาพยาบาลคนเจ็บไขว้ทั่วไป
แห่ง ๑ ของสหราชอาณาจักร มีผู้อำนวยการเป็นประธานขึ้นตรงต่ออุปนา
ยกผู้อำนวยการสหราชอาณาจักร มีอำนาจบังคับบัญชาสิทธิขาดในโรงพยา
บาลนี้ ทั้งเป็นผู้รับผิดชอบให้บรรดากิจการของโรงพยาบาลดำเนินไป
โดยเรียบร้อยสมกับความมุ่งหมายของสภาทุกประการ

ข้อ ๒ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์มีเจ้าหน้าที่เป็นผู้ช่วยใน
ทางธุรการและทางวิทยาการ คือ

ก. ในทางธุรการ

รองผู้อำนวยการ

เลขานุการ

ดัมพ์บัญชี
เจ้าพนักงานคลังเงิน
เกียกกาย

ทั้งนี้รวมกันเป็นกองอำนาจการ และมีเดิมยื่นพนักงานตามอัตรา

ข. ในทางวิทยาการ

แพทย์ ทบฤกษา
แพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะวิชา
แพทย์ผู้ช่วย

จำนวนผู้ช่วยในทางวิทยาการมาน้อยแต่การทำงานของโรงพยาบาล

ข้อ ๓ เพื่อให้การงานดำเนินไปโดยสะดวก นำที่ราชการภายใน
จึงได้แบ่งออกเป็น ๕ แผนก มีหัวหน้ารับผิดชอบและผู้ช่วยตามสมควร
ทุก ๆ แผนก คือ

๑. แผนกตรวจคนเจ็บไข้
๒. แผนกรักษาพยาบาล
๓. แผนกผ่าตัด
๔. แผนกเภสัช
๕. แผนกคลังยา

กองอำนาจการ

ข้อ ๔ รองผู้อำนวยการขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่ช่วยเหลือ
ผู้อำนวยการในกิจการทั้งปวงซึ่งบ่งไว้ว่าเป็นหน้าที่ผู้อำนวยการ และแทน

ผู้อำนวยการเมื่อผู้อำนวยการไม่สามารถจะมาทำการได้ตามหน้าที่

ข้อ ๕ รองผู้อำนวยการมีหน้าที่ดำริและแนะนำหรือจัดสรรพลังทั้งปวงที่เป็นกิจในทางการแพทย์และการพยาบาลโดยเฉพาะ กล่าวคือ

ก. จัดระเบียบการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ให้ถูกต้องตามหลักของโรงพยาบาล

ข. วางระเบียบการการฝึกหัดสั่งสอนเจ้าหน้าที่ในการแพทย์และการพยาบาลทั้งปวง ทั้งตรวจตราแนะนำในเรื่องเหล่านี้

ค. เรียบเรียงตรวจตราคำราและคำแนะนำต่าง ๆ ที่เกี่ยวแก่วิชาแพทย์เพื่อประกอบกับการฝึกฝนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว

ง. วางระเบียบและเตรียมสิ่งของเครื่องใช้สำหรับการพยาบาลสนามกับฝึกหัดบุคคลในหน้าที่เหล่านี้ให้พร้อมเสร็จ เมื่อต้องการหมวดหรือกองพยาบาลสนามสักภาคชาติเมื่อใด เป็นไปทำการได้ทันที

ข้อ ๖ เกษานุการขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสรรพหนังสือ ซึ่งต้องมีโต้ตอบไปมาระหว่างโรงพยาบาลกับกระทรวงกรมกองอื่น ๆ และบุคคล อันเป็นเรื่องซึ่งนอกจากหน้าที่สมุหบัญชั และเป็นผู้รวบรวมรักษากฎ, ข้อบังคับ, คำสั่ง หรือระเบียบการซึ่งเนื่องในทางปกครอง ทั้งเป็นผู้ควบคุมปกครองเสมียนพนักงานซึ่งทำการในหน้าที่หนังสือตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังจะกล่าวให้ชัดต่อไปนี้

ก. มีหน้าที่ร่างคอบหนังสือราชการทั้งปวงอันมีมาถึงโรงพยาบาล และรวบรวมไว้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ต้องการเป็นคนใดทันที ให้ถือหลักในข้อบังคับระเบียบการหนังสือของโรงพยาบาล พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นเกณฑ์

ข. รวบรวมพระราชบัญญัติ, กฎ, ข้อบังคับ, คำสั่ง, และระเบียบการทั้งปวงไว้ให้เป็นพจนานุกรมเป็นหมวด มีสารบัญให้หาได้ง่าย และคอยแก้ไขให้ถูกต้องอยู่เสมอ กับทั้งต้องรักษาดูแลกฎ, ข้อบังคับ, คำสั่ง ให้ดำเนินไปตามความมุ่งหมายทุกประการ

ค. เป็นผู้ที่จะต้องดูแลแนะนำในทางการหนังสือและภาษาไทยให้เจ้าหน้าที่ต่างๆ ใ้ใช้ให้ถูกต้อง ต้องถือคำที่กรมตำรวจทหารบกบัญญัติไว้เป็นคำที่ถูกต้องเสมอ

ฆ. เป็นผู้บรรยายกฎ, ข้อบังคับ, คำสั่ง ทั้งปวงให้บรรดาผู้ที่ยังอ่อนในทางการเข้าใจโดยแจ่มแจ้ง

ง. เป็นผู้รับผิดชอบดูแลห้องสมุดของโรงพยาบาลและวาง ระเบียบ การใช้ห้องสมุด

จ. รวบรวมรายงานประจำเดือนจากเจ้าหน้าที่ต่างๆ เพื่อนำถวายอุปนายกผู้อำนวยการสภากาชาดสยาม

ฉ. ฝึกฝนเสมียนพนักงานในบังคับบัญชาของตนให้มีความรู้ตามถานานุกรป

ซี. ผูกมัดผู้แทนธนาคาร เพื่อมีเหตุจำเป็นอันธนาคารจะมาทำการตามหน้าที่ไม่ได้ ผู้แทนคนจะได้ทำการใดทันที ไม่ต้องรอให้หนังสือราชการเนินเข้า

ข้อ ๗ สุ่มให้บัญชีขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในสรรพกิจซึ่งเนื่องกับการเบิกจ่าย การรักษาเงินและสมบัติทั้งปวงของโรงพยาบาล, เครื่องอุปโภค, บริโภค, การโยธา และเป็นผู้ดูแลควบคุมเด็มนักงานซึ่งมีหน้าที่อยู่ในบังคับบัญชาของตน กับมีหน้าที่

ก. จัดการในเรื่องสำมโนครวัคนมาอยู่และออกจากโรงพยาบาลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการตรวจสอบบัญชี สำมโนครวั และการ จดฐเบียร์ คนเกิดคนตายคนย้ายตำบล พ.ศ. ๒๔๖๐ และ ข้อบังคับว่าด้วยผู้ที่อยู่ในบริเวณของโรงพยาบาล พ.ศ. ๒๔๖๐

ข. รับผิดชอบในการเก็บเงินผลประโยชน์ของโรงพยาบาลให้ถูกต้อง และเป็นไปตามข้อบังคับอัตราค่ารักษาพยาบาลค่ายาและอื่น ๆ

ข้อ ๘ ในการซื้อของเครื่องใช้ทั้งปวงที่ไม่เกี่ยวกับการรักษาพยาบาล ให้ปฏิบัติตามความในข้อบังคับว่าด้วยการสั่งซื้อสิ่งของเครื่องใช้ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ข้อ ๙ เจ้าพนักงานคลังเงินขึ้นตรงต่อสุ่มให้บัญชี มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยเฉพาะในเรื่องเงินอีกชั้น ๑ กล่าวคือ

ก. มีหน้าที่รับจ่ายเงินเดือนเบี้ยเลี้ยงและเงินประเภทต่างๆในโรงพยาบาล
 ข. ทำบัญชีแยกเงินออกเป็นประเภท ๆ ให้ถูกต้องตามหลักของการ
 บัญชีเงิน

ค. เมื่อได้รับหรือจ่ายเงินประเภทใด ต้องลงบัญชีให้ถูกต้องตาม
 ประเภท แล้วคัดทั้งรายรับและรายจ่ายลงในบัญชีกลางสำหรับเสนอผู้
 อำนวยการทุก ๆ วัน เว้นไว้แต่วันพักที่ว่าการ

ฅ. เตรียมบัญชีเงินและเงินประเภทต่าง ๆ ทั้งหลักฐานในการจ่าย
 และรับไว้ ให้เป็นการเรียบร้อยพร้อมเสร็จอยู่เสมอ เมื่ออุปนายคณผู้อำนวยการ
 การสหภาพชาติสยามทรงตั้งให้เป็นผู้ใดเป็นกรรมการมาตรวจ ก็ให้ตรวจได้
 เสมอ (การตรวจนี้จะทำ ๖ เดือนต่อครั้ง)

ง. เมื่อจะนำเงินเก็บหรือจ่ายครั้งใดที่จะต้องไขกักนั้น ต้องขอให้
 หัวหน้าเวชระเบียนเป็นผู้กำกับอยู่ด้วยเสมอ

จ. รวบรวมเงินที่ได้ ในการต่าง ๆ ให้ส่งให้บัญชีส่งเหรียญกษาณิก
 ชาติทุกเดือน หรือเมื่อมีจำนวนเงินถึง ๑๐๐๐๐ บาทเมื่อใด ก็ให้รับ
 ส่งเสียให้เสร็จโดยมิต้องรอให้ ถึงกำหนด ๑ เดือน

ฉ. มีหน้าที่แทนผู้บัญชาในเวลาที่ผู้บัญชามาทำการตามหน้าที่ไม่ได้
 ข้อ ๑๐ เกี่ยวกับงานตรงต่อผู้บัญชา มีหน้าที่ราชการ คือ

ก. จัดการทำตายชยะมูลฝอยอุจจาระปัสสาวะ และ ขยะโสโครกต่าง ๆ
 และความสะอาดอื่น ๆ ตามคำแนะนำของเจ้าพนักงานสุขาภิบาล

ข. จัดการก่อสร้างซ่อมแซมสิ่งชำรุดหักพังให้ดีขึ้นเหมือนเก่า สิ่งใด ที่ต้องการก่อสร้างหรือซ่อมแซมขนาดใหญ่อื่นต้องเปิดเงินตั้งแต่ ๑๐๐ บาท ขึ้นไป จะต้องรายงานให้ผู้อำนวยความสะดวกทราบ เพื่อตั้งกรรมการเรียก ประชุมหรืออย่างไรแล้วแต่ควร

ค. คุณรับผิดชอบในการรถยนต์พาหะต่าง ๆ และในการเลี้ยงสัตว์ ใช้ของโรงพยาบาล ให้เป็นไปตามระเบียบการพาหะและสัตว์ใช้ของ โรงพยาบาล

ฆ. รับผิดชอบกองฟอกซัก และดูแลให้เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในกองนี้ปฏิบัติ ให้เป็นไปตามข้อบังคับระเบียบการฟอกซัก จงทุกประการ

ง. ดูแลให้พนักงานรักษาค้นไม้ ในบริเวณ โรงพยาบาล กระทำการ ถูก ต้องตามวิธีเพาะปลูกและรักษาค้นผลไม้ และวางแผนสวนดอกไม้ ให้เป็น ที่งดงามเจริญตา

จ. รับผิดชอบในเรื่องการใช้ไฟฟ้าและการใช้น้ำประปาให้เป็นที่ไป ตาม ข้อบังคับระเบียบการใช้ไฟและน้ำ

ฉ. รับผิดชอบในเรื่องอาหารการกิน และดูแลให้หัวหน้าสู่ทระกรรม และสู่ทระกรรมกระทำตามข้อบังคับระเบียบการครัว

เจ้าหน้าที่ทางวิทยาการ

ข้อ ๑๑ เจ้าหน้าที่ทางวิทยาการ คือ แพทย์ที่ปรึกษา แพทย์ผู้ชำนาญเฉพาะวิชา และแพทย์ผู้ช่วย อันเป็นเจ้าหน้าที่ในทางการแพทย์ โดยเฉพาะ ไม่เกี่ยวข้องกับธุระการอย่างใดเลย

ข้อ ๑๒ แพทย์ที่ปรึกษา คือ เป็นแพทย์ที่มีอาวุโสสูงในทางแพทย
 อันผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์เห็นสมควรว่าจะให้เกียรติยศอันนี้
 ได้ ก็จะได้เชิญให้รับตำแหน่งกิตติมศักดิ์ เพื่อไว้เป็นที่ปรึกษาหารือใน
 กิจที่เกี่ยวแก่การแพทย์ทั้งปวง

ข้อ ๑๓ แพทย์ชำนาญานุเฉพาะวิชา คือ เป็นแพทย์ที่มีความรู้
 ความชำนาญในวิชาแพทย์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง อันผู้อำนวยการเห็น
 สมควรว่าจะให้เกียรติยศนี้ได้ ก็จะได้เชิญให้รับตำแหน่งกิตติมศักดิ์ ถ้า
 แพทย์ชนิดนี้รับราชการอยู่ในกระทรวงอื่น ถ้าเป็นแพทย์ในโรงพยาบาล
 จุฬาลงกรณ์ ก็จะได้ตั้งขึ้นเอง

ข้อ ๑๔ แพทย์ผู้ช่วย คือ แพทย์ประจำตำแหน่งบุคคลสำหรับ
 ช่วยแพทย์ชำนาญานุตามที่ได้กล่าวมาแล้วในการรักษาคนเจ็บไข้ และต้อง
 พึงบังคับบัญชาแพทย์ผู้ชำนาญานุที่ตนเป็นผู้ช่วยอยู่นั้นเฉพาะในทางวิชา

ข้อ ๑๕ แพทย์กิตติมศักดิ์ทั้งปวงมีสิทธิ์ที่จะมาตุการผ่าตัดหรือตรวจ
 ตราคนเจ็บไข้ ในโรงพยาบาลได้ ในเวลาอันสมควร เพื่อเพิ่มพูนความรู้
 ของตนให้ยิ่งขึ้น และเมื่อเห็นสิ่งใดบกพร่องก็ให้แสดงความเห็นเสนอ
 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ได้

พแนกตรวจคนเจ็บไข้

ข้อ ๑๖ หัวหน้าพแนกตรวจคนเจ็บไข้ ซึ่งตรงต่อผู้อำนวยการ มี
 นำที่ราชการ คือ

ก. รับผิดชอบในการตรวจคนเจ็บไข้ทั่วไป ไม่ว่าชาติใดภาษาใด
 ต้องทำเหมือนหน้าตะกั่วถึงกันหมดตามเวลาที่กำหนดไว้ ส่วนผู้ซึ่งเป็น
 โรคที่จำเป็นเร่งร้อนนั้นจะรอตรวจตามเวลาไม่ได้ ต้องตรวจให้ทุกเมื่อ
 ไม่ว่าเวลาใดวันใด

ข. ผู้ที่เจ็บไข้จนไม่สามารถจะมาให้รูดถึงโรงพยาบาลได้ เมื่อมี
 ผู้มาขอรับไว้ตัวไปตรวจที่บ้าน จะต้องจัดการไปโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้

ค. เมื่อทราบเหตุการณ์บังเกิดขึ้นว่ามีคนบาดเจ็บ จะต้องจัดการช่วย
 เหลือตามแต่จะช่วยให้ ถึงแม้ว่าไม่มีใครขอรับให้ช่วยจะต้องนึกถึงชีวิต
 เพื่อนมนุษย์ด้วยกันเป็นใหญ่

ง. ก่อนจัดการตรวจโรคให้ผู้ป่วย จะต้องทราบแน่นอนว่าผู้ป่วย
 นั้นได้ลงบัญชีแล้วตามระเบียบ หรือถ้าจำเป็นจะต้องตรวจโรคเสียก่อน
 แล้วจึงลงบัญชีภายหลังก็ได้

จ. ต้องตรวจคนที่มึนหัวและลงบัญชีแล้วตามลำดับเลขมาก่อนมาหลัง
 เสมอ เว้นไว้แต่คนที่มีอาการหนัก จะต้องจัดการตรวจก่อนผู้อื่น ๆ

ฉ. จะต้องทำการติดต่อกับแผนกรักษาพยาบาลในการส่งคนเจ็บไข้
 เข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล และในการที่คนเจ็บไข้หายแล้วกลับจาก
 โรงพยาบาล

ด. รวบรวมจำนวนคนเจ็บไข้ กับทั้งประเภทโรคต่าง ๆ ให้ถูก
 ตามหลักของวิชาแพทย์ แล้วทำรายงานเสนอผู้อำนวยการทุก ๆ ๖ เดือน

นอกจากรายงานประจำเดือน กับทั้งรวบรวมและเก็บประวัติคนเจ็บไข้ไว้ให้ถูกต้องตามประเภทโรค

สรุปความโดยย่อว่า หัวหน้าแผนกตรวจคนเจ็บไข้มีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ ที่ไม่ได้กินยี่ห้อบนนอนในโรงพยาบาล กับมีหน้าที่ตรวจตราบัญชีคนเจ็บไข้ให้เรียบร้อย

ข้อ ๑๗ แผนกตรวจคนเจ็บไข้ได้แบ่งออกเป็น ๔ กอง มีนายแพทย์และผู้ช่วยตามสมควรประจำทุกกอง อยู่ในบังคับบัญชาหัวหน้าแผนกตรวจคนเจ็บไข้

ข้อ ๑๘ นายแพทย์หัวหน้ากองรับตรวจ มีหน้าที่เลือกคนเจ็บไข้สำหรับส่งให้กองต่าง ๆ ตามประเภทโรค และรับคนเจ็บไข้ไว้รักษาในโรงพยาบาล กับทั้งเป็นผู้รักษาพยาบาลคนเจ็บไข้เล็กน้อย อันไม่ต้องการแพทย์ผู้ชำนาญช่วยเหลือ

ข้อ ๑๙ นายแพทย์หัวหน้ากองตรวจทางยา มีหน้าที่ตรวจโรคที่รักษาทางยา ในความดูแลของแพทย์ทางยา

ข้อ ๒๐ นายแพทย์หัวหน้ากองตรวจทางผ่าตัด มีหน้าที่ตรวจโรคที่รักษาทางผ่าตัดในความดูแลของแพทย์ผ่าตัด

ข้อ ๒๑ นายแพทย์หัวหน้ากองตรวจทางตา มีหน้าที่ตรวจโรคตาในความดูแลของแพทย์ผู้ชำนาญในทางนั้น

พ.เนกรักษาพยาบาล

ข้อ ๒๒ หัวหน้าเนกรักษาพยาบาลชั้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่ปกครองแผนกและดูแลการรักษาพยาบาล การกินอยู่ทั่วไป ให้คนเจ็บไข้ทุกคนได้รับความรักษาพยาบาลและกินอยู่เป็นสุขสบาย เป็นไปตามคำสั่งของแพทย์ผู้รักษาและถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของการแพทย์และการพยาบาลจนทุกประการ กับทั้งดูแลรักษาแบบธรรมเนียมเรื่องเยี่ยมคนเจ็บไข้

ข้อ ๒๓ หัวหน้าเนกรักษาพยาบาลมีหน้าที่จัดการโรงเรียนนางพยาบาล และฝึกฝนผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชาให้มีความรู้ ในหน้าที่ของตนยิ่งขึ้น สัมกับตำแหน่ง และหน้าที่ทั้งปวง

ข้อ ๒๔ แพทย์ผู้รับผิดชอบประจำพเนกรักษาพยาบาลชั้นต่อหัวหน้าพเนกรักษาพยาบาล มีหน้าที่ราชการ คือ

ก. ตรวจอาการคนเจ็บไข้ตามวิธีต่าง ๆ ที่โรงพยาบาลได้ทำขึ้นไว้เป็นแบบ

ข. รับผิดชอบในเรื่องประวัติและรายงานอาการคนเจ็บไข้

ค. รับผิดชอบในการเตรียมคนเจ็บสำหรับทำการผ่าตัด

ง. เป็นหน้าที่ชี้แจงให้คนเจ็บไข้และญาติมิตร ที่มาเยี่ยมให้เข้าใจความประสงค์ของโรงพยาบาล อย่าให้เป็นที่เดือดร้อนหรือไม่พอใจเกิดขึ้นได้

ง. เป็นผู้เรื่องราวที่เกี่ยวข้องแก่คนเจ็บไข้ ในปกครองของตนโดย
 เลียด เพื่อชี้แจงให้ผู้อำนวยความสะดวกหรือแพทย์ใด ๆ ที่มีหน้าที่ไปตรวจ
 ให้ทราบ

จ. เมื่อคนเจ็บไข้ ที่เสียเงินจะออกจากโรงพยาบาลต้องจกรายการ
 ที่คนเจ็บไข้จะต้องเสียเงินเสนอหัวหน้าแผนกเพื่อส่งไปให้เจ้าหน้าที่ผู้บัญชาการ
 ทราบต่อไป

ฉ. เป็นหน้าที่แจ้งความคนเกิดคนตายให้เขื่อนรักษาการจัดการต่อไป

ข้อ ๒๕ แผนกรักษาพยาบาลแบ่งออกเป็น ๔ กอง คือ กองโรง
 เรียนนางพยาบาล กองนางพยาบาล, กองบุรุษพยาบาล, และกองผดุง
 ครรภ์, มีหัวหน้ากองรับผิดชอบต่อหัวหน้าแผนกอีกชั้นหนึ่ง

ข้อ ๒๖ หัวหน้ากองโรงเรียนนางพยาบาลขึ้นตรงต่อหัวหน้าแผนก มี
 หน้าที่ปกครองนักเรียนนางพยาบาล ดูแลนักเรียนให้ได้รับความรู้ตามหลัก
 สูตรที่มีไว้ เป็นผู้จัดการในเรื่องการสอบได้การรับดั่งนักเรียนและกิจ
 การต่าง ๆ ที่เป็นกิจของโรงเรียนโดยเฉพาะ กับทั้งปฏิบัติภารกิจให้
 ไปตามข้อบังคับว่าด้วยนางพยาบาล สภาการศึกษา พ.ศ. ๒๔๖๑ (ส่วนครู
 ผู้ฝึกหัดถึงส่วนนักเรียนนั้นแล้วแต่ผู้อำนวยความสะดวกจะเชิญหรือตั้งให้ผู้ใดเป็น)

ข้อ ๒๗ หัวหน้ากองนางพยาบาลขึ้นตรงต่อหัวหน้าแผนก มีหน้าที่รับ
 ผิดชอบในการปกครองนางพยาบาลและตรวจตราให้การพยาบาลฝ่ายหญิง
 เป็นไปโดยถูกต้องตามหลักของการพยาบาลและคำสั่งทุกประการ กับ

ทั้งต้องรับผิดชอบเรื่องในบัญชีคนเจ็บไข้ บัญชีสรรพสิ่งของเครื่องใช้
ทั้งปวงในเครื่องนุ่งห่ม เข้าของเงินทองของคนเจ็บไข้และในเรื่องอาหารการ
กินอยู่ของคนเจ็บไข้อย่าให้ไม่เป็นที่พอใจได้

ข้อ ๒๘ หัวหน้าของบุรุษพยาบาลชั้นตรงต่อหัวหน้าแพนก์ มีหน้าที่
รับผิดชอบในการปกครองบุรุษพยาบาลทั้งปวง (นายสิบ, พลพยาบาล,
คนพยาบาลพลเรือน) และตรวจตราการพยาบาลฝ่ายชายให้เป็นไปโดย
ถูกต้องตามหลักของการพยาบาลและคำสั่งทุกประการ กับทั้งต้องรับผิด
ชอบในเรื่องที่กล่าวแล้วสำหรับหัวหน้ากองนางพยาบาลด้วย

ข้อ ๒๙ หัวหน้ากองผดุงครรภ์ชั้นตรงต่อหัวหน้าแพนก์ มีหน้าที่
รับผิดชอบในการผดุงครรภ์ทั่วไป และดูแลการพยาบาลทั้งมารดาและบุตร
ให้เป็นไปตามคำแนะนำจากทุกประการ

แพนก์ผ่าตัด

ข้อ ๓๐ หัวหน้าแพนก์ผ่าตัดชั้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่ราชการ คือ

- ก. วางระเบียบในการผ่าตัดไว้ให้เป็นหลักฐาน
- ข. รับผิดชอบในกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัด
- ค. เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ ในการผ่าตัดไว้ให้พร้อมบริบูรณ์

ตามสมควรแก่อัตมัย

ง. ฝึกฝนเจ้าหน้าที่ในแพนก์ของตนและผู้ฝึกสอนให้มีความรู้ความ
ชำนาญในการผ่าตัด

ง. รักษาแบบแผนการผ่าตัดและการให้ยาสลบโดยเคร่งครัด

จ. รักษาแบบธรรมเนียมในห้องผ่าตัดและความลับของคนเจ็บให้เป็นไปตามจรรยาและมารยาทแพทย์ทุกประการ

ฉ. มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลหัวหน้ากองประจำห้องแสงรอนต์เกิน และหัวหน้ากองประจำห้องแสงรังสีให้ทำการถูกต้องตามคำสั่งของแพทย์ผู้ชำนาญในทางนั้น

ช. รับผิดชอบดูแลให้เจ้าหน้าที่ในกองประจำห้องทำพันธะทำการถูกต้องตามคำสั่งของแพทย์ทำพันธะ และปฏิบัติกรให้เป็นไปตามระเบียบของการตรวจพันทำพันธะ

ข้อ ๓๑ หัวหน้ากองประจำห้องผ่าตัดชั้นก่อนหัวหน้าแผนกผ่าตัด มีหน้าที่ คือ

ก. ดูแลรักษาเครื่องมือเครื่องใช้ที่อยู่ในหน้าที่ของตนให้ใช้ได้ตลอดเวลา

ข. เมื่อได้รับคำสั่งให้เตรียมเครื่องมือ จะต้องเตรียมเครื่องมือให้ถูกต้องตามชนิดของโรคและตรวจเครื่องมือต่าง ๆ ให้พร้อมเสร็จ กับรับผิดชอบในเรื่องความสะอาดของเครื่องมือและเครื่องใช้เหล่านั้น

ค. เตรียมเครื่องมือและเครื่องใช้ในการผ่าตัดสำหรับการปัจจุบันไว้ให้พร้อมเสร็จ ต้องการเมื่อใดเป็นใดทันที

ข. จดรายงานการผ่าตัดโดยละเอียดไว้ในสมุด เพื่อให้เจ้าหน้าที่
ทางแผนกรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้มาคัดลอกไปประกอบกับใบประวัติคนเจ็บ
ง. เป็นหน้าที่จัดการส่งอวัยวะส่วนต่าง ๆ ที่แพทย์ได้ตัดออกนั้นไป
ให้พนักงานเคหะเพื่อจัดการต่อไป

ข้อ ๓๒ หัวหน้ากองประจำห้องแสงรอนต์เกินมือน้ำที่ คือ

- ก. ดูแลรักษาเครื่องใช้ที่อยู่ในน้ำของคนให้ดียิ่งเสมอ
- ข. ทำการฉายรูปแสงรอนต์เกินแล้วแต่แพทย์ผู้มน้ำที่จะสั่งให้ฉาย
- ค. มีหน้าที่ถ่ายรูปคนเจ็บในโรคที่จะเป็นตัวอย่าง ก่อนทำการผ่าตัด
ครั้ง ๑ เมื่อทำการผ่าตัดและหายแล้วอีกครั้ง ๑ แล้วจัดการพิมพ์สั่งให้เจ้าหน้าที่
พนักงานเคหะ

ข้อ ๓๓ หัวหน้ากองประจำห้องแสงรอนต์เกินน้ำที่ คือ

- ก. ดูแลรักษาเครื่องใช้และเครื่องใช้ ในน้ำของคนให้ใช้ได้ดีอยู่
เสมอ
- ข. จัดการรักษาโรคภัยไข้เจ็บและแสงรอนต์ชนิดต่าง ๆ แล้วแต่
แพทย์ผู้มน้ำ ที่จะสั่ง
- ค. จดรายงานในการรักษาโรคนี้โดยละเอียดตามแบบที่ทูลขึ้นไว้
- ง. ราชูรภิษฐ์ ๒ หลอดซึ่งเป็นของประจำอยู่ในห้องนี้ให้มอบไว้
กับแผนกรักษา เพื่อเก็บรักษาไว้ในที่นั้นห้องและเมื่อจะนำออกมา
ใช้ครั้งไรต้องรายงานให้ผู้ช่วยการทราบเสียก่อนทุกครั้งและเมื่อได้รับ

อนุญาตแก่เจ้าหน้าที่ห้องนี้ซึ่งเป็นแพทย์จะต้องอยู่เสมอตลอดเวลาไว้ เมื่อ
ใช้แล้วให้ส่งเก็บทันที

ง. มีหน้าที่ทำบัญชีค่าใช้เครื่องตามอัตราแล้วส่งให้สมุห์บัญชีเพื่อ
จัดการเก็บเงินต่อไป

จ. เป็นเจ้าหน้าที่ดูแลของประจำห้องทำฟัน

พ. เนกบัลเคตรี

ข้อ ๓๔ หัวหน้าพนักบัลเคตรีขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่เป็นผู้ป
ครองพนัก ด้ระดมเครื่องใช้ในการนี้ให้มีเสมอ รับผิดชอบในกอง
ต่าง ๆ ที่ขึ้นแก่ตน กับทั้งเป็นเจ้าหน้าที่คัดยารักษาโรคต่าง ๆ ด้วย

ข้อ ๓๕ หัวหน้ากองตรวจและทดลองบัลเคตรีขึ้นตรงต่อหัวหน้าพนัก มี
หน้าที่จัดการในเรื่องตรวจและทดลองสิ่งต่าง ๆ ที่พนักต่าง ๆ ส่งมาให้
ตรวจ และเป็นเจ้าหน้าที่เลี้ยงสัตว์และเลี้ยงบัลเคตรีไว้สำหรับทดลอง กับ
ทั้งจัดการรักษาพยาบาลการเจ็บไข้ของสัตว์พาหนะทั่วไป

ข้อ ๓๖ หัวหน้ากองตรวจและผ่าศพ มีหน้าที่จัดการในเรื่องนี้ตาม
ระเบียบที่จะได้มีขึ้น กับทั้งเป็นเจ้าหน้าที่จัดการในเรื่องพิธีภณฑศพ

ข้อ ๓๗ เจ้าพนักงานสุขาภิบาล มีหน้าที่รับผิดชอบในการสุขาภิบาล
ของโรงพยาบาล และตรวจตราดูแลแนะนำให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับกายกระทำการ

ถูกต้องตามหลักของสุขวิทยาและอนามัย เมื่อมีโรคระบาดเกิดขึ้นใน
โรงพยาบาล เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานสุขาภิบาลที่จะต้องจัดการให้เป็น
ไปตามพระราชบัญญัติระงับโรคระบาด พ.ศ. ๒๔๕๖ จงทุกประการ

พแนกคลังยา

ข้อ ๓๘ หัวหน้าพแนกคลังยาขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการ มีหน้าที่ราชการ
คือ

ก. สรรพเครื่องยา เครื่องมือที่ใช้ในการรักษาพยาบาล
คนเจ็บไข้ ให้มีเพียงพออยู่เสมอ

ข. ต้องสอบราคาของเครื่องใช้ซึ่งกล่าวในหมายอักษร ก. ให้
ทราบอยู่เสมอ และให้จัดการตามระเบียบการซื้อของโดยวิธีประมูล

ค. ปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติมอฟินและโคคาอิน

ฆ. ตรวจตราให้เจ้าหน้าที่ท่งปวงทำการผสมยาปรุงยาถูกต้องตาม
ระเบียบการปรุงยาและจ่ายยา

ง. รับผิดชอบในเรื่องเก็บยาพิษต่าง ๆ

ข้อ ๓๙ แพทย์ประจำคลังเครื่องมือและคลังยา ขึ้นต่อหัวหน้าพแนก
คลังยา มีหน้าที่ตรวจตราดูแลเครื่องมือเครื่องใช้ ให้มีครบบริบูรณ์และ
จัดการในเรื่องซ่อมแซมเครื่องเหล่านี้ที่เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ดังมาเป็นของชำรุด
ให้ดีขึ้น กับทั้งจัดการในเรื่องการเก็บยาให้ถูกต้องตามระเบียบ ระวาง

อย่าให้เกิดระเบิดและเสียหายได้ด้วยเหตุใด ๆ และทำยาประจำคงให้มีไว้พอจ่ายเสมอ

ข้อ ๔๐ แพทย์ประจำกองผสมยาขึ้นต่อหัวหน้าแผนกคลังยา มีหน้าที่ผสมยาตามคำหรับที่ส่งมา และถ้าคำหรับใดเข้ายาพิเศษ จะต้องรายงานให้หัวหน้าแผนกของตนทราบก่อนผสมเสมอ เว้นไว้แต่คำหรับยาประจำโรงพยาบาลที่เคยใช้อยู่แล้วก็ไม่ต้องรายงาน

ข้อ ๔๑ แพทย์ประจำกองแยกธาตุขึ้นต่อหัวหน้าแผนกคลังยา มีหน้าที่ตรวจหาพิษหรือตรวจหาแร่ธาตุในสิ่งต่างๆ ที่เจ้านาที่ส่งมาให้ตรวจ แต่เมื่อไม่มีงานทำให้ช่วยผสมยา

ข้อ ๔๒ การเก็บเงินและการจ่ายยา ให้แพทย์ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อหัวหน้าแผนกของตนปฏิบัติการให้เป็นไปตามอัตราที่มีอยู่

เวนรักษาการ

ข้อ ๔๓ เวนรักษาการมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับเวนรักษาการ พ.ศ. ๒๔๖๑

ข้อ ๔๔ เวนรักษาการจะไม่อนุญาตให้ใครนำสรรพสิ่งของ ๆ ไปโรงพยาบาลออกไปจากโรงพยาบาล หรือสรรพสิ่งของอันไม่สมควรที่จะนำเข้ามาในสถานที่เช่นนั้นเป็นอันขาด ก่อนได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการ เว้นไว้แต่เจ้านาที่ซึ่งต้องการนำของไปซ่อมแซมเท่านั้น จึงจะอนุญาตได้

๑๖๗

การใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๔๕ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ที่ว่าการ โรงพยาบาลฟ้าดวงกรณีของสภากาชาดสยาม

ศาลาแดงจังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๐ ตุลาคม พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) นายพันตรี หดวงศ์กิตาพรักษ์

ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลฟ้าดวงกรณี

ของสภากาชาดสยาม

๑๒๘
ข้อบังคับ

ว่าด้วยอัตราค่ารักษาพยาบาล, ค่ายา, และอื่น ๆ
สำหรับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คำปรารภ

ด้วยการใช้จ่ายของโรงพยาบาลนับวันแต่จะทวีมากขึ้นทุกที รายได้
ที่มีอยู่ในเวลานี้ก็มิแต่อาศัยความอดหนุนเกื้อกูลของผู้ที่มีใจศรัทธาให้
โรงพยาบาลจึงทรงตัวอยู่ได้ แต่ถึงกระนั้นก็ดี บางเดือนรายได้นั้นไม่พอ
รายจ่าย เพราะฉะนั้นนอกจากเงินบำรุงที่จะได้รับจากผู้ที่มีใจศรัทธาให้
นั้นแล้ว โรงพยาบาลจึงจำเป็นต้องเรียกเงินค่าตรวจ, ค่ารักษาพยาบาล,
ค่ายา, และอื่น ๆ จากผู้ที่พอจะเสียได้บ้างตามสมควร ตามอัตราที่จะ
ได้กล่าวต่อไปนี้

ว่าด้วยอัตรา

- ข้อ ๑ อัตราเงินที่โรงพยาบาลคงชดเชย มี ๑๑ ประเภท
- ๑) อัตราค่าตรวจคนเจ็บไข้ภายนอกโรงพยาบาล
 - ๒) อัตราค่ากินอยู่ในโรงพยาบาล
 - ๓) อัตราค่าพยาบาลและทำการคลอดบุตรนอกโรงพยาบาล
 - ๔) อัตราค่าผ่าตัด
 - ๕) อัตราค่าตรวจและค่ารักษาโรคด้วยเครื่องไฟฟ้า

- ๖) อัตราค่าทำฟัน
- ๗) อัตราค่าตรวจหาเชื้อโรค
- ๘) อัตราค่าฉีดยา
- ๙) อัตราค่ายาสำหรับคนเจ็บไข้ภายนอก
- ๑๐) อัตราค่านมโคและนมแพะ
- ๑๑) อัตราค่ารถยนต์รับส่งคนเจ็บไข้

ข้อ ๒ อัตราค่าตรวจคนเจ็บไข้ภายนอกโรงพยาบาล

- ๑) ถ้าไปตรวจโดยพาหะของผู้เรียกร้อง ครั้งละ ๑๐ บาท
 - ๒) ถ้าไปตรวจโดยพาหะของโรงพยาบาล ครั้งละ ๑๕ บาท
- แต่ถ้าเป็นผู้ที่มีอาการหนัก อันไม่สามารถจะมาให้แพทย์ตรวจยังโรงพยาบาลได้จริง ๆ กับพระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ จะไม่เรียกค่าตรวจ และค่าพาหะอย่างไร้

ข้อ ๓ อัตราค่ากินอยู่ในโรงพยาบาล

- ๑) สำหรับข้าราชการทหารบกประจำการ

- ก. ชั้นสัญญาบัตรและครอบครัว

{	ห้องชั้นที่ ๑ วันละ ๒ บาท
{	ห้องชั้นที่ ๒ วันละ ๑ บาท

- ข. ไม่ใช่ชั้นสัญญาบัตรซึ่งมีเงิน

{	เดือนตั้งแต่ ๓๐ บาทขึ้นไป
{	และครอบครัว กับ นักเรียน
{	นายร้อย

ห้องชั้นที่ ๒ วันละ ๕๐ สตางค์

ค. ไม่ใช่ชั้นสัญญาบัตร ซึ่งมีเงิน } ห้องชั้นที่ ๓ วันละ ๒๕ สตางค์
เดือนต่ำกว่า ๓๐ บาท

๒. นายทหารบกชั้นสัญญาบัตรนอกประจำการ ให้อยู่ห้องชั้น
ที่ ๒ และคิดครึ่งอัตราของประจำการ เว้นไว้แต่ผู้นั้นจะมีเงินเลี้ยงพอจึง
จะอยู่ชั้นไหน ๆ ก็ได้นอกจากชั้น ๓

๓) สำหรับข้าราชการกระทรวงอื่นและราษฎรทั่วไป

ก. ห้องชั้นที่ ๑ วันละ ๔ บาท

ข. ห้องชั้นที่ ๒ วันละ ๒ บาท

ค. ห้องชั้นที่ ๓ ไม่ต้องเสีย

ทั้งนี้ถ้าผู้ใดมีความปรารถนาจะอยู่ให้ดีขึ้นไปกว่าเดิม ซึ่งเรียกว่าชั้นพิเศษ
วันละ ๑๐ บาท จะต้องตกลงกับเจ้าหน้าที่เสียก่อน กับอนุญาตให้ผู้ที่อยู่
ห้องชั้นที่ ๑ มีคนใช้มาอยู่ได้คน ๑ ผู้ที่อยู่ชั้นพิเศษมีคนใช้มาอยู่ได้ไม่เกิน
กว่า ๒ คน นอกจากผู้พยาบาลประจำ

ข้อ ๔ อัตราค่าพยาบาลและทำการคลอดบุตรนอกโรงพยาบาล

๑) สำหรับนางพยาบาลไปอยู่ทำการพยาบาลนอกโรงพยาบาล

ก. พยาบาลคนเจ็บไข้ธรรมดา อัตราหะระ ๑๕ บาท

ข. พยาบาลคนคลอดบุตร อัตราหะระ ๒๐ บาท

ค. พยาบาลคนเจ็บไข้โรคติดต่อ อัตราหะระ ๓๐ บาท

ส่วนของอัตราหะระต้องคิดเต็มอัตราหะเสมอ ค่ากินอยู่และค่าเดินทาง
เป็นของคนเจ็บไข้ ในการไปพยาบาลนอกโรงพยาบาลนี้ ถ้าเกิน ๑๕ วัน

ต้องเปลี่ยนคนใหม่ และในคราว ๑ ไม่เกิน ๓๐ วัน ถ้าเกินกว่า ๓๐ วันต้องทำความตกลงกันใหม่

๒) ทำการคลอดบุตรนอกโรงพยาบาล

ก. สำหรับผู้ที่บริบูรณ์ ๔๐ บาท

ข. สำหรับคนตำมีผู้ที่พอจะเสียได้ ๒๐ และ ๑๐ บาท

ส่วนค่าเดินทางเป็นผู้ที่เรียกร้อง แต่ถ้าเป็นภรรยาของข้าราชการทหารบกประจำการ ไม่ต้องเสียเงินอย่างใดในการนี้

ข้อ ๕ อัตราค่าผ่าตัด

๑) ภายในโรงพยาบาล

ก. ผ่าตัดพิเศษ ๒๐๐ และ ๑๐๐ บาท

ข. ผ่าตัดธรรมดา ๕๐ และ ๒๐ บาท

๒) การผ่าตัดนอกโรงพยาบาลนั้น จะต้องคิดเป็นพิเศษตาม

ครั้งคราวที่จะมีขึ้น

ส่วนข้าราชการทหารบกและครอบครัวไม่ต้องเสีย *

ข้อ ๖ อัตราค่าตรวจและรักษาโรคด้วยเครื่องไฟฟ้า

๑) ฉายรูปด้วยแสงรอนต์เกิน ครั้งละ ๑๐ บาท

๒) ฉายรูปรอนต์เกินติดบนแผ่นกระจก ครั้งละ ๒๐ บาท

* หมายเหตุ "นายทหารบก" หมายความว่าถึงนายทหารบกที่สังกัดกระทรวงกลาโหม และกองทัพบก
กับนายทหารรักษาวัง

"ครอบครัว" (ของนายทหารบก) หมายความว่าเพียงภรรยากับบุตรเท่านั้น

๓) แชน้ำไฟฟ้า	ครึ่งละ ๕ บาท
๔) นวดหรือทุบด้วยไฟฟ้าและอื่น ๆ	ครึ่งละ ๓ บาท
๕) นึ่งแกงไฟฟ้า	ครึ่งละ ๓ บาท

ส่วนข้าราชการทหารบกประจำการและครอบครัว กับคนเจ็บไข้ที่

อยู่ในโรงพยาบาลไม่ต้องเสีย

ข้อ ๗ อัตราค่าทำฟัน

๑) ฝังฟันใหม่ด้วยปอร์ซเลน	ตั้งแต่ ๒๕ บาทถึง ๔๐ บาท
๒) ฝังครอบทองคำ	ตั้งแต่ ๒๐ บาทถึง ๓๐ บาท
๓) ฝังทองในช่องฟัน	ตั้งแต่ ๒๐ บาทถึง ๓๐ บาท
๔) ขุดฟันด้วยปอร์ซเลน	ตั้งแต่ ๒๐ บาทถึง ๓๐ บาท
๕) ขุดฟันด้วยทองคำ	ตั้งแต่ ๑๐ บาทถึง ๑๕ บาท
๖) ขุดฟันด้วยธาตุอื่น ๆ	ตั้งแต่ ๕ บาทถึง ๑๐ บาท
๗) ฝังฟันใหม่ใช้เพดานทองคำ	ซี่ละ ๑๐ บาทถึง ๓๐ บาท
๘) ฝังฟันใหม่ใช้เพดานวัตถุนิต	ซี่ละ ๕ บาทถึง ๑๕ บาท
๙) ถอนฟัน	ตั้งแต่ ๕ บาทถึง ๑๐ บาท
๑๐) ซ่อมแซมเพดานฟันและอื่น ๆ	ตั้งแต่ ๕ บาทถึง ๑๐ บาท

ตามอัตรานี้ให้พึงเข้าใจว่า รวมทั้งค่ารักษาฟันให้หายเจ็บปวดด้วย
ทหารบกและครอบครัวกับทั้งคนเจ็บไข้ ที่รักษาตัวในโรงพยาบาล เสียครึ่ง
อัตรา

ข้อ ๘ อัตราค่าตรวจหาเชื้อโรค

ถ้าคนเจ็บไข้ ที่มีไข้ อยู่ในความดูแลรักษาของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลนี้
สิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้มาให้ตรวจ ต้องเรียกค่าตรวจตามอัตรานี้

๑) ตรวจบาดแผล	ครั้งละ ๑๐ บาท
๒) ตรวจอุจจาระ	ครั้งละ ๑๐ บาท
๓) ตรวจเสมหะ	ครั้งละ ๑๐ บาท
๔) ตรวจหนอง	ครั้งละ ๑๐ บาท
๕) ตรวจโลหิตธรรมดา	ครั้งละ ๑๐ บาท
๖) ตรวจโลหิตพิเศษ	ครั้งละ ๒๐ บาท
๗) ตรวจสิ่งต่าง ๆ ตามทางนิติเวชวิทยา	ครั้งละ ๒๐ บาท
๘) ตรวจน้ำและสิ่งอื่น ๆ โดยวิธีแยกธาตุ	ครั้งละ ๒๐ บาท

เว้นไว้แต่สิ่งทรมกของทหารบกส่งมา กับสำหรับคนเจ็บไข้ที่อยู่ใน
ความดูแลของโรงพยาบาล ไม่ต้องเสียค่าตรวจ นอกจากตรวจโลหิตพิเศษ

ข้อ ๙ อัตราค่าฉีดยา

๑) ฉีดยาเข้าตำหนุ	ครั้งละ ๒๐ บาท
๒) ฉีดยาเข้าปอด	ครั้งละ ๕ บาท
๓) ฉีดยาอื่น ๆ	ครั้งละ ๒ บาท

ส่วนผู้ที่รักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลไม่ต้องเสียค่าฉีดยาชนิดอื่น ๆ คง
เสียแค่ค่าฉีดยาเข้าตำหนุอย่างเดียว เพราะเป็นยาที่ของขอมมาเป็นราคา

แพงมาก ถ้าเป็นข้าราชการทหารบกประจำการคงเสียค่าฉีดยาเข้าตำหนุ
แต่ครั้งอัตรา

หนึ่งการฉีดยานี้ ถ้าต้องไปฉีดนอกสถานที่โดยพาหะของโรงพยาบาล
บาท จะต้องเรียกค่าพาหะครั้งละ ๕ บาท นอกจากอัตรานี้

ข้อ ๑๐ อัตราค่ายาสำหรับคนเจ็บไข้ภายนอก

๑) ยากินธรรมดา

ก. ยาน้ำ	ขวดละ ๑ บาท
ข. ยาเม็ด	ห่อละ ๕๐ สตางค์

๒) ยาใช้ภายนอกธรรมดา

ก. ยาน้ำ	ขวดละ ๕๐ สตางค์
ข. ยาผง	ห่อละ ๒๕ สตางค์
ค. ยาน้ำมันคั้น	อับละ ๒๕ สตางค์

๓) ยากินและยาอื่น ๆ ซึ่งต้องซื้อมาเป็นราคาแพงจะต้องคิดตาม
ราคาที่ซื้อ

ส่วนคนเจ็บไข้ที่อยู่ในโรงพยาบาลและข้าราชการทหารบกประจำการ
และครอบครัว ไม่ต้องเสีย

ข้อ ๑๑ อัตราค่านมโคและนมแพะ

๑) นมโค

ก. จำนวน ๑๐๐๐ กรัม (๑ ลิตร)	ราคา ๔๐ สตางค์
ข. จำนวน ๕๐๐ กรัม	ราคา ๒๕ สตางค์

ก. จำนวน ๒๕๐ กรัม

ราคา ๑๕ สตางค์

๒) นมแพะ

ก. จำนวน ๑๐๐๐ กรัม (๑ ลิตร)

ราคา ๕๐ สตางค์

ข. จำนวน ๕๐๐ กรัม

ราคา ๓๐ สตางค์

ค. จำนวน ๒๕๐ กรัม

ราคา ๒๐ สตางค์

กำหนดโคและนมแพะนี้คิดเฉพาะที่ขายไปนอกโรงพยาบาล ส่วนที่ขาย
ให้คนเจ็บไข้ในโรงพยาบาลกินไม่คิด ถ้าผู้ใดซื้อประจำเดือน ก็ให้คิด
เป็นจำนวน ๑๐๐๐ กรัม

ข้อ ๑๒ อัตราค่าธรรมเนียมส่งคนเจ็บไข้

๑) คนเจ็บไข้ที่มีอาการหนักซึ่งต้องใช้รถยนต์การขาด คิดเที่ยว

ละ ๑๐ บาท

๒) คนเจ็บไข้มีอาการเบาซึ่งใช้รถยนต์ชนิดธรรมดาได้ คิดเที่ยว

ละ ๕ บาท

ส่วนข้าราชการทหารบกประจำการและครอบครัวไม่คิด

ว่าด้วยวิธีเรียกเงินและเก็บเงิน

ข้อ ๑๓ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้จ่ายยาหรือกระทำกิจใด ๆ ให้แก่คนเจ็บไข้
แล้ว การที่จะเรียกเงินตามอัตราที่วางไว้นั้น ให้ปฏิบัติดังนี้

๑) สำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ ที่มีพระประสงค์จะเสียเงินให้
ตามอัตราและข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ถ้าท่านไม่ชำระเงินให้ในทันทีนั้น

ก็ไม่ต้องเรียกร้องประการใด แต่ต้องลงบัญชีเป็นเงินเชื่อไว้ แล้วจึงส่งใบสำคัญไปเก็บต๋อภายหลัง

๒) สำหรับข้าราชการชั้นสัญญาบัตร ประจำการในกระทรวง
กระทรวงมหาดและกองทัพบก กับข้าราชการชั้นสัญญาบัตรกระทรวงอื่นที่มี
บรรดาศักดิ์ซึ่งเจ้านาที่รู้จักและมีหลักฐานพอ ถ้าแม่เหตุดังของที่จะให้
เงินสดในทันทีนั้นไม่ได้ ก็อนุญาตให้ลงบัญชีเงินเชื่อไว้ แล้วจึงส่งใบ
สำคัญไปเก็บเงินต๋อภายหลัง

๓) ส่วนบุคคลนอกจากที่กล่าวในหมายเลข ๑-๒ นั้น ต้อง
เรียกเงินสดทั้งสิ้น เว้นไว้แต่บางคนที่มีหลักฐานซึ่งเจ้านาที่รู้จักหรือมีผู้
นำรับรอง ถ้าแม่จะชำระเงินให้ในทันทีนั้นไม่ได้ ก็อนุญาตให้ลงบัญชี
เป็นเงินเชื่อไว้ แล้วจึงไปเก็บต๋อภายหลัง แต่ผู้นำหรือผู้รับรองจะต้องรับ
ผิดชอบในเรื่องเงินรายนั้น

ข้อ ๑๔ อัตรารายเงินประเภทใดตกอยู่ในหน้าที่พแนกใด เจ้านาที่พแนก
นั้น ต้องเป็นผู้รับผิดชอบและปฏิบัติการดังนี้

๑) ต้องมีบัญชีเงินไว้ ๒ เล่ม เล่ม ๑ บัญชีเงินเชื่อ อีกเล่ม
๑ บัญชีเงินสดที่ได้จากคนเก็บใช้ทันที

๒) วันใดได้เงินสดเท่าใด ต้องนำส่งต๋อสมุห์บัญชีภายในเวลา
๓ นาฬิกาหลังเที่ยงทุก ๆ วัน ห้ามมิให้เก็บไว้ข้ามวันเป็นอันขาด เว้น

ไว้แต่วันปีที่ทำการซึ่งเจ้าหน้าที่สมุห์บัญชีไม่มา จึงอนุญาตให้มอบฉันทน์
เวนรักษาการไว้ แล้วจึงนำส่งต่อสมุห์บัญชีในวันเปิดทำการ

๓) เงินเชื่อนั้น ถ้าเป็นเงินสำหรับค่ากินอยู่ในโรงพยาบาลซึ่ง
กล่าวไว้ในข้อ ๓ ให้เก็บทุกฉบับตาหะ ส่วนของฉบับตาหะครั้งแรกคิดเต็ม
ฉบับตาหะ นอกนั้นคิดตามรายวัน ส่วนเงินเชื่ออื่น ๆ ให้จดนามและตำบล
ที่อยู่ของผู้ที่เชื่อกับจำนวนเงิน แล้วส่งให้สมุห์บัญชีจัดการเก็บ

ข้อ ๑๕ การเก็บเงินสำหรับพระบรมวงศานุวงศ์ซึ่งมีพระประสงค์จะ
เสียเงินตามอัตรา ให้สมุห์บัญชีจดพระนามและจำนวนเงินที่พระองค์
ท่านจะต้องเสีย เสนอต่อผู้อำนวยการเพื่อวินิจฉัยว่าจะควรเก็บตามพระ
ประสงค์หรือจะรอไว้แล้วแต่พระองค์ท่านจะพระราชทานหรือประทาน

ข้อ ๑๖ การเก็บเงินแก่ผู้ที่เป็นสมาชิกของสภาภาษาดสยาม ให้
เก็บเพียงครั้งอัตราเฉพาะในอัตราต่อไปนี้เท่านั้น

- ๑) อัตราค่าตรวจคนเจ็บไข้ภายนอกโรงพยาบาล
- ๒) อัตราค่ากินอยู่ในโรงพยาบาล
- ๓) อัตราค่าพยาบาลและทำการคลอดบุตรนอกโรงพยาบาล
- ๔) อัตราค่าผ่าตัด
- ๕) อัตราค่าตรวจและคำรักษาโรคด้วยเครื่องไฟฟ้า
- ๖) อัตราค่าทำฟัน
- ๗) อัตราค่าตรวจหาเชื้อโรค
- ๘) อัตราค่าฉีดยา

ส่วนอัตราอื่นๆ นอกจากที่กล่าวมาแล้วในเกณฑ์ที่ว่า “ ทำการรักษาพยาบาล ” ตามความในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยสถานกาชาดสยาม พ.ศ. ๒๔๖๑

อนึ่งผู้เป็นสมาชิกมีสิทธิ์ที่จะได้ประโยชน์จากโรงพยาบาลเป็น ๒ ทาง ให้เลือกใช้สิทธินั้นได้แต่เฉพาะทางใดทางหนึ่ง เช่นนายทหารบกประจำการซึ่งเป็นสมาชิกของสถานกาชาดสยาม จะเสียเงินตามอัตราของทหาร หรือจะเสียตามอัตราของผู้เป็นสมาชิกก็ได้ แล้วแต่ความพอใจ แต่จะเสียตามอัตราของทหารบกประจำการซึ่งติดครั้งอยู่แล้ว ๆ ให้ติดอีกครั้งหนึ่ง เพราะเป็นสมาชิกนั้นไม่ได้

ข้อ ๑๗ การเรียกเงินครั้งอัตราตามข้อบังคับ ให้พึงเข้าใจว่า จักต้องเรียกครั้งหนึ่งของอัตราที่ใดวางไว้ ส่วนการพิเศษต่าง ๆ นอกจากอัตราที่ใดวางไว้แล้วจักต้องเรียกเต็มเสมอ เช่นตัวอย่าง อัตราค่ากินอยู่ในโรงพยาบาลที่วางไว้มีอย่างสูงเพียงชั้นที่ ๑ แต่ถ้าคนเจ็บไข้จะต้องการอยู่ชั้นพิเศษให้ดีกว่านั้น หรือว่าจ้างให้กระทำการอะไรเป็นพิเศษแล้ว ส่วนพิเศษนั้นจักต้องคิดเต็มเสมอ จะลดครั้งไม่ได้เลย

ว่าด้วยผู้ที่ยกเว้น

ข้อ ๑๘ บุคคลบางจำพวกซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ โรงพยาบาลยกเว้นไม่เรียกเงินอย่างใด ๆ เลย คือ

๑) คนอนาถาจริง ๆ (ถ้าอยู่รักษาตัวในโรงพยาบาลให้อยู่ชั้นที่ ๓)

๒) พระภิกษุสามเณร (ถ้าอยู่รักษาตัวในโรงพยาบาลให้อยู่
ชั้นที่ ๒ แต่เป็นพระสมณศักดิ์จะเลื่อนให้อยู่ชั้นที่ ๑ หรืออย่างใดก็
แล้วแต่ผู้อำนวยการจะเห็นสมควร)

๓) ข้าราชการประจำการของสภาอากาศ เมื่อเจ็บไข้ลงใน
ระหว่างกระทำการตามหน้าที่ (ถ้าอยู่รักษาตัวในโรงพยาบาลให้อยู่ชั้น
ใดก็ต้องแล้วแต่ผู้อำนวยการจะเห็นสมควร)

บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ยกเว้นนี้ ถ้าจะทำพันตามที่ถูกกล่าวไว้ในอัตราค่า
ทำพันหมายเลข ๑-๒-๓-๔-๕ และ ๗ นั้นแล้วจะต้องเสียเงินตามอัตรา
นอกจากนี้ไม่ต้องเสีย

ว่าด้วยการใช้ข้อบังคับและรักษาข้อบังคับ

ข้อ ๑๙ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ความใดที่ขัดกับ
ข้อบังคับนี้ยกเลิกเสียทั้งสิ้น กับให้สมุหบดีบัญชาโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
เป็นผู้รักษาให้การดำเนินไปตามข้อบังคับนี้จนทุกประการ

ที่ว่าการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม

ศาลาแดง จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๐

(ลงนาม) นายพันตรี หลวงศักดิ์ดาพชรภัย

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

ของสภาอากาศสยาม

๑๘๐

ข้อบังคับ

กำหนดหน้าที่เวนรักษาการ
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

คำปรารภ

โรงพยาบาลเป็นสถานที่อันต้องทำการงานเสมอไปไม่ว่าวันใดเวลาใด
จะปิดหรือหยุดการงานอย่างที่ทำกรอื่น ๆ ไม่ได้ ด้วยว่าการเจ็บไข้
หรือการบังเจ็บนั้นภัยต่าง ๆ อาจเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ โดยเหตุนี้จำเป็นต้องมี
เจ้าหน้าที่ซึ่งเรียกว่าเวนรักษาการ ผดัดเปลี่ยนกันทำงานอยู่เดอมมิให้
ขาดได้ จึงจะสมชื่อว่าเป็นโรงพยาบาล

ว่าด้วยผู้ซึ่งอยู่เวนและกำหนดเวลาอยู่เวน

ข้อ ๑ ให้บรรดานายแพทย์, นักเรียนนายดาบแพทย์, ผู้พยาบาล,
เสมียนพนักงาน, คนงานคนเทได้ใครก, คนขับรถยนต์, และคนยาม, ซึ่งทำ
การในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผดัดเปลี่ยนกันเป็นเวนรักษาการภายใน
บริเวณโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ทุก ๆ วัน

ข้อ ๒ เวนรักษาการแบ่งออกเป็น ๗ จำพวก

(๑) เวนตรวจ ต้องเป็นนายแพทย์ชั้นนายร้อยเอกหรือนาย

พันตรี ๑ นาย

(๒) เวณนายแพทย์ ต้องเป็นนายแพทย์ชั้นนายร้อยตรีหรือนายร้อยโท ๑ นาย (เป็นหัวหน้า) และมีนายตามแพทย์หรือนักเรียนนายตามแพทย์เป็นผู้ช่วยตามสมควร

(๓) เวณพยาบาล แล้วแต่หัวหน้าแพนกรักษาพยาบาลจะจัดให้มีจำนวนพอกับคนเจ็บไข้

(๔) เวณเสมียนพนักงาน เป็นหน้าที่เลขานุการจัด แต่ต้องเป็นเสมียนที่ใช้พิมพ์ดีดได้ ๑, พนักงานที่กรรการสมุห์บัญชี ๑, ส่วนพนักงานห้องฝากัดและพนักงานห้องยานั้น เป็นหน้าที่ของหัวหน้าแพนนั้นจะจัดให้มีขึ้นห้องละ ๑ คน

(๕) เวณคนงานและคนเทได้ใครก แล้วแต่เกียกกายจะจัดให้มีจำนวนเพียงพอแก่การงาน

(๖) เวณคนรับรถยนต์ ๑ คน ให้ผลัดเปลี่ยนกันเองแล้วแต่จะสะดวก และให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้านายแพทย์เวณคอยตรวจตราดูให้มคนรับรถยนต์ประจำอยู่ ๑ คนเสมอ

(๗) เวณคนยามให้ผลัดเปลี่ยนกันรักษาท้องที่ตามที่กำหนดไว้

ข้อ ๓ เวณรักษาการตามธรรมดาให้ผลัดเปลี่ยนเวณกันทุก ๆ ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลา ๑๖ นาฬิกาถึง ๑๖ นาฬิกาวันรุ่งขึ้น เวณใดต่ยามรักษาการ ให้ผลัดเปลี่ยนกันทุก ๆ ๖ ชั่วโมง

อนึ่งเมื่อถึงเวลาออกเวณ, ถายังไม่มีผู้ใดมารับเวณคือ, ต้องคงเป็นเวณรักษาการต่อไป, จนกว่าจะมีผู้มารับหน้าที่เวณแทนเรียบร้อยแล้ว, จึงจะหมดหน้าที่เวณและไปได้

ข้อ ๔ การที่จะจัดเวรให้ผู้ใดอยู่วันใดนั้น ให้ประกาศรายนามและรายวันเป็นกำหนดเวรไว้ ให้ทราบที่ห้องหมายเลข ๑ ดังที่ว่าการ (ห้องโทรศัพท์)

ข้อ ๕ ถ้าผู้ใดจะอยู่เวรตามกำหนดที่ประกาศไว้ไม่ได้ด้วยประการใด เช่น กวราด้วยกิจเป็นต้น ผู้นั้นต้องขแจ้งแก่ผู้ทูลงให้ตนอยู่เวรทราบล่วงหน้าก่อนวันอยู่เวรอย่างน้อย ๑ วัน เพื่อจัดให้ผู้อื่นอยู่เวรแทนต่อไป แต่ถ้าเป็นการตักใจส่วนตัวแล้ว เมื่อผู้นั้นเสร็จกิจของตนมาจะต้องอยู่เวรแทนให้ แต่ถ้าเป็นการป่วยลาหรือไปราชการนานวันหลายวัน จะได้เปลี่ยนกำหนดเวรใหม่ต่อไป จนกว่าผู้นั้นจะกลับ

ผู้ซึ่งจัดเวรแทนหรือสับเปลี่ยนเวรกันประการใด ต้องแจ้งให้นายแพทย์ซึ่งเป็นหัวหน้าเวรของผู้นั้นและหัวหน้าเวรในวันทีผู้นั้นจะไปอยู่เวรทราบ และให้ผู้ซึ่งต้องถูกอยู่เวรแทนหรือสับเปลี่ยนเวรกันนั้นรายงานตนเองตามลำดับชั้นจนถึงหัวหน้าเวร

ว่าด้วยหน้าที่เวร

ข้อ ๖ เวรตรวจมีอำนาจเหนือเวรรักษาการทุกจำพวก ตลอดเวลาที่ตนเป็นเวรอยู่นั้น คือคอยตรวจตราให้เจ้าหน้าที่เวรรักษาการและบุคคลที่อยู่ภายในบริเวณโรงพยาบาลปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามข้อบังคับคำสั่งและแบบธรรมเนียมของโรงพยาบาลที่ได้ตราไว้จนทุกประการ ถ้าเวรตรวจพบสิ่งใดเกิดขึ้นเป็นการผิดด้วยข้อบังคับและแบบธรรมเนียมของโรงพยาบาล

เวนตรวจต้องจัดการรับหรือแก้ไขทันที แล้วรายงานให้ผู้อำนวยความสะดวกทราบโดยเร็ว ในเฉพาะเหตุที่เกิดขึ้น, และเวนตรวจจะตรวจเวลาใดก็ได้ แล้วแต่จะสะดวก แล้วลงนามและเวลาที่ตรวจไว้ให้ทราบในสมุดรายงาน เวนประจำการด้วยทุกครั้ง

ข้อ ๗ ในเวลาที่ทำการ เวนตรวจไม่ต้องนอนอยู่ที่สำนักงาน อนุญาตให้ไปนอนบ้านในบริเวณโรงพยาบาลได้ แต่ถ้ามีการเรียกร้องในเรื่องการเจ็บไข้ทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายนครบาลเรียกร้องให้ไปช่วยทำการตรวจชันสูตรบาดแผลหรือตรวจชันสูตรศพในเขตรักษาเออประทุมวัน, อำเภอบางรัก, และอำเภอดำรง เวนตรวจจะต้องรับไปโดยทันทีไม่ว่าเวลาใด เวนแต่มีเหตุจำเป็นที่จะไปโดยตนเองไม่ได้ จะให้ผู้ช่วยของตนไปแทนก็ได้ และเมื่อได้จัดการไปแล้วอย่างไร ต้องลงในสมุดรายงาน เวน ในการที่ไปตรวจนอกสถานที่นั้นให้นำกระเป๋าสั่งบรรจุเครื่องมือและยาสำหรับการปฏิบัติงาน หรือหม้อเครื่องมือผ่าตัดปัจจุบัน (อยู่ที่ห้องเวน) ไปด้วยเสมอ

ข้อ ๘ ในเรื่องการเจ็บไข้ ถ้าทราบโดยแน่นอนว่า โรคนั้นตกอยู่ที่แพทย์ชำนาญเฉพาะวิชา ก็ให้เรียกร้องผู้ช่วยของแพทย์ผู้ชำนาญนั้น หรือตัวแพทย์ชำนาญนั้นเองไปตรวจแทนคนได้ เช่น เวนตรวจเป็นแพทย์ทางยา แต่คนเจ็บจะต้องกระทำการผ่าตัด ก็ให้เรียกผู้ช่วยแพทย์ผ่าตัดหรือแพทย์ผ่าตัดได้ และเวนตรวจจะต้องเป็นกระช่วยเหลือให้กิจการดำเนินไปโดยเรียบร้อย ไม่ใช่เวลานอนอยู่ในมุ้งแล้วตั้งกันค้ำขาไป ในที่สุดผู้น้อยอันอ่อนหัดเป็นผู้ทำเช่นนั้น สรุปความว่า เวนตรวจมีหน้าที่

- (ก) เป็นสารวัดตรวจหาผู้กระทำผิดข้อบังคับในบริเวณโรงพยาบาล
- (ข) เป็นแพทย์รักษาคณเจ็บไข้ทั่วไปทั้งภายในและภายนอกโรงพยาบาลในเวลาปิดที่ทำการ อันไม่จำเป็นจะต้องใช้แพทย์ชำนาญเฉพาะวิชา
- ข้อ ๙ นายแพทย์เวรต้องอยู่ประจำรักษาการที่โรงพยาบาลตลอดเวลา ๒๔ ชั่วโมง และพึงบังคับบัญชาเวรตรวจ มีอำนาจเหนือเวรจำพวกอื่น ๆ มีหน้าที่รับผิดชอบในที่ต่าง ๆ ของโรงพยาบาลโดยตลอด ในระหว่างที่ตนเป็นเวรต้งจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ทำการตรวจโรคคนเจ็บไข้ ที่มาให้ตรวจถึงโรงพยาบาล เมื่อเวลาปิดที่ทำการ ตลอดจนการที่จะรับไว้รักษาพยาบาล แต่ถ้ามีความสงสัยแม้แต่เล็กน้อย ต้องตามเวรตรวจทันที กับช่วยเวรตรวจทำการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ ที่อยู่ในโรงพยาบาลด้วย

(๒) ถ้ามีผู้ขอร้องให้ แพทย์ไปตรวจและรักษาคณเจ็บไข้ นอกสถานที่ในเวลาปิดที่ทำการ ก็ให้รายงานเวรตรวจซึ่งมีหน้าที่จัดการในเรื่องนี้

(๓) ตรวจโรงประกอบอาหารทุกเวลาเช้าและเวลาเย็น กับตรวจอาหารคนเจ็บไข้ ก่อนเวลาที่คนเจ็บไข้ จะกินทุกครั้ง

(๔) ช่วยเจ้าพนักงานสุขาภิบาลตรวจสถานที่ทั่วไป เมื่อเห็นสิ่งใดชำรุดหรือโสโครก ซึ่งจะเป็นมูลให้เกิดความเจ็บไข้ หรือส่งปรกแก่สถานที่ก็ให้ชี้แจงแก่เจ้าพนักงานสุขาภิบาลหรือเรียกกายโดยตรงได้

(๕) ถ้ามีเหตุการณ์อย่างใดเกิดขึ้นในโรงพยาบาล เช่นเกิด
อัคคีภัยและอื่น ๆ นายแพทย์เวรต้องพยายามจัดการระงับและจัดการแก้ไข
เหตุที่เกิดขึ้นนั้นโดยเต็มความสามารถ หรือมีผู้กระทำความผิดด้วยข้อบังคับ
แบบธรรมเนียมอันร้ายแรงขึ้นภายในโรงพยาบาล นายแพทย์เวรมีอำนาจ
ที่จะจัดการให้ผู้กระทำความผิดนั้นหยุดการกระทำความผิด และถ้าผู้นั้นไม่ฟังก็ให้
อำนาจตามสมควรแก่เหตุการณ์ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่ผิดด้วยพระราชกำหนด
กฎหมาย และถ้าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นพลเรือนก็ให้รีบแจ้งความต่อเจ้าพนักงาน
ผู้รักษาท้องที่โดยเร็ว ถ้าผู้กระทำความผิดนั้นเป็นทหาร ก็ให้แจ้งความต่อ
กรมตำรวจใหญ่ทหาร แล้วรายงานให้เขตนครบาลและผู้อำนวยการทราบทันที
ในการแจ้งความนี้ ถ้าสามารถจะทำได้ ก็ให้รายงานผู้บังคับบัญชาของ
คนเสียก่อน แล้วจึงจัดการกับผู้อื่นต่อไปได้

(๖) เป็นผู้รับผิดชอบและมีให้ผู้รับโทษหลบหนีไปได้เป็นอันขาด

(๗) เป็นผู้รับหนังสือหรือโทรเลขต่าง ๆ ที่มีมาถึงโรงพยาบาล
หรือมีมาถึงบุคคลในโรงพยาบาล แล้วให้เดิมยื่นหรือพนักงานเขตนำส่ง
กองอำนวยการหรือส่งผู้ที่จะต้องรับหนังสือโทรเลขนั้นโดยเร็วที่สุดที่จะจัด
ได้ ถ้าเป็นเวลาที่ติดทำการ หนังสือราชการฉบับใดเป็นหนังสือด่วนหรือ
โทรเลข ก็อนุญาตให้หัวหน้านายแพทย์เวรเปิดออกอ่านและรู้ได้แต่ผู้เดียว
ถ้าเป็นเรื่องอันจะรอไว้ไม่ได้ และทั้งเป็นเรื่องที่เคยมีระเบียบมาแล้ว ก็ให้
นายแพทย์เวรจัดการไปได้ ถ้านายแพทย์เวรยังมีข้อสงสัยในเรื่องนั้นอยู่

ถ้าให้หรือต่อเวชการหรือผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ที่สุดอย่าให้เสียราชการ เว้นไว้แต่หนังสือที่ปรากฏว่าติดหรือเฉพาะที่หลังซอง นายแพทย์เวชจะเปิดออกอ่านไม่ได้ และถ้ามีว่าด่วนอย่าได้ส่งไปถึงผู้อำนวยการที่บ้านทันที ส่วนหนังสือหรือโทรเลขที่มีมาถึงนางพยาบาลกับคนเจ็บไข้ที่อยู่ในความควบคุม ให้ปฏิบัติการดังนี้

(ก) ถึงนางพยาบาลที่ยังไม่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองหรือหัวหน้าคอก และนักเรียนนางพยาบาล ให้หัวหน้าแพทย์เวชเปิดซองตรวจเสียก่อน ถ้าเห็นว่าเป็นเรื่องที่ไม่รีบร้อน ให้ส่งต่อเลขานุการเพื่อนำเสนอผู้อำนวยการ แต่ถ้าเป็นเรื่องที่รีบร้อนก็ให้เจ้าของรับไปได้

(ข) ถึงผู้ที่อยู่ในความควบคุม เช่นนักศึกษาหรือขลุ่ยก็ให้ส่งเลขานุการเพื่อจัดการตามระเบียบ กับทั้งหนังสือที่จะมีไปก็เช่นเดียวกัน

(๙) เมื่อผู้ใดมายังบริเวณโรงพยาบาลด้วยกิจราชการ หรือมาหาบุคคลที่ทำการอยู่ในโรงพยาบาล หรือมาขอให้ตรวจโรค หรือมาเยี่ยมคนเจ็บไข้ นายแพทย์เวชจะต้องคอยต้อนรับตามถานานุกรม และเชิญให้พักในที่พักซึ่งใดจุดไว้ แล้วรับจัดการให้ตามความประสงค์ อย่าให้ต้องรอคอยนานเกินสมควร ถ้าเป็นผู้จะมาเยี่ยมคนเจ็บไข้ ให้นายแพทย์เวชปฏิบัติการดังนี้

(ก) คนเจ็บไข้ธรรมดา อนุญาตให้เยี่ยมได้ตามวันและเวลาที่แผนกพยาบาลได้กำหนดไว้ ถ้าผู้เยี่ยมมาผิดเวลาบ้างเล็กน้อยในครั้งแรกก็ควรผ่อนผันให้ตามสมควร

(๗) คนเจ็บไข้อาการหนักที่แพทย์ห้ามเยี่ยมจะต้องได้รับอนุญาตจากนายแพทย์ผู้รักษาเสียก่อนจึงจะเยี่ยมได้

(๘) คนเจ็บไข้อยู่ในความควบคุม เช่นนักโทษหรือขี้เถาะ จะต้องรายงานขออนุญาตผู้อำนวยความสะดวก ก่อนให้เยี่ยมทุกรายไป เว้นไว้แต่เจ้าหน้าที่ทางฝ่ายทหาร อันมาด้วยกิจราชการก็อนุญาตให้ผู้นั้น เยี่ยมได้ แล้วจึงรายงานต่อภายหลัง

สิ่งของต่าง ๆ ของคนเจ็บไข่นี้ ที่ส่งมาให้หรือที่จะนำออกไป ต้องตรวจทุกครั้งไป

(๑๐) เวลาเปิดทำการต้องตรวจตราดูแจกลูกเบี้ยที่ทำการต่าง ๆ ให้เปิดได้กลตอนกุกแจโดยเรียบร้อย ทั้งต้องคอยตรวจตรากำนันเก็บเงินของโรงพยาบาลเมื่อเวลาเปิดและเปิดเล่มอ ว่าตราและกุกแจที่ประทับหรือถื่นไว้ นั้นเรียบร้อยหรือบกพร่องประการใด กับเมื่อเวลาที่เจ้าพนักงานคลังเงินโรงพยาบาลจะเปิดกำนันนำเงินออกหรือเก็บ นายแพทย์เวชต้องมากำกับและรับยอดเงินที่นำออกหรือเก็บไว้ นั้นด้วยเล่มอทุกครั้ง เพื่อส่งให้เวชรับทราบต่อไป

(๑๑) เมื่อเปิดทำการแล้ว ให้นายแพทย์เวชไปทำการตามหน้าที่ของตนได้ แต่ต้องอยู่ประจำตึกว่าการชั้นล่างคน ๑, ผู้ที่อยู่ตึกเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร และแต่งตั้งตามข้อบังคับสำหรับทหารบก

ว่าด้วยกำหนดให้แต่งเครื่องทหรรบก พ.ศ. ๒๔๕๗ ความในข้อ ๑๓, คือต้องคาดกระบี่นอกเสื้อ จนเวลา ๒๑ นาฬิกาต้องแต่งแล้ว จึงจะปลดกระบี่และเปิดเครื่องแต่งตัวออกได้

(๑๒) เวลา ๒๑ นาฬิกาต้องเรียกชื่อบรรดาผู้ที่อยู่เวรและนายสิบ พดพยามาตและปลดเปลื้องประจำการ ถ้าผู้ใดขาดไปต้องรายงานในสมุดรายงานเวรให้ทราบ

(๑๓) ประชุมเข้าโรงพยาบาลด้านอื่น ๆ ให้ปิดต้นกุญแจในเวลา ๑๙ นาฬิกา ประชุมทางออกนำโรงพยาบาลให้ปิดต้นกุญแจเวลา ๒๑ นาฬิกา ประชุมเข้านำโรงพยาบาลให้ปิดเวลา ๒๔ นาฬิกา แต่ไม่ต้องต้นกุญแจเพราะมีคนยาม

(๑๔) การวางยามคนยามนั้นให้แล้วแต่เหตุผล เช่นมีนักโทษ หรือขี้เถยคัก ก็ต้องวางยามเฝ้าในที่นั้น แต่ตามปกติจะต้องวางยามสำหรับเดินตรวจในเวลามืดค่ำตามที่ต่อไปนี้

(ก) บริเวณหน้าโรงพยาบาล ๑ คน

(ข) บริเวณด้านตะวันออก ๑ คน

(ค) บริเวณด้านตะวันตก ๑ คน

ส่วนเวลาดวงวันนั้นให้มียามยืนรักษาการที่หน้าโรงพยาบาล ๑ คน ที่ประตูด้านตะวันออก ๑ คน กับที่ประตูด้านตะวันตก ๑ คน

(๑๕) ผู้ที่แบกหน้าเข้ามาในโรงพยาบาลไม่ว่าเวลาใด จะต้อง
ทักทายและให้รู้ว่ามีมาด้วยกิจอะไร ถ้าไม่มีหน้าที่ธุระอะไรและทำให้
เกิดสงสัย ก็ให้เชิญออกไปนอกโรงพยาบาล

(๑๖) เมื่อนายแพทย์เวรพบอุปนายการสาธารณสุขภาค
มายังบริเวณโรงพยาบาล ต้องรายงานด้วยปากว่าเหตุการณ์ปกติหรือไม่
เรียบร้อยประการใด กับบอกจำนวนคนเจ็บไข้ทั้งหมดที่รักษาด้วย
ในโรงพยาบาลผู้ลงกรรม ทหารเท่าใด พลเรือนเท่าใด ถ้ามีเจ้านาย
หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ป่วยอยู่ก็ให้บอกยศและนามของผู้ป่วยนั้นด้วย

(๑๗) ตั้งแต่เวลา ๑๙ นาฬิกาเป็นต้นไป บุคคลที่จะเดินเข้าออก
ในบริเวณโรงพยาบาล นายแพทย์เวรต้องตรวจตราว่าเป็นคนประเภท
ไหน มีใบอนุญาตของเจ้าบ้านหรือของหัวหน้าผู้ควบคุมหรือไม่ ถ้าเป็น
คนที่อ้างคำสั่งของผู้บัญชาการ จะต้องมียาบัตรลักษณะของผู้อนุญาต
เสมอ กับให้นายแพทย์เวรปฏิบัติดังนี้

ก. ถ้ามีผู้ถือใบอนุญาตของเจ้าบ้านหรือของหัวหน้าผู้ควบคุมมาขอ
อนุญาตก่อนนายแพทย์เวรออกนอกโรงพยาบาล และถ้าออกไปแล้วกลับ
มาในคืนวันนั้น ก็ให้นายแพทย์เวรลงนามอนุญาตในหลังใบอนุญาตของ
เจ้าบ้านหรือของหัวหน้าผู้ควบคุมที่ผู้นั้นนำมา แล้วมอบให้เจ้าตัวถือไป
ถ้าไปแล้วไม่กลับมาอีกในคืนวันนั้น ให้นายแพทย์เวรอนุญาตให้ไป
แต่ก็ยังยึดใบอนุญาตของเจ้าบ้านหรือของหัวหน้าผู้ควบคุมนั้นไว้

(ข) ถ้าคนเจ็บไข้ ที่อยู่รักษาตัวในโรงพยาบาล มีกิจธุระซึ่งจะต้องออกไปนอกโรงพยาบาลไม่ว่าเวลาใดต้องได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการหรือหัวหน้าพนักกรักษาพยาบาลเป็นลายลักษณ์อักษร ผู้เข้าเวณจึงจะอนุญาตให้ไปได้ (คนเจ็บไข้จะออกไปเที่ยวกระทำกิจธุระนอกโรงพยาบาลดูไม่สมควร)

ค. ส่วนคนอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวในหมายอักษร ก. ข. นั้นนายแพทย์เวณมีอำนาจอนุญาตให้เขาออกได้ตามเหตุผลอันสมควร และถ้าออกไปแล้วกลับมากในคืนวันนั้น ก็ให้นายแพทย์เวณทำใบอนุญาตให้ไปสำหรับจะได้ให้คนยามดูเมื่อเวลากลับ

ฆ. ใบอนุญาตตามที่กล่าวแล้วในหมายอักษร ก. ข. ค. นั้น ให้คนยามเรียกไว้ ในเวลาที่ผู้นั้นกลับมา แล้วนำส่งนายแพทย์เวณเพื่อส่งให้เดขานุการในเมื่อเวลาเปิดทำการ

ง. ต้องให้คนยามคอยดูแลตรวจตราคนที่เข้าออกในบริเวณโรงพยาบาล ถ้าผู้ใดไม่มีใบอนุญาตอย่างใด ต้องให้คนยามนำตัวมาพบกับนายแพทย์เวณ

(๑๘) เมื่อมีผู้ถามถึงการเจ็บไข้หรือโรคของคนเจ็บไข้ ในโรงพยาบาล นายแพทย์เวณจะบอกให้ไม่ได้ นอกจากจะบอกว่าอาการหนักหรือเบาเท่านั้น เพราะเป็นความลับ ถ้าหากว่าผู้ถามมานั้นเป็นญาติของคนเจ็บไข้ นั้น ก็ให้ตอบไปว่า เรื่องนี้ต้องรอกถามผู้อำนวยการหรือ

แพทย์ผู้รักษาเสียก่อน และเมื่อแพทย์ผู้รักษาเห็นว่าควรบอกได้ ก็ให้บอกไป การตอบโทรศัพท์ในเรื่องนี้ให้อยู่ในหน้าที่นายแพทย์เวนเป็นผู้ตอบเท่านั้น คนอื่นจะตอบไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๑๐ เวณพยาบาล เวณเดิมยืนพนักงาน, เวณคนงาน, คนเทโลโครก, คนขับรถยนต์และคนยาม จะต้องฟังคำสั่งบังคับบัญชานายแพทย์ เวณตามข้อบังคับแบบธรรมเนียมและในสิ่งที่ชอบด้วยราชการทุกประการ

ข้อ ๑๑ เวณพยาบาลมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยนายแพทย์เวณในการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้และการอื่น ๆ แล้วยกเว้นนายแพทย์เวณจะสั่ง แต่เมื่อเวลาเปิดทำการแล้วให้ไปทำการในหน้าที่ของตน

ข้อ ๑๒ เวณเดิมยืนพนักงานมีหน้าที่เป็นผู้ช่วยนายแพทย์เวณแลยกเว้นนายแพทย์เวณจะสั่ง กับมีหน้าที่ประจำที่จะต้องกระทำคือ

(๑) คอยรับและพูดโทรศัพท์

(๒) เป็นผู้รวบรวมหนังสือพิมพ์รายวันแล้วนำไปไว้ณที่โต๊ะหนังสือพิมพ์เมื่อเดิงานการได้ตรวจแล้ว

(๓) นำสมุดรายงานเวณส่งต่อกองอำนาจการในเวลาเปิดทำการตอนเช้าทุกวัน

(๔) เป็นผู้คอยดูแลราชการทุกชั้นที่ถึงเวลามาทำการและกลับจากทำการในสมุดสำหรับเวลาให้ถูกต้อง เมื่อตนไม่มีราชการอื่นต้องทำในเวณานี้ ถ้าเห็นว่าผู้ใดหนึ่งลงเวลาผิดจากความเป็นจริง ก็ให้รายงานด้วยปากต่อเดิงานการ และให้ถือเวลาตามนาฬิกาประจำคึกที่ว่าการเป็นนาฬิกาที่ตรงเสมอ

(๕) เมื่อถึงเวลา ๑๖ นาฬิกาต้องนำสมุดสำหรับลงเวลาไปมาขึ้นไปมอบกับเจ้าพนักงานกองอำนาจการ (ห้องเลขานุการ) เวลา ๑๖ นาฬิกาตรงต้องไปรับมาไว้ยังที่เดิมทุกๆ วัน เว้นแต่วันเสาร์ต้องไปรับมาไว้ยังที่เดิม เวลา ๑๓ นาฬิกา ถ้าเป็นวันปิดทำการให้เก็บรักษาไว้ในที่เดิม

ส่วนพนักงานที่มีหน้าที่กระทำโดยเฉพาะ เช่นพนักงานห้องผ่าตัดหรือพนักงานห้องยา ก็ให้ไปประจำกระทำการตามหน้าที่ของตนได้

ข้อ ๑๓ เว้นคนงาน คนเทโด้โครก มีหน้าที่แล้วแต่ นายแพทย์ เว้นจะตั้ง ถ้าเป็นเวลาเปิดทำการให้เว้นคนงานคนเทโด้โครกนี้ไปทำการรักษาความสะอาด ตามหน้าที่ของตนที่ประจำอยู่ห้องต่างๆ นั้น

ข้อ ๑๔ เว้นรถยนต์ ต้องมีคนขับรถยนต์ประจำโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ๑ คนเสมอไป และถ้าจะไปจากโรงรถต้องรายงานก่อนนายแพทย์ เว้นเสมอว่าจะไปที่ใด เมื่อไรจะกลับ

ข้อ ๑๕ เว้นคนยามต้องผลัดเบียดกันอยู่ยามทุก ๖ ชั่วโมงตามที่กำหนดไว้ ถ้ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นต้องระงับเหตุขึ้นแล้วรีบรายงานเจ้าหน้าที่ และนายแพทย์ เว้นทันทีกับทั้งมีหน้าที่พิเศษแล้วแต่ นายแพทย์ เว้นจะตั้ง

ข้อ ๑๖ บรรดาผู้ที่อยู่เว้นจะต้องแต่งกายให้เรียบร้อยอยู่เสมอ ในระหว่างเวลา ๗ นาฬิกาถึง ๒๑ นาฬิกา

ข้อ ๑๗ สรรพสิ่งของต่างๆ สำหรับประกอบกับการใช้สอยในหน้าที่ เว้นรักษาการ เป็นหน้าที่สำคัญซึ่งจัดการให้เป็นไปโดยสะอาดเรียบร้อยทุกประการ

๑๙๓

ว่าด้วยการเลิกและใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๑๘ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ข้อบังคับกำหนดหน้าที่
เวชระเบียน โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีฉบับวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๐
กับข้อบังคับระเบียบการปกครองคนเจ็บไข้เขยตักให้ยกเลิกไม่ใช้ต่อไป
ที่ว่าการ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีของสุราษฎร์ธานี

คำแดง จังหวัดพระนคร

วันที่ ๖ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

(ลงนาม) นายพันตรี หลวงศักดิ์ดาพริกซ์

ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีของสุราษฎร์ธานี

ข้อบังคับ

ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
ว่าด้วยเงินรางวัล

ด้วยมีบางคนซึ่งทำการในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสหราชอาณาจักร (นอกจากข้าราชการชั้นสัญญาบัตร) ได้ทำการงานมานานและเรียบร้อยดี แต่ไม่มีโอกาสที่จะได้เงินเดือนขึ้น เพราะรับเงินเดือนเต็มอัตราแล้ว และไม่มีตำแหน่งที่จะเลื่อนเงินเดือนส่งขึ้นไปได้อีก คนชนิดนี้ควรให้ได้รับเงินรางวัลบ้างตามสมควร เพื่อเป็นการอุดหนุนน้ำใจ

กับการพยาบาลคนเจ็บไข้ หรือพยาบาลคนคลอดบุตรนอกสถานที่อื่นอย่างหนึ่ง นับว่าเป็นการหนักหนากว่าทำการพยาบาลภายในโรงพยาบาล ถ้ายังเป็นคนเจ็บไข้อาการหนักด้วยแล้ว ผู้พยาบาลต้องเฝ้าดูแลอยู่เสมอ บางครั้งตลอดวัน ซึ่งเป็นการเหน็ดเหนื่อยมากอยู่สมควรที่จะให้ผู้ทำการเหน็ดเหนื่อยเช่นนี้ได้รับเงินรางวัลบ้างเหมือนกัน

เพราะฉะนั้นจึงได้ตราข้อบังคับเรื่องขึ้นไว้เป็นระเบียบ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

- ข้อ ๑ เงินรางวัลของโรงพยาบาลมี ๓ ประเภท
- ก. เงินรางวัลประจำปี
 - ข. เงินรางวัลในการพยาบาลนอกสถานที่
 - ค. เงินรางวัลพิเศษ

ว่าด้วยเงินรางวัลประจำปี

ข้อ ๒ ผู้ที่จะรับเงินรางวัลประจำปีนั้น ต้องเป็นผู้ที่ได้ทำการงานที่มีความชอบมาแต่ตลอดปี แต่ไม่มีอัตราเงินเดือนที่จะขึ้นได้อีก เพราะรับเงินเดือนเต็มอัตราอยู่แล้ว และทั้งโรงพยาบาลก็ไม่มีอัตราในตำแหน่งใดที่จะเลื่อนขึ้นนับจําเพื่อรับเงินเดือนสูงขึ้นอีกได้

ข้อ ๓ การที่จะให้ผู้ใดได้รับเงินรางวัลประจำปีนี้ ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าแผนก, เลขานุการ, ดมฺห้บาญชี รายงานดีเป็นหัวข้อย่อ ๆ มายังผู้อำนวยการภายในวันที่ ๑๕ เดือนมีนาคม เมื่อผู้อำนวยการพิจารณาเห็นเป็นการสมควรแล้ว ก็จะได้ส่งการต่อไป แต่ขอให้พึงเข้าใจว่า ผู้ที่จะได้รับเงินรางวัลประเภทนี้ ต้องเป็นผู้ที่ได้ทำการงานที่มีความชอบจริงๆ ถ้าทำการเสมอกวอยู่ ก็แปลว่าดมกับที่ได้รับเงินเดือนอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องให้เงินรางวัลอีก

ข้อ ๔ การให้เงินรางวัลประจำปีนี้ มีเกณฑ์ดังนี้

ก. ถ้ารับเงินเดือนเต็มอัตรามาแล้ว ๑ ปี ให้รับเงินรางวัล $\frac{1}{2}$ ของเงินเดือน ๆ หนึ่ง

ข. ถ้ารับเงินเดือนเต็มอัตรามาแล้ว ๒ ปี ให้รับเงินรางวัล $\frac{3}{4}$ ของเงินเดือน ๆ หนึ่ง

ค. ถ้ารับเงินเดือนเต็มอัตรามาแล้วตั้งแต่ ๓ ปีขึ้นไป ให้รับเงินรางวัลเท่ากับเงินเดือน ๆ หนึ่ง

ว่าด้วยเงินรางวัลในการพยาบาลนอกสถานที่

ข้อ ๕ ผู้ใดไปอยู่ประจำทำการพยาบาลคนเจ็บไข้หรือพยาบาลคนคลอตกนุรนอกสถานที่ เป็นการแรมคืนตั้งแต่ ๑ คืนขึ้นไป แล้วกลับมาโดยสวัสดิภาพ เป็นที่พอใจของคนเจ็บไข้แล้ว ให้รับเงินรางวัลประเภทนี้ อีกวันละ ๕๐ สตางค์ ตามรายวันที่ไปอยู่ทำการพยาบาล แต่ถ้าผู้ใดไปทำการพยาบาลให้เสียชื่อเสียงกลับมา เงินรางวัลนี้จะไม่จ่ายเป็นอันขาด และต้องได้รับโทษด้วยตามสมควร

ข้อ ๖ การเบิกจ่ายเงินรางวัลในการพยาบาลนอกสถานที่ ให้ผู้ที่ไปทำการพยาบาลตั้งเบิกตรงต่อสมุห์บัญชีของโรงพยาบาล แต่ต้องให้หัวหน้าแผนกรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้ลงนามรับรอง ว่าเป็นการถูกต้องเสียก่อน และผู้อำนวยการโรงพยาบาลลงนามอนุญาตด้วย จึงจะจ่ายเงินได้

ว่าด้วยเงินรางวัลพิเศษ

ข้อ ๗ ผู้ที่สมควรจะรับเงินรางวัลพิเศษนี้ คือผู้ที่ทำความดีความชอบขึ้นเป็นครั้งแรก เช่นจับคนร้ายได้, ระงับเหตุการณ์ผิดอันสำคัญซึ่งเกิดขึ้นภายในโรงพยาบาลให้กลับสงบเรียบร้อย หรือได้ช่วยทำการงานอันนอกหน้าที่ของตนเป็นประโยชน์ต่อโรงพยาบาล

ข้อ ๘ เงินรางวัลพิเศษนี้ ไม่มีกำหนดอัตราอย่างใด ต้องแล้วแต่เหตุการณ์ที่มิฉะนั้นใหญ่และสำคัญหรือไม่สำคัญ แต่ครั้งหนึ่งไม่ต่ำกว่า ๕ บาท

ข้อ ๙ การที่จะนับว่าผู้ใดมีความชอบสมควรได้รับเงินรางวัลพิเศษ
นั้น ให้หัวหน้าแผนงานในสมตฺรงานแผนประจำวัน แล้วผู้อำนวยการ
โรงพยาบาลจะเป็นผู้วินิจฉัยและช้ขาด ตลอดจนจำนวนเงินที่จะให้รางวัล

ข้อ ๑๐ ให้ใช้ของบังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ที่ว่าการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม

คำถาแดง จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๔ กันยายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

(ลงนาม) นายพันโท หลวงศักดิ์ภาพรักษ์

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม

ข้อบังคับ

ของผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
เรื่อง ระเบียบการรับบุคคลเข้าทำการ
และออกจากหน้าที่การ

ข้อ ๑ บุคคลที่จะสมัครเข้าทำการในโรงพยาบาล ต้องให้แพทย์ของ
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ตรวจร่างกายเสียก่อน ถ้าเป็นผุ้ที่มีร่างกาย
บริบูรณ์แข็งแรงพอที่จะทนความกรากกว่าได้เป็นเวลาอันนานแล้ว ก็ให้
ทำใบสมัครและมีรับรองตามแบบท้ายข้อบังคับนี้ ยื่นต่อกองอำนาจการ
โรงพยาบาล ผู้รับรองต้องเป็นข้าราชการสัญญาบัตรประจำการ หรือ
บุคคลซึ่งเจ้านายที่เห็นว่ามีฐานะดี

ข้อ ๒ บุคคลที่ไม่มีผู้รับรอง ถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องรับเข้า
ทำการ จะต้องยื่นเงินเดือนในเดือนแรกไว้เป็นประกันกึ่งหนึ่ง เงินประกัน
นี้จะจ่ายให้เมื่อผู้นั้นออกจากหน้าที่การโดยไม่มีความเสียหายอย่างใด

ข้อ ๓ บุคคลที่สมัครเข้าทำการในตำแหน่งใด ต้องมีประกาศนียบัตร
มาแสดง ถ้าไม่มีประกาศนียบัตรมาแสดง ให้เจ้านายในพแนกที่ผู้สมัคร
เข้าทำการ จัดการสอบวิชาความรู้ว่าจะสมควรกับตำแหน่งที่สมัครนั้นหรือไม่
แล้วนำความเห็นเสนอผู้อำนวยการ เว้นไว้แต่คนที่ทำงานออก
กำลัง เช่นคนงาน, คนเทโสโครก, จึงไม่ต้องสอบ แต่ต้องทำการฝึกหัด
ทดลองดูก่อนไม่น้อยกว่า ๗ วัน โดยมีได้รับค่าจ้างอย่างใด

ข้อ ๔ บุคคลที่เคยทำางานมาแต่จากที่อื่น ต้องมีใบสุทธิมาแสดงว่าไม่ได้มีความเสียหายอย่างใดในขณะที่ย้ายออกจากงานทางใน

ข้อ ๕ การบันจบบุคคลเข้าทำงานในตำแหน่งเทียบชั้นสัญญาบัตรหรือในตำแหน่งซึ่งมีเงินเดือนไม่ต่ำกว่า ๘๐ บาท อุปนายกผู้อำนวยการสภาดงกษยยามทรงตั้งบันจุ ถ้าเป็นตำแหน่งเดิมยืน, พนักงานผู้พยาบาลฯลฯ หรือตำแหน่งใด ๆ ซึ่งมีเงินเดือนต่ำกว่า ๘๐ บาท และมีอัครวอยู่ในบประมาณแล้ว ผู้อำนวยการโรงพยาบาลตั้งบันจุ

ข้อ ๖ บุคคลที่เข้าทำงานในตำแหน่งที่ไม่ใช่สัญญาบัตร จักต้องมีกำหนดเวลาทำการโดยแน่นอน แต่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลกำหนดจะกำหนดและตกลงกับผู้ที่สมัคร แต่ถาเป็นเดิมยืนพนักงานหรือผู้พยาบาลต้องไม่ต่ำกว่า ๑ ปี ถ้าเป็นคนงานต้องไม่ต่ำกว่า ๖ เดือนเป็นอย่างน้อย

ข้อ ๗ ผู้ที่ต้องออกจากราชการโดยมีความผิด หรือผู้ที่ต้องออกจากราชการก่อนครบกำหนดตามที่สัญญาไว้ โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จะถือว่าผู้นั้นมีความผิดต่อข้อบังคับหรือข้อสัญญาของโรงพยาบาล จะต้องถูกประกาศชื่อไว้และจ่ายเงินคืนที่ควรจะได้ ในเดือนที่ออกนอกร้าง หรือถ้าเป็นผู้ที่ให้เงินประกันไว้ ก็จะต้องรับเงินประกันนั้นด้วย ถ้าเป็นผู้ที่มีใ้เงินประกันไว้จะต้องเรียกเงินจากผู้รับรองเท่ากับจำนวนเงินประกัน ซึ่งบุคคลผู้นั้นจะต้องเสียคือ ๑ ของเงินเดือน ๆ หนึ่ง เว้นไว้แต่เหตุผลคือไปนั้นจนอนุญาตให้ออกได้ก่อนครบกำหนด

(๑) มีอาการเจ็บไข ซึ่งแพทย์ได้ตรวจแล้ว เห็นว่าควรให้ออกจากหน้าที่การงาน

(๒) ถูกเรียกระดมเข้ารับราชการทหาร

(๓) มีเหตุจำเป็นต้องไปต่างเมืองกับที่ตั้งโรงพยาบาล เช่นต้องไปพยาบาลบิดามารดาป่วยเป็นต้น แต่ต้องมีหลักฐานมาแสดงให้ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าเป็นความจริง

(๔) ผู้บังคับบัญชาไม่เห็นสมควรจะให้ทำการต่อไป เพราะประพฤติดนไม่เรียบร้อย หรือไม่มีความสามารถทำการตามหน้าที่

ข้อ ๘ การลาออกจากหน้าที่การงานตามเวลาปกติ ต้องยื่นใบลาบอกให้ทราบล่วงหน้ากำหนด ๑ เดือน (๓๐ วัน) นับตั้งแต่วันที่ยื่นใบลา เว้นไว้แต่มีเหตุจำเป็นถึงกล่าวแล้วในข้อ ๗ หมายเลข ๑-๒-๓ จึงให้ยื่นใบลาได้ทุกเมื่อ

ข้อ ๙ บุคคลที่ออกจากหน้าที่การงานโดยไม่มีความผิดเสียหายอย่างใด และทั้งได้ทำการงานให้เป็นที่ยอมรับตลอดมา ถ้าผู้นั้นมีความประสงค์จะได้หนังสือใบสุทธิสำหรับตัว ก็ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นหัวหน้าພະແນກออกให้ได้

ข้อ ๑๐ บุคคลที่ส่งภรรยาหรือบุตรมาทำกรในโรงพยาบาลนั้น ไม่เกี่ยวข้องกับขอมบังคับ

ข้อ ๑๑ ให้ใช้ขอมบังคับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ที่ว่าการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภากาชาดสยาม

ศาลาแดง จังหวัดพระนคร

วันที่ ๒๙ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๖๑

(ลงนาม) นายพันโท หลวงศักดิ์พลรักษ์

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภากาชาดสยาม

โรงเรียนการพยาบาล

กล่าวทั่วไป

ในขณะที่เปิดโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ใหม่ๆ เมื่อต้นปี พ.ศ. ๒๔๕๗ โรงพยาบาลไชนางพยาบาลผดุงครรภ์ประกาศนียบัตร ซึ่งสอบได้ได้จากโรงเรียนสถิติกรรมของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถพระบรมราชชนนี พระพันปีหลวง ดำหรับพยาบาลคนเจ็บไข้ฝ่ายหญิง และรับกุดสัตว์ที่มีความรู้หนังสือไทยเข้าฝึกหัดทำการช่วยนางพยาบาลเหล่านี้ และมีการตั้งสอนวิธีที่นอนคนเจ็บไข้ควบไปด้วย ส่วนการพยาบาลคนเจ็บไข้ฝ่ายชายนั้น ใช้บริษพยาบาลซึ่งเป็นนายสิบพยาบาล, พลพยาบาล, พลเปดและคนพยาบาลพลเรือนที่สมัคร

ต่อมาติดตามการและอุปกรณ์ของหญิงอื่นๆ เห็นว่าการฝึกหัดเล่าเรียนในทางนี้ อาจเป็นผลดีแก่บุตรของตน จึงได้ส่งบุตรและหลานมาฝึกหัดเพื่อเป็นนางพยาบาล ในราวกลางปีๆ เดียวกันนั้นเอง มีหญิงที่มาขอฝึกหัดวิชาพยาบาล ๔ คน รวมทั้งนางพยาบาลผดุงครรภ์อีก ๓ คนเป็น ๗ คนด้วยกัน ซึ่งเห็นว่ามีจำนวนนักเรียนพอที่จะจัดการฝึกหัดตั้งสอนให้เป็นระเบียบได้แล้ว จึงได้ตั้งโรงเรียนการพยาบาลขึ้นในความดูแลของหัวหน้าแพนศึกษา ซึ่งในสมัยนั้นโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ยังเป็นกองพยาบาลทหารบกกลางอยู่ และนายพันโทพระคึกคักพดรัักษ์ (ชื่น พุทธิแพทย์) เมื่อเป็นนายร้อยโท ได้รับตำแหน่งเป็นหัวหน้าแพนศึกษานี้ การรับนักเรียนสมัครได้มีเรื่อยมา เพราะโรงเรียนต้องการนักเรียนมาก และในราวปลายปีมีนักเรียนถึง ๒๖ คน

เขียนที่.....

วันที่.....

เดือน.....

พระพุทธศักราช ๒๕.....

๑. ข้าพเจ้า.....
๒. เกิดวันที่..... พ.ศ..... อายุ..... ปี
๓. เป็นบุตร.....
๔. บิดาสังกัด..... ชาติ..... ในบังคับ.....
๕. ข้าพเจ้าสังกัด..... ในบังคับ.....
๖. ที่ตั้งภูมิลำเนาอยู่.....
๗. บัดนี้อยู่ที่.....
๘. ภรรยาชื่อ..... มีบุตร..... คน
๙. มีวิชา.....
๑๐. เคยรับราชการ หรือทำการ.....

๑๑. ขอสมัครเข้าทำการเป็น.....
๑๒. มีกำหนดเวลาทำการ..... ปี นับตั้งแต่.....
เป็นต้นไป แต่เป็นอันเข้าใจว่า ถ้าครบกำหนดนี้แล้ว ข้าพเจ้าปรารถนาจะ
ทำการต่อไปอีก และทั้งผู้บังคับบัญชายินยอมที่จะให้ข้าพเจ้าทำการต่อไป ก็จะได้
ทำต่อมีกำหนดเวลาคราวละ..... ปี เป็นลำดับกันไป โดยหมายเหตุท้ายใบ
สมัครนี้จนกว่าจะครบ..... ปี จึงจะนับว่าหมดอายุสัญญาของใบสมัครฉบับนี้
๑๓. ข้าพเจ้าจะไม่ลาออกจากหน้าที่การก่อนครบกำหนดตามที่กล่าวไว้ใน ข้อ ๑๒ เว้นแต่
มีเหตุจำเป็นตามที่กล่าวไว้ใน ข้อ ๗ แห่งข้อบังคับของผู้อำนวยการโรงพยาบาลสุภาพ
ลงกรณีเรื่องระเบียบการรับบุคคลเข้าทำการและออกจากหน้าที่การ
๑๔. ข้าพเจ้าจะตั้งใจทำการงานให้แก่โรงพยาบาลโดยเต็มสติกำลังความสามารถ และ
ข้าพเจ้าจะตั้งใจปฏิบัติตามคำสั่ง, ข้อบังคับแบบธรรมเนียม, ของโรงพยาบาล
สุภาพลงกรณีสภาการสาธารณสุขามังคลาจารย์ทุกประการ ข้าพเจ้ายังไม่เคยมีคดีซึ่งต้องหาเป็น
ความอาชญาที่มีโทษหรือรับพระราชอาญาอย่างใด และข้าพเจ้าไม่ได้หลบหนีจากหน้าที่
ราชการและโทษอย่างใด และมีเป็นหนี้สินผู้ใด ถ้าข้าพเจ้ากล่าวเท็จหรือไม่
ปฏิบัติตามตามที่กล่าวแล้ว ข้าพเจ้ายอมให้ประกาศไล่ออกจากตำแหน่งหน้าที่ทันที
กับให้ รับผิดชอบที่ข้าพเจ้าควรจะได้และเงินประกันด้วย

(ลงนาม).....

เขียนที่.....
วันที่.....เดือน.....พระพุทธรูปที่.....
ข้าพเจ้า.....

ตำแหน่ง.....

สังกัด.....

ทั้งบ้านเรือนอยู่ตำบล.....

ขอประกันและรับรอง.....

ซึ่งสมัครเข้าทำงานในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม ให้ไว้ต่อเจ้าพนักงาน
โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม ทั้งข้อความจะได้กล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ ตามที่.....กล่าวในใบสมัครนั้นเป็นความจริงทุกประการ

ข้อ ๒.....และบิดาหรือผู้ปกครองของ
.....เป็นผู้มีอิศราภาพแก่ตน

ข้อ ๓ ถ้า.....ประพฤติตนไม่สมควรหรือหลบ
หลีกหนีหายไปด้วยประการใด ข้าพเจ้าจะนำตัวมาส่งภายในกำหนด ๑ เดือน

ข้อ ๔ ถ้า.....ทำสิ่งของๆ โรงพยาบาลเสียหาย
หรือนำเอาสิ่งของเงินทองติดตัวไปด้วยประการใดก็ดี ถ้า.....

ไม่สามารถจะนำสิ่งของเงินทองตามที่กล่าวแล้วนั้นมาส่งต่อเจ้าพนักงานได้ โดยเหตุใดก็ดี
ข้าพเจ้าจะรับใช้แทนให้ตามจำนวนครบภายในกำหนด ๑ เดือน

(ลงนาม).....ผู้ประกันและรับรอง

(ลงนาม).....พยาน

(ลงนาม).....พยาน

๒๐๒

การฝึกหัดสั่งสอน

การเรียนวิชาพยาบาลในชั้นแรก มีกำหนดเวลาเรียน ๑ ปีและเรียนตาม
หลักสูตรต่อไปนี้

การสั่งสอน

- ๑) ศีรษะศาสตร์
- ๒) วิชาพยาบาลคนเจ็บไข้ทั่วไป
- ๓) สุขภาพิบาล
- ๔) ยาบางอย่าง
- ๕) มาตแพทย์
- ๖) วิชาเลี้ยงเด็ก
- ๗) จรรยา

การฝึกหัด

- ๑) ประจำดึกคนเจ็บไข้ฝ่ายหญิงไม่ต่ำกว่า ๓ เดือน
- ๒) ประจำดึกคนเจ็บไข้ฝ่ายชายไม่ต่ำกว่า ๓ เดือน
- ๓) ประจำห้องตรวจโรคไม่ต่ำกว่า ๒ เดือน
- ๔) ประจำห้องผ่าตัดไม่ต่ำกว่า ๒ เดือน
- ๕) ประจำกองผดุงครรภ์และโรคเฉพาะสตรีไม่ต่ำกว่า ๒ เดือน
- ๖) ทำเครื่องใช้ในการรักษาพยาบาล (ทำเปลือก, ทำผ้าพันแผล ฯลฯ)
- ๗) ทำเครื่องใช้ในการบำรุงความสุขของคนเจ็บไข้ (ซ่อมแซมที่นอน
หมอนมุ้งและการเรือน)

การสอบไล่

การสอบไล่มีกำหนดปีละ ๒ ครั้ง ก堂堂ปีครั้ง ๑ ปลายปีครั้ง ๑ สอบ
ในวิชาต่าง ๆ ที่กล่าวแล้วในหลักสูตร และทดสอบความชำนาญในห้อง
คนเจ็บไข้

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ เมื่อสภาการศึกษาได้รับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์
กลับคืนมาจัดการเอง ได้ขยายเวลาเรียนออกไปเป็น ๒ ปี ปีที่ ๑ เรียนวิชา
ชั้นต้น ปีที่ ๒ ฝึกหัดและเรียนวิชาเพิ่มเติม

ครั้น พ.ศ. ๒๔๖๐ กิจกรรมของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ได้มีการเปลี่ยนแปลง
คือยกเลิกแผนกศึกษา โรงเรียนการพยาบาลจึงได้โอนไปอยู่ใน
ความดูแลของหัวหน้าแผนกศึกษาพยาบาล เรียกว่า “กองโรงเรียนการ
พยาบาล” มีหัวหน้ากองรับผิดชอบอีกชั้น ๑

ส่วนระเบียบการเรียนก็เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรเดิมบ้างบางอย่าง เช่น
กำหนดเวลาเรียนเป็น ๒ ปีถึง ๓ ปี การสอบไล่ปีละ ๒ ครั้ง เปลี่ยนเป็น
๑ ครั้ง ในเดือนมิถุนายน การที่เปลี่ยนแปลงเช่นนี้ก็ปรารถนาจะให้นักเรียน
มีความรู้และทำหน้าที่รักษาพยาบาลได้จริงๆ จึงต้องใช้เวลาเรียน
ให้นานขึ้น และหลักสูตรก็สูงขึ้นกว่าแต่ก่อน กล่าวโดยย่อ คือ

- (๑) อวัยวะวิทยา
- (๒) ศัลยวิทยา
- (๓) ศีรษะและคอ
- (๔) บำบัดพยาบาล

(๕) การพยาบาลวิมที่นอนคนเจ็บไข้

(ก) การพยาบาลทั่วไป

(ข) การพยาบาลโรคผ่าตัด

(ค) การพยาบาลโรคทางยา

(ฅ) การพยาบาลและการเลี้ยงเด็ก

(ง) การคลอดบุตร

(๖) ภาษาอังกฤษ

(๗) ภาษาไทย

(๘) ข้อบังคับระเบียบการที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาล

(๙) จรรยา

หนึ่งในต้นฉบับโรงพยาบาลศิริราชได้ส่งนักเรียนนางพยาบาลในโรงเรียน
ศติกรรมมาฝึกหัดหัตถะ ๖ เดือน เมื่อถึงคราวสอบได้ประกาศนียบัตรให้
นักเรียนพวกนั้นเข้าสอบได้และมีฐานะ เช่นเดียวกันกับนักเรียน นาง พยาบาล
ของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์

นักเรียนของโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ที่สอบได้วิชาพยาบาลแล้ว ถ้า
สมัคร โรงพยาบาล ก็จัดการส่งไปเรียน การผดุงครรภ์ ในโรงเรียนศติกรรม
อีกปี ๑ และถ้าใครสอบได้ได้ ก็ได้รับประกาศนียบัตร ในวิชานั้นด้วย
เรื่องการสอบได้นี้ กรมการสาธารณสุขกำลังจัดการวางระเบียบใหม่ คือ
จะเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปที่เฝ้าเรียนมาจากสำนักอื่น และได้ฝึกหัดในโรง
พยาบาลที่สาธารณสุขรับรองแล้ว เข้าสอบได้เพื่อรับประกาศนียบัตรเป็น
สมาชิกสาธารณสุขได้ด้วย

การใช้นางพยาบาล

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๙ ได้พยายามลงใช้นางพยาบาลให้ไปพยาบาลคนเจ็บไข้ฝ่ายชายด้วยเป็นครั้งแรก ซึ่งแต่เวลาดากวางวันเท่านั้นก่อน ทุ ๆ ก็อาจดำใจถึงความประสงค์ได้ แต่ในที่สุดก็ต้องเปลี่ยนแปลงเป็นใช้นางพยาบาล พยาบาลคนเจ็บไข้ฝ่ายชายตามเดิม ที่เป็นเช่นนั้นเพราะผู้หญิงไทยเรายังมีความกระดากกระเดื่องผู้ชายมาก โดยเหตุที่ผู้ปกครองอบรมมาอย่างนั้น คืออกก็เต็กหญิงไว้ ไม่ปล่อยให้เห็นดินฟ้าอากาศและความเปลี่ยนแปลงของโลกเลย และเหตุอีกประการ ๑ ก็คือความรู้อันของเด็กหญิงเรายังอ่อนมากไม่สามารถอุทิศตัวให้แก่คนเจ็บไข้ได้

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ได้ลงใช้นางพยาบาลให้ไปพยาบาลคนเจ็บไข้ฝ่ายชายอีก ไม่เฉพาะแต่คนเจ็บไข้ภายในโรงพยาบาลเท่านั้น ยังใช้ไปพยาบาลคนเจ็บไข้ภายนอกโรงพยาบาลเป็นบางแห่งด้วย คราวนั้นก็ดำใจได้ว่ามีความมุ่งหมาย ผู้หญิงกระทำหน้าที่แทนบุรุษพยาบาลได้ดี ความกระดากกระเดื่องหมดไป เชื่อว่าคงเป็นเพราะผู้ปกครองอบรมเด็กหญิงในทางที่ถูกตามสมัย และคงเป็นเพราะการศึกษาด้วย ใช้แต่เท่านั้น นางพยาบาลชั้นผู้ใหญ่ยังได้รับตำแหน่งหัวหน้าปกครอง คีกรักษาพยาบาล ฝ่ายชายทั่วไปด้วย (แต่ก่อนต้องใช้นายแพทย์) นับว่านางพยาบาลได้กระทำการในหน้าที่รับผิดชอบสูงขึ้นไปเป็นชั้น ๆ ส่วนบุรุษพยาบาลนั้นยังคงใช้ให้ทำหน้าที่ช่วยนางพยาบาลในสิ่งที่ผู้หญิงไม่ควรกระทำเช่นสวนบัสสาวะอุจจาระให้คนเจ็บไข้ฝ่ายชายเป็นคน

การพยาบาลคนเจ็บไข้เป็นหน้าที่ของผู้หญิงโดยเฉพาะ และผู้หญิงทำได้
 ดิถีเรียบร้อยดีกว่าผู้ชายทำ เพราะฉะนั้นคนพยาบาลในโรงพยาบาลต่างๆ
 ทั่วไปในโลก จึงต้องเป็นผู้หญิง ผู้ชายเป็นแต่ผู้ช่วยในสิ่งที่ผู้หญิงไม่ควร
 กระทำ และในการรักษาพยาบาลคนเจ็บไข้อากรหนัก นางพยาบาล
 กระทำการในหน้าที่สำคัญ ทำการต่างหว่านตายนายแพทย์ผู้รักษา เป็นผู้ถือ
 คำสั่งของนายแพทย์อย่างเคร่งครัด โดยเหตุนั้นนางพยาบาลจึงต่างกันกับคน
 ไข้ของคนเจ็บไข้ ซึ่งต้องเชื่อฟังคำนาย (คนเจ็บไข้) ตั้ง แต่นางพยาบาล
 ต้องเชื่อฟังคำนายแพทย์ตั้งและเป็นคนพยาบาลจริงๆ ไม่ใช่เป็นคนไข้ของคน
 คนเจ็บไข้

เงินทุนนักเรียนนางพยาบาล

ในชั้นเดิมนักเรียนนางพยาบาลของสหประชาชาติในระหว่างเดิเรียนไม่มี
 เงินค่าเบี้ยเลี้ยง ต่อมาเมื่อมีทุนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๖๑ จึงได้มีเบี้ยเลี้ยงคน ๑
 เดือนละ ๗ บาท ๕๐ สตางค์ภายหลังเพิ่มขึ้นเป็นเดือนละ ๑๕ บาท สำหรับ
 เลี้ยงค่าอาหารที่โรงพยาบาลจัดเลี้ยงนอกจากเงินเบี้ยเลี้ยง โรงเรียนได้จัดที่
 ให้อยู่และจ่ายเครื่องแบบให้ตามอัตรา เมื่อสอบได้ได้แล้ว ถ้าไม่สมัครทำ
 งานในโรงพยาบาลก็ให้ออกเป็นกองหนุนรับเบี้ยหวัดกองหนุนตามข้อบังคับ
 เงินเบี้ยเลี้ยงและเบี้ยหวัดกองหนุนนั้นจ่ายจากดอกเบี้ยเงินทุนต่อไปนี้

(๑) เงินทุนในนามของหม่อมเล็ก ภาณุพันธุ์ ณ กรุงเทพ ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ๒๕๕๑๖ บาท
 เงินรายนี้นำฝากธนาคารเพื่อรับดอกเบี้ยมาบำรุงนักเรียนพยาบาลและนางพยาบาล
 ในประเภทที่กล่าวมาแล้ว

(๒.) แอร์เรือไฟไทย ๑๐ แอร์ ราคาแอร์ละ ๕๐๐ บาท เป็นเงิน ๕๐๐๐ บาท หม่อมเจ้าหญิงสุนันทายัยในจอมพลพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช ยกให้แก่สถานกาชาด เพื่อรับเงินกำไรหรือดอกเบี้ยซึ่งได้จากแอร์เหล่านี้มาบำรุงนักเรียนนางพยาบาลและนางพยาบาลซึ่งเป็นการบำเพ็ญกุศลอุทิศถวายแด่จอมพลพระเจ้าฟ้าเธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช และนายพลเรือตรีพระยานาวาพลพยุหรัักษ์ (หม่อมราชวงศ์ พิน ดนิตวงศ์ ณครุฑเทพ)

แม่ โรงเรียนนางพยาบาลจะได้ดอกเบี้ยจากเงินทุนตามที่กล่าวแล้วนี้ก็ตั้งแต่อีกคงยังต้องจ่ายเงินถางเพิ่มเติมอีกมาก เพราะรายได้จากดอกเบี้ยเงินทุนยังไม่พอกับรายจ่าย แต่ถ้าต่อไปมีผู้ที่เอื้อเฟื้อเพิ่มทุนนางพยาบาลทั้งเช่นที่กล่าวแล้วนี้อีก โรงเรียนก็อาจขยายการรับนักเรียนให้มากขึ้น

จำนวนนักเรียนนางพยาบาล

ตั้งแต่เริ่มตั้งโรงเรียนการพยาบาลสถานกาชาดมาจนบัดนี้ ได้มีนักเรียนเข้ามาศึกษาและสอบไล่ได้มีจำนวนดังนี้

พ.ศ. ๒๔๕๗

นักเรียนทั้งหมด ๒๖ คน

สอบไล่ได้ ๔ คน

พ.ศ. ๒๔๕๘

นักเรียนทั้งหมด ๓๓ คน

สอบไล่ได้ ๑๐ คน

พ.ศ. ๒๔๕๙

นักเรียนทั้งหมด ๒๕ คน

สอบไล่ได้ ๔ คน

๒๐๘

พ.ศ. ๒๔๖๐

นักเรียนทั้งหมด ๓๓ คน

สอบได้ได้ ๑๖ คน

พ.ศ. ๒๔๖๑

นักเรียนทั้งหมด ๓๕ คน

สอบได้ได้ ๒๐ คน

พ.ศ. ๒๔๖๒

นักเรียนทั้งหมด ๔๔ คน

ยังไม่ได้สอบ

จำนวนผู้ที่สอบได้ได้ประกาศนียบัตรพยาบาล

รวมนักเรียนที่สอบได้ได้เป็นนางพยาบาล ๕๔ คน ในจำนวนนั้นถูกได้
ออกเพราะมีความผิด ๑ คน ถึงแก่ความตาย ๑ คน ส่วนนอกนั้นนั้นเข้า
เป็นนางพยาบาลประจำการที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ๑๗ คน เป็นนาง
พยาบาลสมัครกองหนุนชั้นที่ ๑ รับเบี้ยหวัด ๒๒ คน นางพยาบาลสมัคร
กองหนุนชั้นที่ ๒ ไม่มีเบี้ยหวัด ๑๓ คน ตามนี้จะเห็นได้ว่าจำนวนนาง
พยาบาลกองหนุนยังมีน้อยนัก ควรจะมีถึง ๕๐๐ คนขึ้นไปจึงจะพอกับ
ความต้องการของสภา

ในการสอบได้วิชาพยาบาลนี้ โรงเรียนได้เปิดโอกาสให้ผู้ซึ่งไม่ใช่
นักเรียนนางพยาบาลเข้าสอบเพื่อเป็นสมัครของสภาภาษาด้วย ผู้ที่สอบ
ได้ได้จะเป็นสมัครของสภาภาษาโดยมากเป็นนายแพทย์ทหารบก และมี
จำนวน ๑๖ คน

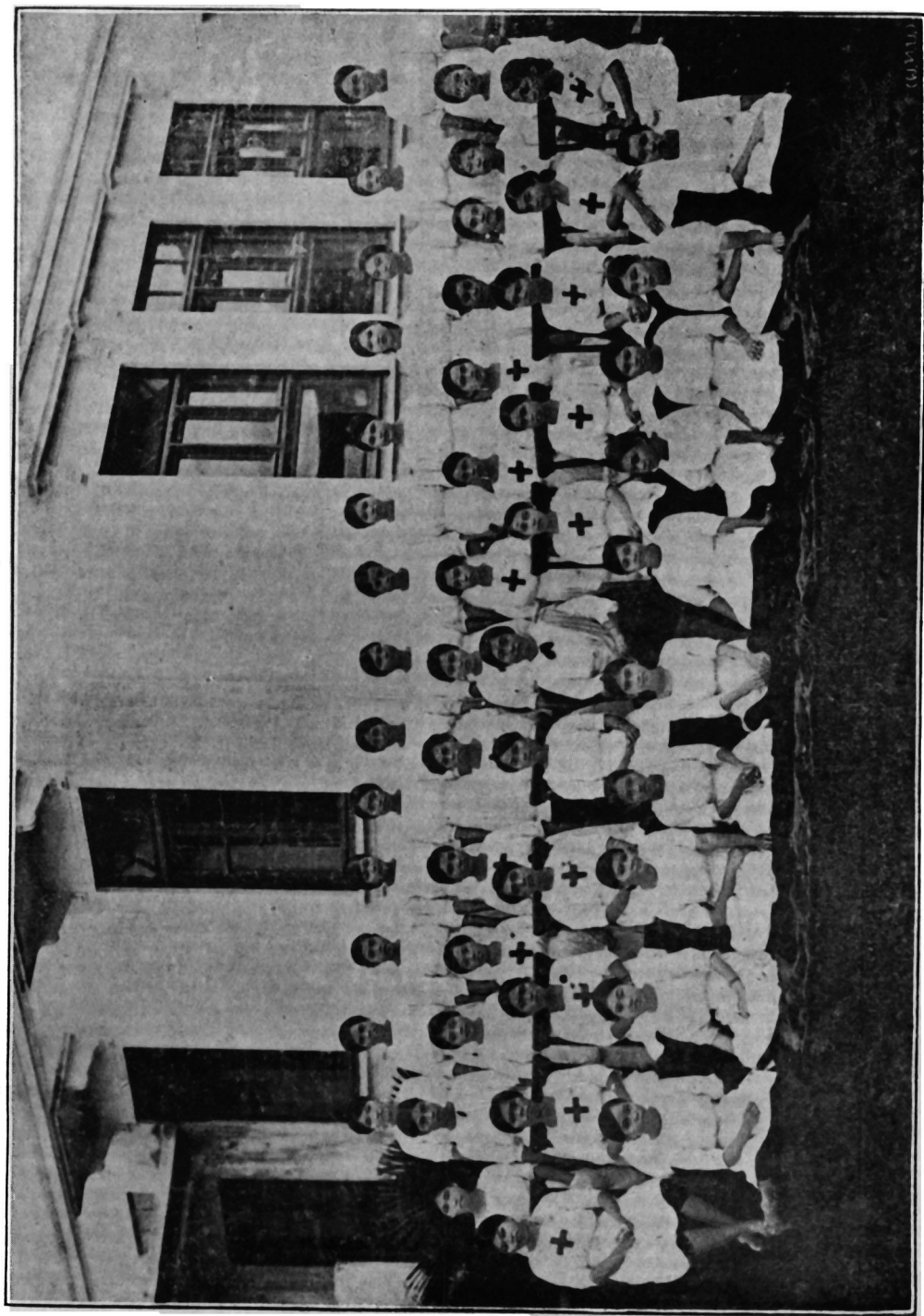
การประชุมแจกประกาศนียบัตรพยาบาล

ผู้ใดที่สอบวิชาพยาบาลได้ กรรมการผู้สอบได้จะได้ออกประกาศนียบัตรและจ่ายเข็มเครื่องหมายสมัครของสภาภาษาให้ไว้เป็นสำคัญ การ

แจกประกาศนียบัตรนี้ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถธิดานายิกา
 สภาภษชาติ ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทรงแจกครั้ง ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม
 พ.ศ. ๒๔๕๙ เนื่องในการเปิดกักบัญญัติ กับการมพดสมเด็จพระเจ้า
 อยุธยาเธอเจ้าฟ้ากรมหลวงพิศณุโลกประชานารถอุปนายกอำนวยการสภา
 ภาษาดสยาม ได้เสด็จมาทรงแจกอีกครั้ง ๑ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๐
 เนื่องในการเปิดตึกวิชาราชและตึกจิระประวัติ

นอกจากโอกาสในการพิธีที่กล่าวมานี้ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจุฬาลง
 กกรณ์เป็นผู้แจกประกาศนียบัตรหรือส่งไปให้ ถ้าผู้รับอยู่หัวเมือง เพื่อ
 มิให้ผู้รับต้องคอยนาน

พระเจ้าอนึ่งนางเธอพระองค์เจ้าอาทริยทิพนิภาประทานเงินมายังกรรมการ
ตึกภาษาต ๑๐,๐๐๐ บาท สำหรับใช้ทำของสังเคดในงานพระราชทานเพลิง
พระศพพระเจ้าอนึ่งนางเธอพระองค์เจ้าสุจิตราพรพรณี ๒,๐๐๐ บาท คียทำ
ตุ้, โต๊ะ, เก้าอี้, และเตียงนอนบรรจตุ้ที่ตั้งอยู่นางพยาบาล อีก ๘,๐๐๐ บาท
เป็นเงินทุนสำหรับบำรุงนางพยาบาล เรียกว่า “เงินทุนบำรุงนางพยาบาล
ของพระเจ้าอนึ่งนางเธอพระองค์เจ้าสุจิตราพรพรณี” รวมเข้ากับเงินทุน
นางพยาบาลที่มีอยู่แล้วเป็นจำนวนเงิน ๓๘,๕๑๖ บาท

นางพยาบาลและนักเรียน

(๑๐๗๐๕๐)

๒๑๐

ข้อบังคับ

ว่าด้วยนางพยาบาลสหประชาชาติ

พ.ศ. ๒๔๖๑

ความประสงค์ ที่ให้นางพยาบาลชั้นนี้ ก็เพื่อเปิดโอกาสให้หญิงได้
กระทำการอันเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเกิดเมืองนอน คือทำการพยาบาล
ช่วยเหลือมนุษยด้วยกัน ในขณะที่มีการเจ็บไข้หรือการคลอดบุตรหรือเมื่อ
มีภัยสงครามเกิดขึ้น ซึ่งจะมีคนเจ็บไข้มากกว่าในเวลาปกติเป็นอันมาก
การพยาบาลนั้นเป็นหน้าที่ของหญิงโดยเฉพาะ และอาจทำได้ดีกว่าชาย แต่
การที่จะทำได้ดีจริง ๆ นั้น จะต้องฝึกหัดเล่าเรียนกันเป็นเวลานาน จนมี
ความรอบรู้ได้ จึงจะได้ตำแหน่งเป็นนางพยาบาล โดยเหตุนี้สหประชาชาติ
จึงได้จัดให้มีการศึกษาวิชาพยาบาล และวิชาผดุงครรภ์ขึ้น และจำเป็น
ต้องวางข้อบังคับไว้ให้แน่นอนดังต่อไปนี้

ผู้ที่จะเป็นนักเรียนนางพยาบาล

ข้อ ๑ ผู้ที่จะเป็นนักเรียนนางพยาบาลนั้น แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท

คือ

- ก. นักเรียนนางพยาบาลทั่วไป
- ข. นักเรียนนางพยาบาลผดุงครรภ์

ข้อ ๒ ผู้ที่จะเป็นนักเรียนนี้ จะต้องมียศดังนี้

- (๑) มีความประพฤติเรียบร้อย ไม่มีความเสียหายอย่างใด
- (๒) จะต้องมียศไม่ต่ำกว่า ๑๖ ปีเต็ม และไม่เกินกว่า ๓๐ ปี
- (๓) จะต้องเป็นโสด คือไม่มีบุตรและสามีซึ่งจะเป็นที่กีดกัน
- (๔) มีร่างกายบริบูรณ์และแข็งแรง
- (๕) มีความรู้ชั้นมัธยม ๒ ของกรมศึกษาธิการเป็นอย่างต่ำ หรือมีประกาศนียบัตรวิद्याบาลมาจากสำนักใด ๆ

ข้อ ๓ ผู้ที่จะเข้าเป็นนักเรียนนางพยาบาลตามที่กล่าวมาแล้วนี้ จะต้องยื่นใบสมัครภายในเดือนเมษายน และมีผู้รับรองโดยมีหลักฐาน ตามใบสมัครและใบรับรองท้ายข้อบังคับนี้

กำหนดเวลาเรียน

ข้อ ๔ นักเรียนนางพยาบาลประเภท (ก) มีกำหนดเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๒ ปี นักเรียนนางพยาบาลประเภท (ข) มีกำหนดเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๓ ปี ใน ๒ ปีแรกเรียนวิद्याบาล ในปีที่ ๓ เรียนวิชาผดุงครรภ์โดยเฉพาะ

ข้อ ๕ ถ้านักเรียนประเภท (ก) ได้เข้าเรียนมาแล้วครบ ๓ ปี นักเรียนประเภท (ข) ได้เข้าเรียนมาแล้วครบ ๔ ปียังสอบได้ไม่ได้และจะสมัครเรียนต่อไปอีก เมื่อผู้อำนวยการเห็นสมควรก็จะให้เรียนต่อไปหรือให้ออกเป็นกองหนุนก็ได้

ในระหว่างเล่าเรียน

ข้อ ๖ ในระหว่างเล่าเรียนนี้ นักเรียนต้องปฏิบัติตามข้อบังคับ คำสั่งของสภากาชาดทุกประการ และห้ามมิให้นักเรียนกระทำการวิฆาห มงคลในระหว่างเล่าเรียนเป็นอันขาด

ข้อ ๗ นักเรียนทุกคนต้องอยู่ในโรงเรียน และจะได้เบี้ยเลี้ยงกับ เสื้อแบบคำมอกรา ส่วนเครื่องนุ่งห่มธรรมดาและเครื่องเขียนเช่นกระดาษ ดินสอเหล่านี้นักเรียนต้องหาของตนเอง

ข้อ ๘ ในระหว่างที่ยังสอบได้ไม่ได้ ถ้านักเรียนคนใดจะไม่สมัคร เล่าเรียนต่อไปก็ดี หรือประพฤติดนไม่สมควรที่จะเป็นนักเรียนนางพยาบาล ก็ดี โรงเรียนจะต้องเรียกค่าเล่าเรียนและค่าเบี้ยเลี้ยงจากนักเรียน หรือผู้ ประกันเป็นจำนวนเงินเดือนละ ๑๕ บาททุกๆ เดือนไป นับตั้งแต่เดือนแรก ที่เขาเป็นนักเรียนจนถึงเดือนที่ออก

การสอบวิชา

ข้อ ๙ การสอบได้จะมีบัตรลงในเดือนมิถุนายน แต่ถ้ามีจำนวนที่ สมัครสอบเข้าสอบได้มากจนเกินไปจะได้จัดขึ้นเป็นพิเศษไม่ว่าเวลาใด ถ้านักเรียน สอบได้ก็จะได้รับประกาศนียบัตร และเข็มเครื่องหมายกาชาดไว้เป็น ลำดับ

ข้อ ๑๐ นักเรียนประเภท (ข) จะต้องสอบวิชาพยาบาลให้ได้ตาม หลักสูตร และได้รับประกาศนียบัตรเป็นนางพยาบาลทั่วไปเสียก่อนแล้ว จึงจะเรียนวิชาการผดุงครรภ์ปีที่ ๓ ได้ และเมื่อสอบได้วิชาผดุงครรภ์ แล้ว ก็จะได้รับประกาศนียบัตรในวิชานั้นด้วย

นางพยาบาลประจำ

ข้อ ๑๑ นางพยาบาลประจำนั้นเป็นตำแหน่งเช่นเดียวกับข้าราชการ
ตึกอากาศที่ประจำรับราชการมีเงินเดือนตามชั้น

ข้อ ๑๒ ผู้ที่เป็นนางพยาบาลประจำนั้น ต้องเป็นผู้ที่สอบได้วิชา
พยาบาลหรือวิชาผดุงครรภ์ได้แล้ว คือถ้าอัตรานางพยาบาลมีว่าง และ
โรงพยาบาลของตึกอากาศเห็นสมควรที่จะรับไว้ ก็จะได้รับเข้ารับราชการ
เป็นนางพยาบาลประจำต่อไป ในระหว่างที่เป็นนางพยาบาลประจำนี้ ถ้า
จะอยู่ที่โรงพยาบาลก็ได้ โรงพยาบาลจะจัดให้อยู่เช่นเดียวกับนักเรียน
นางพยาบาล แต่จะต้องเสียเงินค่าอาหารของตนเอง

ข้อ ๑๓ ก่อนที่นางพยาบาลประจำจะทำการวิواهرมงคล จะต้อง
รายงานขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชา เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะทำการ
วิواهرมงคลได้

นางพยาบาลสมาชิกกองหนุน

ข้อ ๑๔ นางพยาบาลสมาชิกกองหนุนนั้น อยู่ตามภูมิดำเนาของตน
แบ่งออกเป็น ๒ ชั้น เรียกว่าสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ ที่ ๒ แต่สมาชิก
กองหนุนนั้นต้องมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติการเป็นครั้งเป็นคราว ตามที่จะได้กล่าว
ในข้อต่อไป

ข้อ ๑๕ ผู้ที่จะเป็นสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ นั้น คือ

ก. นักเรียนนางพยาบาลที่สอบได้วิชาพยาบาลหรือวิชาผดุงครรภ์ได้
แล้ว

ข. นางพยาบาลประจำที่มีอาการเจ็บไข้ ในปี ๑ เกินกว่า ๖๐ วันแล้วยังไม่หาย หรือต้องออกโดยเหตุอันสมควร ไม่มีความเสียหายอย่างใด

ข้อ ๑๖ ผู้ที่จะเป็นสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๒ นั้น คือ

ก. นางพยาบาลประจำซึ่งลาออกไปมีสามี

ข. นางพยาบาลสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ ซึ่งมีสามีแล้ว หรือมีอายุครบ ๔๐ ปี

ค. นักเรียนนางพยาบาลที่ได้เข้าเรียนครบกำหนดที่กล่าวไว้ในข้อ ๔ แต่สอบได้ไม่ได้

ง. นางพยาบาลประจำหรือนักเรียนที่สอบได้ได้แล้ว แต่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสังเกตการณ์ไม่เห็นสมควรจะให้อยู่ในจำพวกสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ โดยเหตุใดเหตุหนึ่ง

ข้อ ๑๗ เมื่อสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๒ มีอายุครบ ๕๐ ปีแล้ว ปลดจากการราชการ ไม่ต้องมาประชุมหรือรับราชการอย่างใด แต่ยังคงนับเป็นสมาชิกของสถานภาพ

ผลประโยชน์ที่สมาชิกกองหนุนจะได้รับ

ข้อ ๑๘ สมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ ได้รับเงินเบี้ยหวัดบวช ๔๘ บาท ปี ๑ แบ่งจ่ายเป็น ๔ งวดๆ ละ ๓ เดือน และเมื่อคนมีอาการเจ็บไข้จะขอให้แพทย์โรงพยาบาลของสถานภาพช่วยจัดการตรวจและรักษาพยาบาลให้ก็

ได้ โดยมีต้องเสียเงินอย่างไร หรือถ้าปรารถนาอาสาทำงานในโรงพยาบาล
ต่อไปก็ได้ และจะได้รับผลประโยชน์เช่นเดียวกับนักเรียนกับทั้งเบี้ยหวัด
ด้วย

ข้อ ๑๙ สมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๒ ไม่ได้รับเงินเบี้ยหวัด แต่เมื่อตนมี
อาการเจ็บไข้จะขอให้แพทย์ โรงพยาบาลของ สภาอากาศ ช่วย จัดการ ตรวจ
และรักษาพยาบาลให้ก็ได้ โดยมีต้องเสียเงินอย่างไร

หน้าที่ของสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ ที่ ๒ ที่จะต้องปฏิบัติ

ข้อ ๒๐ สมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ ที่ ๒ จะต้องพึงบังคับบัญชา
ผู้อำนวยการโรงพยาบาล สภาอากาศ เช่นเดียวกับนางพยาบาลประจำทุก
ประการ

ข้อ ๒๑ นางพยาบาลสมาชิกกองหนุนชั้นที่ ๑ ถ้ามีสามีแล้วต้องรายงาน
งานเลขานุการ โรงพยาบาลเพื่อปลดเบ็ดพันธกองหนุนชั้นที่ ๒

ข้อ ๒๒ ถ้าสมาชิกกองหนุนย้ายภูมิลำเนาต้องรายงาน เลขานุการโรง
พยาบาล เพื่อจะได้หมายเหตุบัญชีไว้ ในเมื่อมีราชการจะได้เรียกขัง
ได้ง่าย

ข้อ ๒๓ แม้มีราชการสงครามเกิดขึ้น ถึงแม้จะไม่ได้รับคำสั่งเรียก
ร้องประการใด สมาชิกกองหนุนต้องไปฟังราชการที่โรงพยาบาลของสภา
อากาศโดยเร็วที่สุดที่จะไปได้ แต่ถ้าอยู่ต่างเมืองก็ให้รายงานด้วยหนังสือ

ข้อ ๒๔ ถ้าผู้อำนวยการโรงพยาบาลสภากาชาดมีความประสงค์จะให้สมาชิกกองหนุนเข้าช่วยกระทำการรักษาพยาบาลเมื่อใดต้องไปตามกำหนดที่ผู้อำนวยการจะเรียกร้อง

ในขณะที่โรงพยาบาลเรียกไปนี้ จะได้รับผลประโยชน์เช่นเดียวกับนางพยาบาลประจำการ

ข้อ ๒๕ ถ้าสมาชิกกองหนุนคนใด มีความประสงค์จะตั้งสำนักงานกระทำการพยาบาลหรือการคลอดบุตร หากินเป็นส่วนตัว จะต้องรายงานให้ผู้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพิจารณาถึงกรณีก่อนเดิมนั้น บอกประเภทกิจการและตำบลที่จะกระทำนั้นให้ชัดเจน เพื่อเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลจะได้จัดระเบียบไว้เป็นหลักฐาน

ข้อ ๒๖ ในขณะที่ทำการคลอดบุตร เมื่อมีเหตุเกิดขึ้น อันจะเป็นอันตรายแก่มารดาและเด็ก เช่นเด็กมาทำผิดปกติ รกเกาะปากมดลูกเป็นต้น จะต้องรีบปรึกษาหารือแพทย์ผู้ชำนาญในทางนี้โดยเร็ว (ถ้ามีอยู่ในตำบลนั้น) หรือแพทย์ประกาศนียบัตรคนใดคนหนึ่ง จะกระทำไปโดยลำพังตนเองนั้นไม่ได้เป็นอันขาด

ข้อ ๒๗ ในขณะที่ทำการพยาบาลหรือการคลอดบุตรถึงคราวมาแล้วนี้ จะต้องประพฤติให้ถูกต้องตามจรรยาและมารยาตแพทย์ทุกประการ (ให้ใช้มารยาตแพทย์ในทหารบกเป็นหลัก)

ข้อ ๒๘ ถ้าสมาชิกคนใดไม่ปฏิบัติตามความในข้อ ๒๐, ๒๑, ๒๒, ๒๓, ๒๔, ๒๕, ๒๖, ๒๗ นั้นแล้ว นับว่ามีความผิด อาจถึงกับประกาศได้ออกจากสมาชิกและเรียกเก็บค่าธรรมเนียมคืนโดยทันที หรือถ้าเป็นสมาชิก

กองหนุนชั้นที่ ๑ อย่างน้อยจะต้องถูกตัดเงินเบี้ยหวัดหรือเงินเดือนเบี้ยหวัดนั้น
เสีย

ว่าด้วยเครื่องแต่งตัว

ข้อ ๒๙ นางพยาบาลและนักเรียนนางพยาบาลในขณะทำการตาม
หน้าที่ มีเครื่องแต่งตัวดังนี้

ก. เสื้อขาวคอ ๔ เหลี่ยม แขนยาวพนักข้อศอก แต่ไม่ยาวจนถึงข้อมือ
มีกระดุมหน้าบริดที่คอข้อศอก ๒ กระดุม ตัวยาวคลุมปกเข้า ผ่าอกซีกข้าง
ซ้ายโดยตลอด ติดกระดุมหน้าตามแนวอกซีกข้างซ้าย ๙ กระดุม มีกระเป๋
ข้างละ ๑ กระเป๋า กับมีจับติดเป็นก้นปาดมา ๒ ข้าง ยาวถึงชายเสื้อข้างหน้า
และข้างหลัง

ข. มีแผ่นผ้ากว้าง ๕ เซ็นติเมตรเย็บติดกับเสื้อยาวตามส่วนของเอว
วัดที่เอวนอกเสื้อ ที่ปลายแผ่นผ้ามีกระดุมหน้าบริดสำหรับหนีบติดกันได้

ค. ผ่าให้ใช้ผ้าสีน้ำเงิน เมื่อเวลาสวมเสื้อแบบ

ฅ. ผู้ที่สอบไล่ได้ประกาศนียบัตรเป็นนางพยาบาลแล้ว มีกาชาดติดที่
ตรงหน้าอกเสื้อเป็นแผ่นผ้ากว้าง ๓ เซ็นติเมตร ยาว ๑๒ เซ็นติเมตร ส่วน
นักเรียนนางพยาบาลนั้นไม่มีกาชาดติดที่หน้าอก

เครื่องแต่งตัวทั้งนี้ นอกจากผ้านุ่งแล้ว โรงพยาบาลจะจ่ายให้ครั้งแรก
๓ ตำรับ ต่อไปปีละ ๒ ตำรับ กับขอชี้แจงว่า การที่มีกาชาดติดที่หน้าอก
เสื้อนั้นเป็นเครื่องหมายที่นิยมกันทั่วโลก และเป็นเครื่องหมายเหมือนกันหมด
ไม่ว่าฝรั่ง, ยี่ปุญ หรือที่ใด ใครเห็นเขาเป็นทราบทันทีว่า นี่คือนางพยาบาล
ที่มีความจริง เพราะฉะนั้นเป็นสิ่งที่นางพยาบาลจะต้องรู้จัก

(แบบใบสมัคร)

เขียนที่

วันที่.....พระพุทศักราช.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี.....ชาติ.....

สังกัด.....ขอทำหนังสือสัญญาเข้าเป็นนักเรียนนางพยาบาล
ยื่นต่อ.....

๑ ข้าพเจ้าเกิดปี.....บิดาข้าพเจ้าชื่อ.....
เป็นชาติ.....สังกัด.....ตั้งบ้านเรือน
อยู่ที่.....หมายเลข.....จังหวัด.....
เป็นที่ของ.....

๒ บัดนี้ข้าพเจ้าอยู่ในความปกครองของ.....
ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่.....หมายเลข.....จังหวัด.....

๓ ข้าพเจ้ามีวิชา.....เรียนอยู่ที่.....
สอบไล่ได้ชั้น.....

๔ เวลานี้ข้าพเจ้าเรียนหรือทำการอยู่.....

๕ ข้าพเจ้าขอสมัครเข้าเป็นนักเรียนนางพยาบาลในโรงเรียนนางพยาบาลสภากาชาดจนกว่าจะไล่ได้ นับตั้งแต่วันที่.....พระพุทศักราช.....
เป็นต้นไป

๖ ข้าพเจ้าจะไม่ลาออกจากตำแหน่งนักเรียนนางพยาบาลก่อนสอบไล่ได้ เว้น
ไว้แต่จะมีความผิดหรือผู้บังคับบัญชาจะให้ออกก่อนการสอบไล่ได้ ถ้าข้าพเจ้าจะต้องออก
ก่อนการสอบไล่ได้แล้ว ข้าพเจ้าจะยอมเสียเงินค่าเล่าเรียนให้แก่โรงเรียน เป็นจำนวน
เงินเดือนละ ๑๕ บาท ตามจำนวนเดือนที่ได้เล่าเรียนมาแล้ว

๗ ข้าพเจ้ายังไม่เคยมีคดีซึ่งต้องหาเป็นความอาญามีโทษ หรือรับพระราช
อาญาอย่างใดเลย และทั้งเวลานี้ข้าพเจ้ายังไม่ได้มีบุตรและสามีด้วย

๘ ข้าพเจ้าจะตั้งใจปฏิบัติตามคำสั่ง, ข้อบังคับ, แบบธรรมเนียมของโรงเรียน
หรือของโรงพยาบาลสภากาชาดจนทุกประการ

๙ ข้าพเจ้าขอสัญญาว่า เมื่อข้าพเจ้าได้มาเล่าเรียนวิชาสำเร็จตามหลักสูตร
ของโรงเรียนแล้ว เมื่อมีเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือศึกสงครามเกิดขึ้นที่จำเป็นจะต้องให้ข้าพเจ้า
เข้าช่วยทำการรักษาพยาบาลแล้ว ข้าพเจ้าจะเข้าช่วยกระทำการเต็มตามความสามารถ
ของข้าพเจ้า เพื่อฉลองพระเดชพระคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และทรงช่วย
ชาติบ้านเกิดเมืองนอน ตามทางที่ข้าพเจ้าเป็นผู้หญิงจะช่วยให้

(ลงนามผู้สมัคร).....

(แบบใบรับ ประกัน)

เขียนที่

วันที่.....พระพุทธรักษา.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี

ตำแหน่งราชการหรือการหาเลี้ยงชีพ.....

สังกัด.....ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่.....

หมายเลข

จังหวัด

ขอประกันและรับรอง.....ซึ่งสมัครเป็นนักเรียนนางพยาบาลให้
ไว้ต่อเจ้าพนักงานโรงเรียนนางพยาบาลสภากาชาด ตั้งข้อความจะกล่าวต่อไปน

ข้อ ๑

ผู้นี้เป็นผู้เรียบร้อยไม่เคยมีเสียชื่อเสียงเกียรติ

ข้อ ๒ ตามที่

.....กล่าวในใบสมัครนั้นเป็นความจริงทุกประการ

ข้อ ๓ ถ้า.....

ประพฤติตนไม่สมควรหลบหลีกหนีหายไปด้วย

ประการใด ข้าพเจ้าจะนำตัวมาส่งยังเจ้าพนักงานโรงเรียนนางพยาบาลสภากาชาดโดยเร็ว

ข้อ ๔ ถ้า.....

ทำสิ่งของหลวงเสียหาย หรือนำเอาสิ่งของ

เงินทองติดตัวไปด้วยประการใดๆ ก็ดี และถ้า

ไม่สามารถจะนำสิ่งของ

ตามที่กล่าวแล้วมาส่งต่อเจ้าพนักงานได้ ข้าพเจ้ารับใช้แทน ตามราคาซึ่งเจ้าพนักงาน

กำหนดไว้นั้นจงครบ

ข้อ ๕ ถ้า.....

ยังสอบไล่ไม่ได้ และจะต้องออกจากนักเรียน

นางพยาบาลโดยมีเหตุอันจำเป็นที่ไม่สามารถเล่าเรียนต่อไปได้ หรือโดยมีความผิดที่ผู้

บังคับบัญชาเห็นสมควรให้ออก

ซึ่งจะต้องเสียเงินค่าเล่าเรียนให้แก่โรงเรียนตามข้อ

บังคับของโรงเรียนหรือโรงพยาบาลสภากาชาดนั้นแล้ว ถ้า.....ไม่มีเงินให้

ข้าพเจ้ารับใช้แทนตามจำนวนเงินที่.....จะต้องเสีย

(ลงนามผู้รับประกันและรับรอง).....

๒๑๘

ใช้ข้อบังคับ

ข้อ ๓๐ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป ความใดที่ขัดกับข้อ
บังคับนี้ให้ยกเลิกทั้งสิ้น

ที่ว่าการ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม

ศาลาแดง จังหวัดพระนคร

วันที่ ๑๙ เมษายน พระพุทธศักราช ๒๔๖๑

(ลงนาม) นายพันตรี หลวงศักดิ์ดาพริกษ

ผู้อำนวยการ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ของสภาอากาศสยาม

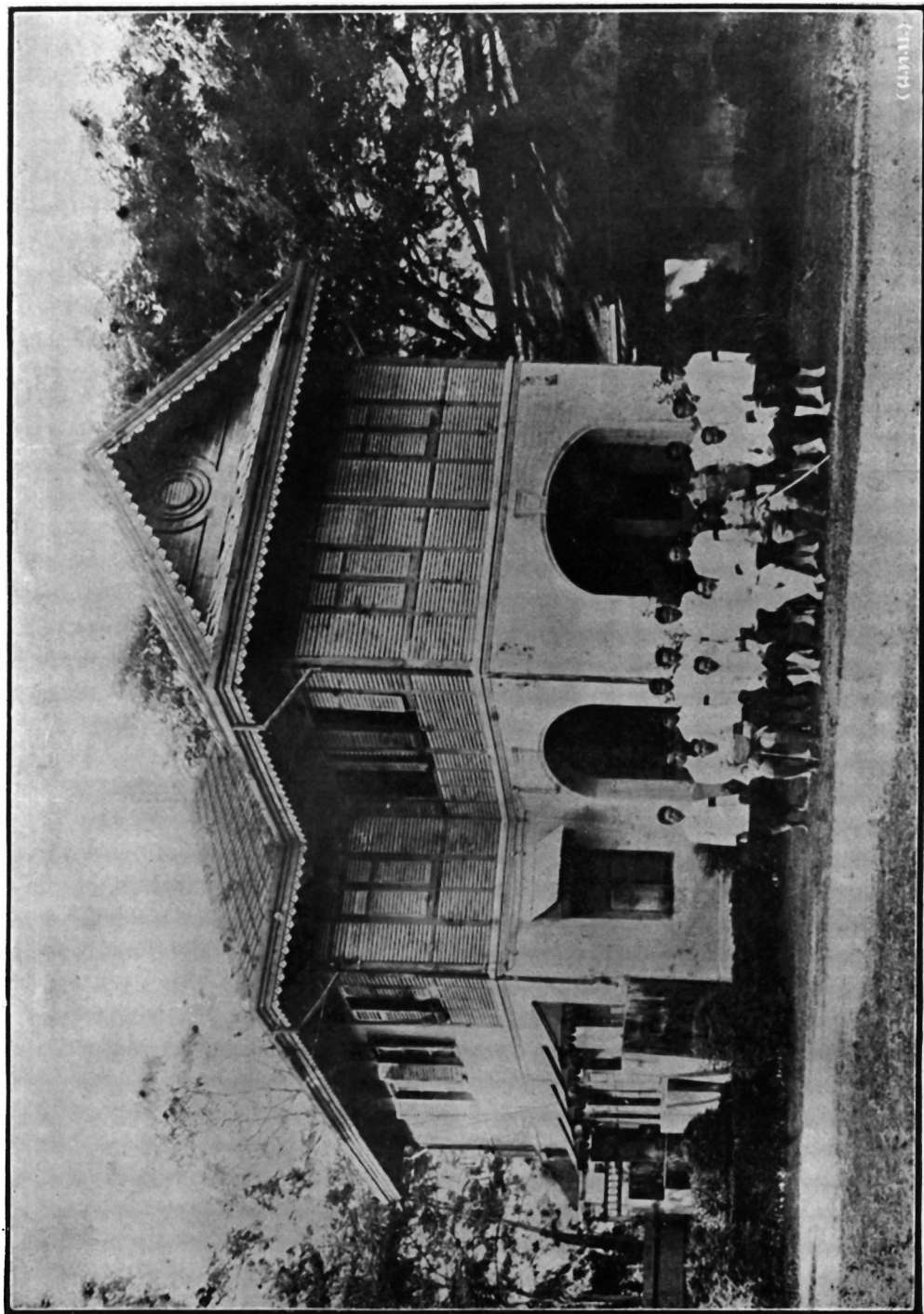
สถานปาสเตอร์

กล่าวทั่วไป

สถานปาสเตอร์ (รูปที่ ๕๗) ได้เปิดทำการในกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๕๖ ในครั้งนั้นยังขึ้นอยู่ในกระทรวงมหาดไทยและมีนามว่า “ปาสตุระสภา” ภายหลังสภากาชาดรับโอนมาจัดการเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๔๖๐ แล้วทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามเป็น “สถานปาสเตอร์” เพื่อให้มีสำเนียงอ่านตรงกับชื่อเจ้าของผู้เริ่มคิด (ในปี พ.ศ. ๒๔๒๙) อันมีนามว่าปาสเตอร์ (Pasteur) ในกรุงปารีส

สถานปาสเตอร์นี้เป็นสถานที่ทำการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า (โรคกลัวน้ำ) ทำพันธุ์หนองฝี ทำยาฉีดป้องกันและรักษาโรคต่าง ๆ ดื่บเสาะแสวงหารากและกำเนิดของโรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่เป็นอาทิ แล้วจัดการหาวิธีป้องกันและรักษา (รูปที่ ๕๘) มีผู้อำนวยการเป็นประธาน ขึ้นตรงต่ออุปนายกผู้อำนวยการสภากาชาดสยาม และมีเลขาธิการของสภาเป็นผู้กำกับกรในทางปกครอง นำที่การภายในแบ่งออกเป็น ๔ แผนก

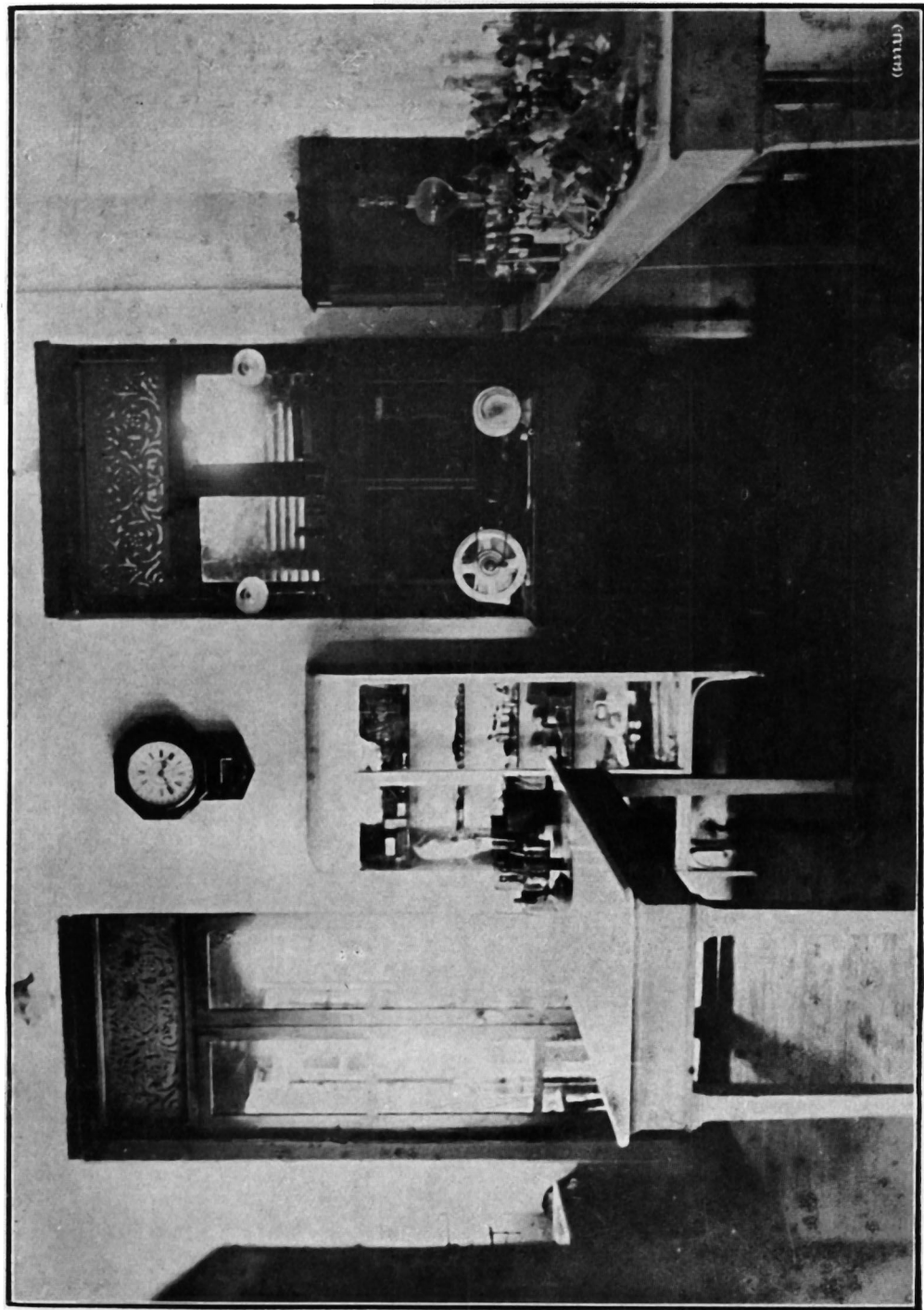
๑. แผนกทำยาป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
๒. แผนกทำพันธุ์หนองฝี
๓. แผนกทำยาป้องกันโรคต่าง ๆ
๔. แผนกตรวจและทดลองหาเชื้อโรค

(หน้า)

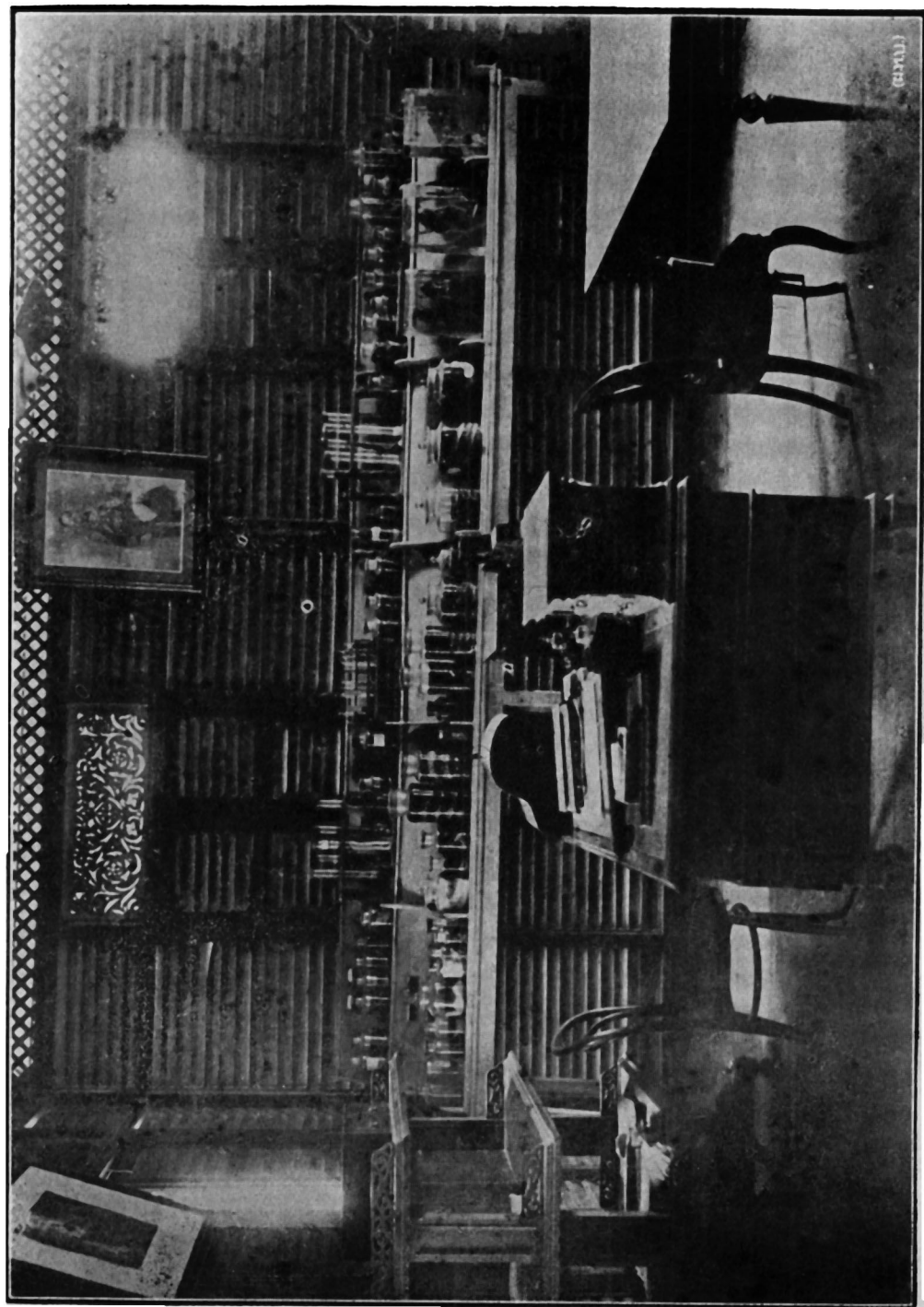
รูปที่ ๕๗ สถานป่าเตอ

(ผ.ท.บ.)

รูปที่ ๕๘ ห้องทำการทอผ้าไหม

(ม.ท.บ.)

รูปที่ ๕๗ พิพิธภัณฑ์

(ม. ท. ม.)

สำหรับกระทำการตามที่กล่าวมานี้ สถานปาดเตอร์ต้องมีสัตว์ต่าง ๆ เช่น

- (๑) กระต่าย สำหรับทำยาบ้องกันพิษสุนัขบ้า
 - (๒) กระบือ สำหรับทำพิษหนองผี
 - (๓) ม้า สำหรับเอาโลหิตมาทำยาใช้รักษาโรคและเพาะเชื้อโรค
 - (๔) งูพิษ สำหรับเอาพิษมาทำยาแก้พิษงู
 - (๕) หนูตะเภา สำหรับฉีดเชื้อโรคต่าง ๆ เพื่อทดลองวินิจฉัยโรค
- นอกจากสัตว์เหล่านี้แล้วยังมีจำพวกสัตว์ต่าง ๆ ที่มีพิษเก็บตองไว้เป็นตัวอย่าง มีรูปร่างต่าง ๆ และมดแมลงป่องตะขาบเป็นต้น รวมทั้งสิ้นมีอยู่ ๗๓ สิ่ง (รูปที่ ๕๙)

ในเวลานี้สถานปาดเตอร์ได้จัดทำให้ต่าง ๆ สำหรับใช้ในการบ้องกันและรักษาโรคบางอย่างขึ้นได้เองไม่ต้องซื้อของต่างประเทศ คือ

ก. ยาบ้องกันและรักษาโรค

- (๑) ยาบ้องกันพิษสุนัขบ้า
- (๒) ยาบ้องกันอหิวาตกโรค
- (๓) ยาบ้องกันกาฬโรค
- (๔) ยาบ้องกันไข้รากสาดน้อย
- (๕) ยาบ้องกันแอนแทรกซ์ (คือกาฬโรคซึ่งเกิดขึ้นแก่สัตว์)
- (๖) ยาสำหรับบ้องกันและรักษาโรคบางอย่าง

ยาซึ่งกล่าวมานี้ สำหรับฉีดให้แก่บุคคลและสัตว์ ในคานส์ที่โรคชนิดนั้น

เกิดขึ้น เพื่อเป็นการป้องกัน และยังไม่ปรากฏว่าบุคคลหรือสัตว์ที่ได้นัด
ยานแล้วเกิดเป็นโรคชนิดนี้เลย ซึ่งนับว่าเป็นผลดีอย่างยิ่ง

จ. พันธุ์หนองไผ่

(๑) พ.ศ. ๒๔๕๖ ทำพันธุ์หนองไผ่สำหรับที่จะปลูก

ให้แก่คนทั่วไปได้ เป็นจำนวน ๕๖๖๘๕๖ คน

(๒) พ.ศ. ๒๔๕๗ ,, ,, ๑๑๓๔๖๘๔ ,,

(๓) พ.ศ. ๒๔๕๘ ,, ,, ๘๔๔๑๕๒ ,,

(๔) พ.ศ. ๒๔๕๙ ,, ,, ๙๘๑๖๓๖ ,,

(๕) พ.ศ. ๒๔๖๐ ,, ,, ๑๑๔๒๑๖๐ ,,

(๖) พ.ศ. ๒๔๖๑ ,, ,, ๖๒๔๘๔๐ ,,

(๗) พ.ศ. ๒๔๖๒ ทำพันธุ์หนองไผ่ (เพียงเดือนตุลาคม)

สำหรับที่จะปลูกให้แก่ คนทั่วไปได้เป็นจำนวน ๓๔๖๘๑๒ คน

รวมทั้งสิ้น ๕๖๔๑๑๔๐ คน

(ก่อนที่จะยังไม่ได้จัดตั้งเป็นสถานป่าดงเตอรื ได้มีกองทำพันธุ์
หนองผืนเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ และทำพันธุ์หนองไผ่ปลูกให้แก่คนทั่วไป
ในเวลา ๕ ปีเป็นจำนวน ๑๓๐๔๗๔๖ คน)

พันธุ์หนองไผ่ซึ่งทำออกจากสถานป่าดงเตอรืนี้ ปรากฏว่าใช้ปลูก
ป้องกันโรคพิษได้ผลดี ไม่แพ้พันธุ์หนองไผ่ที่มาจากต่างประเทศ

ยาป้องกันโรคและพันธุ์หนองผื่นทำขึ้นนี้ ได้จำหน่ายขายไปยัง
สถานที่ต่าง ๆ มีกรมสาธารณสุข (กรมสุขภาพ, กรมประชากร)
สำหรับใช้ฉีดและปลูกให้แก่พลเมืองทั่วไป ซึ่งนับว่าเป็นรายได้ส่วนใหญ่
ของสถานปาสเตอร์แห่งนี้ และเป็นประโยชน์แก่บ้านเมืองเป็นเอก
ประการ

เจ้าหน้าที่ในสถานปาสเตอร์

กองอำนวยการ

ผู้อำนวยการ	นายแพทย์เดโอปอดต์ โรแบร์
ผู้กำกับ (เลขาธิการของสภา)	นายพันเอก พระยาสุรเสนา
เลขานุการ	รองอำมาตย์ตรีแมนโฮ (ทำการแทน)
ผู้บัญชาการ	รองอำมาตย์โทประมุข เศรษฐคานนท์

พแนกป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

หัวหน้าพแนก	รองอำมาตย์เอกขุนวิจารณ์ปาสตุรกิจ
ผู้ช่วย	ว่าที่รองอำมาตย์ตรีอาดอินฮารัง

พแนกทำพันธุ์หนองผื่น

หัวหน้าพแนก	รองอำมาตย์ตรีพลอย คุรงค์เรือง
-------------	-------------------------------

พแนกทำยาป้องกันโรคต่าง ๆ

หัวหน้าพแนก	รองอำมาตย์เอกขุนวิจารณ์ปาสตุรกิจ
-------------	----------------------------------

พแนกตรวจและทดลองหาเชื้อโรค

หัวหน้าพแนก	รองอำมาตย์ตรีแมนโฮ
-------------	--------------------

จำนวนคนเจ็บไข้

ตั้งแต่เริ่มมีสถานปาสเตอร์มาจนถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๖๒
แพทย์ ได้ทำการตรวจและรักษาคนเจ็บไข้ โรคต่าง ๆ ดังมีจำนวนต่อไปนี้

ประเภทโรค	จำนวนราย								รวม
	พ.ศ. ๒๔๕๖	พ.ศ. ๒๔๕๗	พ.ศ. ๒๔๕๘	พ.ศ. ๒๔๕๙	พ.ศ. ๒๔๖๐	พ.ศ. ๒๔๖๑	พ.ศ. ๒๔๖๒		
พิษสุนัขบ้า	๑๔๙	๑๒๒	๑๑๓	๑๐๓	๒๑๔	๑๑๒	๑๐๙	๙๒๑	
พิษงู	๑๓	๒๙	๑๒	๒๖	๔๙	๔๖	๑๖	๑๙๐	
กาฬโรค	๙	๒	๔	๑๓	๑๐	๔	—	๔๒	
อหิวาตกโรค	๓	๔	—	—	—	๑	—	๕	
ไข้รากสาดน้อย	๒	๑	๓	๔	๔	๓	๒	๑๙	
ไข้กาฬมูกหนองแอน	—	—	—	—	—	๔	๑	๕	
คิปลิเรย์	—	—	๑	๑	๖๑	๑๙	๑๑	๙๒	
ไข้มาลาเรีย	๑๒	๒๓	๑๓	๑๕	๙	๑๙	๒๓	๑๑๒	

ประเภทโรค	จำนวนราย								รวม
	พ.ศ. ๒๔๕๖	พ.ศ. ๒๔๕๗	พ.ศ. ๒๔๕๘	พ.ศ. ๒๔๕๙	พ.ศ. ๒๔๖๐	พ.ศ. ๒๔๖๑	พ.ศ. ๒๔๖๒		
วรรณโรค การตรวจโลหิตพิเศษ โรคบิด กามโรค โรคเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ	๑๖	๒๑	๒๕	๒๒	๓๙	๗๔	๔๖	๒๙๓	
	๑๓	๒๓	๗	๑๘	๒๑	๔๔	๒๕	๑๕๑	
	๘	๑๓	๑๖	๒๕	๘๐	๗๔	๖๐	๒๗๖	
	๑๒	๑๑	๒๒	๑๑๘	๘๗	๑๖๕	๑๐๘	๕๕๓	
	๖๑	๙๗	๓๔	๗๘	๙๗	๑๐๙	๗๖	๕๕๒	
รวม	๒๙๘	๓๔๕	๒๕๐	๔๖๓	๗๑๐	๖๗๖	๔๗๖	๓๒๑๘	

๒๒๕

งบประมาณ

การเปรียบเทียบงบประมาณเงินค่าใช้จ่ายสำหรับสถาน
ปาสเตอร์นับตั้งแต่สภากาชาดรับโอนมาจัดการเพียง

พ.ศ. ๒๔๖๑

ประเภทเงิน	จำนวนเงิน				หมายเหตุ
	พ.ศ. ๒๔๖๐		พ.ศ. ๒๔๖๑		
	บาท	สต.	บาท	สต.	
เงินเดือนเจ้าหน้าที่	๑๑๒๘๐	—	๑๐๘๖๐	—	
เงินค่าใช้จ่าย	๑๑๐๕๕	—	๑๑๐๙๐	—	
รวม	๒๒๓๓๕	—	๒๑๙๕๐	—	

รายได้รายจ่าย

การเปรียบเทียบเงินรายได้รายจ่ายของสถานปาสเตอร์
นับตั้งแต่สภากาชาดรับโอนมาจัดการเพียง พ.ศ. ๒๔๖๑

ประเภทเงิน	จำนวนเงิน				หมายเหตุ
	พ. ศ. ๒๔๖๐		พ. ศ. ๒๔๖๑		
	บาท	สต.	บาท	สต.	
<u>รายได้</u>					
ค่าขายพันธบัตรของฝั	๑๕๐๔๓	๒๕	๑๔๕๙๙	๘๕	
ค่าขายยาป้องกันโรค	๘๒๘๙	๖๐	๑๔๐๔	๒๕	
ค่าตรวจโรค	๗๙๕	—	๙๒๓	—	
เงินบำรุงศูนย์ฝึกวิชา					
บริจาค	—	—	๙๕๔	๕๕	
<u>รวมรายได้</u>	๒๔๑๒๑	๘๕	๑๗๙๘๑	๖๕	
<u>รายจ่าย</u>					
เงินเดือนเจ้าหน้าที่	๙๐๖๘	๒๑	๑๐๐๑๘	—	
เงินค่าใช้จ่ายต่าง ๆ	๘๔๖๙	๙๗	๙๐๔๐	๖๙	
<u>รวมรายจ่าย</u>	๑๗๕๓๘	๑๑๘	๑๙๐๕๘	๖๙	

เมื่อนำรายได้รายจ่ายหักกันแล้ว จะเห็นว่าปี พ.ศ. ๒๔๖๐ รายได้
มากกว่ารายจ่าย ๑๐๕๘๓ บาท ๖๗ สตางค์ ปี พ.ศ. ๒๔๖๑ ราย
จ่ายมากกว่ารายได้ ๑๑๗๗ บาท ๔ สตางค์

